

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

"Άγιος Δημήτριος"	B. Π.	17
Η Ίαπωνία χωρίς λογοκρισία	C. Simpson	26
Χειμερία νάρκη, πηγή νέας ζωής	Alain S. Sauveur	33
Η κληρονομιά (Διήγημα)	René Miguel	36
Ποτέ πιά κουρασμένος	M. B. Ray	41
Οι θόρυβοι απειλούν την υγεία μας	Peter Erfinger	45
Διεθνές Γεωφυσικό Έτος	Georges Callet	48
Εκεί που έζησαν οι άδελφές Μπροντέ	Inez Haynes Irwin	53
Οι Τσιγγάνοι	Ben Lucien Burman	56
Μάννα, το ψωμί της Έρημου	J. Coujet - Raverat	62
Τίμος Μωραΐτινης	N. Μάτσα	65
Τετρασέλιδο του χιούμορ (Σκίτσα)		68
Τι ξέρομε για το αίμα	Eliane Morel	72
Τράμ ή "Ελπίς"	Monique Laniece	77
Το Τολέδο με καταγίδα ("Ένα έργο-μιά ιστορία")		80
Αστέρια που μεσουρανούν	R. S. M.	85
Εθνικές βροσιές	B. ΠΑΤ.	88
Εύα ή Καρολίνα; (Διήγημα συνέχεια και τέλος)	Al. Elston	94
Μάτια γερά, το πιδ άφύσικο πράγμα		107
Τι λένε τ' άστρα	A. Roy	112
Αιώνια νεότης		116
Τα νέα βιβλία		118
Υστερόγραφο του μηνός	N.M.	121

"Το σπίτι του Πατέρα" της H. Lawrence (γ' συνέχεια)

Σταυρόλεξο 7. Γεγονότα - Ημερομηνίες 10. Τι ένοείτε όταν λέτε 35. Φλα-
ριες 47. Έδω κι εκεί 64. Ποιός θά βρῃ τά περισσότερα 79. Σκάκι 124.

Το εξώφυλλό μας: Με μιά σειρά διαλεχτών φωτογραφιών, χαρακτηριστικών για τόν κάθε
τόπο, ή "Εκλογή" θά σās προσφέρῃ με τά εξώφυλλά της ένα γύρο στὸν κόσμο, αρχίζον-
τας με μιά φωτογραφία που τιτλοφορείται "Η μυσταγωγία του τσιγγάνικου χορού στὴν
Ισπανία". (Βλ. σχετικό άρθρο στὴ σ. 56).

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἀρθρῶν καὶ εἰκόνων τῆς "Εκλογῆς"
χωρὶς τὴν ἄδεια τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

"ΕΚΛΟΓΗ"

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Δι' αυτής Τυπογραφείου: ΝΙΚ. ΚΟΝΤΟΡΟΣ, Παπαδιαμαντοπούλου 44

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ, ΤΗΛ. 57-081

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Έσωτ. Έτησ. 96

Έξωτ. Έτησ. \$ 4.50

Έσωτ. Έξάμ. 48

Έξωτ. Έτησ. £ 1.60

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Πανεπιστημίου 48
Τηλ. 614.592

(Θίασος : 'Αλ. 'Αλεξανδράκη)

«Ήταν όλοι τους παιδιά μου»

του 'Αρθουρ Μίλλερ

Μετάφρασις : Χ. 'Αδάμ.

Σκηνοθεσία : Γ. Θεοδοσιάδη.

Σκηνογραφίες : Γ. Στεφανέλλη.

Παίζουν : 'Αλίκη Γεωργούλη, 'Αννα Παϊτατζή, 'Αγνή Βλάχου, Κρινιώ Κωνσταντέλλου, 'Αλέκος 'Αλεξανδράκης, Δήμος Σταρένιος, Κώστας Πλούμης, Κώστας Ναός, Χρήστος 'Αδαμόπουλος.

KENTRIKON

Πλατ. Κολοκοτρώνη

Τηλ. : 21.559

«Τὸ νυφινὸ κρεββάτι»

του Γιάν Χάρτοκ

Σκηνοθεσία :

Σκηνογραφίες : Πῶλ Σύλμπερ

Κοστούμια :

Παίζουν : 'Ελλη Λαμπέτη, Δ. Χόρν.

ΑΚΡΟΠΟΛ

'Ιπποκράτους 9

Τηλ. : 614.530

«'Η Μουσαφίρισσα»

'Αλ. Σακελλάριου,

Χρ. Γιαννακόπουλου

Μουσική : Γ. Βέλλα - Τ. 'Ιακωβίδη

Παίζουν : Γ. Βασιλειάδου, Ρένα Ντόρ, Σπεράντζα Βρανά, Ζωή Φυτούση, Στέλλα Στρατηγοῦ, 'Ελσα Ρίζου, Β. Αὔλωνίτης, Ν. Ρίζος, Γ. Γκιωνάκης, Ι. Φέρμης, Σ. Ξενίδης, Σ. Σειλινός.

ΒΕΜΠΟ

Καρόλου 18

Τηλ. 53.453

«Στουρνάρα 288»

'Επίκαιρη σάτιρα

των Μ. Τραϊφόρου, Δ. Βασιλειάδη

Σκηνοθεσία : Π. Κατσέλη.

Σκηνογραφίες : Γ. Στεφανέλλη

Μουσική : Τ. Μωράκη

Παίζουν : Σοφία Βέμπο, Μαρίκα Κρεββατά, Σμαρούλα Γιούλη, Μαίρη

Κοιτώντες Δοκίμιον

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

Π. Α. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΩΝΙΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ - ΠΑΤΗΣΙΩΝ

Ι. Π. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΑΝΑΡΗ 20 - ΤΗΛ. 613.051

12/15

Λαλοπούλου, Νάντια Χωραφά, Μπέμπα 'Ασημακοπούλου, 'Αννη Παπακωνσταντίνου, Χρ. Εύθυμιού, 'Απ. 'Αβδής, Γ. Γαβριηλίδης, Διον. Παπαγιαννόπουλος, Στ. Στρατηγός, Χρ. Χειμάρας, Λ. 'Ιακωβίδης, Θ. Κεδράκας.

Τὸ ἔργον μετὰ τὴν δὴν τρέχοντος θὰ μεταφερθῇ εἰς τὸ θέατρον «Κυβέλης (πλατεῖα Συντάγματος)».

ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ

Γ' Σεπτεμβρίου 102

Τηλ.: 811.462

«Τὸ Κοντσέρτο»

τοῦ Χέρμαν Μπάρ

Μετάφρασις : Λέοντος Κουκούλα.

Σκηνοθεσία : Μάριου Πλωρίτη.

Σκηνογραφίες : Εύαγγ. 'Ολυμπίου.

Παίζουν : Κατερίνα, 'Αλίκη Βουγιουκλάκη, Μαργαρίτα Λαμπρινού, Θεανώ 'Ιωαννίδου, Παμφίλη Σαντοριναίου, 'Αννα Πολυτίμου, Ρόη Λιακοπούλου, Λούλα 'Αρβανιτογιάννη, Λάμπρος Κωνσταντάρης, Τίτος Φαρμάκης, Μπάμπης Κατσούλης.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΝΕΑ

Στὸ θέατρο «Κοτοπούλη» θὰ ἀρχίσῃ μετὰ τὴν 15ην τρέχοντος τὴς παραστάσεις του, τῆς χειμερινῆς περιόδου, ὁ θίασος τοῦ «'Ελληνικοῦ Λαϊκοῦ Θεάτρου» τοῦ κ. Μ. Κατράκη μετὰ τὸ ἔργο «'Ο 'Ηλίθιος» τοῦ Ντοστογιέφσκυ, κατὰ διασκευὴ Μανώλη Σκουλούδη.

'Επίσης ἐντὸς τοῦ τρέχοντος μηνὸς ('Οκτωβρίου) θὰ ἀρχίσουν οἱ παραστάσεις τοῦ 'Εθνικοῦ Θεάτρου τὸ ὁποῖο θὰ παρουσιάσῃ γιὰ πρῶτον ἔργον τὸν «Κυμβελίνο» τοῦ Σαίξπηρ.

'Ο θίασος Βασίλη Λογοθετίδου θὰ συνεχίσῃ τὴς παραστάσεις τῆς κωμωδίας τοῦ Δ. Ψαῖα «Πρὸς θεοῦ μεταξύ μας» στὸ θέατρο «'Αθηνῶν», εὐθύς μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐκτελουμένων εἰς αὐτὸ ἀνακαινιστικῶν ἐργασιῶν.

Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ

'Η Κρατικὴ 'Ορχήστρα 'Αθηνῶν θὰ δώσῃ τὴν 7ην 'Οκτωβρίου στὶς 10.30' μ.μ. συναυλίαν στὴν αἴθουσα τοῦ Κινηματογράφου «'Ορφεύς» μετὰ συμμετοχὴν τοῦ παγκοσμίου φήμης πιανίστα 'Αρθουρ Ρουμπινστάιν.

ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΚΡΑΣΙΟΥ

Στὸ Τουριστικὸν Περὶπτερον τοῦ Δαφνίου
Θὰ διαρκέσῃ μέχρι τῆς 12ης 'Οκτωβρ. καθε μέρα 7 μ.μ. - 12 ἑκτὸς τῶν Κυριακῶν.

Κρασιά ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς 'Ελλάδος με ἐλευθέρᾳ κατανάλωσιν.
Καθημερινῶς χορευτικὰ νούμερα, τραγούδια, χορός. Τὴν καλλιτεχνικὴν ἐπιμέλειαν τῆς γιορτῆς ἔχει ἀναλάβει ὁ Πέλος Κατσέλης μετὰ τὸν ἐκλεκτὸν ζωγράφον Σπύρον Βασιλείου.

Παίζει ἡ 'Ορχήστρα Γιαννιδῆ-Σμυρναίου καὶ χορεύει ὁ 'Ομιλος Λαϊκῶν Χορῶν Κ. Κουσιᾶδου. Φωταγωγησὶς τῆς περιοχῆς. Εἰσὸδος δρασ. 15.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ
Λ. 'Αμαλίας 28, τηλ. 22-494

Σαββατοκύριακο 5-6/10: 1) Τρίπολη - Μεγαλόπολη - 'Ανδρίτσαινα - Ναὸς 'Επικουρίου 'Απόλλωνος, μετὰ Πούλμαν, ὁμιλητὴς ὁ ἀρχαιολόγος κ. 'Αντ. Ζώης. 2) Πόρος 3) Χαλκίδα - Λίμνη - Μονὴ Γαλατάκη, μετὰ Πούλμαν.

Κυριακὴ 6/10: 1) Χαλκίδα - Λάρυμνα, μετὰ Πούλμαν, ὁμιλητὴς ὁ ὑφηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Δ/ντῆς τοῦ 'Ινστιτούτου Γεωλογίας κ. 'Ι. Μαρίνος. 2) 'Οσίος Λουκάς, μετὰ Πούλμαν, ὁμιλήτρια ἡ δις 'Εφη Παπακωνσταντίνου. 3) Δελφοί, μετὰ Πούλμαν,

*ἔτσι κανεῖς
ἀρχίζει καὶ γερνάει*

Ὅσο κι' ἂν εἶδε νεὰ κι' ὡρμηφῆ ἂν τὸ δερμα σας στεγνώσῃ... τότε δὲ γερᾶσῃ... καὶ δὲ φαίνεσθε καὶ σεῖς γερασμένη. Ἄν τὸ δερμα σας δὲν τρέφεται κανονικὰ στεγνώνει καὶ ἀρχίζουν νὰ σχηματίζονται μικρὲς ρυτίδες. Γιὰ νὰ διατηρήσῃ τὸ δερμα σας ὅλη του τὴ φρεσκάδα καὶ τὴ ζωρότητα πρέπει νὰ τοῦ δώσετε τὰ συστατικὰ ποὺ τοῦ λείπουν. Τίποτε δὲν εἶναι πιο ἀποτελεσματικὸ ἀπὸ τὴν Κρέμα Τοκαλὸν Ρόζ, τροφή γιὰ τὴν ἐπιδερμίδα. Εἶναι ἡ μόνη Κρέμα ποὺ περιέχει BIOCEL, τὴν πολυτιμὴν αὐτὴ οὐσίαν ποὺ τρέφει καὶ ζωογονεῖ τὸ δερμα καὶ τὸ ἐμποδίζει νὰ μαραδῇ. Χάρης στὸ BIOCEL, τὸ δερμα σας δὲ διατηρήσῃ ἡ δὲ ξαναβρῇ ὅλη του τὴ δροσιά. Ὅλα τὰ μικροελαττώματα ἐξαφανίζονται. Ἡ ἐπιδερμίδα σας γίνεταί, ὡς διὰ μαγείας, δροσερὴ καὶ βελουδένια. Οἱ ἄνδρες σας θαυμάζουν καὶ ἡ γυναῖκες σας... ζηλεύουν.

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΑΣ γρήγορα-ζεκούραδα μάθετε

... μιά
ξένη γλώσσα
σε 100 ώρες

... με το εκπληκτικό LINGUAPHONE που έχει επιβληθεί σήμερα σε όλο τον κόσμο. Σε λίγες εβδομάδες συνομιλείτε ελεύθερα, προφέρετε και γράφετε άψογα τη γλώσσα που χρειάζεσθε, και γρήγορα την κατέχετε τέλεια. Έχετε καθηκον να γνωρίσετε άμέσως το LINGUAPHONE!

Έπισκεφθήτε μας χωρίς καμιάν υποχρέωσή σας. Αν εμποδίζεσθε ή μένετε σε επαρχία...

ΖΗΤΗΣΤΕ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΤΕΥΧΟΣ ΔΩΡΕΑΝ

ΓΙΑ ΓΛΩΣΣΕΣ

στείλτε μας το δελτίο αυτό

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ

LINGUAPHONE

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 10 - ΑΘΗΝΑΣ

Παρακαλώ να μου αποσταλή, χωρίς υποχρέωσή μου, το Αναλυτικόν σας Τεύχος (εσωκλειστώσ δρχ. 3 σε γραμματόσημα για έξοδα).

*Όνομα

Διεύθυνσις

*Επάγγελμα

... σκίτσο, σχέδιο,
χρῶμα σάν να σπου-
δάζατε στο Παρίσι!

Ίδια τεύχη διδασκαλίας, ίδιος τρόπος επικοινωνίας καθηγητού και μαθητού όπως και στη Σχολή Α.Β.Σ. του Παρισιού, όπου και αν μένετε, όποια και αν είναι η ηλικία σας! Μή αναβάλλετε να γνωρίσετε το Σύστημα Α.Β.Σ.

Σκίτσο μαθη-
τού της Σχο-
λής Α.Β.Σ.

ΓΙΑ ΣΧΕΔΙΟ

στείλτε μας το δελτίο αυτό

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 10

ΑΘΗΝΑΣ

Παρακαλώ να μου αποσταλή, χωρίς υποχρέωσή μου, το εικονογραφημένο τεύχος σας (εσωκλειστώσ δρχ. 3 σε γραμματόσημα για έξοδα).

*Όνομα

Διεύθυνσις

*Επάγγελμα

*Ηλικία ενδιαφερομένου

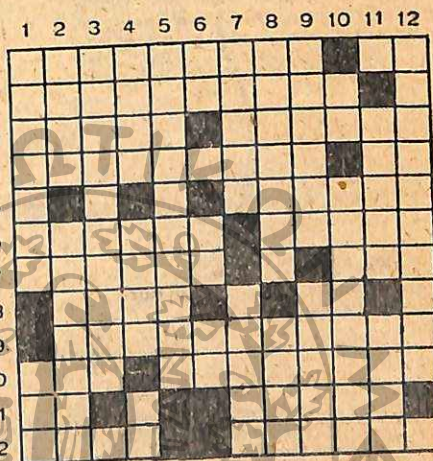
ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1. Διεθνούς φήμης καλλιτέχνης του άσματος (όνοματεπώνυμον). — Πρόθεσις.
2. Καταργούν τις συνέπειες άδικημάτων.
3. Έθνικός ήρωας των Ουγγρων. — Μεγάλη και ιστορική οικογένεια άρματωτών της Άκαρνανίας.
4. Τα φορούν πολλοί ποιμένες. — Το σίγμα τα χωρίζει.
5. Το κεντρί της πονεί, ένάρθρων (δημ.).
6. Είναι τα καθεστῶτα πλείστων άσων χωρών. — Ένίκησε τον Γιάν Σμάτς στις έκλογές του 1948.
7. Άράδες. — Δεν είναι όλα τα δάκτυλά μας.
8. «Ούδεις... κακός...» (άρχηρτόν). — Συνοδεύουν συχνά έπωνυμίας αθλητικών σωματείων.
9. Πρωτεύουσα δμωνύμου έπαρχίας της Πορτογαλίας.
10. Πρόθεσις. — Άνέφελοι, καθαροί (δοτ.).
11. Νότα. — Ένας μήνας, ένάρθρων.
12. Ό θεός του πυρός των Ινδών. — Νηκτικά πτηνά.

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1. Άλεξανδρινός φιλόσοφος και μαθηματικός της αρχαιότητας. — Τα αρχικά ενός έθνικού θεάτρου μας.
2. Παράγγελμα για ξεκίνημα. — Άχανείς πεδινάι έκτάσεις με πενιχράν βλάστησιν.
3. Είναι οί γύπες... ως πουλιά.

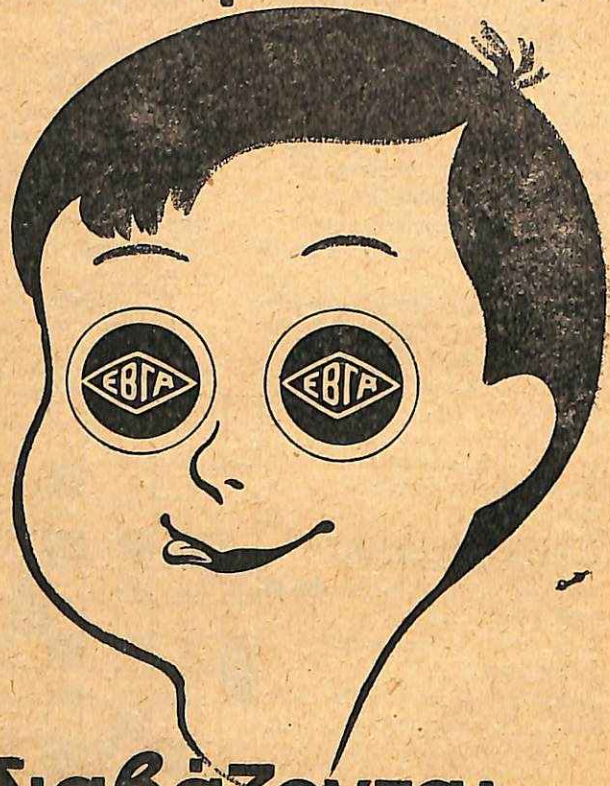
4. Βιομηχανική περιοχή της Γερμανίας. — Πυάδης ύλη παραγομένη κατά την σήψιν των όστών. — Άνθη.
5. Τόσα χρόνια έζησεν ό Σόλων.
6. Το πρώτο και τελευταίο γράμμα μιάς προθέσεως. — Άρθρον. — Και πάλι το αυτό άρθρον.
7. Μία θάλασσα της Δ. Εύρώπης. — Χρόνος του έρχομαι.
8. Το κάνουν ώρισμένα κρασιά. — Όλύμπιος θεός (αίτ. δημ.).
9. Έλληνική λουτρόπολις πλουσία εις σπήλαια. — Έχει πολλὰς ή έκκλησία των καθολικών (αίτ.).

10. Τόσα είναι τα Ζώδια. — Είναι κάθε κτίστης... το καλοκαίρι.
11. Κάτοικος Πελοποννησιακής περιοχής. — Χώρα της Άραβικής χερσονήσου επί της Έρυθράς Θαλάσσης (άντιστρ.).
12. Αυτοί πωλούν το εμπόρευμα των μόνον τον χειμῶνα (δημ.).

Οι επιθυμίες

"ΔΕΚΤΩΡ"

διαβάζονται
στα μάτια

ΣΟΚΟΛΑΤΑ - ΚΑΚΑΟ - ΠΑΓΩΤΑ

όμιλήτρια ή δις Τούλα Καρυώτου. 4) Έλευσίνα - Φανερωμένη, όμιλήτρια ή Κα Ντενιζ Βασδέκη. 5) Τρίκαλα Κορινθίας. 6) Σούνιο, με Πούλμαν. 7) Πόρτο Γερμενό. 8) Πόρτο Ράφτη. 9) Παληοκούντουρα - 'Αγ. Τριάδα - Βιλλιαρή, πορεία 3.30' ώρ. τρόφιμα μαζί μας. 10) Μήλεσι - Μπούγα - 'Ωρωπός, πορεία 3.30' ώρ. 11) Πάρνηθα. 12) Φανερωμένη - Μούλκι - 'Αγ. Νικόλαος. 13) Σούνιο, έκδρομή χωρίς δηλώσεις. 14) Πόρτο Γερμενό, χωρίς δηλώσεις. 15) Πόρτο Ράφτη, χωρίς δηλώσεις. 16) Μ. Πεύκο, πρωινή. 17) Πόρος, έκδρομή μόνο για νέους και 18) Καισαριανή - 'Υμηττός, απογευματινή, με όμιλητή τον κ. 'Ιωάν. Χαρίτο.

Σαββατοκύριακο 12-13/10: 1) Λαμία - Καμένα Βοῦρλα - Αταλάντη, με Πούλμαν, όμιλητής ο 'Ακαδημαϊκός κ. Γ. Γεωργαλός. 2) Τρίπολις - Χρυσοβίτσι - 'Υψους - Δημητσάνα - Βυτίνα, με Πούλμαν, όμιλητής ο Σύμβουλος της ΕΠΛ κ. Νικ. Κούρσης. 3) Μύκονος - Δήλος, όμιλητής ο λογοτέχνης κ. Γ. Λουλακάκης. 4) Τρίπολις - Σπάρτη - Μυστράς, με Πούλμαν. 5) Καλάβρυτα - Μέγα Σπήλαιον, με Πούλμαν και όδοντωτό σιδηρόδρομο.

Κυριακή 13/10: 1) Μυκίνες - Ναύπλιον, με Πούλμαν, όμιλητής ο 'Εφορος αρχαιοτήτων 'Αττικής κ. 'Ι. Παπαδημητρίου. 2) Κόλαμος - 'Αμφιάρειο - 'Αγ. 'Απόστολοι, όμιλήτρια ή Κα Ντ. Βασδέκη. 3) Δελφοί, με Πούλμαν, όμιλήτρια ή δις Τούλα Καρυώτου. 4) Έλευσίνα - Μεγάλο Πεύκο, όμιλητής ο Γεωλόγος κ. Δ. Κισκύρας. 5) Σκάλα 'Ωρωπού - 'Ερέτρια - Χαλκίδα, με Πούλμαν. 6) Χαλκίδα - Καταρράκτες Λουκησίων. 7) Λουτράκι παραλία 'Ασπροπύργου. 8) Γεράνεια, πορεία 4 ώρες. 9) 'Όσιος 'Ιερόθεος. 10) Τύμβος Μαραθώνος - 'Αγ. Παντελεήμων. 11) 'Υμηττός - Πόρτο Ράφτη. 12) 'Όσιος 'Ιερόθεος, χωρίς δηλώσεις. 13) Τύμβος Μαραθώνος, χωρίς δηλώσεις. 14) Τατόι - 'Αγ. Μερκούριος, έκδρομή μόνο για νέους.

Σαββατοκύριακο 19-20/10: 1) Τρίπολις - Σπάρτη - Μυστράς, με Πούλμαν, όμιλητής ο αρχαιολόγος κ. Ν. Δρανδάκης και ο λογοτέχνης κ.

Γ. Λουλακάκης. 2) Πύργος - 'Ολυμπία, με Πούλμαν, όμιλητής ο κ. Ζήσης Παπαλαζάρου. 3) Καρύταινα - 'Ανδρίτσαινα - Ναός 'Επικουρίου 'Απόλλωνος, με Πούλμαν, όμιλήτρια ή δημοσιογράφος του Ε.Ι.Ρ. δις Γ. Ταρσούλη. 4) Γκούρα - 'Αγ. Γεώργιος - Ζήρεια, με Πούλμαν. 5) Σουβάλα - Παρνασσός.

Κυριακή 20/10: 1) Χαλκίδα - 'Αλιβέρι, με Πούλμαν, όμιλητής ο Δ/τής του Γεωλογικού 'Ινστιτούτου κ. Γ. 'Αρώνης. 2) 'Αστεροσκοπείον Πεντέτης - Μέγαρον Πλακεντίας, όμιληται ο καθηγ. του Πανεπιστημίου κ. Στ. Πλακίδης και ο κ. 'Ιωάννης Χαρίτος. 3) Δαφνί - 'Όσιος Λουκάς, με Πούλμαν, όμιλήτρια ή Κα Ντ. Βασδέκη. 4) Έλευσίνα - Μονή Φανερωμένης, όμιλήτρια ή αρχαιολόγος δις 'Εφη Παπακωνσταντίνου. 5) Κόρινθος - Λουτρά 'Ωραίας 'Ελένης, με Πούλμαν. 6) Δελφοί, με Πούλμαν. 7) Λουτράκι - Λίμνη Βουλιαγμένης 'Ηραίου. 8) Πόρτο Γερμενό - Μαυρολίθαρο. 9) Σκάλα 'Ωρωπού. 10) 'Ανάβυσσος. 11) Πάρνηθα. 12) Σκάλα 'Ωρωπού, χωρίς δηλώσεις. 13) 'Ανάβυσσος, χωρίς δηλώσεις. 14) Μάξι - 'Όσιος Μελέτιος, πεζοπορική, έκδρομή μόνο για νέους.

Σάββατο - Δευτέρα 26-28/10: 1) Λάρισα - Καστοριά, με Πούλμαν. 'Ομιλήτρια ή δις 'Εφη Παπακωνσταντίνου. 2) Μετέωρα - Μέτσοβο - Γιάννενα, με Πούλμαν. 'Ομιλητής ο σπηλαιολόγος κ. 'Ι. Πετρόχειλος και ή δις Τ. Καρυώτου. 3) Ναύπакτος - 'Αρχ. Θέρμον - Στρέτος 'Ακαρνανίας - 'Αρτα - 'Αρχ. Νικόπολις - 'Ιωάννινα - 'Αρχ. Δωδώνη - Μέτσοβο - Μετέωρα, με λεωφ. Πούλμαν. 'Ομιλητής ο αρχαιολόγος κ. 'Αντ. Ζώης.

Κυριακή - Δευτέρα 27-28/10: 1) Δελφοί - Σουβάλα - 'Αρχ. Λιλαία - Σκριπού, με Πούλμαν, όμιλητής ο αρχαιολόγος κ. Κωνστ. Παραχρήστου. 2) Αταλάντη - Καμένα Βοῦρλα - Θερμοπύλαι - 'Αλαμάνια, με Πούλμαν, όμιλητής ο καθηγητής της φιλολογίας κ. 'Ι. Χαρίτος. 3) Καλάβρυτα - 'Αγ. Λαύρα - Μέγα Σπήλαιο, με Πούλμαν και όδοντωτό, όμιλήτρια ή Κα Ντ. Βασδέκη.

“Ο,τι ἔγινε στὸν κόσμον ἀπὸ πολὺ παλιὰ ὥς τὰ χρόνια μας.

ΛΙΓΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΟΛΛΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ - ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ

Η «Ἐκλογὴ» συνεχίζει τὴ στήλη αὐτὴ μὲ ὁδηγὸ πάντα τὴν ἐπιθυμία τῶν ἀναγνωστῶν της.

Στὴ σειρὰ αὐτῆ τῶν γεγονότων θὰ παρουσιάζονται ἀσφαλῶς κενά, ἀφοῦ, ὅσο ξέρουμε, δὲν ὑπάρχει κανένα σχετικὸ βοήθημα γιὰ τὴ νεώτατη ἐποχὴ μὲ τὸν τίτλο «Γεγονότα - Ἡμερομηνίες».

Εὐχαριστοῦμε τοὺς φίλους ποὺ συνεργάζονται γιὰ τὴ στήλη καὶ παρακαλοῦμε ὅλους τοὺς ἀναγνώστες μας νὰ συμπληρώνουν τυχὸν κενά.

Τὰ γεγονότα παίρνονται στὴν τύχη ἀπὸ τὸ πρόσφατο καὶ τὸ μακρυνὸ παρελθόν, χωρὶς διάκρισι. Ἐνα ἡμερολόγιο λοιπὸν ἀπὸ γεγονότα ποὺ ἄφησαν τὰ σημάδια τους στὴν ἱστορία, χωρὶς ἄλλο σύνδεσμο μεταξὺ τους, θὰ δίνει ἢ «Ἐκλογὴ» στὶς σελίδες ποὺ ἐπιγράφονται : «Γεγονότα - Ἡμερομηνίες».

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

1 Ὀκτωβρίου

- 331 π.Χ. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος νικά τοὺς Πέρσες στὰ Γαυγάμηλα, ὁ δρόμος πρὸς τὴν Ἀσία εἶναι τώρα πιά ἀνοικτός.
- 1900 Ὁ Οὐίνστον Τσώρτσιλ ἐκλέγεται γιὰ πρώτη φορὰ βουλευτής.
- 1948 Ἐπιδημία χολέρας στὴν Αἴγυπτο μὲ πολλὰ θύματα.

2 Ὀκτωβρίου

- 1915 Ὁ διασυμμαχικὸς στρατὸς (Ἀγγλοὶ καὶ Γάλλοι) ἀποβιβάζονται στὴ Θεσσαλονίκη.
- 1944 Μετὰ ἀπὸ 63 ἡμερῶν ἐπικὸ ἀγῶνα στὴ Βαρσοβία, οἱ ἐθνικιστὰὶ ἀντάρται τῆς Πολωνίας ὑπὸ τὸν στρατηγὸ Μπόρ παραδίδονται στοὺς Χιτλερικούς. Κατὰ τοὺς δύο αὐτοὺς μῆνες, τὰ

1957

ΓΕΓΟΝΟΤΑ - ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ

11

σοβιετικὰ στρατεύματα παρακολουθοῦν ἀπὸ κοντὰ τὸν ἡρωικὸ ἀγῶνα χωρὶς νὰ ἐπεμβαίνουν.

3 Ὀκτωβρίου

- 1829 Ὁ Καποδίστριας μεταφέρει τὴν πρωτεύουσα ἀπὸ τὴν Αἴγινα στὸ Ναύπλιο.
- 1918 Ὁ βασιλεὺς τῆς Βουλγαρίας Φερδινάνδος παραιτεῖται ὑπὲρ τοῦ Βόριδος.
- 1952 Πρώτη βρετανικὴ δοκιμὴ ἀτομικῆς βόμβας στὸ Μοντεμπέλλο τῆς Αὐστραλίας.

τῆς «δραχμῆς» ὡς νομισματικῆς μονάδας.

1912 Νίκη τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Τούρκων στὸ Σαραντάπορο.

1952 Σύγκρουσις παρὰ τὸ Λονδίνο τριῶν ἀμαξοστοιχιῶν μὲ 122 νεκρούς.

9 Ὀκτωβρίου

1934 Στὴ Μασσαλία δολοφονοῦνται ὁ βασιλεὺς τῆς Σερβίας, Κροατίας καὶ Σλοβενίας Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Γάλλος ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν Μπαρτου.

4 Ὀκτωβρίου

1955 Θάνατος τοῦ πρωθυπουργοῦ στρατάρχου Ἀλεξάνδρου Παπάγου.

5 Ὀκτωβρίου

1912 Κήρυξις πρώτου Βαλκανικοῦ πολέμου.

1925 Συνδιάσκεψις τοῦ Λοκάρνο.

10 Ὀκτωβρίου

322 π.Χ. Ὁ ρήτωρ Δημοσθένης αὐτοκτονεῖ μέσα στὸ Ἱερό τοῦ Ποσειδῶνος, στὸν Πόρο.

1862 Ἐξωσις τῶν βασιλέων Ὁθωνος καὶ Ἀμαλίας.

1916 Οἱ Γάλλοι καταλαμβάνουν τὴν Κορυτσά (Βόρ. Ἡπείρος) ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες.

1947 Τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα Ἑλλάδος, διὰ δηλώσεως τοῦ Π. Γ. τῆς Κ.Ε., υἱοθετεῖ τὴν ἐκδηλωθεῖσαν ἀνταρσίαν καὶ καλεῖ τοὺς ὀπαδούς του νὰ δράσουν ἐνόπλιως κατὰ τῆς νομίμου Κυβερνήσεως.

6 Ὀκτωβρίου

1910 Πρώτη πρωθυπουργία Ἐλευθερίου Βενιζέλου.

1944 Ἕλληνες καὶ Βρεττανοὶ κομμάντος ἀπελευθερώνουν τὴν Κέρκυρα, Χίο, Σάμο, Μυτιλήνη.

1947 Τὰ Σοβιετ ἱδρύουν τὴν Κόμινφορμ.

1951 Τὸ ἐπιβατηγὸ «Ἀδρίας» προσαράζει στὶς 4.15 π.μ. καὶ βυθίζεται παρὰ τὴ Φαλκονέρα. Διεσώθησαν οἱ 538 ἐπιβάται του.

11 Ὀκτωβρίου

1944 Ὁ βουλγαρικὸς στρατὸς κατοχῆς ἀποχωρεῖ ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ Μακεδονία.

1920 Θάνατος τοῦ βασιλέως Ἀλεξάνδρου ἀπὸ μόλυνσι πού τοῦ προκάλεσε τὸ δάγκωμα ἑνὸς πιθήκου.

7 Ὀκτωβρίου

1571 Ναυμαχία παρὰ τὴ Ναύπακτο (Λεπάντο) μεταξὺ Ἑνετῶν καὶ Τούρκων.

1949 Ἡ Ρωσία ἀναγνωρίζει ὡς «κράτος» τὴν Ἀνατολικὴν Γερμανία.

12 Ὀκτωβρίου

1944 Ὁ στρατὸς τοῦ Χίτλερ ἐγκαταλείπει τὰς Ἀθήνας.

1948 Γυπαετὸς ἐπιτίθεται ἐναντίον ἑλληνικοῦ ἀεροπλάνου ἐπάνω ἀπὸ τὸ Σαραντάπορο καὶ τραυματίζει τοὺς δύο πιλότους.

8 Ὀκτωβρίου

1827 Ἡ ναυμαχία τοῦ Ναυαρίνου.

1833 Διάταγμα περὶ εἰσαγωγῆς

1953 'Υπογράφεται διμερής ελληνοαμερικανική συμφωνία περί παροχής ειδικών στρατιωτικών διευκολύνσεων στις Η.Π.Α. επί του ελληνικού εδάφους.

1956 Δημοσιογραφικός θόρυβος για την αύξηση της βασιλικής χορηγίας και για το «άσυμβιβαστον» των αυλικών. 'Ο Βασίλεως δηλώνει ότι δεν δέχεται την αύξηση της χορηγίας και παραδέχεται το «άσυμβιβαστον» των αυλικών. Διάφοροι αυλικοί παραιτούνται και για λόγους οικονομικών κλείνουν τα ανάκτορα 'Αθηνών.

13 'Οκτωβρίου

1904 'Ο Μακεδονομάχος Παύλος Μελάς φονεύεται από τους κομιτατζήδες.

1947 'Ο πρωθυπουργός Θεμ. Σοφούλης καλεί ραδιοφωνικώς τον ελληνικό λαό σέ «σταυροφορία κατά της απειλούμενης τυραννίας μιας ξενοδούλου μειοψηφίας».

1950 Θάνατος του συγγραφέως και δημοσιογράφου και διευθυντού της 'Αθηναϊκής 'Εφημερίδος «'ΕΣΤΙΑ» 'Αχ. Α. Κύρου.

1954 'Η Δυτική Γερμανία οργανώνει τον τρίτο στρατό της συγχρόνου γερμανικής ιστορίας (πρώτος ήταν η Ράιχσνερ που 'έκαμε τον πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο και δεύτερος η Βέρμαχτ που 'έκαμε τον δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο).

1955 Πλημμύρες λόγω βροχών στην 'Αθήνα και στο Βόλο, όπου 27 άτομα πνίγονται.

15 'Οκτωβρίου

1867 Στην Πετρούπολη της Ρωσίας νυμφεύεται ο βασιλεύς των 'Ελλήνων Γεώργιος Α' την πριγκίπισσα Όλγα.

1940 'Η περίφημη συνεδρίαση

στο Ρωμαϊκό Παλάτιο Βενέτσια (έδρα του Μουσολίνι), κατά την οποία αποφασίστηκε η Ιταλική επίθεση κατά της 'Ελλάδος.

1945 'Ο «κουίτλινγκ» πρώην πρωθυπουργός της Γαλλίας Πιέρ Λαβάλ εκτελείται διά τουφεκισμού.

1949 Μετά από λειτουργία 73 ετών, καταργούνται τα Μικτά Δικαστήρια στην Αίγυπτο.

16 'Οκτωβρίου

1793 'Η αυτοκράτειρα της Γαλλίας Μαρία 'Αντουανέτα καρατομείται.

1854 Πραγματική ήμερομηνία της γεννήσεως του 'Όσκαρ Ουάιλντ.

1951 Δολοφονία του 'Αλφ. Λιακάτ Χαν πρώτου πρωθυπουργού του 'Ελευθέρου Πακιστάν.

1955 Θάνατος του οικονομολόγου και πολιτικού Δημητρίου Μαξίμου (γεννήθηκε το 1873).

17 'Οκτωβρίου

1827 'Ο φιλέλλην Φαβιέρος με τον Τακτικό Στρατό αποβιβάζεται στη Χίο.

1946 Νυρεμβέργη: ώρα 00.01.— 'Η 'Εναρξίς απαγχονισμού των ένδεκα χιτλερικών εγκληματιών πολέμου (δικη των από 20-11-45 έως 1-10-46).

1949 'Ο ραδιοφωνικός σταθμός των συμμοριτών από τα Τίρανα ανακοινώνει ότι σταματούν όριστικά οι επιχειρήσεις του «Δημοκρατικού Στρατού» κατά της 'Ελλάδος.

1949 Στο στρατηγό Παπάγο απονέμεται ο τίτλος του στρατάρχου.

18 'Οκτωβρίου

1863 'Ο βασιλεύς Γεώργιος Α' φθάνει στην 'Ελλάδα και αποβιβάζεται στον Πειραιά.

1889 'Ο διάδοχος Κωνσταντίνος νυμφεύεται την πριγκίπισσα Σοφία.

1912 Μέσα στο λιμάνι της τουρκοκρατούμενης Θεσσαλονίκης ο κυβερνήτης Βότσης τορπιλλίζει και βυθίζει το τουρκικό πολεμικό πλοίο «Φετχί-Μπουλέ».

1947 Το συμβούλιον 'Εφετών απαγορεύει την έκδοσι των 'Εφημερίδων του ΚΚΕ. «Ριζοσπάστης» και «'Ελεύθερη 'Ελλάδα».

1948 'Η δολοφονία του 'Αμερικανού Τζώρτζ Πόλκ, δημοσιογράφου, διελευκάνθη. 'Εξηφανίσθη και 'Εδολοφονήθη υπό των κομμουνιστών στη Θεσσαλονίκη, την 8-5-48.

1954 Κυκλοφορούν τα πρώτα μεταπολεμικά μεταλλικά κέρματα.

1954 'Η 'Ελληνίς της Αιγύπτου 'Αντιγόνη Κωνσταντά 'Εκλέγεται στο Λονδίνο «Μίς Κόσμος 1954».

19 'Οκτωβρίου

1825 'Ιδρύεται ο πρώτος «Τακτικός 'Ελληνικός Στρατός» υπό τον φιλέλληνα Γάλλον συνταγματάρχη Φαβιέρον.

1854 Γέννησις του Γάλλου ποιητού Ρεμπώ (άπέθανε το 1891).

1863 'Ο Γεώργιος Α' 'Ορκίζεται Βασίλεως των 'Ελλήνων.

1944 Σοβιετικά στρατεύματα εισέρχονται στην 'Ανατολική Πρωσία.

20 'Οκτωβρίου

1931 Οι Κύπριοι επαναστατούν κατά της βρετανικής κυριαρχίας.

1944 Οι «παρτιζάνοι» του Τίτο και τα σοβιετικά στρατεύματα υπό τον Τολμπούκιν απελευθερώνουν το Βελιγράδι.

1944 'Ο 6ος 'Αμερικανικός Στόλος και οι πεζοναύτες με το στρατηγό Μακ 'Αρθουρ

αρχίζουν να κυριεύουν τις Φιλιππίνες.

1950 'Ο Μητροπολίτης Κιτίου Μακάριος (37 ετών) διά ψήφων 77 επί 78 ψηφισάντων, εκλέγεται 'Αρχιεπίσκοπος και 'Εθνάρχης Κύπρου.

21 'Οκτωβρίου

1805 'Ο Νέλσον με τον βρετανικό στόλο καταναυμαχεί στο Τραφάλγκαρ τους Γάλλους. Τραυματισμός και θάνατος του Νέλσον.

22 'Οκτωβρίου

1847 Θεμελίωσις του Βασιλικού Θεάτρου των 'Αθηνών.

23 'Οκτωβρίου

1844 Γέννησις της ήθοποιου Σάρας Μπερνάρ (σύζυγος της 'Ελλην Ζυγομαλάς).

1923 Κίνημα των Γαργαλίδων - Λεοναρδοπούλου εις περιοχήν 'Αθηνών.

1942 'Εναρξίς νικηφόρου επιθέσεως 8ης Στρατιάς στη Δυτική 'Ερημο ('Ελ'Αλαμείν) με το στρατηγό Μοντγκόμερυ εναντίον του «'Αφρική Κόρ» του Ρόμμελ.

1956 Ούγγροι κομμουνιστάι επαναστατούν κατά των Σοβιέτ. Μέσα σε λίγες μέρες, ύστερα από σφοδρές μάχες, 15.000 πατριώτες φονεύονται από τον 'Ερυθρό Στρατό.

1956 Ούγγροι κομμουνιστάι επαναστατούν κατά των Σοβιέτ. Μέσα σε λίγες μέρες, ύστερα από σφοδρές μάχες, 15.000 πατριώτες φονεύονται από τον 'Ερυθρό Στρατό.

24 'Οκτωβρίου

1945 'Ο πρωθυπουργός της Νορβηγίας κατά την χιτλερική κατοχή Βίκτουρ Κουίτλινγκ τουφεκίζεται στο 'Όσλο (το επίθετό του χρησιμοποιήθηκε σαν όρος που εσήμαινε «συνεργάτης του 'Εχθρού»).

1948 Θάνατος του μουσουργού Φράντς Λέχαρ (γεννήθηκε στην Αυστρία το 1870).

25 'Οκτωβρίου

- 1844 'Ιδρυσις τοῦ 'Αθηναίου ξενοδοχείου «Μεγ. Βρετανία».
- 1956 'Ο ἀγώνας τῶν 'Αλγερινῶν ἐθνικιστῶν κατὰ τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων ἐντείνεται.

26 'Οκτωβρίου

- 1912 'Ο ἐλληνικὸς στρατὸς κυριεύει ἀπὸ τοὺς Τούρκους τὴν Θεσσαλονίκη.
- 1932 'Υπογράφεται στὸ Βουκουρέστι τὸ Βαλκανικὸ σύμφωνο.
- 1947 Σουηδικὸ τετρακίνητῳ ἐπιβατικὸ ἀερόπλانو προσκρούει καὶ συντρίβεται στὸν 'Υμηττὸ (44 νεκροί).
- 1950 Κινεζικὰ ἐρυθρὰ στρατεύματα κυριεύουν τὸ Θιβέτ.

27 'Οκτωβρίου

- 1822 Πρώτη πολιορκία τοῦ Μεσολογγίου.
- 1870 'Ο 'Ερρίκος Σλήμαν ἀρχίζει τὴν ἀνασκαφὴν στὴν Τροία γιὰ νὰ βρῇ τὸ 'Ἰλιον.

28 'Οκτωβρίου

- 312 'Ο Μέγας Κωνσταντῖνος νικᾷ κοντὰ στὴ Ρώμη τὸν Μαξέντιο (ὄραμα τοῦ «'Εν τούτῳ νίκα»).
- 1872 'Ο Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης 'Ανθίμος ὁ ΣΤ' κηρύσσει τὴν Βουλγαρικὴ

1893 'Εξαρχία «σχισματικὴ». Τὸ πρῶτο ἐλληνικὸ πλοῖο διασχίζει τὸν 'Ισθμὸ τῆς Κορίνθου.

1922 'Ο Μπενίτο Μουσσολίνι γίνεταὶ πρωθυπουργὸς τῆς 'Ιταλίας.

1940 Φασιστικὸ τηλεσίγραφο ἐπιδίδεται στὴν 'Ελλάδα στὶς 3 π.μ. καὶ ἀπορρίπτεται ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Κυβερνήσεως 'Ιωάννη Μεταξά. Στὶς 5 π.μ. τὰ ἰταλικά στρατεύματα ἐπιτίθενται καὶ διαβαίνουν τὰ σύνορά μας.

1956 Γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τὸ 1941 ἡ ἐπέτειος τοῦ ΟΧΙ δὲν ἐορτάζεται στὴν 'Αθήνα μὲ τὴν συνήθη μεγαλοπρέπεια, ἀλλὰ στὴ Θεσσαλονίκη, παρόντων τῶν βασιλέων.

29 'Οκτωβρίου

1956 Τὸ 'Ισραήλ ἐπιτίθεται κατὰ τῆς Αἰγύπτου.

30 'Οκτωβρίου

1956 'Αγγλογαλλικὸ τηλεσίγραφο ἀπορρίπτεται ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο καὶ ἀρχίζει ὁ ἀεροβομβαρδισμὸς τῆς Κοιλᾶδος τοῦ Νείλου.

31 'Οκτωβρίου

1954 'Εναρξὶς ἐπιθέσεως 'Αλγερινῶν ἐθνικιστῶν κατὰ τῶν Γάλλων τῆς Βορείου 'Αφρικῆς.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ "ΕΙΚΟΝΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΖΩΗΣ"

Νοέμβριος 1957 - Ζάππειον Μέγαρον

Ε Π Ι Σ Κ Ε Φ Θ Η Τ Ε Τ Η Ν Ο Λ Ο Ι

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΔΕΗΝΩΝ

Δ/ΝΣΙΣ: Γ. & Τ. ΒΑΛΛΗΝΔΑ

ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 96 (ΠΛΑΤ. ΚΑΝΙΓΓΟΣ), Β' & Γ' ΟΡΟΦΟΣ
ΤΗΛ. 20-612, 23-249

ΠΛΗΡΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ - ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΙΣ

- 1.— ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΕΠΙ ΠΙΣΤΩΣΕΙ: Εἰς Πολυκατοικίας ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν 'Αθηνῶν. Πώλησις μὲ καταβολὴν ἐντὸς ἔτους 30% - 60% ἥτοι: 30, 40, 50 χιλ. δρχ. καὶ ἄνω. 'Εξόφλησις μὲ ἐτήσιον τόκον 10% ἐντὸς 80 - 40 μηνῶν.
- 2.— ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΙΣ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΕΩΝ: 'Επὶ ἀτομικῶν ἰδιοκτησιῶν μὲ πίστωσιν τοῦ ἡμίσεος τοῦ κόστους κατασκευῆς ἐξοφλή- τέου ἐντὸς 50 μηνῶν. Καταβολὴ ἐντὸς ἑξαμήνου 70 χιλ. δρχ. καὶ ἄνω.
- 3.— ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ: 'Αξιοποίησις καὶ διαχείρισις ἀκινή- των μὲ ταχείαν αὐξήσιν εἰσοδήματος.

ΑΡΤΙΟΝ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ: ΤΕΧΝΙΚΟΝ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ - ΝΟΜΙΚΟΝ

ΤΕΧΝ. Δ/ΝΣΙΣ: Γ. Βάλληνδας, Σύμβουλος Μηχανικὸς Ἀρχιτέκτων.
ΟΙΚΟΝ. Δ/ΝΣΙΣ: Τ. Βάλληνδας, Οἰκονομικῶν καὶ Νομικῶν Ἐπιστημῶν.
ΤΕΧΝ. ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: Ν. Παπᾶς, Ἐπιτ. Γεν. Δ/ντῆς Ὑποურ. Δημ. ἔργων.
ΣΥΜΒ./ΛΟΣ ΜΗΧ/ΛΟΓΟΣ: Χρ. Βοσυνιώτης, Τ. Δ/τῆς Μελετῶν Ὑποур- γείων Μεταφορῶν καὶ Βιομηχανίας.
Δ/ΝΣΙΣ ΝΟΜΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ: 'Ηλίας Πέτας, Δικηγόρος παρ' Ἀρείῳ Πάργ.

ΑΝΩΤΕΡΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ:

Γιαννάκης Β. Ἀρχιτέκτων, Καραβίτης Γ. Πολιτ. Μηχανικὸς, Μόζερ Λεων.
Πολιτ. Μηχανικὸς, Μπέλλας Δημήτρ. Πολιτ. Μηχανικὸς,
Χατζηπάνος Β. Ἀρχιτέκτων.

ΔΟΣΟΛΗΨΙΑΙ: ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΑ Ἑλλ. καὶ Ἀθηνῶν - Ὑ/μα ὁδοῦ Πραξιτέλους.
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ: Εἰς Ἑνωμ. Πολ. Ἀμερικῆς, Γερμανίαν καὶ Ἑλβετίαν.

Φυσιογραφία

Σήμερα χαίρονται βαθιά
τοῦ φθινοπώρου τὴν εἰρήνη :
ρόδινη ἢ συλλογὴ μου ἐγένη
κ' ἡ πλάση γύρω μου ξανθιά.

Κάτω ἀπ' τὸν πέπλο τὸν ἀχνό
βλέπω γελούμενη τὴ χώρα.
ὦ, νὰ μποροῦσα τέτιαν ὦρα
νὰ πάω ψηλὰ μετ' τὸν καπνὸ !

Καθὼς ἀπάνου στὴν παλιὰ
πέτρα ἔχω γείρει, ποὺ με ξερεῖ,
ἢ αὖρα γίνεται ἀβρὸ χέρι
καὶ μοῦ χαϊδεύει τὰ μαλλιά.

Πέρα στὸ πέλαο τ' ἀπλωτὸ
κάποια βαρκούλα ξανοιγμένη
μοιάζει σὰν ἀναχωρημένη,
ψυχὴ μου, ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτό.

Τὰ χέρια ὑψώνω, καὶ βλογῶ
τὴ μέρα ποὺ ἀνοιξα τὰ μάτια.
Στὰ καθαρὰ γαλάζια πλάτια
μὲ πεταλούδα κυνηγῶ.

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα τοῦ κόσμου

Ο ΑΓΙΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

«Οἱ Ἅγιοι πάντες διὰ πίστεως
κατηγωνίσαντο βασιλείας.»

(Πρὸς Ἑβραίους ια' 33)

Βλογημένοι χριστιανοί, ἅς πανηγυρήσουμε, ἅς χαροῦμε, ἅς ἀνοίξουμε τὰ μάτια καὶ τ' αὐτιά μας, ν' ἀκούσουμε καὶ νὰ νιώσουμε θείους τοὺς ἅγιους λόγους. Ὅπως μιὰ παιδούλα μαζώνει κάμποσα λουλούδια καὶ κάνει ὁμορφὸ ξεχωριστὸ στεφάνι, ποὺ τὸ χαρίζει στὸν ἄνθρωπο τῆς ἀθώας καρδιάς της καὶ κείνος εὐχαριστιέται γιὰ τὴ χάρι ποὺ ἔχει τοῦτο τὸ στεφάνι, ἔτσι ἅς κάνουμε καὶ μεῖς. Ἀς μαζέψουμε ἀπὸ κάθε θεῖο λόγο, ἀπὸ τίς διηγήσεις τῶν βίων τῶν ἁγίων ἀνδρῶν, τὰ μαρτύρια, τὰ ἔργα καὶ τὰ θαύματά τους, λουλούδια, γιὰ νὰ στολίσουμε καὶ νὰ στεφανώσουμε τὴν ψυχὴ μας, καὶ νὰ τὴν κάνουμε ἄξια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, γιὰτὶ ἀπὸ κανένα ἄλλο δὲν ἀλλάζει ὁ ἄνθρωπος, νὰ πάγῃ ἀπὸ τὸ κακὸ στὸ ἀγαθόν, παρὰ μοναχὰ ἀπὸ τοὺς τοὺς ἁγιασμένους λόγους. »

Μιά ἀπὸ τίς μαρτυρικές διηγήσεις εἶναι καὶ τὸ μαρτύριο τοῦ Ἁγίου καὶ Πανενδόξου Μεγαλομάρτυρος καὶ Θαυματουργοῦ Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου.

Δημήτριον νύττουσι λόγχοι, Χριστέ μου,
ζηλοῦντα πλευρᾶς λογχονύκτου σῆς πάθος.
Εἰκοστῇ μελίαν Δημήτριον ἔκτη ἀνεῖλον.

Ἰσαμε τραχίσια χρόνια στερνὰ ἀπὸ τὴ γέννησι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ βασίλευε στὴ Ρώμῃ κάποιος αὐτοκράτορας ποὺ λεγότανε Μαξιμιλιανὸς Ἐρκούλιος, ποὺ εἶχε γυναῖκα του τὴν κόρη μιανοῦ ἄλλου αὐτοκράτορα, τοῦ Διοκλητιανοῦ. Ὁ Μαξιμιλιανὸς

αὐτὸς ἦτανε ἄνθρωπος ἀσεβῆς καὶ δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ καθόλου τ' ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. "Οπου βρισκόταν κανένας χριστιανὸς τὸν θανάτωνε. Πολλοὶ χριστιανοὶ πηγαίνανε πιά σ' αὐτὸν τὸν μὲν ὁρὸ μετὰ τῆ θέλησίν τοις καὶ μαρτυροῦσανε γιὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ. "Ενας ἀπὸ κείνους τοὺς χριστιανούς ἦτανε καὶ ὁ "Αγιος Δημήτριος, ποὺ καταγότανε ἀπὸ τὴ μεγαλοῦπολιν Θεσσαλονίκην καὶ οἱ γονεῖς τοῦ ἦτανε ἀπὸ τοὺς πρῶτους καὶ ἐπίσημους ἀρχοντάδες τῶν Μακεδόνων. Τὸν τίμοῦσανε τὸ Δημήτρη καὶ τὸν λογαριάζανε, ὅχι τόσο γιὰ τὴν ἀρετὴ καὶ τὴν ἀγαθότητα τῆς ψυχῆς του, γιὰτὶ δὲν φαινότανε πλιότερο καλὸς καὶ φρόνιμος μονάχα στὴν εὐγένεια, στὰ ἔργα καὶ στοὺς τρόπους ἀπὸ τοὺς ἄλλους εὐγενεῖς κείνου τοῦ καιροῦ, ἀλλὰ γιὰ τὴ σωματικὴ ὁραιότητά του. "Απὸ γεννησιμιοῦ τοῦ ἦτανε ἀγαθὸς καὶ εἶχε ἀγαθοὺς σκοποὺς. "Απὸ μωρὸ παιδί ἔδειχνε πόσο μεγάλος θὰ γινότανε μετὰ τὸν καιρό. Σὰν τράνεφε φαινότανε πλιότερο τίμιος καὶ εὐγενικός. Καταγινοτάνε νὰ μαθαίνῃ τὸ καλὸ καὶ νὰ γυμνάζεται στὰ ἔργα τοῦ πολέμου, γιὰτὶ ἡ πολεμικὴ τέχνη τιμοῦσε πολὺ τοὺς νέους κείνου τοῦ καιροῦ. Εἶχε νιάτα καὶ ἀντρευσίνη ξακουσμένα καὶ ψυχὴ γεμάτη ἀρετές, ἀγαποῦσε τὴ δικαιοσύνη καὶ ἀποστρεφότανε τὴν ἀδικία. Τόση δὲ καλὴ φήμη εἶχε ἀποκτήσῃ γιὰ τὴς ἀρετῆς του σ' ὁλόκληρην τὴν ἐπαρχίαν τοῦ βασιλιᾶ Μαξιμιλιανοῦ, ὥστε ἀπὸς τοῦ τὸν ἐτίμησε, ξεχωριστὰ ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους ἀρχοντάδες τῆς Σαλονίκης, μετὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Δούκα καὶ τὸν διώρισε στρατηγὸ ὁλόκληρης τῆς Θεσσαλίας.

"Ο "Αγιος, προτοῦ ἀξιώθῃ τοῦτῃ τὴν τιμὴ ἀπὸ τὸ βασιλιᾶ Μαξιμιλιανό, προσποιότανε πὼς ἦτανε εἰδωλολάτρης καί, σὰν πῆρε αὐτὸ τὸ βαθμὸ, ἀμέσως παρουσιάστηκε χριστιανός. Καὶ δὲν χαιρότανε τόσο γιὰ τὴν τιμὴ αὐτῇ ποὺ πῆρε ἀπὸ τὸ βασιλιᾶ, ὅσο καταγινοτάνε νὰ πληθαίνῃ τὴς ἀρετῆς τῆς ψυχῆς του, μέρα καὶ νύχτα δὲ σταματοῦσε νὰ προσεύχεται, νὰ διδάσκῃ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πίστιν στὸ Χριστό. Δὲν δίδασκε κρυφά, γιὰ νὰ φοβᾶται μὴν τὸ μάθῃ ὁ βασιλιάς, ἀλλὰ πολὺ φανερά. Τὸ κυριώτερο ἔργο του ἦτανε νὰ σπεύρῃ μετὰ δεξιωσύνην τὸ σπέρμα τῆς εὐσέβειας στὴς ψυχὰς κείνων ποὺ τὸν ἀκούγαν.

Τέτοια λέγοντας καὶ διδάσκοντας μέρα καὶ νύχτα ὁ "Αγιος Δημήτριος, εὗρισκε πολλοὺς ποὺ δεχόντανε καὶ βάζανε σὲ πρᾶξι τὴν διδασκαλίαν του. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, σὰν ἀκούγαν τὰ λόγια του, γυρίζανε στὴ θεογνωσίαν, καταφρονοῦσανε καὶ ἀποφεύγανε τὰ εἰδωλα καὶ πιστεύανε στὸν ἀληθινὸ Θεό. Τίποτ' ἄλλο δὲν συλλογιζότανε παρὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ γυρίσουνε ὅλοι οἱ Θεσσαλονικεῖς καὶ νὰ πιστέψουνε στὸ Χριστό. "Αν δὲν τὸ κατάρθωνε αὐτό, δὲν εἶχε νὰ ὠφεληθῇ οὔτε νὰ κερδίσῃ ἀπέναντι στὴν ὑπόληψιν ποὺ εἶχε. "Ο ἐχθρὸς ὅμως τῆς ἀλήθειας, ὁ Διάβολος, ποὺ πάντα φθονεῖ τὸ συμφέρον τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, βλέποντας πὼς πληθαίνουνε ἀσταμάτητα οἱ χριστιανοὶ καὶ λιγοστεύουνε οἱ εἰδωλολάτρες, προσπαθοῦσε μετὰ κάθε τρόπο νὰ μολύσῃ τὸ κήρυγμα τοῦ "Αγίου. Γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ πέρα γιὰ πέρα τὸ σκοπὸ του, δὲν εὗρισκε πλὴν πρεπούμενὸ μέσο, παρὰ νὰ κατάρθωνε νὰ θανατωθῇ ὁ "Αγιος. Τοῦτο ποὺ σκεπτότανε καὶ ἤθελε νὰ γίνῃ, τὸ πέτυχε στὸ τέλος, ὅπως θὰ δοῦμε παρακάτω.

"Ο βασιλιάς Μαξιμιλιανός, ἀφοῦ ὑπόταξε τοὺς Σκύθες καὶ τοὺς Σαυρομάτες στὴν ἐξουσίαν τῆς Ρωμαϊκῆς βασιλείας, γυρίζοντας νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος καὶ θυσιάζοντας στὰ εἰδωλα ἀπ' ὅσες πόλεις περνοῦσε, ἦρθε καὶ στὴ Θεσσαλονίκην. Τότε μερικοὶ ἀπ' τοὺς εἰδωλολάτρες τούτης τῆς πόλης, ἔχοντας στὴν καρδίαν τοὺς τὸν σατανᾶ καὶ θέλοντας νὰ τιμηθοῦν ἀπὸ τὸν βασιλιᾶ, γιὰ τὴν ἀγάπην τοὺς πρὸς αὐτόν, πήγανε καὶ τοῦ εἶπαν: «Κραταϊότατε βασιλιά, ὁ Θεὸς νὰ μεγαλώσῃ τὴ βασιλείαν σου! Θέλουμε ν' ἀναφέρουμε κάποιον λόγον πρὸς τὴ Μεγαλήν σου! Θέλουμε ν' ἀναφέρουμε κάποιον ἀνθρώπον, γιὰτὶ διαβάλλουμε τὸν ἀφέντη μας. "Εμεῖς θέλουμε πλιότερο τὸ συμφέρον τῆς βασιλείας σου καὶ ὁμολογοῦμε τὴν ἀλήθειαν. Μάθε λοιπὸν ὅτι ὁ Δημήτριος, ποὺ τιμήθηκε ἀπὸ τὴ Μεγαλειότητά σου μετὰ τὸ βαθμὸ τοῦ Δούκα τῆς Θεσσαλίας, ἀρνήθηκε τὴ θρησκείαν τῶν πατέρων μας καὶ πιστεύει στὸ Χριστό, κείνον ποὺ σταυρώσανε οἱ Ἑβραῖοι. Καὶ δὲν εὐχαριστήθηκε σ' αὐτὸ μονάχα, ἀλλὰ κάθεται καὶ στὸ δικαστήριόν του καὶ κηρύσσει φανερά αὐτὸν τὸ Χριστό γιὰ Θεὸ ἀληθινόν. Καὶ κάθε μέρα οἱ εἰδωλολάτρες, ἀκούγοντας τὰ πλάνα λόγια του, ἀφήνουνε τὴ θρησκείαν τοὺς καὶ γίνονται χριστιανοί.»

"Ο βασιλιάς σὰν ἀκούσε τοῦτα τὰ λόγια στὴν ἀρχὴ λυπήθηκε γιὰτὶ ἔχασε τέτοιον ἄνθρωπον, στερνὰ ὅμως θέλοντας νὰ μάθῃ καὶ ὁ ἴδιος τὴν ἀλήθειαν, διάταξε νὰ τὸν φέρουνε μπροστὰ του. Πήγανε λοιπὸν ἀμέσως κείνοι οἱ ἀνθρώποι καὶ βρόηκανε τὸν "Αγιο νὰ κάθεται καὶ νὰ διδάσκῃ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀφοῦ τὸν ἀρπάξανε σὰν ἀνήμερα λιοντάρια, τὸν παρουσιάσανε μπροστὰ στὸ βασιλιᾶ. "Ο "Αγιος ὅμως, ἐπειδὴ ἀπὸ πρῶτα ἦτανε πρόθυμος νὰ μαρτυρήσῃ γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, οὔτε καὶ ἔφερε ἀντίστασιν σ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, οὔτε τὸ βασιλιᾶ φοβήθηκε, ἀλλὰ στάθηκε μπροστὰ του παλληκάρι. Χαιρότανε καὶ εὐχαριστιότανε τόσο, ποὺ τὸ πρόσωπόν του λαμποκοποῦσε ἀπὸ τὴ χαρὰ. "Ο βασιλιάς εἶπε στὸν Δημήτριον: «Τέτοια τιμὴ νόμιζα ἐγὼ νὰ μοῦ δώσῃς, ἔτσι ἡλιπίζα νὰ με τιμᾷς, ποὺ σὲ ἀνέβασα σὲ τέτοιον βαθμὸ; "Εγὼ σὲ ἀνάδειξα Δούκα τῆς Θεσσαλίας, καὶ οὔτε ἓνα μίλι δὲν βγήκες ἀπὸ τὴν πόλιν, νὰ με προὔπαντῇς.» "Ο "Αγιος ἀποκρίθηκε: «Βασιλιά, ἐγὼ τὴ Μεγαλειότητά σου τιμῶ, ἀλλὰ καὶ τὸν Θεὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ποὺ εἶναι Βασιλιάς ὁλόκληρου τοῦ κόσμου, τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.» "Ο Μαξιμιλιανὸς τὸν ρώτησε: «Καὶ ποῖος κείνους τιμᾷ πλιότερο.» "Ο "Αγιος ἀπάντησε: «"Ο Κύριος "Ιησοῦς Χριστός, κείνος εἶναι Θεὸς ἀληθινὸς καὶ Βασιλιάς Παντοκράτορας.» "Ο βασιλιάς τοῦ ξαναεἶπε: «Λοιπὸν αὐτὸν πιστεύεις σύ, γι' αὐτὸ δὲν μᾶς καταδέχεσαι, ἀνάξιε τῆς τιμῆς; Καὶ τί καλὸ εἶδες ἀπὸ τὸ Χριστό σου καὶ τὸν ἔχεις Θεὸ καὶ Βασιλιᾶ; Δὲν εἶναι Θεοὶ ὁ Ζεὺς καὶ ὁ "Απόλλων; Δὲν σὲ τίμησα ἐγὼ καὶ σὲ διώρισα Δούκα τῆς Θεσσαλίας; Αὐτὰ μᾶς ἀποδίδεις, ἀχάριστε ἄνθρωπε; Καὶ γὼ θὰ σοῦ τ' ἀνταποδώσω μετὰ χίλια βάσανα καὶ τιμωρίας, νὰ βασανιστῇς καὶ νὰ τιμωρηθῇς, γιὰ νὰ μάθῃς ποῖος εἶμαι γὼ καὶ ποῖος σύ, καὶ τί μπορεῖ νὰ κἀνῃ ὁ Θεός σου γιὰ σένα! » "Ο "Αγιος ἀποκρίθηκε: «Βασιλιά, τίς τιμωρίας καὶ τὰ βάσανα ποὺ με φοβερίζεις ἐγὼ τὰ θεωρῶ

χαρά και ἀγαλλίασι και εὐεργεσία μου, γιατί αὐτά θά μου δώσουνε τή βασιλεία τῶν οὐρανῶν.»

Ὅταν ὁ βασιλιάς ἄκουσε αὐτά τὰ λόγια ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ἁγίου, στὴν ἀρχὴ θύμωσε πολὺ μαζί του, ὕστερα ὅμως, θέλοντας νὰ τὸν ταπεινώσῃ, διάταξε νὰ τὸν φυλακίσουνε και συλλογίζονταν πῶς ἔτσι θ' ἀναγκαστῇ ν' ἀλλάξῃ τὴ γνώμη του. Πήρνανε λοιπὸν οἱ στρατιῶτες τὸν Ἅγιον και τὸν πήγανε στὴ φυλακὴ, ὅχι στὴν καθαυτὴ φυλακὴ, ἀλλὰ σὲ τόπο βρώμικο. Σ' ἓνα μεγάλο και παλιὸ λουτρό, κοντὰ στὸ μέρος ποὺ καθότανε ὁ βασιλιάς. Στὶς καμάρες κείνου τοῦ λουτροῦ τὸν ἀποκλείσανε. Σὰν ὁ Ἅγιος ἔμπαινε σὲ κεῖνον τὸ μέρος, εἶδε μπροστά του ἓνα μεγάλο σκορπιὸ ποὺ σήκωνε τὸ κεντρί του γιὰ νὰ τὸν κεντρίσῃ. Παρενθὺς σταυροκοπήθηκε και εἶπε: «Στ' ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ποὺ εἶπε νὰ πατοῦμε ἀπάνου στὰ φίδια και στοὺς σκορπιούς και ἀπάνου σὲ κάθε δύναμι τοῦ ἐχθροῦ!» Τοῦτο εἶπε και πᾶτησε κεῖνον τὸν σκορπιὸ μὲ τὸ ποδάρι του, και ἀπάνου σ' αὐτά, ἄγγελος Κυρίου ἀπὸ ψηλά, ποὺ βάσταγε χρυσὸ στεφάνι, τοῦ μίλησε: «Χαῖρε, Δημήτριε, στρατιώτη τοῦ Χριστοῦ, θάρρει, ἐνδυναμοῦ και νίκα τοὺς ἐχθρούς σου!» Τοῦτα εἶπε και ἔβαλε τὸ στεφάνι στὸ κεφάλι του. Οἱ στρατιῶτες, ἀφοῦ τὸν κλείσανε κεῖ μέσα, γυρίσανε στὸ βασιλιά εὐχαριστημένοι, γιατί ἐκτελέσανε τὴν προσταγὴν του. Ὁ Ἅγιος ἀπόμεινε κλεισμένος στὶς καμάρες τοῦ λουτροῦ, ἀπομονωμένος. Ἀλλὰ παρηγοριότανε ἀπ' τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ στὴν ἀπομόνωσί του. Εἶχε και χαρὰ και λύπη γιὰ ὅσα τοῦ γινόντανε: χαρὰ γιατί τὸν ἀξίωσε ὁ Θεὸς και παρουσιάστηκε χριστιανὸς μπροστὰ στὸ βασιλιά και λύπη γιατί δὲ σκοτωνότανε γρήγορα γιὰ ν' ἀνεβῇ στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἀλλὰ και ἔτσι εὐχαριστοῦσε τὸ Θεό, και διψοῦσε τὴν ὥρα τοῦ θανάτου του.

Ὁ πολὺ παράνομος βασιλιάς Μαξιμιλιανός, ποὺ χαιρόταν στὶς θυσίες τῶν εἰδώλων και ἀγαποῦσε νὰ βλέπῃ αἱματοχυσίες και φόνους ἀνθρώπων, διάταξε τότε νὰ κάνουνε τὸν ἀγῶνα τοῦ πεντάθλου, γιατί οἱ βασιλιάδες τῶν Ἑλλήνων τὸν παλιὸ καιρὸ εἶχανε αὐτὴ τὴ συνήθεια. Σ' ὅποια πόλι πηγαίνανε πρώτη φορά, βάζανε τοὺς ἀνθρώπους και τρέχανε, παλεύανε, ρίχνανε λιθάρι, πηδούσανε και μὲ τὰ κοντάρια σκοπεύανε σὲ σημάδια κανονισμένα. Αὐτὰ τὰ πέντε ἀγωνίσματα τὰ ὀνομάζανε πένταθλο, και ὅποιος νικοῦσε σ' ἓνα ἀπ' αὐτά τὰ πέντε ἀγωνίσματα τοῦ πεντάθλου, τὸν τιμοῦσαν οἱ βασιλιάδες και τοῦ δίνανε δῶρα. Τοῦτα λοιπὸν τὰ πέντε ἀγωνίσματα θέλησε ὁ βασιλιάς νὰ γίνουνη κείνη τὴ μέρα. Γιὰ τοῦτο κάθησε σ' ἓνα ψήλωμα γιὰ νὰ βλέπῃ. Ἐνας ἀπὸ κείνους ποὺ παλεύανε ἦτανε κάποιος ἄνθρωπος τοῦ βασιλιά, ποὺ λεγότανε Λυαῖος και ποὺ καταγότανε ἀπὸ κάποια πόλι τῆς Σκυθίας ποὺ τὴνὲ λέγανε Οὐάνδηλα. Ἦτανε πολὺ ψηλὸς και δυνατός, και ὁ βασιλιάς τὸν εἶχε μαζί του, γιὰ νὰ τοῦ φέρῃ τιμὴ και ἔπαινο. Αὐτὸς λοιπὸν ὁ Λυαῖος, τεχνίτης στὴν πάλη και δυναμωμένος, νικοῦσε πολλοὺς ἀνθρώπους. και ὁ βασιλιάς βλέποντάς τον χαιρότανε πολὺ και τοῦ χάριζε πλούσια δῶρα. Ἀλλὰ νὰ και τὸ τέλος του.

Κάποιο παλληκάρι τῆς Θεσσαλονίκης πολὺ νέο στὴν ἡλικία, και ὁμορφὸ στὴν ὄψι, ὁ ἅγιος Νέστορας, ποὺ κρυφὰ ἦτανε χριστιανὸς και γνωστὸς τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, βλέποντας τὸν Λυαῖο ποὺ σκότωνε συνέχεια τοὺς ἀνθρώπους, και ὅτι ὁ βασιλιάς εὐχαριστιέται και περηφανεύεται στὴ νίκη του, ἀλλὰ και θέλοντας νὰ δῇ τὴ δύναμι τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, τοῦ Χριστοῦ, πήγε σὲ κείνες τὶς καμάρες ποὺ ἦτανε κλεισμένοι ὁ μέγας Δημήτριος και τοῦ εἶπε: «Δοῦλε τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ και αὐθέντη μου, ὁ μικρὸς βασιλιάς χαίρεται πολὺ στὶς πράξεις τοῦ ἀσεβέστατου Λυαίου, και ἡ ψυχὴ μου ὀρέγεται νὰ παλαίψω μαζί του, μονάχα βλόγησέ με και δυνάμωσέ με νὰ πάγω νὰ τὸν νικήσω!» Τότε ὁ Ἅγιος Δημήτριος ἔκανε τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ καὶ νίκησεν, και γιὰ τὸ Χριστὸ θὰ μαρτυρήσῃς! Βγῆκε λοιπὸν ὁ Νέστορας ἀπὸ τὴ φυλακὴ και πήγε στὸν τόπο ὅπου γινόντανε ὁ ἀγῶνας τῆς πάλης, στάθηκε καταμεσίς και φώναξε: «ὦ Λυαῖε, ἔλα νὰ παλαίψουμε οἱ δύο μας!» Ὁ βασιλιάς ποὺ καθότανε στὸ πῶς ἀψηλὸ μέρος και λόγιαζε τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἀγωνιζόντανε, μόλις εἶδε τὸν γιὸ στὰ χρόνια Νέστορα, εἰκοσάρῃ ἀπάνω - κάτω, τοῦ μίλησε νὰ πάγῃ μπροστὰ του και τοῦ εἶπε: «Νέε, δὲν φοβήθηκες τὴ ζωὴ σου, ἀλλὰ ἤρθες νὰ παλαίψῃς μὲ τὸν Λυαῖο; Δὲν τὸν βλέπεις πόσους νίκησε; Δὲν βλέπεις πόσα αἵματα ἔχυσε; Πῶς ἀποτολμᾷς νὰ πᾶς σὲ τέτοιο κίνδυνο; Δὲ λυπάσαι τὴν ὁμορφίαν σου και τὰ νιάτα σου; Μήπως ἀναγκάζεσαι ἀπὸ φτώχεια νὰ θέλῃς τὸ θάνατό σου; Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ παλαίψῃς μὲ τὸν Λυαῖο, νὰ μὴ σκοτωθῇς, και ἂν εἶσαι φτωχὸς νὰ σὲ πλουτίσω γώ, μονάχα νὰ μὴ χάσῃς τὴ ζωὴ σου.» Ὁ Νέστορας τοῦ ἀποκρίθηκε: «Βασιλιά, ἐγὼ φτωχὸς δὲν εἶμαι, οὔτε καταφρονῶ τὴ ζωὴ μου, ἀλλὰ και πλούτη ἔχω και τὴ ζωὴ μου ἀγαπῶ. Θέλω ὅμως νὰ παλαίψω μὲ τὸν Λυαῖο, γιὰ νὰ πάρω τιμὴ, γιατί και ἂν εἶμαι πλούσιος, τιμὴ ὅμως δὲν ἔχω, τί τὸν θέλω τότε τὸν πλοῦτο; Θέλω λοιπὸν νὰ τιμηθῶ και νὰ φανῶ πιότερο καλὸς ἀπὸ τὸν Λυαῖο, γι' αὐτὸ ἀποφασίζω νὰ κινδυνεύω.» Σὰν εἶδε ὁ βασιλιάς πῶς δὲν ἄκουγε, τότε τὸν ἔφησε. Ὁ Ἅγιος Νέστορας σὰν κόντεψε τὸ Λυαῖο πέταξε τὸ μανδύα του και φώναξε: «Ὁ Θεὸς Δημητρίου, βοήθειά μου!...» Σὰν ἔσετόμισε τοῦτο τὸ λόγο τράβηξε τὸ μαχαίρι του και χτύπησε τὸν Λυαῖο ἀπάνω στὴν καρδιά. Ὁ βασιλιάς, σὰν εἶδε πῶς σκοτώθηκε ὁ Λυαῖος, λυπήθηκε τόσο, σὰν νὰ εἶχε πέσει ἀπὸ τὴ βασιλεία του. Φώναξε τὸ Νέστορα και τοῦ εἶπε: «Νεαρέ, μὲ ποιὲς μαγεῖες νίκησες τὸν Λυαῖο; Αὐτὸς σκότωσε τόσοις ἀνθρώπους πῶς δυνατόν ἀπὸ σένα, και σὺ πῶς τὸν σκότωσες;» Ὁ Ἅγιος Νέστορας ἀποκρίθηκε: «Ἐγώ, βασιλιά, μὲ τίς μαγεῖες δὲν νίκησα τὸν Λυαῖο, ἀλλὰ μὲ τὴ δύναμι τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.» Σὰν ἄκουσε ὁ μικρὸς βασιλιάς αὐτά τὰ λόγια, θύμωσε πάρα πολὺ, και διάταξε ἓναν ἀπὸ τοὺς ἀρχόντες του, κείνον ποὺ λέγανε Μαρκιανό, νὰ βγάλῃ τὸν Νέστορα ὀξὼ ἀπ' τὴ χρυσὴ πόρτα ποὺ λέγανε και νὰ τοῦ κόψῃ τὸ κεφάλι μὲ τὸ μαχαίρι του. Ἐτσι σκοτώ-

θηκε ὁ Ἅγιος Νέστορας καταπῶς μᾶς τὰ διηγίεται ὁ Ἅγιος Δημήτριος.

Στερνὰ σηκώθηκε ὁ βασιλιάς λυπημένος καὶ πῆγε στὸ παλάτι του, λέγοντας στὸν ἑαυτό του: «Μά τῇ δύναμι τῶν μεγάλων Θεῶν, ἀπὸ μάγια σκοτώθηκε σήμερα ὁ φίλος μου ὁ Λυαῖος.» Σὰν ἔμαθε πῶς ἀπὸ τὴν εὐλογία τοῦ Ἁγίου Δημήτρη σκοτώθηκε, διάταξε τοὺς στρατιῶτες του νὰ πᾶνε καὶ νὰ τὸν σκοτώσουνε κι αὐτόνε μέσα στὶς καμάρες κεινοῦ τοῦ λουτροῦ. Πήγανε λοιπὸν οἱ στρατιῶτες καὶ τὸν λογχέψανε μὲ τίς λόγχες τους σ' ὀλάκερο τὸ κορμί του. Ἡ πρώτη μαχαίριᾶ πού τοῦ δώσανε ἦτανε στὸ δεξί του πλευρό, στὸ ἴδιο μέρος πού τρυπήσανε καὶ τὸ Χριστὸ ἀπάνου στὸ Σταυρό, γιατί ὁ Ἅγιος, σὰν τοὺς εἶδε, σήκωσε μοναχὸς του τὸ δεξί του χέρι, γιὰ νὰ τὸν μαχαιρώσουνε. Τέτοιο λοιπὸν μαρτύριο πῆρε ὁ Μεγαλομάρτυρας Δημήτριος κι ἔτσι πέθανε τὸ σωτήριο ἔτος 290. Κάποιος φίλος τοῦ Ἁγίου, πού λεγότανε Λοῦππος, βρισκότανε στὸ θάνατό του. Ἐβγάλε τὸ δαχτυλίδι τοῦ Ἁγίου ἀπὸ τὸ δεξί του δάχτυλο, καὶ πῆρε τὸ μαντήλι καὶ τὸ μανδύα του ἀπ' τὴν πλάτη του, καὶ τὰ ἔβαψε στὸ αἷμα του. Μ' αὐτὰ ἔκανε θάματα πολλὰ, γιάτρνε ἀρρώστους καὶ δαιμονισμένους καὶ ἄλλους πού πάσχανε ἀπὸ κάθε ἀρρώστεια. Ὁ βασιλιάς σὰν τῷμαθε, ἔστειλε στρατιῶτες καὶ τοῦ κόψανε τὸ κεφάλι, σ' ἓνα τόπο πού τονε λέγανε Τριβουνάλιο. Κάμποσοι χριστιανοὶ πήραν τὸ λείψανο τοῦ Ἁγίου Δημήτρη κρυφά, γιὰ τὸ φόβο τοῦ βασιλιά, καὶ τὸ θάψανε στὸ ἴδιο λουτρό πού τὸν βρήκανε σκοτωμένο.

Ἀλογάριαστα θάματα ἔκανε ὁ Ἅγιος, ὁ Μεγαλομάρτυρας Δημήτριος ὁ Μυροβλύτης, μεγάλη ἡ χάρι του, καὶ θάθελε κανέννας κατεβατὰ ὀλάκερα γιὰ νὰ τ' ἀραδιάση. Τὸ ὄνομά του ἔχει δεθῇ μὲ πάρα πολλές παραδόσεις, καὶ μ' αὐτὴν ἀκόμα τὴν παλιά καὶ τὴν καινούργια ἱστορία τῆς πατρίδας του, τῆς Θεσσαλονίκης πού τὸν γέννησε.

Στερνὰ ἀπ' τὸ μαρτύριο τοῦ Ἁγίου, πολλοὶ πιστοὶ πηγαίνανε στὴ Θεσσαλονίκη γιὰ νὰ τὸν τιμήσουνε ἢ γιὰ νὰ γυρέψουνε τὴ θαυματουργικὴ γιατροειά του. Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς πού γιατρευτήκανε ἀπὸ τὴ χάρι του καὶ ἀπὸ τὴ χάρι τ' ἀγιασμένου μύρου του εἶναι κι ὁ ἔπαρχος τοῦ Ἰλνυρικοῦ Λεόντιος, πού γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Ἅγιο πού τὸν ἔσωσε, τοῦχτισε μεγάλη ἐκκλησιά. Ὁ ἀφέντης τῆς Αὐλῶνας Μαριανός, πού ἦτανε καὶ κείνος πολὺ βαριά καὶ ἀπὸ ὧρα σὲ ὧρα κινδύνευε νὰ πεθάνῃ, σώθηκε ἀπὸ θάμα τοῦ Ἁγίου ἀπάνου στὸν ἀγιασμένο τάφο του. Κι ἡ βρύση τοῦ Ἁγίου ἡ Ἀρμουμένη γιάτρεψε μιά φορά ἓναν ἄρχοντα παράλυτο μὲ σαπισμένο τὸ κορμί καὶ στερνὰ τοῦτος ὁ ἄρχοντας ὁ γιατρεμένος διαλάλησε τὸ θάμα σ' ὀλάκερη τὴν οἰκουμένη.

Ἡ πόλι πού τονε γέννησε τὸν ἀνακήρυξε προστάτη της καὶ τόσο πολὺ ἀγαποῦσε ὁ Ἅγιος τοὺς Θεσσαλονικιοὺς καὶ τοὺς φρόντιζε, ὥστε πολλὲς φορές τοὺς ἔσωσε ἀπὸ αἰχμαλωσία, ἀπὸ θανατικό, ἀπὸ πείνα κι ἀπὸ πολλὰ ἄλλα κακά. Στὸν «ὕπερνδοξον προστάτην, τὸ σέμνιομα καὶ καύχημά» τοὺς ἀποδώσανε οἱ Θεσσα-

λονικιοὺς κατὰ καιροὺς τῇ σωτηρίᾳ τῆς πόλης ἀπὸ βάρβαρες ἐπιδρομές. Ἡ φήμη τοῦ Ἁγίου σὰν θαυματουργοῦ καὶ στρατηλάτη σκορπίστηκε πέρα ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς πόλης του, σ' ὅλη τὴν ἑλληνικὴ Ἑκκλησία. Ἔτσι στὴν πρώτη πολιορκία τῆς Θεσσαλονίκης ἀπὸ τοὺς βαρβάρους, πού ἔγινε στὰ 583, εἶδανε τὸν Ἅγιο Δημήτρη, ὄχι σὰν ὀπτασία, ἀλλὰ σὰν ζωντανὸ κι ἀληθινὸ στρατιώτη, νὰ σκοτώνῃ τὸν πρῶτο ἄπιστο πού σκαρφάλωνε στὰ τεῖχη τους. Οἱ Ἀβάροι ξανάρθανε πιότεροι μαζί μὲ τοὺς Σλαβίνους, γιὰ νὰ κυριέψουνε τὴν πόλι, ἀλλὰ τῇ νύχτα φύγανε φοβισμένοι, γιατί εἶδανε ἓνα μεγαλοπρεπῆ ἄντρα, καβάλα στ' ὀλόασπρο ἄλογό του, μὲ τὴ λαμπερὴ φορεσιά, νὰ ἀρχηγεῖ σὲ χιλιάδες στρατιῶτες. Ἄλλη φορὰ ἀλλί, ὅταν ἡ Θεσσαλονίκη πολιορκήθηκε ἀπὸ στερὰ καὶ θάλασσα ἀπ' τοὺς βαρβάρους, οἱ Θεσσαλονικιοὺς εἶδανε τὸν Ἅγιο τους μέσα σὲ μιὰν ἄσπρη λαμπερὴ φορεσιά, νὰ τρέχῃ ὀλόγυρα στὰ τεῖχος καὶ νὰ περπατᾷ καὶ πάνω καὶ στὴ θάλασσα διώχνοντας τοὺς ἐχθρούς. Γιὰ νὰ θυμοῦνται τούτῃ τῇ μεγάλῃ σωτηρίᾳ τους οἱ Θεσσαλονικιοὺς τοῦ κάνανε ψηφιδωτὴ εἰκόνα στὴ δεξιὰ πόρτα τοῦ τέμπλου, μαζί μὲ τοὺς κτίτορες τοῦ ναοῦ, κι ἀπὸ κάτω γράψανε τούτῃ τὴν ἐπιγραφή:

Κτίστας θεωρεῖς τοῦ πανενδόξου δόμου
ἐκεῖθεν ἔνθεν μάρτυρος Δημητρίου
τοῦ βάρβαρον κλύδωνα βαρβάρων στόλου
μετατρέποντος καὶ πόλιν λυτρούμενου.

Ὅταν ἦρθε ἐναντίον τῆς πόλης ὁ Χαγάνος τῶν Ἀβάρων μὲ πολλοὺς Βουλγάρους καὶ σήκωσε ὄζω ἀπὸ τὰ τεῖχη ξύλινους πύργους ψηλότερους ἀπ' αὐτά, γιὰ νὰ κυριέψῃ τὴ Θεσσαλονίκη, ἔρριξε ἀπάνου τους μιὰ πέτρα ὅπου εἶχε χαράξει τοῦτ' α: «Στ' ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ μας, Ἅγιε Δημήτρη, βοήθα!» Τούτῃ ἡ πέτρα τοὺς ἔσπασε τίς μηχανὰς καὶ φοβισμένοι οἱ βάρβαροι φύγανε τρέχοντας. Ἀπὸ τότε οἱ Θεσσαλονικιοὺς ὀρκίζονται σ' ὄνομα τοῦ Ἁγίου τους. Ὁ Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος, πού εἶχε τὸ στρατηγεῖο του στὴ Θεσσαλονίκη, προσευχότανε ἀπάνου στὸν τάφο τοῦ Ἁγίου καὶ ζητοῦσε τὴ βοήθειά του κάθε φορὰ πού ἐξεστράτεψε ἐναντίον τῶν βαρβάρων. Στὶς 26 τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1912 αὐτὸς βοήθησε τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα καὶ μῆλκε στὴ Θεσσαλονίκη νικηφόρα, φέρνοντας τὴ λευτεριά στὴν πόλι ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια τούρκικο ζυγό. Πρὸς τιμὴν τοῦ Μεγαλομάρτυρα, γιὰ ὅλες τούτες τίς νῆκες καὶ τίς δόξες, κάνανε οἱ Θεσσαλονικιοὺς μιὰ μεγάλη γιορτὴ, τὰ «Δημήτρια», πού μαζεύοντανε πολὺς κόσμος ἀπὸ τὰ περάτα τῆς οἰκουμένης καὶ πολλοὶ προσκυνητές.

Ἡ λάρνακα τοῦ Ἁγίου πού ἦτανε ἱερὸ προσκύνημα, τραβοῦσε μεγάλους κληρικοὺς, αὐτοκράτορες, στρατηγούς, μεγιστάνες καὶ πολλοὺς πιστοὺς, πού ζητοῦσανε τὴ θαυματουργὴ βοήθειά του στὶς δύσκολες στιγμὲς τους. Στερνὰ ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Ἁγίου, θέλοντας ὁ Θεὸς νὰ τὸν δοξάσῃ σ' ὀλάκερο τὸν κόσμον, ἔκανε κι ἔβγαψε ἀπὸ τὸ

σῶμα του μύρο πού μοσκοβολοῦσε ὀλάκερο τὸν τόπο καὶ γιὰ τοῦτο ὀνομάστηκε καὶ Μυροβλύτης. Τὸ μύρο ἦτανε τόσο πολὺ, ὥστε ὅσο κι ἂν παίρνανε, ὅχι μονάχα δὲν ἄδειαζε, ἀλλὰ γινότανε πιότερο, « πρεβείας τοῦ Ἁγίου ». Εἶχε ὅμως τοῦτο τὸ μύρο καὶ τὴ δύναμι νὰ κάνη μεγάλες γιαιτρείες, καὶ γι' αὐτὸ οἱ ἄνθρωποι τὰ παίρνανε μὲ μεγάλη πίστι καὶ τὸ πίνανε. Μ' ἓνα κομμάτι μπαμπάκι πέρνουνε μύρο κι ἀπὸ τὸ κόνισμα τοῦ ἁγίου, κι ἀπὸ τὸ λάδι τῆς καντήλας πού ἀνάβει μπροστά του, κι ἀλείβεται ὁ λαὸς γιὰ νὰ γιαιτρευτῇ. Αὐτὴ ἡ δουλειὰ λεγότανε « ἀπομύρισμα » καὶ κεῖνος πού ἀλείβότανε τὸ μύρο ἀπὸ τὸ κόνισμα « ἀπεμύριζτο ». Τὸ « ἀπομύρισμα » σήμερα ὁ λαὸς στὴν Κύπρο τὸ λέγει « συνάλειμμαν », στὴ Λέσβο « σ'νάλ'μμα ».

Ἀλλὰ καὶ ὅξω ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη τιμήθηκε ὁ Ἅγιος, σὲ πολλές περιοχὲς τῆς Ἑλλάδας καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας γενικώτερα, ὅπου βασιλιάδες στὰ παλιὰ χρόνια, ὅπως ὁ Ἰουστινιανός, κουβαλήσανε χῶμα ἀπὸ τὸν τάφο του καὶ χτίσανε ἐκκλησιὰς ἀφιερωμένες στὴ μνήμη του.

Πολλοὶ ἐπίσης εἶναι κι οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ὑμνογράφοι, ζωγράφοι κι ἄλλοι καλλιτέχνες, πού ἡ ὑπέροχη μορφή τοῦ Μεγαλομάρτυρα τοὺς ἐνέπνευσε σπουδαῖα ἔργα τέχνης. Οἱ Βυζαντινοὶ ποιητὲς τὸν ὑμνήσανε μὲ τούτους τοὺς στίχους: « Μέγαν εὗρατο ἐν τοῖς κινδύνοις, σὲ ὑπέρμαχον ἢ οἰκουμένην, ἄθλοφόρε, τὰ ἔθνη τροποῦμενον. Ὡς οὖν Λυαίου καθεῖλες τὴν ἐπαρσιν, ἐν τῷ σταδίῳ θαρρύνας τὸν Νέστορα, οὕτως, Ἄγιε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἱκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος... » Οἱ Βυζαντινοὶ ἁγιογράφοι πάλι ζωγραφίζουνε τὸν Ἅγιο Δημήτρη πότε καβαλάρη στρατηλάτη μὲ ἄσπρα λαμπερὰ ροῦχα λεβεντόκορμο καὶ μὲ τὴν πίστι τοῦ Χριστοῦ βαθιὰ ζωγραφισμένη στὸ πρόσωπό του, πότε πάλι ζωγραφίζουνε τὸ Σταυρὸ καὶ τὸν Ἅγιο Δημήτρη μαζί σ' ἓνα κόνισμα, « ἐπειδὴ μὲ τὸ μαρτύριό του ὁ Ἅγιος σταυρώθηκε μαζί μὲ τὸ Χριστό ». Γι' αὐτὸ τὸν Ἅγιο Δημήτρη στὴν Καππαδοκίαν τὸν λέγανε καὶ Σταυρικὸ.

Γύρω στὴ γιορτὴ τοῦ Ἁγίου Δημήτρη τοῦ Μυροβλύτη, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἔχει πολλὰ ἥθη κι ἔθιμα.

Τοῦ Ἁγίου Δημήτρη, πού εἶναι καὶ ἡ πρώτη χειμωνιάτικη γιορτὴ, ἔχει βράσει ὁ μοῦστος κι ἔχει γίνει πιὰ κρασί, γι' αὐτὸ τούτῃ τῇ μέρᾳ συνηθίζουνε νὰ δοκιμάζουμε οἱ χωριάτες τὰ πρῶτα κρασιά τους καὶ πίνουνε ὅλη τῇ μέρᾳ.

Ὁ Ἅγιος Δημήτρης φέρνει τὸν χειμῶνα, γιὰ τοῦτο οἱ χωριάτες κάνουνε τίς ἐτοιμασίες τους. Εἶναι ὅμως καὶ τὸ « μικρὸ καλοκαιράκι τ' Ἁγιοῦ Δημητρίου », ὅπως τὸ λέγει ὁ ἀπλὸς λαός, μὲ τίς λιακάδες του καὶ τ' ἁγιοδημητριάτικα λουλούδια, πού εἶναι τὰ χρυσάνθεμα.

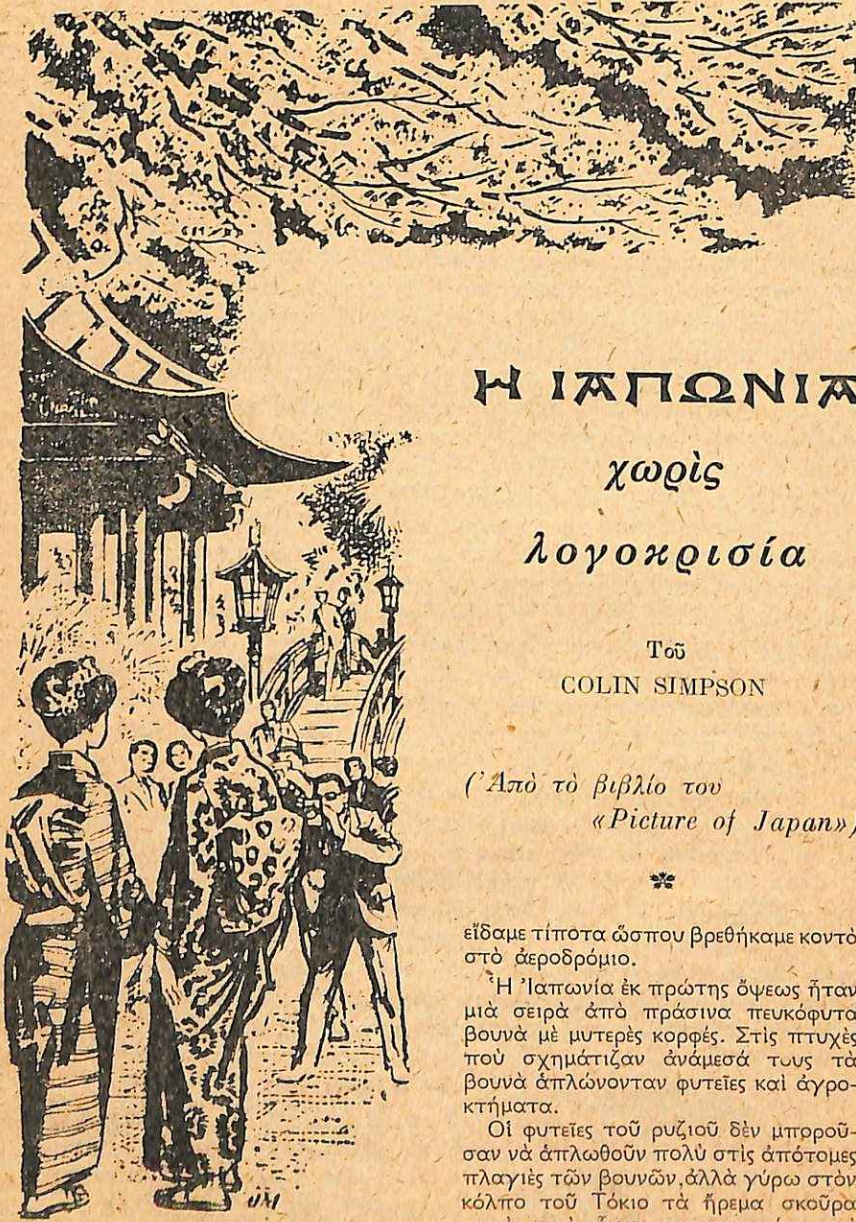
« Καλὴ χρονιά » εὐκιοῦνται τούτῃ τῇ μέρᾳ μὲ τὴν καινούργια ἐποχὴ πού ἔρχεται καὶ τὴν καλοδέχονται μὲ χαρὲς καὶ πανηγύρια. Μασκαρεύονται οἱ χωριάτες τῆς Θράκης καὶ παίζουνε τὴ « Τζαμάλα ». Ἡ « Τζαμάλα » αὕτῃ εἶναι ἓνας ξυλένιος σκελετός καμήλας πού τὸν τυλίγουνε μὲ προβιὲς καὶ κουρέλια. Δυὸ χωριάτες χώνουνται μέσα στὸ σκελετό, ἓνας ἀπὸ μπρὸς κι ἄλλος ἀπὸ πίσω, καὶ χορεύουνε.

Τὰ λιοβασίλεμα γυρίζουνε ὅλο τὸ χωριὸ πολλοὶ μαζί, πού εἶναι « μουτζοῦνοι », μὲ στεφάνια ἀπὸ κληματαριὰ στὰ κεφάλια τους, καὶ περνώντας ἀπὸ τὰ χωριατόσπιτα εὐκιοῦνται: « Ἐ, κερά ! Καλὴ χρονιά, καλὸ μπερεκέτι καὶ πολὺχρονη ! » Κι ἡ κερά βγαίνει στὴν ξώπορτα καὶ τοὺς τρατέρνει στάρι, λάδι, κρασί. Ἐνα ἄλλο εἶδος « Τζαμάλας » πού κάνουνε στὴ Θράκη καὶ πού συμβολίζει τὴ σπορὰ καὶ τὸ φύτρωμα τοῦ σπόρου εἶναι καὶ τοῦτο : Μαζεύουνται καμιὰ δεκαριά ἄντρες, γιὰ νὰ παραστήσουνε τὴ « Τζαμάλα ». Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς γίνεται « Καντίνα » (κυρά), ντύνεται γυναικίσια ροῦχα καὶ κουρελιασμένα, στὸ στήθος βάζει κάτι ψεύτικα στήθια, ἔτσι πού τὸ ὅλον του νὰ προκαλῇ τὰ γέλια. Ἡ γυναίκα λέγεται « Τζαμάλα ». Δυὸ ἄλλοι ἄντρες φοροῦν στίς πλάτες τους προβιὲς, στὸ κεφάλι καλπάκια καὶ στὸ λαιμό, στὴ μέση καὶ στὰ γόνατα κρεμοῦν κουδούνια. Αὐτοὶ λέγονται « Τζαμάλ'δες ». Παίζει ἡ γκαίντα καί, ἐνῶ ὁ ἓνας ἀπ' αὐτοὺς χορεύει μὲ τὴ Τζαμάλα, ὁ ἄλλος τὸν χτυπᾷ μὲ τὸ ραβδί του καὶ παίρνει αὐτὸς τὴ Τζαμάλα καὶ χορεύει μαζί της. Ἐπανερχεται ὁ πρῶτος καί, χτυπώντας τὸ δεύτερο, παίρνει πίσω τὴ γυναῖκα, ἀλλὰ σὲ λίγο γυρίζει ὁ δεύτερος καί, τουφεκώντας δῆθεν μὲ τὸ ραβδί του, σκοτώνει τὸν πρῶτο. Ἐνῶ δὲ ὁ φονιάς κάνει πὼς καταγίνεται νὰ γδάρη τὸ σκοτωμένο, αὐτὸς ἑξαφνα σηκώνεται καὶ κάνουνε καὶ οἱ δυὸ τους, χωρὶς νὰ μιλοῦν, κάτι χειρονομίες βωμολοχικῆς. Τὸ ἴδιο ἐπαναλαμβάνεται κατόπιν σχεδὸν μέχρι τὸ πρῶτ' ὅλα τὰ σπίτια τοῦ χωριοῦ. Οἱ σπιτονοικοκύρηδες τοὺς χαρίζουν ἀπὸ δυὸ - τρεῖς ὀκάδες στάρι.

Ἀλλὰ τὸν Ἅγιο Δημήτρη τὸν ἀνταμώνουμε καὶ στὸ δημοτικὸ τραγούδι, σ' ἓνα ματιάτικο μοιρολόγι. Ὁ Καπετὰν Κατσιμπαντής, ἀπ' τὸν Γερολιμένα, πῆρε μαζί του ναυτόπουλο τὸ Δημήτρη. Στὴ θάλασσα τοῦ Τσιρίγου, σὲ μιὰ φουρτούνα μεγάλη, πνίγηκε ὁ Δημήτρης μαζί μὲ τοὺς ἄλλους ναῦτες τοῦ καραβιοῦ. Σὰν τὸν φέρανε πνιγμένο στὸ χωριὸ στὴ μάννα του, κείνη, ἀπάνου στὸ μεγάλο της καϊμό, ἀπευθύνεται στὸν Ἅγιο Δημήτρη, τὸν προσάτῃ Ἅγιο τοῦ σπιτιοῦ της, καὶ φαντάζεται ἀκόμα τὸ γυῖό της βρεγμένο ἀπὸ τὴ θάλασσα. Γι' αὐτὸ στὸ τέλος τοῦ μοιρολογιοῦ γυρεῖ ἀπὸ τοὺς πεθαμένους συγγενεῖς της « νὰν τὸν πυρώσουν στὴ φωτιά, νὰ μὴν κρυώση »:

Ἄγιε Δημήτρη, ἀφέντῃ μου,
δὲ σὲ δοξολογήσαμε;
δὲ σὲ θυμιάσαμε ποτέ;
δὲ σὲ φωτολογήσαμε;
δὲ σ' ἤφερ' ὁ Δημήτρης μου
τέσσερα ἀσημοκάντηλα,
χρυσόνε πολυελαῖο
καὶ μανουάλια τέσσερα;
Γιὰ δὲν ἐβόθησες καὶ σὺ
μέσ' στοῦ Τσιρίγου τὸ νησί,
πού ἀναθεοῦθῃ ἡ θάλασσα
κι ἔκαμε κύματα χοντρά
κι ἐπνίξε ὀγγελικά κορμιά;
Γιόμισ' ἡ θάλασσα πανιά

κι ἀπὸ κορμιά ἡ ἀκρογιαλιά,
ἐθάφτῃ κι ὁ Δημήτρης μου,
μέσ' στ' ἀφρισμένα κύματα!
Μωρὴ κυρά Γιωργάκινα,
πού ἔχες ὑγιὸς μονογενῆ,
τὸν ζήλεψ' ὁ Κατσιμπαντής
καὶ τόκαμε μουτσόπουλο,
καὶ διάθηκε κι ἐπνίγηκε,
μέσ' στοῦ Τσιρίγου τὸ νησί.
Ἐ, πεθαμένει συγγενεῖς,
δῶστε το ροῦχα, νὰ ντυθῇ,
πυρώστε το καὶ στὴ φωτιά,
μὴ μοῦ κρυώσῃ τὸ παιδί !

Η ΙΑΠΩΝΙΑ

χωρίς

λογοκρισία

Τού

COLIN SIMPSON

(Από το βιβλίο του
«Picture of Japan»)

είδαμε τίποτα ώσπου βρεθήκαμε κοντά στο αεροδρόμιο.

Η Ίαπωνία εκ πρώτης όψεως ήταν μια σειρά από πράσινα πευκόφυτα βουνά με μυτερές κορφές. Στις πτυχές που σχημάτιζαν ανάμεσά τους τα βουνά απλώνονταν φυτείες και αγροκτήματα.

Οι φυτείες του ρυζιού δεν μπορούσαν να απλωθούν πολύ στις απότομες πλαγιές των βουνών, αλλά γύρω στον κόλπο του Τόκιο τὰ ήρεμα σκούρα ρηχά νερά ήταν περιφραγμένα και σχημάτιζαν αγρούς για τη συγκομιδή φυκιών.

Πιο μακριά, εκατοντάδες βάρκες χωρίς πανιά και χωρίς χρώμα μέσα στη σιγανή βροχή, έρριχναν δίχτυα για τα ψάρια που συνοδεύουν πάντα το ρύζι των Γιαπωνέζων.

Ένας ρεπόρτερ περίμενε ύπομονετικά, ενώ περνούσα από το Τελωνείο, και ύστερα μου έκανε ευγενικές ερωτήσεις, σαν να ήταν στενοχωρημένος που θα με ένοχλούσε για να του απαντήσω. Το Τελωνείο ήταν εύκολο. Σημειώσανε σοβαρά τα δέκα πακέτα του γάλακτος που δήλωσα, αλλά τις βαλίτσες τις κοίταξαν επιπόλαια και έβαλαν, με σεβασμό, τη μονογραφή που έπρεπε. Τον Δυτικό επίσκεπτη τον θεωρούνε αρκετά ισχυρό άνθρωπο και γι' αυτό τον μεταχειρίζονται «με το γάντι», με τάκτ και με την πατροπαράδοτη ευγένεια.

Το κτίριο του νέου αεροδρομίου του Τόκιο είναι το ωραιότερο της Άσίας και ένα από τα καλύτερα του κόσμου. Έχει ωραίο σχέδιο, άνετους χώρους, καταστήματα και εστιατόρια και όλες τις ανέσεις ενός σύγχρονου αεροδρομίου.

Πηγαίνοντας με τ' αυτοκίνητο προς την πόλη κοίταξα γύρω μου να δω κάποια δείγματα του γεγονότος που δημιούργησε ασφαλώς ένα αίσθημα κατωτερότητας στους Ίάπωνες, γεννημένο από τον σεβασμό για τον νικητή: αλλά από τους καταστρεπτικούς βομβαρδισμούς που είχε υποστεί το Τόκιο στα χρόνια του πολέμου, δεν είδα τίποτα.

Στο Τόκιο που ήταν, και είναι πάλι, η τρίτη κατά σειρά πόλη του κόσμου, με πληθυσμό πάνω από οκτώ εκατομμύρια, έγινε καταπληκτική ανοικοδόμησι μέσα σε δέκα χρόνια. Τίποτα δεν δείχνει καλύτερα την καταπληκτική ικανότητα εργασίας των Ίάπωνων όσο η ανοικοδόμησι του Τόκιο.

Με τα ξύλα χτίζει κανείς γρηγορότερα παρά με τούβλα ή μπετόν και το μεγαλύτερο μέρος του Τόκιο είναι ακόμη ξύλινο. Αλλά όταν φθάσες στο εμπορικό κέντρο της πόλης, χάνεις από τα μάτια σου τα ξύλινα μαγαζάκια με τις στενές προσόψεις που είναι στριμωγμένα στις παρόδους. Κάτω από το αέκιντο ρεύμα της τροχιάς, το μπετόν του δρόμου παρουσιάζει συχνά ρωγμές και ανωμαλίες. Αλλά τα μεγάλα καταστήματα είναι όμοια με της Νέας Υόρκης.

Κοίταξα τους διαβάτες. Μερικοί γέροι Ίάπωνες περνούσαν με σκούρα κιμονό. Μερικοί εργάτες φορούσαν το

σκούρο μπλέ μακρύ σακάκι. Άλλα οι 99 από τους 100 άνδρες φορούσαν ευρωπαϊκά ρούχα. Από τις γυναίκες οι νέες φορούσαν φούστες, μπλουζές και νάυλον αδιάβροχα.

Μερικές γυναίκες ψώνιζαν με κιμονό. Έδω και κεί μια μητέρα που είχε αναγκαστή να πάρη μαζί τα παιδιά της είχε δεμένο το μωρό της στην πλάτη της και φαινόταν μόνο το κεφαλάκι του παιδιού. Ανάμεσα στις μαύρες όμπρέλλες υπήρχαν πολλές ζωηρόχρωμες.

Το Τόκιο είναι Άνατολή και Δύσι. Το Τόκιο των παρόδων ανήκει στην Άνατολή, αλλά το Τόκιο των κεντρικών δρόμων είναι μια συνηθισμένη σύγχρονη πόλη που ξεχωρίζει μάλλον από τα έμπορεύματά της παρά από τα κτίρια. Πολλές εμπορικές επιγραφές είναι γραμμένες αγγλικά.

Όταν έφθασα στο ξενοδοχείο, οι γκρουνί ανοίξαν τις πόρτες με υποκλίσεις. Ένας χαμογελαστός υπάλληλος πήρε τα στοιχεία μου και ένας μικροσκοπικός κλητήρας επέμενε πώς μπορούσε να σηκώσει τη μεγάλη βαλίτσα μου.

Όταν βγήκαμε από το ασανσέρ στον πέμπτο όροφο, τρεις καμαριέρες ακόμη πιο μικροσκοπικές από τον κλητήρα, σαν νοσοκόμες με τα άσπρα σκουφάκια τους, έτρεξαν κοντά μου. Υποκλίθηκαν και άρχισαν να διαμαρτύρωνται Ίαπωνιστί, γιατί τότε θεωρούσαν τρομερό ένας τόσο ψηλός ξένος να σηκώνει μόνος του το χαρτοφύλακά του. Γελώντας και φλυαρώντας μου πήραν το χαρτοφύλακα και τον μεταφέρανε θριαμβευτικά στο δωμάτιο.

Οι δύο καμαριέρες υποκλίθηκαν και έφυγαν, η άλλη έμεινε. Το χαμογελαστό της πρόσωπο ήταν σαν φεγγαράκι ρόδινο και κεχριμπάρειο. Με κοίταξε με πολλή ευθυμία και ύστερα είπε: «Εγώ βοηθήσω βγάλετε ρούχα.» Της είπα πώς η ιδέα της ήταν περίφημη, μα πρώτα ήθελα να πιώ κάτι. Μόλις έβγαλα το μπουκάλι έτρεξε κι έφερε ποτήρι και παγωμένο νερό και τὰ έβαλε όλα μπροστά μου σε ένα δίσκο. Όταν κάθισα να πιώ το ούισκυ μου, η καμαριέρα γονάτισε άμέσως, μου έβαλε τα παπούτσια και μου έβαλε ένα ζευγάρι μαλακές

Η συνοδος είχε πη: «Θα μπορέσουμε να δούμε το Όρος Φούτζι, όταν θα πλησιάζουμε στην ακτή αν ο καιρός είναι καθαρός.» Άλλα ο καιρός ήταν τόσο κλειστός, ώστε δεν

παντόφλες, που ένα χαρτί επάνω τους έλεγε πώς ήταν απόλυτα καθαρές. Ένώ έπινα το ούισκ μου, ή κοπέλα με κοίταζε κατευχαριστημένη, γιατί με είχε βολέψει αναπαυτικά. Έξυπνη-τησις...

«Πώς σέ λένε;» τή ρώτησα ενώ αδειάζαμε τη βαλίτσα.

«Κουαούκο», είπε.

«Έμένα Σίμσον».

«Σίμσον;» είπε ζαρώνοντας τα χείλια. Ύστερα πρόσθεσε με σεβασμό «Σίμσον-σάν».

Το «σάν» είναι τιμητικό, σημαίνει κύριος, κυρία ή δεσποινίς.

Το βράδι βγήκα για μια βόλτα. Ήταν περίπου οκτώμισι. Τα πεζοδρόμια ήταν κατάμεστα. Τα μαγαζιά ήταν ανοικτά, εκτός από τα μεγάλα καταστήματα που κλείνουν στις έξι, και όπου μπορεί να αγοράση κανείς τα πάντα, από ένα κρεμμύδι ως ένα βωμό του Βούδδα, από νάυλον κάλτσες ως ποδήλατα. Χάζεψα μια βιτρίνα με φθινοπωρινές μόδες και έρριξα μια ματιά σε ένα «πατσίνκο», όπου πολλοί άνδρες έπαιζαν το μεροκάματό τους σε κάτι αυτόματα μπιλιάρδα.

Η κοπέλα του μπάρ Λίντο.

Ένα πρωί, μια-δυό μέρες αργότερα, περπατούσα στην Γκίντζα, την Πέμπτη Λεωφόρο του Τόκιο, όταν μια λεπτή και όμορφη Γιαπωνέζα βγήκε από ένα φαρμακείο και στάθηκε μπροστά μου.

«Πώς είστε;» με ρώτησε με ένα φωτεινό χαμόγελο. «Θυμάστε; Έγώ Μιτσίκο, από Μπάρ Λίντο.»

Την είχα αναγνωρίσει, αλλά είχα μείνει έκπληκτος μπροστά στη σύμπτωση να συναντήσω μέσα σε μια πόλη οκτώ εκατομμυρίων μια κοπέλα που εργαζόταν ακριβώς στο μπάρ που ήθελα να πάω και προσπαθούσα να θυμηθώ το δρόμο. Η Μιτσίκο γέλασε και σταμάτησε ένα ταξί, να πάμε στο Μπάρ Λίντο. Είχε βγή να ψωνίση προτού αρχίση τη δουλειά της.

Ένα μικρό υπόγειο σε σχήμα Γ με ένα μπάρ, μερικά τραπέζια και ένα ραδιογραμμόφωνο κοντά σε μια πίστα για τρία ζευγάρια, αυτό είναι το

Λίντο, χωρίς επιδείξεις και χωρίς απαιτήσεις. Με είχαν συστήσει εκεί, στη σοφή μικροσκοπική γυναικα που το διευθύνει τόσο καλά, την Γιοσίκο, και είχα βρή μια πολύ φιλική ατμόσφαιρα. Οι τρεις ή τέσσερες κοπέλες εκεί ήταν ευχάριστες, μιλούσαν λίγα αγγλικά και πίστευα πώς αυτές ήταν ο καλύτερος τόπος για ν' αρχίσω την έρευνα που είχα στο νου μου. Ο ρόλος μιάς «οικοδέσποινας» (όπως λένε τις κοπέλες που δουλεύουν στα μπάρ) είναι να κουβεντιάξη, να πίνη, να χορεύη με τον πελάτη και γενικά να του κάνη ευχάριστη την παραμονή του, ώστε να μένη πολλή ώρα και να ξεδοϋή. Η Ιδιοκτήτρια συνήθως δεν την πληρώνει, αλλά ο πελάτης της δίνει πάντα ένα φιλοδώρημα.

Αν ο ευχάριστος πελάτης θέλη στενότερες σχέσεις με μια «οικοδέσποινα» που του άρεσε, μπορεί να τα καταφέρη να συνεννοηθή μαζί της, μπορεί και όχι. Το μπάρ δεν έχει καμιά ανάμιξη σ' αυτά.

Όστόσο ή κοπέλα δεν μπορεί να φύγη προτού κλείση το μπάρ, όσο και αν το θέλη ο πελάτης, γιατί, αν μια κοπέλα έφευγε με έναν έρωτευμένο πελάτη τις εργάσιμες ώρες, το μπάρ θα έχανε σε κατανάλωσι ποτών!

Παραγγείλαμε ποτά και ρώτησα την Μιτσίκο που είχε μάθει αγγλικά. Στο σχολείο; Η Μιτσίκο μου είπε πώς ήταν 24 ετών και πώς πήγαινε στο σχολείο τα χρόνια του πολέμου. «Έμαθα λίγα στο σχολείο. Ύστερα ή πολεμική κυβέρνηση είπε οι Άγγλοι ήταν κακοί και πάψανε μās μαθαίνουν αγγλικά. Μετά τον πόλεμο πήγαινα σε αμερικάνικα φίλμ και έμαθα μερικά ακόμη. Όταν μπορώ, βλέπω αμερικάνικες ταινίες, μα ακόμη δεν έμαθα καλά.»

«Τα καταφέρνεις καλά», της είπα.

«Μια οικοδέσποινα πρέπει μιλά αγγλικά, γιατί αλλιώς δεν μπορεί δουλέψη σε καλά μπάρ.»

«Τί έκανες, Μιτσίκο, προτού γίνης οικοδέσποινα;»

«Δούλευα σε κατάστημα. Πωλήτρια. Θέλετε χορέψουμε;»

«Όχι, προτιμώ να κουβεντιάζουμε.»

«Θέλετε κι άλλο ποτό; Ναι;»

Το ποτήρι μου ήταν άδειο. Της

είπα ναί. Η Μιτσίκο χτύπησε τα χέρια της και έδωσε την παραγγελία γιαπωνέζικα. Της έδωσα ένα τσιγάρο και πήρε τα σπέρτα να μου ανάψη το δικό μου, μα έγω της άναψα πρώτα το δικό της με τον αναπτήρα μου.

«Ευχαριστώ, Σίμσον-σάν», μου είπε χαμογελώντας. Ένας Γιαπωνέζος δεν θά της άναβε το τσιγάρο. Της άρεσε που της φερνόμουνά όπως σε δικές μας γυναίκες.

«Γιατί έφυγες από το κατάστημα;» την ρώτησα.

«Όχι πληρώνουν καλά.»

«Πόσα έδιναν;»

«Ένα μήνα οκτώ χιλιάδες γιέν.»

«Και δεν ήταν αρκετά;»

Η Μιτσίκο κούνησε αρνητικά το όμορφο κεφαλάκι της.

«Ζής με την οικογένεια σου;»

«Μητέρα και άδελφό μου. Πηγαίνει σχολείο και θέλει σπουδάση.»

«Ο πατέρας σου;»

«Ο πατέρας μου σκοτώθηκε στον πόλεμο. Με λεπτά που έπαιρνα από κατάστημα μπορούσαμε να φάμε, πληρώσουμε νοίκι, αγοράσουμε φτηνά ρούχα, αλλά άδελφός μου έπρεπε δουλέψη, όχι πάη σχολείο. Δεν είχα πάω σινεμά με φίλη μου.»

Την ρώτησα πώς έγινε οικοδέσποινα σε μπάρ.

«Φίλη μου ήταν σεβριτόρα και μετά έγινε οικοδέσποινα σε μπάρ όχι τόσο καλό. Πήγα και γώ. Ύστερα πήγα άλλο μπάρ, ύστερα έδω.»

«Και κερδίζεις πιδ πολλά;»

Κούνησε το κεφάλι της καταφατικά.

«Δεν θέλω να σου κάνω αδιακριτές ερωτήσεις, της είπα, μα θέλω να γράψω ένα βιβλίο. Οι άνθρωποι που ζουν στην Αυστραλία, την Ήμερική, την Άγγλία θέλουν να μάθουν πώς ζουν οι άνθρωποι στην Ιαπωνία. Αλλά αν σου κάνω ερωτήσεις και μου λες κάτι που δεν είναι αλήθεια, αυτό θα είναι κακό. Καταλαβαίνεις; Άς πάρουμε άλλο ένα ποτό.»

«Έν τάξει, σās λέω αλήθεια», μου είπε και παρήγγειλε τα ποτά.

«Πόσα κερδισες την περασμένη εβδομάδα;»

«Έξι χιλιάδες γιέν.»

Τη ρώτησα αν τύχαινε να κερδίζη και περισσότερα και μου είπε ναί.

«Μου άρεσει έχω χρήματα αγοράζω όμορφο φουστάνι.»

«Και τώρα φοράς όμορφο φουστάνι.»

Φορούσε μια άσπρη μεταξωτή μπλούζα με βολάν και μια φαρδεια έμπριμε φούστα με μια φαρδεια πέτσινη ζώνη στη λεπττή της μέση.

«Δίνεις στη μητέρα σου περισσότερα λεπτά τώρα;» ρώτησα.

«Ναί. Και άδελφό μου. Μα θέλω κερδίσω περισσότερα.»

Της έκανα μερικές ερωτήσεις ακόμη και ύστερα συμφώνησε να έρθη μαζί μου το βράδι. «Μου άρεσετε, μου είπε, αν δεν άρεσετε δεν έρχόμουν.» Είπε πως θά ήταν ευχαριστημένη με 7.000 γιέν, αλλά κατάλαβα πώς και με 5.000 δεν θάλεγε όχι.

«Τί λείπει η μητέρα σου γι' αυτό, Μιτσίκο;»

«Πιστεύει πουλώ ποτά στο μπάρ και, όταν δίνω λεπτά, λέω πώς έδωσαν πουρμπουρά.»

«Πιστεύεις στη θρησκεία Μιτσίκο;»

«Καμιά φορά πηγαίνω ναό του Σίντο ζητήσω καλή τύχη.»

Δεν χρειάζονται να πούμε άλλα για το έπαγγελμα της οικοδέσποινας του μπάρ, που είναι τόσο γιαπωνέζικο, όσο και το χάρτινο φαναράκι. Μου είπαν ότι οι Γιαπωνέζες όταν αγαπούν έναν άνδρα, τον αγαπούν χωρίς επιφυλάξεις. Οι περισσότεροι Ίάπωνες δεν είναι το ίδιο, γιατί έχουν τόσες επιφυλάξεις οι ίδιοι για το πώς πρέπει να αισθάνεται ένας άνδρας άπεναντι σε μια γυναίκα. Η άνατροφή τους τους έμαθε να βλέπουν τη γυναίκα σαν υπηρέτρια-νοικοκυρά, όχι σαν σύντροφο και ασφαλώς όχι σαν ίση.

Την άλλη μέρα το πρωί, διαβάζοντας μιαν αγγλόφωνη εφημερίδα, είδα μια ρεκλάμα που μου θυμισε κάτι που μου είχαν πη να μην το χάσω. «Να πās όπωσδήποτε στο Όνσεν του Τόκιο είναι τα καλύτερα τούρκικα λουτρά.»

Το λουτρό των εκπληξέων.

Σε λίγα λεπτά ένα ταξί με άφηνε μπροστά σ' ένα μεγάλο διώροφο κτίριο με όμορφα είσοδο, που είχε στη μέση μια λιμνούλα.

Έβγαλα ένα εισιτήριο 800 γιέν και ανέβηκα τις σκάλες. Μια γυναίκα επιστάτρια του όρόφου υποκλήθηκε και με άφησε να περιμένω λίγο. Ξαναφά-

νηκε με μιὰ ὁμορφὴ κοπέλα, πού φορούσε ἄσπρο σόρτς καὶ ἓνα ἄσπρο σουτιέν, σὰν μαγιὼ μπικίνι.

Ἀκολούθησα τὴν καμαριέρα τοῦ λουτροῦ σὲ ἓνα διάδρομο, πού εἶχε ἀπὸ τὶς δύο μεριεὶς δωματιάκια μὲ ἄσπρες κουρτίνες καὶ μπήκαμε σὲ ἓνα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν καθρέφτη καὶ μερικὲς κρεμάστρες, τὸ δωμάτιο εἶχε ἓνα «θερμοκιβώτιο», μιὰ μπανιέρα ντυμένη μὲ γαλάζια πλακάκια καὶ ἓνα εἶδος πάγκου, πού ἔμοιαζε σὰν καναπὲς γιατροῦ καὶ σὰν σανίδα τοῦ σιδερώματος.

«Παρακαλῶ, γδυθῆτε», εἶπε ἡ κοπέλα χαμογελώντας γλυκά.

Ὅταν γδύθηκα, ἡ κοπέλα ἄνοιξε τὸ ἔμπρὸς κάλυμα τοῦ θερμοκιβωτίου, μὲ ἔβαλε νὰ καθίσω σ' ἓνα σκαμνί, τὸ ἔκλεισε καὶ μ' ἄφησε νὰ ψήνομαι στὸν ἀτμὸ μὲ τὸ κεφάλι μου μόνο ἔξω. Ὅταν ὁ ἰδρώτας ἄρχισε νὰ τρέχει ἀπὸ τὸ μέτωπό μου, μοῦ ἔβαζε δροσερὲς πετσέτες.

Ὑστερα ἀπὸ 5-10 λεπτά βρασμοῦ, ἡ κοπέλα μὲ ρώτησε ἂν ἦταν ἄρκετό. Ἀπάντησα μ' ἓνα ζωηρὸ «ναί» καὶ ἐκείνη ἄνοιξε τὸ θερμοκιβώτιο, δείχνοντάς μου τὸ μπάνιο πού τὸ εἶχε γεμίσει νερό.

Μὲ βοήθησε νὰ πλυθῶ ἀπὸ τοὺς ἰδρώτες καὶ μοῦ ἔτριψε τὴν πλάτη μου. Ὅταν βγήκα καὶ στέγνωσα μοῦ ἔβαλε μιὰ πετσέτα γύρω στὴ μέση καὶ μοῦ ἔδειξε νὰ ξαπλώσω στὸν πάγκο γιὰ τὸ μασάζ.

Ἀρχισε ἀπὸ τὰ πέλματα τῶν ποδιῶν μου καί, καθὼς προχωροῦσε στὶς γάμπες, σκέφθηκα πὼς δὲν θὰ πίστευα ὅτι ἓνα κορίτσι θὰ μποροῦσε νὰ ἔχη τόση δύναμι στὰ δάχτυλά του. Ὑστερα ἄρχισε νὰ παίζει ξυλόφωνο στὴ σπονδυλική μου στήλη καί, ὅταν τελείωσε τὸ λαιμό μου, ἐνιωθα ἄλλος ἄνθρωπος.

Τῆς κουβέντιαζα καὶ μοῦ εἶπε πὼς εἶχε ἐκπαιδευθῇ σὲ μιὰ σχολὴ μασάζ

ἐπὶ τρεῖς μῆνες. Τὰ ἀγγλικά της ἦταν ἄρκετὰ καλὰ.

«Γυρίστε, παρακαλῶ.»

Γύρισα καί, ἐνῶ ἐκείνη συνέχιζε ἐπιδείξια τὴ δουλειά της, τῆς ἔλεγα ὅτι μοῦ ἔρχοταν στὸ νοῦ.

«Σὰς ἔρχονται πολλοὶ ξένοι ἐδῶ ; »

«Ναί. Ἔρχονται Γιαπωνέζοι. Ἔρχονται ξένοι.»

«Οἱ πελάτες σου... σ' ἐνοχλοῦνε καμμιά φορὰ ; »

«Ναί.»

Τῆς εἶπα μὲ ὅσο μποροῦσα μεγαλύτερη λεπτότητα, ὅτι ἀσφαλῶς οἱ πελάτες θὰ δοκίμαζαν νὰ τῆς κάνουν προτάσεις. Εἶπε ναί.

«Δὲν κάνεις ὅμως τέτοια πράγματα, ἔ ; »

«Ναί.»

«Ἀλήθεια ; »

«Ὅχι», εἶπε σκάβοντας τοὺς ὤμους μου μὲ τὰ δάχτυλά της.

«Μὰ μοῦ εἶπες ναί.»

«Ναί, δὲν κάνω τέτοια πράγματα.»

Οἱ Ἰάπωνες ἔχουν μιὰ καταπληκτικὴ ἱκανότητα νὰ λένε ἀρνητικὰ «ναί» καὶ καταφατικὰ «ὄχι» καὶ ἦταν ἡ πρώτη φορὰ πού συναντοῦσα αὐτὴ τὴ συνήθεια.

«Μερικὲς κοπέλες τοῦ μασάζ κάνουν ὅ,τι θέλουν οἱ ἄντρες, ἀλλὰ ὄχι ἐδῶ σὲ μᾶς.»

Ἡ κοπέλα προθυμοποιήθηκε, τελειώνοντας τὸ μασάζ στοὺς κροτάφους μου, νὰ μοῦ δώσῃ μιὰ διεύθυνσι λουτρῶν μὲ κοπέλες εὐκολες ! Καὶ ὅλα τὰ ἔλεγε μὲ τὸ ἀφελέστερο ὕφος.

Πάρτυ γκέϊσας.

Ἦμουν τυχερὸς πού γνώρισα ἓναν περαστικὸ ἔμπορο, τὸν κ. Β., πού κάτι γνωστοί του τοῦ ἔκαναν ἓνα πάρτυ μὲ γκέϊσες. Ὁ Β. ρώτησε ἂν μποροῦσε νὰ καλέσῃ καὶ τὸ φίλο του, ἓναν Αὐστραλὸ συγγραφέα.

Ἔτσι τὸ ὠρισμένο βράδι πήγαμε σὲ ἓνα προάστιο τοῦ Τόκιο μὲ εἰδικὰ ρεστωράν γιὰ τέτοιες συγκεντρώσεις.

Δὲν ἔμοιαζε καμπαρέ, οὔτε εἶχε φωτεινὲς ἐπιγραφές. Ὑπῆρχε μόνο μιὰ διακριτικὴ ἐπιγραφή σὲ γιαπωνέζικη γλῶσσα. Πέρασαμε ἓνα μονοπάτι στὸν κήπο καὶ φθάσαμε σὲ ἓνα μεγάλο σπήτι. Στὴν πόρτα μᾶς ὑποδέχθηκε ἡ ἰδιοκτήτρια καὶ πολλὲς ὑπηρετρίες, ὅλες γονατιστὲς καὶ σκυμμένες στὸ πάτωμα. Βγάλαμε τὰ παπούτσια μας καὶ μᾶς ἔδωσαν μαλακὲς παντόφλες.

Μᾶς ὠδήγησαν σ' ἓνα μεγάλο καὶ ἥσυχο δωμάτιο. Μιὰ μόνο εἰκόνα, ἓνα ὠραῖο τοπίο μὲ δέντρα, ἦταν κρεμασμένη στὴν ἔσοχὴ πού ἔχουν συνήθως τὰ γιαπωνέζικα δωμάτια. Ἀπογοητεύθηκα ὅταν μὲ βάλανε νὰ καθίσω μὲ τὴν πλάτη στὴν εἰκόνα, ἀλλὰ ἔμαθα μετὰ ὅτι ἡ θέσι μὲ τὴν πλάτη στὴν ἔσοχὴ εἶναι ἡ τιμητικὴ θέσι στὸ τραπέζι γιὰ τοὺς ξένους.

Τὸ τραπέζι ἦταν 5 μέτρα μακρὺ καὶ χαμηλὸ μισὸ μέτρο. Καθήσαμε σὲ τετράγωνα μαξιλάρια στὸ πεντακάθαρο πάτωμα. Γιὰ μᾶς τοὺς ξένους ἔφεραν καὶ εἰδικὰ στηρίγματα γιὰ τὴν πλάτη. Σὲ λίγο ἦρθαν ὑπηρετρίες μὲ ζεστὲς πετσέτες γιὰ τὰ χέρια, μέσα σὲ μικρὰ καλάθια.

Ὅταν οἱ γκέϊσες μπήκαν μέσα, γονάτισαν καὶ ὑποκλίθηκαν κοντὰ στὸ χρωματιστὸ τοῖχο καὶ τὸ δωμάτιο ἦταν σὰν νὰ ἀνθίσει, τόσο διακοσμητικὰ ἦταν τὰ χρώματα καὶ τὰ σχέδια τῶν κιμονό τους.

Ἡ πιὸ ὁμορφὴ ἦταν ἡ νεώτερη, ἡ «μάϊκο», μιὰ κοπέλα πού πρωτοβγαίνει στὸ ἐπάγγελμα, μόλις 19 ἐτῶν.

Τὴ λέγανε Ματσουτσιγιο καὶ τὸ κιμονό της ἦταν θαυμάσια κεντημένο ἐπάνω σὲ ροζ σατέν. Ὅλη μαζί ἔμοιαζε μὲ γλύκισμα. Τὰ μαλλιά της ἦταν κατάμαυρα, γυαλιστερά, χτενι-

σμένα ψηλά. Οἱ ἄλλες εἶχαν κοντὰ μαλλιά.

Ὅσο κράτησε τὸ δείπνο — τὸ καλύτερο πού ἔφαγα στὴν Ἰαπωνία καὶ τὸ πιὸ πολὺωρο — μιὰ γκέϊσα γονατισμένη δίπλα σὲ κάθε προσκαλεσμένο τοῦ σέρβιρε μπύρα ἢ ἄλλο ποτό, ἄναβε τὸ τσιγάρο του, κουβέντιαζε συνέχεια παρ' ὅλα τὰ λίγα ἀγγλικά της καὶ κατάφερνε νὰ δημιουργῇ ἀτμόσφαιρα χαρᾶς καὶ ἐλαφρῆς κοκεταρίας.

Οἱ γκέϊσες οὔτε ἔτρωγαν οὔτε ἔπιναν. Εἶχαν φαίει πρὶν καὶ τώρα ὁ σκοπὸς τοὺς ἦταν νὰ ἐξυπηρετήσουν, νὰ ψυχαγωγήσουν, νὰ εὐχαριστήσουν.

Τὸ δείπνο ἄρχισε μὲ πολλὰ καὶ ὠραῖα προκαταρκτικὰ πιάτα. Ἡ ὁμορφιά τῆς γιαπωνέζικης κουζίνας συνδυάζει τὴν ἀπόλαυσι τῆς γεύσης καὶ τοῦ ματιοῦ. Σὲ ἓνα πιάτο ἦταν καπνιστὸ ψάρι μὲ μικρὰ ρεπανάκια. Σὲ ἄλλο ὠμὸ ψάρι μὲ εἰδικὴ ἀρωματικὴ σάλτσα πού μύριζε θυμάρη.

Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ πού ἔτρωγα ὠμὸ τόννο, καὶ δὲν τὸ μετάνιωσα. Τὸ πιὸ πρωτότυπο ἔδεσμα ἦταν πέταλα ἀπὸ χρυσάνθεμα, γιὰ γαρνιτούρα.

Ὅταν τελείωσε τὸ φαγητό, οἱ γκέϊσες ἔφυγαν ἀπὸ τὸ τραπέζι. Οἱ δυὸ καθήσαν σὲ μιὰ ἄκρη μὲ τὰ «σαμί-σεν», ἓνα εἶδος κιθάρας. Μιὰ ἄλλη ἔπαιζε σιγανὰ ἓνα ταμπούρλο ἐνῶ οἱ δυὸ μὲ τὰ σαμίσεν τραγουδοῦσαν καὶ ἡ Ματσουτσιγιο χόρευε.

Ὅποιος ἀγαπᾷ τὸ χορὸ, θὰ μποροῦσε νὰ ἐκτιμῇ καὶ νὰ ἀπολαύσῃ τὴ χάρι τῆς νεαρῆς γκέϊσας καὶ τὶς ἀνάερες, ἀβίαστες κινήσεις τοῦ ὀμπρελίνου της.

Ἀντίθετα μὲ τὶς ἄλλες κοπέλες τῆς κατηγορίας της, ἡ γκέϊσα δὲν προέρχεται ἀπὸ φτωχὴ οἰκογένεια πού τὴν πωλαίει γιὰ τὸ ἐπάγγελμα. Συνήθως προέρχεται ἀπὸ οἰκογένειες τῆς περιο-

χής. Ἡ Ματσουτσίου εἶχε ἐκπαιδευθῇ στὸ χορὸ σ' ἓνα σπῆτι γκέϊσας ἀπὸ 13 ἐτῶν. Στὸ τέλος πέρασε ἐξετάσεις στὸ χορὸ, στὴν ἐτικέτα, στὴ συνομιλία, στὴν τοποθέτησι λουλουδιῶν, στὸ σερβίρισμα τοῦ τσαγιοῦ καὶ στὰ μουσικὰ ὄργανα.

Ἀφοῦ μᾶς σέρβιραν καὶ ἄλλα πράγματα μετὰ τὰ φαγητά, ἓνας ἀπὸ τοὺς Ἰάπωνες ἐπιχειρηματίες ποὺ μᾶς εἶχαν καλέσει σηκώθηκε, κάθησε σ' ἓνα μαξιλάρι ἀνάμεσα στὶς δυὸ γκέϊσες μὲ τὰ σαμισὲν καὶ τραγούδησε μὲ φωνή

λεπτὴ καὶ καθαρὴ καὶ μὲ τὰ μάτια μισόκλειστα καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ του ἀκίνητα.

Τραγούδησε πολὺ ὁμορφα δυὸ κλασικὰ ἔρωτικὰ γιαπωνέζικα τραγούδια. Τὸν κοιτοῦσα καὶ τὸν ἄκουγα μαγεμένος καὶ δὲν μποροῦσα νὰ φανταστῶ κανένα Αὐστραλὸ ἐπιχειρηματία νὰ τραγουδᾷ ἓνα τόσο λυρικό τραγούδι, καλεσμένος σὲ γεῦμα. Ἦταν κι αὐτὴ μὴ ἀπὸ τίς πολλὰς καὶ τόσο γοητευτικὲς διαφορὲς, ποὺ γιὰ χάρι τοὺς ἀξίζει νὰ βλέπη κανεὶς μὴ ξένη χώρα.

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

◆ — Ξέρετε, ἔλεγε ὁ συγγραφεὺς ψαρεύοντας κομπλιμέντα ἀπὸ ἓνα κριτικό, τὰ βιβλία μου πουλιῶνται πάρα πολὺ, ἀλλὰ κάποτε — κάποτε νομίζω πὼς δὲ γράφω τόσο καλὰ ὅσο ἔγραφα πρὶν.

— Ἀνοησίες! ἀπάντησε ὁ κριτικός, ποὺ ἡ ματαιοδοξία τῶν μυθιστοριογράφων τοῦ εἶχε δώσει στὰ νεῦρα. Γράφετε ἀκριβῶς ὅπως γράφατε πάντα, ἀπλῶς τὸ γούστο σας βελτιώνεται, αὐτὸ εἶναι ὅλο.

Up

◆ Ἐκεῖνος : Ἀναρωτιέμαι πὼς μπορεῖς καὶ ὀνομάζεις καπέλο αὐτὸ ποὺ ἔχεις πάνω στὸ κεφάλι σου.

Ἐκεῖνη : Καὶ ἐγὼ ἀναρωτιέμαι πὼς μπορεῖς καὶ ὀνομάζεις κεφάλι αὐτὸ ποὺ ἔχεις κάτω ἀπ' τὸ καπέλο σου.

Tatler

◆ Διπλωματία εἶναι ἡ τέχνη νὰ λές : «τί καλὸ σκυλάκι ! », ὥσπου νὰ βρῇς μιὰ πέτρα.

Coronet

◆ Σκῶρος : Ἐνα διεστραμμένο πλάσμα ποὺ περνᾷ τὸ καλοκαίρι του μέσα σὲ ἓνα γούνινο ἐπανοφώρι καὶ τὸ χειμῶνα μέσα σ' ἓνα μαγιὼ τοῦ μπάνιου.

Quick

◆ Μόνον ἓνας μέτριος συγγραφεὺς βρίσκεται πάντα στὴν καλύτερή του φόρμα.

Σώμερσετ Μώμ

Ἡ « ψῦξις » ποὺ ξανανιώνει τὸν ἄνθρωπο ἀποτελεῖ τὴν ἐλπίδα καὶ τὸ μέλλον τῆς Γερωντολογίας.

Η ΧΕΙΜΕΡΙΑ ΝΑΡΚΗ

Πηγὴ νέας ζωῆς

Μία συνέντευξις τοῦ *Alain Saint - Sauveur*
μὲ τὸν διακεκριμένο βιολόγο *Jean Rostand*

Τὸν τελευταῖο καιρὸ συχνὰ γίνεται λόγος στὸν τύπο γιὰ θεραπείες μὲ τεχνητὴ χειμερία νάρκη. Σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτὸ ζητήσαμε ἀπὸ τὸν μεγάλο ἐπιστήμονα Ζὰν Ροστὰν νὰ μᾶς δώσῃ μερικὲς ἀκριβεῖς πληροφορίες γιὰ τὴν μέθοδο αὐτὴ ποὺ φαίνεται κάπως ἐπαναστατικὴ ἐκ πρώτης ὄψεως.

— Ἡ μέθοδος τῆς τεχνητῆς ψύξεως δὲν εἶναι τόσο καινούργια, μοῦ λέει ὁ Ζὰν Ροστὰν. Ἀπὸ τὸν 18ο αἰῶνα ἤδη ὁ Μωπερτουί εἶχε σκεφθῇ ὅτι θὰ μπορούσε νὰ ἐπιβραδυνθῇ μὲ τὸ ψῦχος ἡ ἀνάπτυξι τῶν αἰτηρῶν καὶ ἀργότερα ὁ μεγάλος βιολόγος Λέμπι πιστεύε ὅτι θὰ ἦταν δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ μιὰ σημαντικὴ επέκτασι τῆς ζωῆς μὲ τὴ μείωσι κατὰ ἓνα βαθμὸ τῆς ἐσωτερικῆς θερμοκρασίας τοῦ ὀργανισμοῦ.

— Ὡς ποῦ σημεῖο μπορεῖ νὰ ἀντι-

μετωπισθῇ μιὰ « χειμερία νάρκη » στὸν ἄνθρωπο ;

— Μποροῦμε νὰ ἀντιμετωπίσουμε ἀνέτως τὴν περίπτωσι, ἀπάντησε ὁ Ζὰν Ροστὰν, ἂν θέσουμε τὸν ἄνθρωπο ὀργανισμό σὲ ἀνάπαυσι ὑπὸ τὴν ἐπίδρασι χαμηλῆς θερμοκρασίας 2 ἢ 3 βαθμῶν ὑπὸ τὸ μηδέν. Ἔτσι θὰ ἔχουμε ἓνα εἶδος χειμερίας νάρκης ἀνάλογης μὲ τῶν ζώων καὶ ἀρκετὰ διαφορετικῆς ἀπὸ τὴν χειρουργικὴ νάρκη ποὺ κατεβάζει τὴ θερμοκρασία στοὺς 30 βαθμοὺς περίπου καὶ μὲ καθαρὰ χημικὰ μέσα.

— Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἔγιναν ὀρισμένα πειράματα σὲ ποντικούς ;

— Ὅπως ξέρετε, λέγει ὁ Ροστὰν γεμίζοντας ἡσυχὰ τὴν πίπα του, οἱ ποντικοὶ εἶναι χρήσιμα ζῶα γιὰ τὸ ἐργαστήριον, ὅπως καὶ τὰ κουνέλια καὶ οἱ ψεῖρες. Στὸν διαπρεπῆ Σέρβο φυ-

σιόλογο Ζάν Γκιάσα οφείλουμε μερικά πολύ ενδιαφέροντα πειράματα σχετικά με την τεχνητή ψύξι των ποντικών.

— Ποιά ήταν τα αποτελέσματα;

— Για να φέρουν τους ποντικούς σε κατάσταση μεγάλης υποθερμίας, η τους υποβάλλουν σε άμεση επίδραση του ψύχους ύστερα από μια ελαφρά αναισθησία ή τους αφήνουν να αναπνέουν άερα με λίγο οξυγόνο. Όταν ψυγεί στους 15 βαθμούς Κελσίου, ο ποντικός μπορεί να ζήσει περίπου 20 ώρες. Τότε μένει έντελώς ακίνητος, αναισθητός και δεν αντιδρά σε κανένα ερέθισμα. Όσοι όταν θερμανθεί πάλι τεχνητά συνέρχεται άμέσως και άπολύτως. Όταν το ζώο μείνει για λίγη ώρα σε ψύξι στο μηδέν, και πάλι μπορεί να ζωντανέψει, και κάθε μέρα είναι δυνατόν να επαναλαμβάνεται η ψύξι αυτή μικρής διάρκειας.

— Νομίζετε ότι η μέθοδος αυτή της χειμερίας νάρκης μπορεί να εφαρμοσθεί στον άνθρωπο;

— Θα σάς πω τί έγραψε σχετικά ο καθηγητής Γκιάσα: «Δεν αποκλείεται να μπορέσουμε μια μέρα να επιτύχουμε και στον άνθρωπο μεγάλες υποθερμίες, ληθαργικές, συνοδευόμενες από έντονη επιβράδυνση των ζωτικών λειτουργιών. Πάντως αυτή η επέμβαση στον μηχανισμό της ζωής θα ήταν πλησιέστερη προς τα φυσιολογικά φαινόμενα από τα χημικά αναισθητικά και μπορούμε να ελπίζουμε ότι κάποια μέρα η ληθαργική υποθερμία στον άνθρωπο θα αποτελέσει μια μέθοδο με τα ίδια πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που έχει και η χημική αναισθησία».

— Είναι αλήθεια πως μια θεραπεία χειμερίας νάρκης μπορεί να ανανεώσει τον οργανισμό;

— Πιστεύω ναί. Νομίζω πως η μέθοδος της τεχνητής ψύξεως θα μπορεί να έχει σημαντικές εφαρμογές στην γεροντολογία, γιατί η ψύξι εξασφαλίζει όχι μόνο μια ανάπαυση των λειτουργιών του οργανισμού, αλλά μπορεί και να προκαλέσει στα κύτταρα πραγματικό ξανάνωμα. Τα τελευταία πειράματα του καθηγητή Γκιάσα έδειξαν ότι στους ποντικούς που είχαν υποστεί υψηλή ψύξι η καρδιά γινόταν περισσότερο ανθεκτική. Υποβάλλουν τα ζώα επί 2-3 ώρες σε 15 βαθμούς (έσωτερική θερμοκρασία), ύστερα τα θερμαίνουν άργα και, αφού εξουδετερώσουν τις αναπνευστικές κινήσεις με ειδική ένεση, αποκαλύπτουν την καρδιά και διαπιστώνουν ότι η καρδιά αυτή χτυπά επί 25 λεπτά, ενώ σε έναν άλλο ποντικό οι καρδιακοί παλμοί δεν διατηρούνται ποτέ περισσότερο από 6 λεπτά.

«Η φυσικός Ντενίζ Μαρκού, κάνοντας πειράματα σε ένα μανιτάρι, διαπίστωσε πως το μυκητήλιο του φυτού ανανεωνόταν πραγματικά όταν υφίστατο επί αρκετούς μήνες την επίδραση χαμηλής θερμοκρασίας. Τα «γυρατεία» των μανιταριών λοιπόν είναι φαίνεται ένα φαινόμενο που επηρεάζεται από το ψύχος. Θα ήταν πολύ ενδιαφέρον να επεκταθεί το αποτέλεσμα αυτό στο ζωικό βασίλειο. Αλλά βέβαια οι άνθρωποι δεν είναι μανιτάρια!

— Μπορούμε δηλαδή να πούμε ότι είστε οπαδός της θεραπείας για την ανανέωση του οργανισμού;

— Δεν θέλω να φανώ υπεραισιόδοξος, λέει ο Ζάν Ροστάν, αλλά φαίνεται

σίγουρο πως η ψύξι μπορεί να προκαλέσει, τουλάχιστον από καρδιακής απόψεως, μια ευνοϊκή και ανανεωτική αλλαγή στον οργανισμό. Αλλά ενώ θα ήταν αδύνατο να υποβάλουμε — τουλάχιστο για την ώρα — ολόκληρο τον ανθρώπινο οργανισμό σε χαμηλή

θερμοκρασία, θα μπορούσαμε να υποβάλουμε σε ψύξι μεμονωμένα όργανα, που μετά την ανανέωση θα ήσαν ικανά να επανέλθουν στη θέση τους με μεταμόσχευση. Η άποψη αυτή παρουσιάζει μεγάλες ελπίδες για τους γεροντολόγους.

Τι ακριβώς εννοείτε όταν λέτε:

Για κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις διαλέξτε ανάμεσα στους 3 όρισμούς εκείνον που νομίζετε ότι αποδίδει την ακριβή σημασία της.

1) ΑΚΑΘΕΚΤΟΣ. Α : *Ορθός. Β : *Ασυγκράτητος. Γ : Δρομάς.

2) ΑΣΚΑΡΔΑΜΥΚΤΙ. Α : Χωρίς σκόρδο. Β : Με αθάδεια. Γ : *Επίμονα.

3) ΒΕΒΗΛΟΣ. Α : *Ακάθαρτος. Β : *Άθεος. Γ : Μουσουλμάνος.

4) ΔΟΚΗΣΙΣΟΦΟΣ. Α : Δικηγόρος. Β : Ψευτοφιλόσοφος. Γ : Πάνσοφος.

5) ΔΟΛΟΠΛΟΚΙΑ. Α : Πανουργία. Β : Δόλωμα. Γ : *Απόχη.

6) ΕΛΛΟΧΕΥΩ. Α : Διοικώ λόχο. Β : Κεντώ. Γ : Παραμονεύω.

7) ΕΜΒΡΟΝΤΗΤΟΣ. Α : Βρον-

τέρος. Β : Κατάπληκτος. Γ : Κερυνός.

8) ΕΞΟΒΕΛΙΣΩ. Α : *Απορρίχνω. Β : Τρυπώ. Γ : Παραθερίζω.

9) ΖΕΣΙ. Α : Ζέστη. Β : Ψήσιμο. Γ : Βρασμός.

10) ΚΑΘΗΜΑΓΜΕΝΟΣ. Α : Καταματωμένος. Β : *Ακάθαρτος. Γ : Ζουλημένος.

11) ΚΥΡΟΣ. Α : *Αξίωμα. Β : Δύναμι. Γ : Διαταγή.

12) ΟΡΑΜΑ. Α : *Ονειρο. Β : Θαύμα. Γ : Ψευδαίσθησι.

13) ΣΤΙΓΜΑ. Α : Στάξιμο. Β : *Εγκλημα. Γ : Σημάδι.

14) ΧΑΛΙΦΗΣ. Α : Κατασκευαστής χαλιών. Β : *Απόγονος του Μωάμεθ. Γ : Κόλακας.

(*Απαντήσεις στη σελίδα 127)

Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Τοῦ

RENÉ MIGUEL

Πολὺ πλούσιο κι ἀφάνταστα παράξενο ἄνθρωπο λέγανε ὅλοι τὸν Χάνς Κομπάκ. Ἐμενε στὴ Νυρεμβέργη καὶ δὲν εἶχε παντρευτῇ. « Κάτι τέτοιες θηλιές εἶναι γιὰ ἄλλους λαιμούς, κι ὄχι γιὰ τὸ δικό μου », ἔλεγε πάντα. Ἦτανε φιλόργυρος, τσιγγούνης καὶ κακός. Αὐτὰ τὰ στολίδια τοῦδινε ἢ κακογλωσσισιὰ τῶν ἀνθρώπων, ποὺ δὲν ἔχουνε τί νὰ κάνουνε, καὶ λένε κι ὅλο λένε, γιὰ νὰ περνᾷ ἡ ὥρα τους. Συγγενεῖς στενοὺς, εἶχε τὴν ἀδελφή του τὴν Ἄννα, πολὺ πιὸ νέα ἀπ' αὐτόν, καὶ τὸν ἀνεψιὸ του Ντανιέλ. Πολλοὶ ἦτανε οἱ μακρυνοὶ βέβαια, μὰ τὸν ἄφηνε ἀσυγκίνητο ἢ παρουσία τους. Ἐτσι ζοῦσε τὴ ζωούλα του ὅπως αὐτὸς τὴν ἤθελε, μίζερη καὶ στερημένη, ὅπου ἄξαφνα μιὰ μέρα ἦρθε ἡ ὥρα τῆς αἰώνιας ἀνάπαυσής του.

Ἡ ἀδελφή του κι ὁ ἀνεψιός του τὸν κλάψανε, κι ὅλοι οἱ ἄλλοι συγγενεῖς ἔκρυψαν κάτω ἀπὸ τὴ μάσκα τῆς λύπης, τὴ χαρά τους, καὶ περιμένανε ἀνυπόμονα τὴν ἡμέρα ποὺ θ' ἀνοιγότανε ἡ διαθήκη του. Πάντα οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ἐλπίδες.

Ἐφτασε καὶ ἡ ποθητὴ ἡμέρα. Μέσα στὸ γραφεῖο του, ὁ συμβολαιογράφος Τρολόπ τοὺς μάζεψε ὅλους. Ἀπόλυτη ἦτανε ἡ σιωπὴ καὶ μονάχα τὸ χτυποκάρδι του ἄκουγε ὁ καθένας. Πλούσιος ὁ μακαρίτης; Ποιὸς ξέρε; Ἴσως. Κι ἔτσι ἄρχισε τὸ διάβασμά της. « Ἀφήνω στὸν ἀγαπημένο μου ἐξάδελφο Γουλιέλμο, μιὰ κι ἐκτιμῶ τόσο τὸ μουσικὸ του ταλέντο καὶ θέλω νάχη μιὰ εὐχάριστη ἀνάμνησι ἀπὸ μένα, τὴν παλιά μου κιθάρα, ποὺ κρέμεται στὴν ἀποθήκη. Στὴν Κατερίνα τὴν ἀγαπητῇ, τὸν ὠραῖο μου μαῦρο γάτο, μὲ τίς ἄσπρες βούλες. Ἐρῶ πόση λατρεία δείχνει στὰ ζῶα, γι' αὐτὸ θέλω νὰ καλοπέση ὁ καίμενόλης μου. » Κι ἔτσι συνεχίστηκε ὁ μακρὸς αὐτὸς κατάλογος τῶν δωρεῶν ποὺ ταλαιπώρησε μιὰ ὥρα τοὺς ἀκατάληκτους κληρονόμους. Αὐτὰ τ' ἀστεῖα δωράκια, ποὺ ἦτανε μιὰ ἀφάνταστη εἰρωνεία γι' αὐτοὺς. Ἀμ' τὸν ξέρανε δὲ τὸ μακαρίτη! Κι ἔτσι τέλειωνε ἡ διαθήκη: « Στὴν ἀδελφή μου Ἄννα ἀφήνω τὸν παλιὸ ἀργαλειὸ τῆς μακαρίτισσας τῆς μητέρας μου, ποὺ μὲ τόση εὐλάβεια ἔχω

φυλάξει στὸ σπίτι μου, καὶ στὸν ἀνεψιὸ μου Ντανιέλ τὸ παλτό μου τὸ πράσινο· εἶναι ἀπὸ καλὴ τσόχα, καὶ τὸν παρακαλῶ νὰ τὸ φυλάξει καλά, γιὰ νὰ μὲ θυμᾶται. » — Κυρίες καὶ Κύριοι, εἶπε ὁ συμβολαιογράφος, εἶμαι βέβαια ὁ ἐκτελεστὴς τῆς διαθήκης Κομπάκ, ἀλλὰ κάποιον ἐπαγγελματικὸ μυστικὸ δὲν μ' ἀφήνει νὰ σᾶς πῶ, τί θὰ γίνουμε ὅλα τ' ἄλλα καλὰ ποὺ ἄφησε. Πηγαίνετε εἰρηνικὰ στὰ σπίτια σας, κι εἶναι στὴ διάθεσι τοῦ καθενὸς αὐτὸ ποὺ δικαιούται. Νεαρέ μου, εἶπε γυρνώντας στὸν Ντανιέλ, πάρε τὸ παλτό τοῦ γέρου θείου σου, καὶ νὰ τὸ φροντίζης καὶ ἴσως κάποια μέρα νὰ γίνῃ γιὰ σένα πιὸ πολύτιμο κι ἀπὸ ἓνα τίτλο.

Ὁ Ντανιέλ δούλευε κοντὰ σ' ἓνα γλύπτη, ἦτανε καλός, ἀλλὰ εἶχε ἓνα φοβερὸ ἐλάττωμα· ἀγαποῦσε τὰ χαρτιά. Κάθε Σάββατο, ὅταν πληρωνόταν, ἔμπαινε σ' ἓνα ἀπ' αὐτὰ τὰ καταραμένα κέντρα, ποὺ φέρουν τόσες ἐλπίδες καὶ ἀδειάζουν τόσες τσέπες. Μιὰ μέρα πέρασε ξανὰ τὴν καταραμένη πόρτα, καὶ τὸ κακὸ ἦτανε πιὸ μεγάλο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά. Ὁλος ὁ κόπος τῆς δουλειᾶς του, δηλαδὴ δέκα φλωρίνια, εἶχανε κάνει φτερά. Πηγαίνοντας στὸ σπίτι του, δὲν ἤξερε τί θάλεγε στὴ δυστυχισμένη μητέρα του. Δὲν τοῦ ἄρεσαν τὰ ψέματα καὶ γι' αὐτὸ σκέφτηκε νὰ πῇ τὴν ἀλήθεια.

Μπῆκε στὸ σπίτι, μὰ φαίνεται πὼς ἡ μητέρα του θὰ εἶχε βγῇ ἔξω. Ἐμεινε λοιπὸν νὰ τὴν περιμένῃ μὲ τὴν ἀγωνία στὴν ψυχὴ.

— Παλιά ρούχα, παλιά παπούτσια, ἀγοράζω... φώναζε μιὰ σπασμένη φωνὴ ἔξω.

— Παλιά ρούχα! Μ' αὐτὸ εἶναι σπουδαῖο!

Ἐνα χρόνον ἡ ἀνάμνησι τοῦ θείου του κρεμότανε σὲ κεῖνο τὸ καρφί ἱερὸ, μὰ τώρα...

— Ἐ, φώναξε ἀπὸ τὸ παράθυρο, ἔλα πάνω!

Σὲ λίγο ἓνας ἄθλιος γέρος ἔμπαινε στὸ δωμάτιο.

— Νὰ μιὰ καλὴ τσόχα, βλέπεις; Πόσα μοῦ δίνεις νὰ τὴν πάρης;

— Ἐσὺ πόσα λές;

Σκέφτηκε πὼς ἡ χασούρα του ἦτανε δέκα φλωρίνια, ὅλο τὸ βδομαδιάτικό του, καὶ γύρεψε τόσα.

— Θὰ μὲ κοροϊδεύς, γυιέ μου. Δὲν δίνω πάνω ἀπὸ ἔξι.

— Ἀς εἶναι ὀχτῶ, εἶπε ὁ Ντανιέλ, κι ἔβαλε στὰ χέρια τοῦ γέρου τὸ παλτό.

Ὁ γέρος τῆρριξε στὸν ὦμο του, ἔδωσε τὰ λεφτὰ κι ἔφυγε.

Μιὰ λύπη τὸν ἔπιασε χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, λές καὶ μαζὶ μὲ τὸ ρούχο πέθανε γιὰ δευτέρη φορά ὁ θεῖος του. Ἡ μητέρα του ὅμως, σὰν γύρισε, χάρηκε ποὺ εἶδε τὰ χρυσὰ λεφτὰ πάνω στὸ τραπέζι.

Καθῆσανε νὰ φᾶνε σιωπηλοί, ὅταν ἄξαφνα χτύπησε ἡ πόρτα καὶ σὲ λίγο μπῆκε μέσα ἓνας ἄνθρωπος ποὺ κανέναν δὲν τὸν περίμενε.

— Ὁ συμβολαιογράφος Τρολόπ! φώναξαν κι οἱ δύο τοὺς ξαφνιασμένοι.

— Νεαρέ μου, εἶπε στὸν Ντανιέλ, θέλω νὰ σοῦ μιλήσω. Πᾶμε στὸ δωμάτιό σου.

Κι όταν βρεθήκανε μόνοι...

— Θυμάσαι τί σου είχα πη, έδω κι ένα χρόνο, όταν σου έδινα τὸ δῶρο τοῦ θείου σου ;

— Καί βέβαια, κύριε...

— Ὁραῖα. Ἐτσι λοιπόν αὐτὴ τὴν παλιά ἀνάμνησι, τὸ παλτό, τὸ φυλάξατε μ' εὐλάβεια ;

— Ναί... δηλαδή..., ἀπάντησε ὁ Ντανιέλ στενοχωρημένος.

— Πολὺ καλά, εἶπε ξανά ὁ συμβολαιογράφος, χωρὶς νὰ προσέξῃ τὴν ταραχὴ τοῦ Ντανιέλ. Δὲν ἔχω παρὰ νὰ σᾶς ἐξηγήσω τίς μυστικὲς ἐπιθυμίες τοῦ θείου σας. Γιὰ μένα ἦτανε στ' ἀλήθεια ένας πολὺ παρὰ ξένος πελάτης. Ὅταν μοῦ ἔδωσε τὴ διαθήκη του, μοῦ εἶπε : « Πάρτε τὴν. Ὅμως πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι ὑπάρχει καὶ μιὰ ἄλλη ποὺ χρειάζεται ἀπαραιτήτως γιὰ νάχη αὐτὴ κύρος. » — Μιὰ ἄλλη; Καὶ ποῦ εἶναι; τοῦ εἶπα. Μάντεψε λοιπόν, νεαρέ μου, ποῦ μπορεῖ νὰ εἶναι αὐτὴ ἡ ἄλλη, εἶπε εὐθυμα. Μέσα στὸ παλτό, φίλε μου, μέσα στὸ παλτό ποῦ σου ἄφησε ὁ θεῖος σου !

Ὁ Ντανιέλ χλώμιασε.

— Καὶ αὐτὴ ἡ διαθήκη ; ρώτησε μὲ σβησμένη φωνή.

— Αὐτὴ ἡ διαθήκη ποῦ ἔχω κι ἐγὼ ἀντίγραφό της, λέει : « Ἐπιθυμῶ νὰ δείξω φίλια κι ἀγάπη στὸν ἀνεψιό μου Ντανιέλ. Θέλω ὅμως νὰ δῶ, πόσο ἡ ἀνάμνησι τοῦ γέρου θείου του θὰ μείνῃ στὴν καρδιά του. Γι' αὐτὸ τοῦ ἀφήνω τὸ παλτό μου τὸ ἀγαπημένο. Δὲν θέλω τίποτα νὰ τοῦ πῆτε γι' αὐτό. Ἐνα χρόνο ὕστερα ἀπὸ τὸ θάνατό μου, θὰ τὸν βρῆτε καὶ θὰ δῆτε ἂν τὸ ροῦχο αὐτὸ βρίσκεται στὰ χέρια του. Ἄν τόχῃ φυλάξῃ, τότε θὰ τοῦ πῆτε πῶς μέσα στὴ φόδρα τοῦ ὑπάρχει γι' αὐτὸν ἡ γνήσια διαθήκη, ποῦ τὸν κάνει γενικὸ κληρονόμο σ' ὅλα μου τὰ καλά, κι εἶναι ἀρκετὰ γιὰ ὅλα του τὰ χρόνια. Ἄν συμβῇ τὸ ἀντίθετο, τότε ὅλα θὰ διατεθοῦν σὲ πέντε οἰκογένειες τῆς Νυρεμβέργης, στίς πιὸ φτωχές. » Νά λοιπόν ποῦ εἶσαι τώρα πλούσιος. Φέρτε τὸ μικρὸ δωράκι τοῦ θείου σας ! Ἐτσι, θὰ ξηλώσουμε τὴ φόδρα καὶ θὰ πάρουμε στὰ χέρια μας τὴ διαθήκη. Θαῦμα !

— Συγχαρῆστε με, μουρμούρισε ὁ δυστυχισμένος, δὲν τὸ ἔχω ἔδω αὐτὸ τὸ ροῦχο !

— Δὲν τὸ ἔχετε ; Ποῦ εἶναι λοιπόν ;

— Ἐδῶ κοντά, πάω νὰ τὸ πάρω ! Μπορεῖτε νὰ περιμένετε δυὸ λεπτά ;

— ὦ ! Τίποτα δὲν μᾶς βιάζει. Αὐριο τὸ φέρνετε στὸ σπίτι μου.

Ὁ Ντανιέλ, ὅταν εἶδε τὸν συμβολαιογράφο νὰ φεύγῃ, ἀνάσανε λίγο. « Δυστυχισμένε », σκέφτηκε γιὰ τὸν ἑαυτοῦ. « Ἐνα χρόνο κρατοῦσες αὐτὸ τὸ ροῦχο καί, τώρα ποῦ θὰ σοῦ χαμογελοῦσε λίγο ἡ τύχη σου, πῆγες νὰ τὸ δώσης ! Τί νὰ κάνω ; Θὰ τρέξω σ' ὅλους τοὺς δρόμους καὶ στὰ σοκάκια τῆς πόλης, γιὰ νὰ τὸ βρῶ. » Πέρασε τὴ νύχτα τοῦ ἔτσι, μὲ τὸ θάνατο στὴν καρδιά. Προτοῦ ἀκόμα φέξῃ, ἦτανε στὸ πόδι.

Κι ἄρχισε ἓνα τρελλὸ τρέξιμο στοὺς δρόμους, ποῦ γιὰ πολλὰς

ὥρες πῆγε χαμένο. Τέλος, ξέμακρα, ἄκουσε τὴ σπασμένη φωνή : « Ροῦχα, παλιά παπούτσια ἀγοράζω !... » Ποτὲ φωνὴ δὲν τοῦ φάνηκε πιὸ γλυκειά. Ἐφτασε λαχανιασμένος μπροστά του ὁ Ντανιέλ.

— Χτὲς σοῦ πούλησα ἓνα τσόχινο παλτό.

— Ναί, τοῦ ἀπάντησε ὁ γέρος.

— Τί τὸ ἔκανες ; Θέλω νὰ τὸ ξαναπάρω.

— Ἀδύνατο ! Τόχῃ πουλήσει σ' ἓνα ἐμποράκο στὴν πλατεῖα τῆς μεγάλης ἀγορᾶς.

— Τρέχω ! φώναξε ὁ Ντανιέλ.

Ὅταν ἔφθασε, εἶδε πολλὰ τέτοια ἐμπορικά. Μπῆκε στὸ πιὸ κοντινὸ. Ἡ τύχη τοῦ χαμογέλασε. Ἐνα νέο κορίτσι τοῦ εἶπε, ὅταν τὸ ρώτησε :

— Ὁ πατέρας μου ἀγόρασε αὐτὸ τὸ παλτό καὶ τὸ φόρεσε ἀμέσως.

— Καὶ ποῦ εἶναι ὁ κύριος πατέρας σας ;

— Πῆγε στὴν ἐκκλησίᾳ, ἔδω κοντά.

Ἐτσι ὁ Ντανιέλ ἔτρεξε στὴν ἐκκλησίᾳ. Τὸ πλῆθος δὲν ἄργησε νὰ ξεχυθῇ στὸ δρόμο, μὰ γιὰ κακὴ του τύχη κανένας δὲν βγῆκε μὲ τὸ πολυτίμο ροῦχο. Γύρισε στὴν πλατεῖα.

— Δὲν τὸν βρήκατε τὸν πατέρα ; ρώτησε τὸ κορίτσι.

— Ὁχι ! εἶπε ὁ Ντανιέλ. Γύρισε ;

— Γύρισε. Τοῦ μίλησα γιὰ σᾶς, μὰ καθὼς ἦτανε βιαστικός, σᾶς παρακαλεῖ νὰ ξαναγυρίσετε σὲ δυὸ μέρες.

— Δυὸ μέρες ! Ποῦ πῆγε λοιπόν ;

— Σὲ μιὰ φάρμα, δυὸ λεῦγες ἔξω ἀπὸ τὴ Νυρεμβέργη. Στὴ φάρμα τῶν ρόδων.

Κόντευε μεσημέρι. Σκέφτηκε πῶς, ἂν περπατοῦσε γερά, θὰ ἦτανε στίς τέσσερες ἐκεῖ καί, προτοῦ νὰ σκοτεινιάσῃ, πίσω στὸ σπίτι του. Πῆρε λοιπόν τὸ δρόμο κι ὅπως λογάριζε ἔφθασε στίς τέσσερες, κατατασισμένος ἀπὸ τὴν κούρασι. Μὰ καινούργια πάλι ἀναποδιά γιὰ τὸν κληρονόμο τοῦ Χάνς Κομπάν.

Ὅταν βρῆκε τὸ γέρο καὶ τοῦ ἐξήγησε τὴν ὑπόθεσί του, ἐκεῖνος τοῦ εἶπε θλιμμένα :

— Ἀλίμονο, φίλε μου, δὲν τὸ ἔχω πιά αὐτὸ τὸ ροῦχο. Ἐνας γνωστός μου τοῦ ἄρεσε πολὺ, κι ἐπειδὴ ἦτανε χρήσιμος ἄνθρωπος, τοῦ τὸ χάρισα. Ἐχεί φύγει ἔδω καὶ μιὰ ὥρα. Εἶναι μηχανικός καὶ τὸν λένε Μαρτίνο. Ἄν κόψῃς μέσ' ἀπὸ τὰ χωράφια, θὰ κερδίσης καιρὸ καὶ θὰ τὸν προφθάσῃς πιστεύω.

Ὁ Ντανιέλ εὐχαρίστησε τὸν καλὸ ἄνθρωπο κι ἄρχισε νὰ κατεβαίνῃ γρήγορα τὸ δρόμο. Ἀέφωνα τὰ κουρασμένα πόδια του σκόνταψαν σὲ μιὰ πέτρα, ἔχασε τὴν ἰσορροπία του καί, πέφτοντας, χτύπησε τὸ κεφάλι του πάνω σ' ἓνα βράχο καὶ ἔχασε τίς αἰσθήσεις του. Μιὰ ὥρα βρισκόταν ξαπλωμένος, ὅταν ἓνας περαστικός σταμάτησε μπροστά του.

— Δυστυχισμένο παιδί ! Εἶναι νεκρό !

— "Όχι, απάντησε κάποιος άλλος, αφού έβαλε τὸ χέρι στὴν καρδιά του, ζῇ καὶ πρέπει νά' τὸν περιποιηθοῦμε!

"Ετσι οἱ ταξιδιώτες τοῦ πλύνανε τὴ πληγὴ, τὸν ντύσανε μὲ ζεστά ροῦχα πού εἶχαν καὶ τὸν πῆγαν σ' ἓνα καλύβι πού ἦταν ἐκεῖ κοντά. "Ετσι ἀναίσθητο τὸν βάλανε σ' ἓνα κρεβάτι καὶ μόνο ὅταν ἤρθε ὁ γιατρὸς πού φωνάξανε συνῆλθε.

— Ποῦ εἶμαι; φώναξε.

— Μὴ μιλάς, εἶπε ὁ γιατρός. Εὐτυχῶς πού ἡ πληγὴ σου δὲν εἶναι μεγάλη. Πρέπει ὅμως ν' ἀναπαυθῇς, νεαρέ μου!

Ὁ Ντανιέλ ἄρχισε νὰ κοιτάζῃ ἓνα γύρω τὸ δωμάτιο, ὅταν, ξαφνιασμένος, πάνω σὲ μιὰ καρέκλα, ἀντίκρυσε τὸ ροῦχο. Τὸ πολύτιμο ροῦχο! Ὁ μηχανικὸς Μαρτίνος, ἓνας ἀπ' τοὺς σωτῆρες του, τὸ εἶχε ἀφήσει ἐκεῖ, χωρὶς νὰ ξέρῃ τίποτα. Νά πού τὸ κρατοῦσε! Πού τόνιωθε τόσο κοντά του!

« Σώθηκα! » φώναξε. Βέβαια, ὅλοι τὸν πῆραν γιὰ τρελλό, ὅταν, παρὰ τίς φωνές τοῦ γιατροῦ, σηκώθηκε νὰ φύγῃ, μὲ τὸ ροῦχο σφιχτὰ στὴν ἀγκαλιά του. Τοῦ βρήκανε ἓνα ἄλογο καὶ ἔτσι γρήγορα ἔφθασε στὴ Νυρεμβέργη.

Ἐκεῖ βρῆκε τὴ μητέρα του, μὲ συντροφιά τὸν συμβολαιογράφο.

— Ἀπὸ ποῦ ἔρχεστε, φίλε μου, μ' αὐτὰ τὰ χάλια; τὸν ρώτησε ὁ συμβολαιογράφος. "Α! Νά τὸ παλτό! Αὔριο θὰ παρουσιάσετε τὴ διαθήκῃ σας καὶ ὅλα θὰ πᾶν καλά! Χαιρετῶ λοιπὸν τὸν καινούργιο μου πελάτη Ντανιέλ Κοπέ!

"Ετσι τελείωσε γιὰ τὸν Ντανιέλ ἡ βασανιστικὴ τρεχάλα καὶ ἱκανοποιήθηκε ἡ τελευταία παραξενιὰ τοῦ Χάνς Κομπάν.

♦ Ὁ γιατρός ἦταν ὁπαδὸς τοῦ συστήματος κατὰ τὸ ὁποῖον οἱ ἀσθενεῖς σηκώνονται σχεδὸν ἀμέσως μετὰ τὴν ἐγχείρησι. Συνοδεύοντας ἓνα ἄρρωστο στὸ χειρουργεῖο γιὰ νὰ τὸν ἐγχειρήσῃ γιὰ σκυληκοειδίτιδα, τοῦ ἔλεγε:

— Λίγο μετὰ ἀπὸ τὴν ἐγχείρησι θὰ σηκωθῇτε νὰ καθῆσθε στὸ κρεβάτι σας καὶ νὰ κουνᾶτε ἐλεύθερα τὰ πόδια σας. Ἀργότερα θὰ σταθῇτε ὄρθιος δίπλα στὸ κρεβάτι σας γιὰ μερικὰ λεπτά καὶ τὸ ἴδιο βράδι θὰ περπατήσετε ὡς τὴν πολυθρόνα στὴν ἄλλῃ μεριὰ τοῦ θαλάμου σας, ὅπου θὰ μπορῇτε νὰ καθῆσθε τουλάχιστον πέντε λεπτά.

Ἀφοῦ τὸν ἄκουσε μὲ προσοχή, ἂν καὶ μὲ κάποια κατάπληξι, ὁ ἄρρωστος τὸν ρώτησε:

— Γιατρέ μου, σὰς πειράζει ἂν μείνω ξαπλωμένος γιὰ τὴν ἐγχείρησι;

« ΖΩΗ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΔΡΑΣΙ »

Τίποτε δὲν ἔχουμε παραμελήσει τόσο, ὅσο τὸ χρέος μας νὰ εἰμαστε εὐτυχισμένοι.
Robert Louis Stevenson

“ ΠΟΤΕ ΠΙΑ ΚΟΥΡΑΣΜΕΝΟΣ,

Τῆς
M. B. RAY

Διασκευή: Τασίας Γιατρά - Ἡλιοπούλου

Ἡ «Ἐκλογὴ» συνεχίζει τὴν δημοσίευσιν ἀποσπασμάτων τοῦ ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέροντος βιβλίου πού κυκλοφόρησε μὲ μεγάλη ἐπιτυχία στὴν Ἀμερικὴ μὲ τὸν τίτλο «Ποτὲ πιά κουρασμένος» καὶ πού κυκλοφορεῖ ἤδη καὶ στὴν Ἑλλάδα. Εἶναι ἓνα βιβλίο πού θὰ βοηθήσῃ ὅλους ὅσοι τὸ διαβάσουν νὰ ξεπεράσουν τίς τρομερὲς δυσκολίες πού παρεμβάλλει στὴ ζωὴ καὶ στὴ δράσι μας τὸ ὑποσυνείδητό μας.

V

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΞΩΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ Δουλειά — Ψυχαγωγία — Κοινωνικὲς σχέσεις — Σπὸρ.

Βάσι σὲ κάθε πρόγραμμα γιὰ ἰσορροπημένη ζωὴ ἀποτελεῖ ἡ δουλειά.

Λοιπὸν:

Πρῶτα ἀπ' ὅλα δουλειά, εὐχάριστη δουλειά καὶ γιὰ ὅσους ἔχουν ἀνάγκη νὰ βιοπαλέψουν καὶ γιὰ ὅσους δὲν ἔχουν.

Γιὰ τοὺς πρῶτους, ἂν ἡ δουλειά δὲν τοὺς εἶναι εὐχάριστη, ἀρκεῖ νὰ τοὺς εἶναι ἀνεκτὴ, ἐπειδὴ αὐτὴ τοὺς ἐξασφαλίζει τὰ μέσα νὰ ζήσουν καὶ τὴν οἰκονομικὴ δυνατότητα γιὰ εὐχάριστες ἐξωπαγγελματικὲς ἀσχολίες.

Ὅσοι δὲν ἔχουν τὴν ἀνάγκη νὰ δουλέψουν γιὰ νὰ κερδίσουν τὸ ψωμί τους, τοὺς δίνεται ἡ εὐκαιρία νὰ ἐργαστοῦν γιὰ ἀνώτερους σκοποὺς — γιὰ τὴν πνευματικὴ τους καλλιέργεια καὶ

τὴ καλυτέρευσι τῆς ζωῆς τῶν συνανθρώπων τους. Αὐτοὶ ἔχουν ἓνα μεγάλο προνόμιο (φυσικὰ πιά πολὺ οἱ γυναῖκες), πού δυστυχῶς δὲν εἶναι σὲ θέσι νὰ ἐκτιμῇσουν. Αὐτοὶ θὰ ἔπρεπε νὰ καταστρώσουν πρόγραμμα μὲ σοβαρὸ κύκλο ἐργασιῶν — μελέτης γιὰ κοινωνικὴ, πολιτικὴ, φιλανθρωπικὴ κλπ. δράσι. Ἐτσι τουλάχιστον θὰ ἔκανε ὁ Φραγκλῖνος καὶ πολλοὶ ἄλλοι πού προώδευσαν.

Ἀλλ' ὥστε αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ μὴ πέσῃ κανεὶς θῦμα στὴν πλήξι καὶ στὴν κούρασι, πού εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ καθησίου καὶ ὅχι τῆς δουλειᾶς. Ὁ ἄνθρωπος κουράζεται πιά πολὺ ἀπὸ κείνα πού δὲν κάνει παρὰ ἀπὸ κείνα πού κάνει.

Γιὰ ἰσορροπημένη ζωὴ χρειάζεται

πιό πολλή δουλειά από ανάπαυσι και άναψυχή. 'Η δουλειά είναι άπαραίτητη προϋπόθεσι για σωματική, πνευματική και ψυχική ύγεια και τόνωσι.

Σάν λέμε « δουλειά », έννοούμε έπάγγελμα ανάλογο με τις ικανότητες του εργαζομένου, έντιμο και άναπακρινόμενο στις κοινωνικές απαιτήσεις. 'Ο άποχωρισμός από το κοινωνικό σύνολο προκαλεί αισθήματα που φέρουν πολλή κούρασι.

Τώρα έρχόμαστε στο έρώτημα :

Πώς θα άπασχολήσουμε τις έλεύθερες ώρες μας ;

Μη νομίζετε ότι είναι και τόσο εύκολο να βρή κανείς τρόπο να έπωφεληθής όσο καλύτερα γίνεται απ' αυτές τις ώρες. Οί πιο πολλοί ούτε καν βάζουν στο νου τους να καταστρώσουν πρόγραμμα. Τ' αφήνουν όλα στην τύχη. Φθάνει όμως ή ώρα όπου όλα περνούν και μένουν μόνο άναμνήσεις — άναμνήσεις από κάποιες καλές διακοπές, από 2 - 3 ταξίδια, από κανένα θεατρικό έργο, από μερικούς φίλους που στην τύχη γνώρισαν μέσα σε όλο εκείνο το άνακάτωμα — και νά σουν τους στα 50 και 60 τους χρόνια, που οι παρέες άραιώνουν, όπου και οι περίπατοι άκόμη κουράζουν και οι ώρες είναι άτέλειωτες και άνιαρές.

Όλα τούτα πρέπει να αλλάξουν.

Άς δούμε με ποιο τρόπο αυτές οι ώρες της σχολής μας θα άποτελέσουν το πιο πλούσιο και πιο εύτυχισμένο μέρος της ζωής μας — και συγχρόνως θα έξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για αύξησι της ένεργητικότητάς μας και για πιο μεγάλη άπόδοσι.

Σε κάθε 24ωρο, το 1/3 περίπου είναι έλεύθερος χρόνος. Σύμφωνα μάλιστα με την κοινή γνώμη, ο πιο εύχόριστος. Με κάθε τρόπο προσπαθούμε να τον έξασφαλίσουμε. Σε όλες τις γλώσσες του κόσμου, ή λέξι «Παράδεισος» σημαίνει το μέρος εκείνο όπου δεν χρειάζεται να δουλέη κανείς. 'Ο άνθρωπος, πιο πολύ, γι' αυτές τις έλεύθερες ώρες του παλεύει. 'Ο φτωχός, πιο πολύ ζηλεύει τον πλούσιο για τις έλεύθερες ώρες που «νομίζει» πως διαθέτει, παρά για τα λεπτά του.

Τι τις θέμε λοιπόν αυτές τις έλεύθερες ώρες ; Σάν τις έξασφαλίσουμε, τί τις κάνουμε ;

Κατά κανόνα τις χάνουμε σκοτώνοντας τον καιρό μας. Είναι περίεργη αλήθεια ή μανία που έχει πιάσει τον άνθρωπο. Το άκατανίκητο πάθος του για άπόλαυσι τον κάνει να νομίζει πως οι ώρες αυτές που με τόσο κόπο και μόχθο κατώρθωσε να έξασφαλίσω, πρέπει να διατεθούν σε άπασχολήσεις άπαλλαγμένες όσο γίνεται από πολύ άπό σωματικές και πνευματικές προσπάθειες. Γι' αυτό συνήθως άποφεύγει τα σοβαρά θέματα. Δεν θέλει να κουράσθω το μυαλό του. Τα σοβαρά βιβλία που χρειάζονται συγκέντρωσι προσοχής τα βρίσκει άκατάλληλα. Προτιμά να πίνει για να καταπραύνη τα νεύρα του από την υπέρτασι της δουλειάς και με την έφημεριδα, τα χαρτιά, το ραδιόφωνο, τα σταυρόλεξα κ.τ.δ. προσπαθεί να άποκοιμήσι τις άνήσυχες συγκινήσεις του και να σκορπίσι εδώ και κεί την προσοχή του.

Ψάχνει να βρή ξεκούρασι. Στην ουσία όμως, σύμφωνα με τα πολύ γνωστά έπιστημονικά δεδομένα του πνευματικού κενού, της κατώτερης άπόλαυσης και των καταχρήσεων δεν κάνει τίποτ' άλλο από να κουράζεται περισσότερο. Το μόνο που πετυχαίνει, είναι να νανουρίζει ένα γεμάτο ένγιες και άνησυχίες μυαλό για να ξεχάσι προσωρινά.

Όλα λοιπόν τα παραπάνω μέσα που μεταχειρίζεται, όχι μόνο δεν βοηθούν στην άπελευθέρωσι της δραστηριότητας, άλλα αντίθετα έμποδίζουν την ανάπτυξή της.

Το πνεύμα, όπως και ή φύσι, αντιπαθούν το κενό. Σάν γλυτώνουμε από τη δουλειά μας και φθάνουμε τέλος σ' αυτή την τόσο ποθητή ώρα της σχολής μας, αντί να πέφτουμε σε πιο χαμηλό επίπεδο, θα έπρεπε, άκριβώς τότε, να ζούμε πιο έντονα και πιο ζωντανά.

Πολλοί κάνουν το λάθος να μπεδεύουν την άδράνεια με το ξεκούρασμα που φέρνει ή ευχάριστη δράσι. Έξοκολουθούν να πιστεύουν στη λαθεμένη ίατρική αντίληψι της περασμένης γενεάς, που νόμιζε πως ή νευρασθένεια προέρχεται από έξασθένισι των νεύρων και πως για τη θεραπεία της χρειάζεται άπόλυτη άδράνεια. Άποδείχτηκε όμως ότι το αντίθετο είναι σωστό. 'Οτι αίτια των νευρικών κλο-

νισμών και της κούρασης, δεν είναι ή δουλειά και ότι το γιατρικό δεν είναι το να μένη κανείς χωρίς καμιά άπασχόλησι.

Έκείνο λοιπόν που μς χρειάζεται είναι ή άνακούφισι και αυτή δεν θα τη βρούμε στην άδράνεια, άλλα στη δημιουργική και ολοένα αυξανόμενη δραστηριότητα.

Όχι πως δεν έχουμε να πούμε και μια καλή κουβέντα για το ξεκούρασμα, το άπόλυτο ξεκούρασμα την ώρα του ύπνου ή σε διάλειμμα στη δουλειά. Τούτο φυσικά είναι άπαραίτητο για τον οργανισμό, όχι όμως ως το βαθμό που πολλές φορές νομίζουμε. Άλλωστε, το άπαραίτητο για τον οργανισμό ξεκούρασμα σχεδόν καθένας είναι σε θέση να καταλάβη πότε του χρειάζεται.

Ή κάθε κίνησι και ή κάθε φυσιολογική ένέργεια παρουσιάζει διαδοχικές ρυθμικές περιόδους έντασης και χαλάρωσης.

Με το μυαλό γίνεται ό,τι και με το κορμί. Ένας μς ξεκουράζεται ή σάν χαλαρώνη ή σάν κάνη άλλες κινήσεις από κείνες που έκανε πριν.

Με την έναλλαγή έντασης και χαλάρωσης, ο κάθε μς γίνεται γερός, αναπτύσσεται και μένει πάντα έλαστικός, ενώ, αν δεν έχη διαλείμματα για ξεκούρασι, παθαίνει υπέρκόπωση. Άν πάλι δεν δουλέη όσο πρέπει, γίνεται πλαδαρός και αν δεν δουλέη καθόλου, κινδυνεύει να γίνη δύσκαμπος και φθάνει ως την άτροφία, δηλαδή την τέλεια άνικανότητα για δράσι.

Ή διανοητική δουλειά με τα διαδοχικά διαλείμματα βοηθάει στο να γίνη το μυαλό γερό και έλαστικό. Ή αδιάκοπη και μονότονη δουλειά το εξασθενεί και το ταράζει. Όταν πάλι ένα μυαλό δεν άσχολήται με τίποτα, καταντάει άνικανο για κάθε πνευματική επίδοσι.

Γι' αυτό, το είδος της άνάπαυσης που χρειάζεται το μυαλό, δεν είναι ή άδράνεια, άλλα ή έναλλαγή της μίας άπασχόλησης με άλλη ευχάριστη. Μπορεί δηλαδή κανείς να ξεκουραστή με ένα παιχνίδι, που για την εφέλει του χρειάζεται πιο πολλή σωματική και πνευματική προσπάθεια, πιο μεγάλη άπορρόφισι και διέγερσι από όση για τη δουλειά του.

Όταν ή δουλειά που κάνουμε είναι άγχαρηστική μς, τότε με κάθε τρόπο, πρέπει να άναζητήσουμε έξω απ' αυτήν κάτι που να μς κινήσθω το ένδιαφέρον και να τοποθετήσουμε σ' αυτό το υπόλοιπο της ένεργητικότητάς μας.

Πολλοί, ως τα 40, δεν καταλαβαίνουν την έλλειψι τούτη έπειδή τους άπορροφούν τα νεύρια και οι νεανικές περιπέτειες. Όταν όμως περάσουν τα 40, οι πιο πολλοί άρχίζουν να παραπονιούνται πως έχασαν τη δραστηριότητά τους, νοσταλγούν την νεανική ζωτικότητα και καταφεύγουν στα τουωτικά και τη μακροχρόνια άνάπαυσι, πράγμα που στα σίγουρα τους ένισχύει την ιδέα πως άργα άλλα σταθερά τραβούν για την κατάρρευσι. Λένε ότι αρκετά δούλεψαν. Αίτια όμως πραγματική δεν είναι αυτό, άλλα ή έλλειψι της κινητήριας δύναμης που όφειλται στην πτώσι της δραστηριότητάς τους και τον περιορισμό των ένδιαφερόντων τους. Άς δοκιμάσουν μόνο να άσχοληθούν με πράγματα που θα τους φέρουν άληθινή χαρά και τότε θα δούν για πότε ή κούρασι και ή άδιαφορία θα κάνουν τόπο στον ένθουσιασμό και δράσι.

Τα ένδιαφερόντα μας αυτά δεν πρέπει να συγκεντρώνονται σε καλλιέργεια μίας μανίας που μς πιάνει για λίγο και ύστερα την παρατάμε, άλλα σ' αυτό για το όποιο ο καθένας μας είναι γεννημένος και το όποιο ή βιοπάλη δεν τον άφησε να άπολάσθω.

Μήπως λίγοι παράτησαν τη δουλειά που έκαναν για να έπιδωθούν στο μικρό, μέτριο ή μεγάλο ταλέντο τους, που άνάπτυσαν ως το σημείο να μπορούν να το κάνουν έπάγγελμα τους και να δοξαστούν απ' αυτό ;

Ό Γκωγκέν, πριν γίνη ζωγράφος, ήταν τραπεζίτης και ζωγράφιζε για να περνά την ώρα του.

Ό Κήτς ήταν υπάλληλος σε φαρμακείο.

Ό Ντίκενς στενογράφος της Βουλής.

Ή έκλογη της έξωεπαγγελματικής άσχολίας δεν είναι και τόσο εύκολη όσο με πρώτη ματιά φαίνεται. Άν μάλιστα κανείς δεν έχη μεγάλο ή μέτριο ταλέντο για κάτι, θα δυσκολευτή

πολύ νά βρῇ ἐκεῖνο πού θά τοῦ ἀρέσει, θά τοῦ χρειάζεται καί συγχρόνως θά ταιριάζει μέ τό φύλο, τήν ἡλικία του, τὰ οἰκονομικά του, τίς εἰδικές συνθη-
κες τῆς ζωῆς του καί τήν κατάστασι
του γενικά.

Ἄν κανεῖς εἶναι ἀπό τοὺς τύπους πού ἀποφεύγουν τή συνεργασία καί τίς συναναστροφές καί προτιμοῦν, κλει-
σμένοι στόν ἑαυτό τους, νά ἐργάζων-
ται μόνοι, ὥς φροντίση ἡ ἐξωεπαγγελ-

ματική του ἀσχολία νά εἶναι τέτοια, πού νά τόν βοηθήσῃ νά γίνη ἐκδηλω-
τικός, νά συνεργάζηται εὐχάριστα μέ
ἄλλους καί νά ἀγαπᾷ τοὺς συνανθρώ-
πους του.

Ἄν ὑστερή σέ σωματική ἀνάπτυξι,
πρέπει ἡ ἐξωεπαγγελματική του ἀπα-
σχόλησι νά εἶναι τέτοια πού νά το-
νώνῃ σωματικά.

Ἄν δὲν εἶναι πνευματικά καλλιερ-
γημένος, πρέπει αὐτὴ νά συντελέσῃ
στό νά καλλιεργηθῇ.

♦ Ἐνας κύριος κάνει ἡσυχος τὸν περίπατό του στό δρόμο,
ὅταν κάποιος ξένος ὁρᾷ ἐναντίον του καί τοῦ δίνει ἓνα γερό χα-
στούκι.

- Μὰ εἶστε τρελλός; ψελλίζει ἐμβρόννητος ὁ δυστυχής.
- Ναί, ἀπαντᾷ ὁ ξένος. Μήπως αὐτό σᾶς πειράζει;

Tatler

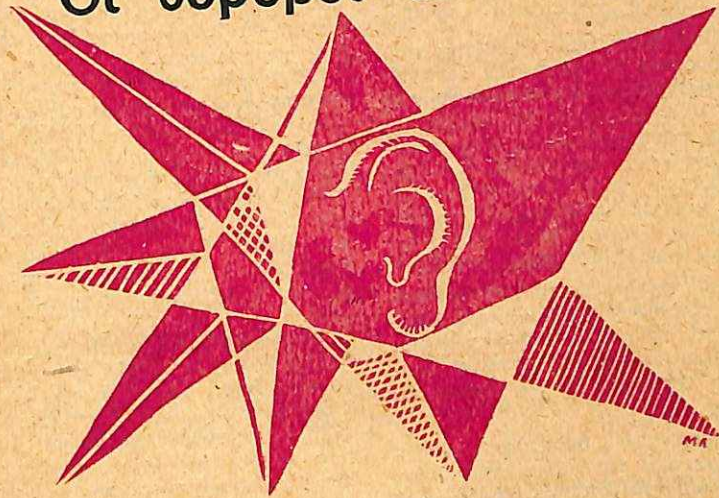
♦ Ἡ μικρὴ Λιλή τρέχει στήν κουζίνα.

- Μαμά, λέει, ἔρριξα κάτω τὴ σκάλα.
- Ἄν τὸ ἤξερε αὐτὸ ὁ μπαμπάς σου, κακὸ κορίτσι, θά σέ μά-
λωνε πολύ.
- Ὡ, μαμά μου, τὸ ξέρει. Μόνο πού δὲν μπορεῖ νά μὲ μα-
λώσῃ, γιατί ἔμεινε κρεμασμένος στό πολύφωτο.

Constellation

Τραῖνα, τράμ, ἀεροπλάνα καί αὐτοκίνητα συναγωνίζονται.

Οἱ θόρυβοι ἀπειλοῦν

τὴν ὑγεία τῶν ἀνθρώπων

Τοῦ

PETER ERFINGER

Στό Μπάντ Γκόντεσμπεργκ τῆς
Δυτικῆς Γερμανίας ἐγίνε τελευ-
ταῖα ἓνα συνέδριο τῆς «Γερμανι-
κῆς Ὁμάδας γιὰ τὸν ἀγῶνα ἐναντίον
τοῦ θορύβου».

Ὁ γιαντὸς φὸν Τίσεντορφ, ἀρχι-
συντάκτης τῆς γερμανικῆς ὑπηρεσίας
ἱατρικῶν πληροφοριῶν, ἀνακοίνωσε
στό συνέδριο τὰ ἀποτελέσματα μιᾶς
ἐρευνας : περισσότεροί ἀπὸ τοὺς μι-
σοὺς ἐνήλικες κατοίκους τῆς χώρας
παραπονιοῦνται γιὰ τοὺς θορύβους.

Τὸ ἓνα τέταρτο τῶν ἐργαζομένων
πηγαίνουν στὴ δουλειὰ ὑστερα ἀπὸ
ἀνεπαρκῆ ὕπνο. Οἱ ὑπερβολικὲς καί
συνεχεῖς ἀκουστικὲς ἐνοχλήσεις ἀρρω-
σταίνουν τοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ 1955 πάνω ἀπὸ 200.000 ἄτομα
πέθαναν ἀπὸ καρδιοπάθειες ἢ ἀπο-
πληξία καί μπορούμε νά ἀποδώσουμε
μιὰ μεγάλη ἀναλογία τῶν προώρων

θανάτων στὴ νευρική κόπωση. Ἀπὸ
μιὰ ἐρευνα πού ἐγίνε στὶς Ἡνωμένες
Πολιτεῖες φάνηκε πὼς ἡ πνευματικὴ
ἀνάπτυξι τῶν παιδιῶν πού μεγαλώ-
σανε σὲ θορυβώδεις συνοικίες εἶναι
κατὰ 20 % κατώτερη ἀπὸ τὸ κανο-
νικό.

Ὁ θόρυβος ἀρρωσταίνει.

Ὁ καθηγητὴς Λέμαν, πρόεδρος τῆς
ὁμάδας, ὑστερα ἀπὸ πειραματικὴ
ἐρευνα, κατέληξε στὸ συμπέρασμα πὼς
ὁ θόρυβος 30-60 φωνητικῶν μονάδων
ἐπηρεάζει τὴ διανοητικὴ ἀνάπτυξι.
Θόρυβος 65-90 μονάδων προκαλεῖ δια-
ταραχὲς τοῦ νευροφυτικού συστήμα-
τος καί θόρυβος 90-120 μονάδων προ-
ξενεῖ βλάβες στὰ ὄργανα τῆς ἀκοῆς
ἂν παρατείνεται.

Ἐχεῖ παρατηρηθῇ ὅτι τὸ 22 % τῶν

λεβητοποιῶν καὶ τὸ 15 % τῶν σιδηρουργῶν γίνονται κουφοὶ ἐξαιτίας τοῦ ἐπαγγέλματός τους. Τὸ προσωπικὸ τῶν αἰθουσῶν δοκιμῆς ἀντιδραστικῶν, ποὺ προκαλοῦν θόρυβο μεγάλυτερο ἀπὸ 140 μονάδων, χάνει σχεδὸν πάντα τὴν ἀκοή του.

Καὶ νὰ ποιά εἶναι τὰ μέτρα ποὺ προτείνονται γι' αὐτὴ τὴν «ἐπιχείρησι σιωπῆς»: νὰ ἀπαγορευθοῦν οἱ θορυβώδεις ἐργασίες τῇ νύχτᾳ, νὰ περιοριστῇ ἡ κυκλοφορία στὶς συνοικίες κατοικιῶν, νὰ μειωθῇ ἡ κίνησι τῶν δρόμων στὶς λουτροπόλεις καὶ στοὺς τόπους παραθερισμοῦ, νὰ ἐπιβληθῇ ὅριο ὕψους πτήσεως τῶν ἀεροπλάνων 1.000-2.000 μέτρα (ἀντὶ 300).

Σημαντικὸ εἶναι ἀκόμη νὰ ληφθοῦν μέτρα μονώσεως ἐναντίον τῶν θορύβων στὰ σπίτια καὶ τὰ ξενοδοχεῖα, νὰ προστατευθοῦν οἱ ἐργάτες ὠρισμένων βιομηχανιῶν μὲ ἀκουστικὰ φίλτρα.

Ἡ πραγματικὴ ἀνακούφισι μὲ τὴν ἀνάπαυσι καὶ τὴ σιωπὴ θὰ γίνεταὶ ὀλοένα καὶ πιὸ ἀπαραίτητη ὅσο πε-

ρισσότερο ἀναπτύσσεται ὁ αὐτοματισμός. Τὸ Ἀμβούργο, μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ θορυβώδεις πόλεις τοῦ κόσμου, ὠργάνωσε ἤδη στὰ περίχωρά του τόπους ἀφιερωμένους στὴν ἀνάπαυσι, ὁάσεις ἡσυχίας, νησίδες πρασινάδας, ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχουν σὲ ὅλες τὶς σημαντικὲς πολιτείες.

Στὴ συγκέντρωσι τοῦ Μπάντ Γκόντεσμπουργκ ὁ γραμματεὺς τῆς Ξενοδοχειακῆς Ὀμοσπονδίας (150.000 ξενοδοχεῖα καὶ ἐστιατόρια) ἐξέφρασε τὸ παράπονο ὅτι εἶναι δύσκολο νὰ βρῇ κανεὶς ἓνα ξενοδοχεῖο πραγματικὰ ἡσυχο, γιὰ τὴν περισσότερη βρίσκονται κοντὰ στοὺς σιδηροδρομικοὺς σταθμοὺς ἢ σὲ μεγάλες πλατεῖες μὲ ἀγορὲς ἢ σὲ πολυσύχναστους δρόμους.

Ἡ παρατήρησι αὐτὴ ἰσχύει γιὰ πολλὰς πόλεις ὅλων τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ὅπου παρατηρεῖται ὅτι τὰ δωμάτια ποὺ βλέπουν πίσω στὴν αὐλὴ τοῦ ξενοδοχείου, ἂν καὶ λιγώτερο εὐχάριστα, ἔχουν μεγαλύτερη ζήτησι ἀπὸ τὰ δωμάτια ποὺ βρίσκονται στὴν πρόσοφι.

◆ Μπαίνοντας στὸ σπίτι ὁ πατέρας ἀκουσε φωνὲς καὶ εἶδε στὸν κῆπο τὸ μικρὸ ποὺ ἔδερνε τὸ κοριτσάκι μιᾶς γειτόνισσάς τους.

— Σταμάτα, τοῦ φώναξε καὶ τὸν τράβηξε ἀπὸ τὸ γιανὰ, δὲν ντρέπεσαι νὰ δέρνης τὸ κοριτσάκι;

— Ἐχῶ ὅλο τὸ δίκιο νὰ τὴ δέρνω, ἀπάντησε τὸ παιδί, κάνει ζαβολιές.

— Ζαβολιές; ρώτησε ὁ πατέρας. Τί σοῦκαμε;

— Νά, παίζαμε τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐά, ἐξήγησε ὁ μικρός, καὶ εἶχε ἓνα μῆλο καί, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ μοῦ τὸ δώση γιὰ νὰ μὲ σκανταλίση, δέ μοῦ τὸ ἔδωσε. Τὸ ἔφαγε μοναχὴ της.

Yorkshire Post

— Μὴ μοῦ μιᾶς γιὰ δικηγόρους, χρυσή μου, εἶχα τόσες φασαρίες μαζί τους γιὰ τὰ κληρονομικά, ὥστε ὥρες-ὥρες εὐχόμουν νὰ μὴν εἶχε πεθάνει ὁ ἄνδρας μου!

Quips and Quizzes

ΦΛΥΑΡΙΕΣ

◆ Ἡ διάσημος συγγραφεὺς ἀστυνομικῶν μυθιστορημάτων Μαίρη Ρόμπορτς Ράινχαρτ ἀποφάσισε, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐπιμονὴ ἑνὸς ἐκδότη, νὰ ξαναδιαβάσῃ, ὕστερα ἀπὸ πενήντα χρόνια, ἓνα τῆς μυθιστορημα, προκειμένου νὰ ἐπανεκδοθῇ. Ἐκεῖ ποὺ διάβαζε, χτύπησε ἡ πόρτα καὶ ἦρθε ὁ ἐκδότης της.

— Μὰ εἶναι ἓνα θαυμάσιο βιβλίο! τοῦ φώναξε. Τὸ διαβάζω καὶ δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω ποίος ἔκαμε τὸ ἐγκλημα!

Stanley Rinehart

◆ Κάποτε πρόσφεραν στὸν Στραβίνσκυ 4000 δολλάρια γιὰ νὰ συνθέσῃ τὴ μουσικὴ μιᾶς ταινίας τοῦ Χόλλυγουντ.

— Δὲν εἶναι ἀρκετά, ἀπάντησε ὁ Στραβίνσκυ, ὅταν τοῦ ἔγινε ἡ προσφορά.

— Μὰ τόσα ἐπαινε ὁ προκατόχός σας, τοῦ εἶπαν.

— Ἐκεῖνος εἶχε ταλέντο, ἦταν ἡ ἀπάντησι τοῦ μουσουργοῦ. Ἐγὼ δὲν ἔχω καί, ἐπομένως, ἡ ἴδια δουλειὰ μοῦ παίρνει πολὺ περισσότερες ὥρες.

Paris Match

◆ Ἐνα ναυτάκι ἔχασε στὴν ἀσκησι βολῆς τὸ ὅπλο του. Ὅταν τοῦ εἶπαν πῶς ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ τὸ πληρώσῃ, διαμαρτυρήθηκε.

— Κι ἂν ὠδηγοῦσα ἓνα τζίπ καὶ μοῦ τὸ κλέβανε, πάλι θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ πληρώσω;

— Στὸ στρατὸ ὅ,τι χάσῃς τὸ πληρώνεις, τοῦ ἀπάντησαν.

— Μάλιστα, ἀπάντησε ὁ ναύτης. Τώρα καταλαβαίνω γιὰτί ὁ πλοίαρχος πνίγεται μαζί μὲ τὸ καράβι του.

J. C.

◆ Ὁ ὁδηγὸς ἑνὸς αὐτοκινήτου προσάγεται στὸ δικαστήριον, γιὰτί ἔτρεχε μὲ ὑπερβολικὴ ταχύτητα. Ὁ δικαστὴς τοῦ ζητᾷ νὰ ὁρκιστῇ:

— Ὁρκίζεσαι νὰ εἶπῃς τὴν ἀλήθεια, ὅλη τὴν ἀλήθεια καὶ μόνον τὴν ἀλήθεια;

Μὲ κάποιον δισταγμὸ ὁ ὁδηγὸς ὠρίστηκε.

— Καὶ τώρα, ρώτησε ὁ δικαστὴς, τί ἔχεις νὰ μᾶς πῇς;

— Κύριε δικαστά, ἀπάντησε ὁ δυστυχὴς ὁδηγός, ὕστερα ἀπὸ τόσους περιορισμοὺς ποὺ μοῦ ἔβαλες, δὲν ἔχω νὰ πῶ τίποτε.

Virginia Spectator

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΓΕΩΦΥΣΙΚΟ ΕΤΟΣ

Τοῦ
GEORGES GALLET

*Ἀνυπολόγιστης σημασίας συμπεράσματα ἐλπί-
ζουν οἱ ἐπιστήμονες ἀπὸ τὴν συντονισμένη με-
λέτη τοῦ Σύμπαντος ποὺ θὰ διαρκέσῃ 18 μῆνες.*

Η 1η Ἰουλίου 1957 θὰ ἀπο-
τελέσῃ ἀσφαλῶς γιὰ τὰ
χρονικὰ τῆς ἐπιστήμης μιὰ ἀξιο-
μνημόνευτη ἡμερομηνία. Τὴν ἡ-
μέρα ἐκείνη ἄρχισε ἡ μεγαλύτερη
ἐπιστημονικὴ ἐπιχείρησι πού ὠρ-
γανώθηκε ποτέ : τὸ Διεθνὲς Γεω-
φυσικὸ Ἔτος, ποὺ θὰ διαρκέσῃ
18 μῆνες, δηλαδὴ ὡς τὶς 31 Δε-
κεμβρίου 1958. Στὴν περίοδο
αὕτῃ χιλιάδες ἐπιστήμονες καὶ
τεχνικοὶ ἀπὸ 58 χώρες τοῦ κό-
σμου, ἀπὸ τὴν Σοβιετικὴ Ἐνωσι
ὡς τὸ κράτος τοῦ Βατικανοῦ,
ἐνώθηκαν σὲ μιὰ θαυμάσια προσ-
πάθεια γιὰ νὰ ἐπεκτείνουν τὰ
σύνορα τῶν γνώσεών μας γιὰ τὴ
γῆ καὶ τὸ Σύμπαν.

Ἡ μοναδικὴ αὕτῃ ἐπιχείρησι,
στὴν ὁποία περιλαμβάνονται καὶ
τὰ κατευθυνόμενα βλήματα καὶ
οἱ τεχνητοὶ δορυφόροι, θὰ στοι-
χίση, ὅπως φαίνεται, μεγάλα
ποσά.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πορίσματα με-
τὰ ἀνυπολόγιστο πνευματικὸ ἐν-

διαφέρον γιὰ τὴν καθαρὴ ἐπι-
στήμη, τὸ Διεθνὲς Γεωφυσικὸ
Ἔτος φαίνεται πὼς θὰ ἀποδώσῃ
καὶ γνώσεις πρακτικοῦ χαρακτή-
ρος στὸ στρατιωτικὸ πεδίο. Γι'
αὐτὸν ἴσως τὸν λόγο οἱ ἐνδιαφε-
ρόμενοι διαθέτουν καὶ τόσα χρή-
ματα. Ἀπὸ τὰ πορίσματα τῶν
σχετικῶν μελετῶν θὰ ὠφεληθοῦν
οἱ ραδιοηλεκτρικὲς ἐπικοινωνίες,
ἡ ναυσιπλοΐα, τὸ ἐμπόριο καὶ ἡ
βιομηχανία, ἀλλὰ ἀναμφισβήτητα
καὶ ἡ στρατηγικὴ.

Οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐπιστήμης
εἶχαν καταλάβει ἤδη ἀπὸ τὸ 1875
πὼς ἡ ἐνότητα κάνει τὴ δύναμι,
κυρίως ὅταν πρόκειται νὰ μελε-
τηθῇ ἓνα θέμα τόσο μεγάλο, ὅσο
ἡ στρογγυλὴ αὕτῃ μηχανὴ πού
μας παρασύρει στὴν δίνη της.
Ἔτσι ὠργανώσανε τὸ πρόγραμμα
ἐνὸς διεθνοῦς πολιτικοῦ ἔτους ἀπὸ
τὸν Αὐγούστο τοῦ 1882 ὡς τὸν
Αὐγούστο τοῦ 1883.

Πενήντα χρόνια ἀργότερα ὠρ-

γανώθηκε ἓνα δεύτερο «πολικὸ
ἔτος», τὸ 1932-33, μεσσυμετοχὴ
44 χωρῶν. Στὸ διάστημα αὐτὸ ἡ
ἐπιστήμη εἶχε ἐπιτελέσει μεγά-
λες προόδους καὶ ἡ ἔκτασι τῶν
ἐρευνῶν εἶχε πολὺ διευρυνθῇ, κυ-
ρίως χάρι στὴν καθιέρωσι τῆς
τεχνικῆς τῶν ραδιοσκοπήσεων.

Δὲν χρειάζεται ἀσφαλῶς νὰ το-
νίσουμε τὸ γεγονός πὼς τὰ ἐπι-
στημονικὰ μέσα τὰ τελευταῖα
εἰκοσιπέντε χρόνια δὲν μποροῦν νὰ
συγκριθοῦν μετὰ ὅσα ὑπῆρχαν τότε.
Ραντάρ, ρουκέτες, ρομπότ κατα-
γραφῆς στοιχείων κάθε εἴδους,
ἡλεκτρονικοὶ ἐγκέφαλοι θέτουν
στὴν διάθεσι τῶν ἐπιστημόνων
τεράστιες δυνατότητες. Τὸ διε-
θνὲς συμβούλιο τῶν ἐπιστημονι-
κῶν ἐνώσεων εἶχε ἀποφασίσει τὸ
1951 νὰ ὀργανωθῇ ἓνα καινούργιο
«πολικὸ ἔτος», ἀλλὰ μπροστὰ
στὴν ἔκτασι τῶν ἐρευνῶν ποὺ
ἀποφασίστηκε νὰ γίνουν στὸ ἔτος
αὐτό, ὁ ὅρος ἄλλαξε καὶ μιλάμε
γιὰ «γεωφυσικὸ ἔτος». Μέσα
σ' αὐτὸ θὰ γίνῃ μιὰ ἐπισταμένη
μελέτη τῶν φυσικῶν χαρακτηρι-
στικῶν τῆς σφαίρας μας. Θὰ πα-
ρατηρήσουν ἴσως μερικοὶ πὼς τὰ
χαρακτηριστικὰ αὐτὰ θὰ ἔπρεπε
νὰ εἶναι ἤδη γνωστά.

Καὶ ὅμως ὄχι. Ἡ ἀλήθεια εἶναι
πὼς γνωρίζουμε λιγώτερο τὸν
πλανήτη μας ἀπὸ ὅσο τὴ σελήνη
ἢ τὸν ἥλιο. Ἐνα μεγάλο μέρος
τῶν ὑποτιθεμένων γνώσεών μας
γιὰ τὸν κόσμον ὅπου ζοῦμε βασί-
ζονται σὲ θεωρίες ἢ εἰκασίες.
Καὶ τὸ ἄγνωστο αὐτὸ θὰ τὸ ἐξε-
ρευνήσουν τώρα κάπου 5.000 σο-
φοί. Καὶ ὅλα αὐτὰ θέτοντας σὲ
δοκιμασία τὶς καθιερωμένες θεω-
ρίες, συγκεντρώνοντας τὸ μάξι-
μουμ τῶν παρατηρήσεων σὲ ὅλο
τὸν κόσμον, σὲ μιὰ προσπάθεια

συντονισμένη καὶ συγχρονισμένη,
πού θὰ ἐπιτύχῃ στὸ τέλος νὰ
περιλάβῃ μέσα σὲ 18 μῆνες
ἐρευνες ποὺ θὰ χρειάζονταν κά-
που δώδεκα χρόνια.

Ἡ καθιέρωσι τοῦ «Διεθνοῦς
Γεωφυσικοῦ Ἔτους» ἀπὸ τὸν
Ἰούλιο 1957 ὡς τὸν Δεκέμβριο
1958 δὲν ἔγινε καθόλου στὴν τύ-
χη. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα τὴν ἐκλογὴ
αὕτῃ τὴν ἐπέβαλε ἡ ἴδια ἡ φύσι
γιὰ ἓναν πολὺ σημαντικὸ λόγο :
τὸν ἥλιο. Ἡ δραστηριότητα τοῦ
ἡλίου αὐξάνεται καὶ μειώνεται
ἀρκετὰ κανονικὰ σὲ κύκλον ἑνδεκα-
ετῶν. Ἡ περίοδος τῶν 18 μηνῶν
τοῦ ΔΓΕ συμπίπτει μετὰ τὴν πε-
ρίοδο κατὰ τὴν ὁποία ἀναμένεται
ὅτι θὰ ἐνταθῇ ἡ δραστηριότητα
αὕτῃ μετὰ ἓνα παροξυσμὸ κηλίδων
καὶ ἡλιακῶν ἐκρήξεων μέσα στὸν
κύκλον ποὺ ἀναφέραμε. Ἀλλωστε
τὰ περισσότερα φυσικὰ φαινόμενα
πού ἀποτελοῦν ἀντικείμενο με-
λέτης ἐξαρτῶνται ἀμέσως ἢ ἐπη-
ρεάζονται πολὺ ἀπὸ τὸν ἥλιο
καὶ τὴν δράσι του.

Ὑπάρχει καὶ ἓνας δεύτερος λό-
γος γιὰ τὸν καθορισμὸ τοῦ ΔΓΕ.
Τὶς τελευταῖες δεκαετίες οἱ πρόο-
δοι τῆς ἡλεκτρονικῆς συντελέσανε
ὥστε νὰ κατασκευαστοῦν ὄργανα
μετρήσεως καὶ συσκευὲς ἀνιχνεύ-
σεως μετὰ μοναδικὴ ἀκρίβεια καὶ
εὐαισθησία. Ἡ Γεωφυσικὴ παρέ-
χει τεράστιες ποσότητες στοι-
χείων πού πρέπει νὰ συγκεν-
τρωθοῦν καὶ νὰ ταξινομηθοῦν.

Ἡ παγκόσμια προσπάθεια τοῦ
Διεθνοῦς Γεωφυσικοῦ Ἔτους θὰ
παρουσιάσῃ θέματα πού θὰ ἦταν
ἀδύνατο νὰ ἐξερευνήθοῦν χωρὶς
τὴν βοήθεια τῶν ἡλεκτρονικῶν
συσκευῶν ὑψηλῆς ταχύτητος πού
διαθέτουμε σήμερα.

Τέλος ἓνας τρίτος λόγος εἶναι

τὸ γεγονός ὅτι οἱ γεωφυσικὲς ἐπιστῆμες σήμερα ἔχουν φθάσει σὲ ἓνα σημεῖο ὅπου ἡ διενέργεια συγκεντρωτικῶν ἐρευνῶν δίνει πολλὰς ὑποσχέσεις γιὰ ἀνακαλύψεις καὶ ἀποτελέσματα μεγάλης σημασίας.

Τὰ θέματα στὰ ὁποῖα τὸ ΔΓΕ θὰ προσπαθῇ νὰ δώσῃ ἀπάντησι μποροῦν νὰ χωριστοῦν σὲ τρεῖς τομεῖς ἐρευνῶν, πού εἶναι ὁμῶς καὶ στενά συνδεδεμένοι μεταξύ τους:

1) Ἡ πολλὴ ὑψὲς ἀ-
τμύσφαιρα. Σὲ ὕψος ἀπὸ 80
ὠς 500 χλμ. δημιουργοῦνται ἀνη-
συχητικὰ ἡλεκτρικὰ φαινόμενα. Τὸ
βόρειο καὶ νότιο σέλας εἶναι πιὸ
θεαματικό. Ἀπὸ τὸ ὕψος ἐκεῖνο
ἐπίσης προέρχεται ἡ καταπλη-
κτικὴ φωτεινότης τοῦ νυκτερι-
νοῦ οὐρανοῦ. Στὰ ἡλεκτρισμένα
στρώματα τῆς ἰονόσφαιρας ὠρι-
σμένες συνθῆκες προκαλοῦν τὴν
γνωστὴ «πτῶσι» τοῦ ραδιοφῶ-
νου πού διαταράζει ὅλες τὶς ρα-
διοηλεκτρικὲς ἐπικοινωνίες, πού
προκαλοῦν πάλι ξαφνικὲς μετα-
βολὲς τοῦ γήινου μαγνητισμοῦ ὁ
ὁποῖος ταραίζει τὶς πυξίδες. Μπο-
ροῦμε ἀκόμη νὰ προσθέσουμε τὶς
περίφημες κοσμικὲς ἀκτῖνες πού
τὶς γνωρίζουμε ἐδῶ καὶ πενήντα
χρόνια χωρὶς νὰ ξέρουμε τίποτε
γιὰ τὴν προέλευσί τους. Σὲ ὅλες
αὐτὰς τὶς ἐκδηλώσεις ὁ ἥλιος παί-
ζει πρωτεύοντα ρόλο καὶ ἡ ξεχω-
ριστὴ του δραστηριότητα θὰ με-
λετηθῇ προσεκτικὰ γιὰ νὰ δια-
λευκανθῇ ἡ ἐπίδρασί του.

2) Ὁ πάγος ἐπ' αὐ-
τῇ γῇ. Στὸν τομέα αὐτὸ θὰ
γίνῃ ἓνας ἀπολογισμὸς τοῦ νεροῦ
καὶ τῆς θερμότητος τῆς γῆς μας.
Οἱ συνεχεῖς ἀνταλλαγὲς μεταξύ

πάγου (τῶν παγετῶνων ἢ τῶν πό-
λων), νεροῦ (τῶν ὠκεανῶν) καὶ
ἀτμοσφαίρας καθορίζουν πραγμα-
τικὰ σὲ μεγάλη ἔκτασι τὸν καιρὸ.
Κυρίως ἡ μεγάλη μᾶζα τῶν πά-
γων τῆς Ἀνταρκτικῆς, ἔξι φορές
μεγαλύτερη σὲ ἔκτασι ἀπὸ τῆς
Ἀρκτικῆς, εὐθύνεται γιὰ τὸ κλίμα
μεγάλου μέρους τοῦ κόσμου. Ξέ-
ρουμε πῶς ἡ ἐξερύνησι καὶ ἡ
μελέτη τῶν ἐκτάσεων αὐτῶν θὰ
γίνῃ σὲ μοναδικὴ ὥς σήμερα κλί-
μακα.

Ἀραγε ὅμως ἡ παγκόσμια πο-
σότης πάγων αὐξάνεται ἢ μειώ-
νεται; Ἡ ὑποχώρησι τῶν πά-
γων δὲν εἶναι γενικὴ, ἀλλὰ πάν-
τως μετὰ τὸ 1890 τὸ κλίμα τοῦ
κόσμου γίνεταί θερμότερο. Ἡ
ἐπιφάνεια τῶν θαλασσῶν ἔχει
ἀνέβει κατὰ 7 ἢ 8 ἐκατοστά.
Ἄν ἡ τῆξις αὐτῇ συνεχιστῇ, σὲ
πόσο καιρὸ ἄραγε θὰ ἀνοιχτῇ ἓνα
μόνιμο πέρασμα γιὰ τὴν ναυσι-
πλοία στὸν Ἀρκτικὸ Ὀκεανὸ
ἀνάμεσα στὶς ἡπειρωτικὲς μᾶζες
καὶ τοὺς πολιτικοὺς πάγους; Καὶ
ἂν αὐτὸ συνεχιστῇ γιὰ πολὺν και-
ρὸ, δὲν ὑπάρχει κίνδυνος νὰ δοῦμε
ὁλόκληρες χῶρες νὰ κατακλύ-
ζωνται, τὸ Παρίσι, τὴ Μασσαλία,
τὸ Μπορντώ ἢ καὶ ἄλλες πό-
λεις νὰ χάνωνται καὶ τὴν Γαλ-
λία λ.χ. νὰ μεταβάλλεται σὲ ἀρ-
χιπέλαγος;

Ὡστόσο, χωρὶς νὰ πᾶμε τόσο
μακριά, ἡ σχέσι τῶν παγετῶνων
καὶ τῶν ἡλιακῶν ἀκτινοβολιῶν
μπορεῖ νὰ ἔχῃ σημαντικὲς οἰκο-
νομικὲς συνέπειες. Ἡ ὑποχώ-
ρησι τῶν σκανδιναβικῶν παγε-
τῶνων λ.χ. συσχετίστηκε μὲ μιὰ
θέρμανσι τῶν ἀρκτικῶν ὑδάτων
πού θὰ εὐεργετήσῃ τὴν ἀλιεία.
Παράλληλα μᾶς δίνει τὴν προο-
πτικὴ μιᾶς μεγαλύτερης ἀπο-

δόσεως τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν
βορείων δασῶν.

Ἡ κυκλοφορία τῶν ὠκεανικῶν
ὕδατων θέτει ἐπίσης προβλήματα
πού θὰ ἀποτελέσουν θέμα ἐπι-
σταμένων ἐρευνῶν. Πόσος χρόνος
χρειάζεται στὰ νερά τοῦ βόθους
γιὰ νὰ ἀνέβουν στὴν ἐπιφάνεια;
Καὶ ποιά εἶναι ἡ ἐπίδρασι τῶν
μεγάλων θαλασσίων ρευμάτων
στὸ κλίμα μας; Μὲ τὰ ἐρωτή-
ματα αὐτὰ μπορεῖ νὰ συσχετιστῇ
ἡ παρατήρησι τῶν κινήσεων τῶν
ἀτμοσφαιρικῶν μαζῶν ἀνάμεσα
στοὺς τροπικοὺς καὶ στὶς πολικὲς
περιοχὲς καὶ ἡ κυκλοφορία τῆς
ἀτμόσφαιρας γύρω ἀπὸ τὴ γῇ
ὠς ὕψος 20 χλμ. Μιὰ καλύτερη
γνώσι τῶν περιοχῶν αὐτῶν θὰ
μποροῦσε νὰ ἐπιτρέψῃ μετεωρο-
λογικὲς προβλέψεις μακρᾶς προο-
πτικῆς καὶ ἴσως θὰ ἐπιδρῶσε στὸ
κλίμα ὠρισμένων ἀποκληρωμένων
περιοχῶν.

3) Ὁ ἴδιος ὁ κόσμος.
Σ' ἓνα λαϊκὸ γαλλικὸ τραγουδάκι
ἓνα κοριτσάκι ρωτᾷ: «Πέστε μου,
κύριε, γιατί ἡ γῇ εἶναι στρογγυ-
λὴ;» Ὁ κύριος θὰ βρισκόταν σὲ
πολλὴ ἀμηχανία προκειμένου νὰ
ἀπαντήσῃ. Ἀλλῶστε κανένας δὲν
ξέρει ἀκριβῶς πόσο εἶναι φου-
σκωμένη καὶ πόσο πεπλατυσμένη.
Καὶ ὅμως τὸ σημεῖο αὐτὸ ἔχει ση-
μασία γιὰ τὸν ἀκριβῆ καθορισμὸ
τοῦ γεωγραφικοῦ μήκους καὶ
πλάτους. Καὶ αὐτὸ πάλι τὸ θέμα
ἐνδιαφέρει ζωηρὰ ὅσους ἐξαπο-
λύουν βλήματα καὶ κατευθυνό-
μενες μηχανὲς καὶ πυραύλους.

Δὲν θὰ παραλειφθῇ ἀσφαλῶς νὰ
μελετηθῇ ἡ ἔλξι τῆς γῆς, οὔτε
ἡ σεισμικὴ διαταραχὴ τοῦ πλα-
νήτη, οὔτε οἱ ἀνωμαλίες τῆς πε-
ριστροφῆς του. Καὶ πολλὰ ἄλλα.

Ὅπως βλέπομε, τὸ πρόγραμμα
τοῦ ΔΓΕ εἶναι ἐκτεταμένο. Ὁ
διεθνὴς συντονισμὸς τοῦ ρυθμί-
ζεται ἀπὸ τὴν εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ
τοῦ ΔΓΕ στὶς Βρυξέλλες, πού
πρόεδρος τῆς ὠρίστηκε ὁ καθη-
γητῆς Σίννενϋ, τοῦ Πανεπιστη-
μίου τῆς Ὁξφόρδης, ἀντιπρόε-
δρος ὁ Ἀμερικανὸς Λ. Μπέρ-
νερ καὶ γενικὸς γραμματεὺς ὁ
Βέλγος καθηγητῆς Νικολέ.

Σὲ κάθε χώρα ὑπάρχει μιὰ
τοπικὴ ἐπιτροπὴ πού κατευθύνει
τὸ πρόγραμμά της.

Γιὰ νὰ διευκολυνθοῦν οἱ ἐργα-
σίες, ἡ γῇ χωρίστηκε σὲ ἔξι πε-
ριοχές: τὴν Ἀνταρκτικὴν, τὸν
Ἰσημερινό, τὴν Ἀρκτικὴν καὶ
τρεῖς ζῶνες πού πηγαίνουν ἀπὸ
τὸν ἓνα πόλο στὸν ἄλλο ἀκολου-
θώντας περίπου τοὺς μεσημβρι-
νοὺς 80° δυτικὸ (πού περνᾷ ἀπὸ
τὴν Βόρειο καὶ Νότιο Ἀμερικὴ),
10° ἀνατολικὸ (Εὐρώπη καὶ Ἀ-
φρική) καὶ 140° ἀνατολικὸ (Σι-
βηρία, Ἰαπωνία, Αὐστραλία). Τὰ
ἀστεροσκοπεῖα καὶ οἱ σταθμοὶ
πού ὑπάρχουν θὰ χρησιμοποιη-
θοῦν πλήρως καὶ θὰ ἐγκαταστα-
θοῦν καὶ ἄλλα, γιὰ νὰ συμπλη-
ρώσουν τὰ τυχόν κενά.

Ἐπειδὴ ἔχει σημασία ὠριμέ-
νες μετρήσεις νὰ γίνωνται συγ-
χρόνως, ὠρίστηκαν δύο μέρες κά-
θε μῆνα—μιὰ σὲ κάθε νέα σελήνη
καὶ μιὰ στὸ πρῶτο τέταρτο—
πού ὀνομάστηκαν «παγκόσμιες
ἡμέρες». Γιὰ ἄλλες πάλι παρα-
τηρήσεις, πού θὰ ἔχῃ σημασία νὰ
γίνωνται σὲ διαδοχικὲς περιόδους,
ὠρίστηκαν ἔξι εἰδικὲς περίοδοι
ἀπὸ δέκα διαδοχικὲς ἡμέρες πού
ὀνομάστηκαν «παγκόσμια μετεω-
ρολογικὰ διαλείμματα». Τέλος,
ὅταν θὰ εἶναι πιθανὸ ὅτι θὰ πα-
ρατηρηθῇ μιὰ ἐξαιρετικὴ γεω-

μαγνητική δραστηριότητα, όλα τὰ παρατηρητήρια θὰ εἰδοποιούνται ἀπὸ ἓνα παγκόσμιο δίκτυο ἄσυρμάτου, ὥστε νὰ γίνουν οἱ περισσότερες δυνατὸν καταγραφές. Οἱ περίοδοι αὐτὲς θὰ ὀνομαστοῦν « παγκόσμια εἰδικὰ διαλείμματα ».

Μὲ τὸ 'Διεθνὲς Γεωφυσικὸ 'Ετος ὁ ἄνθρωπος καταπιάνεται μὲ τὴ μεγαλύτερη ἐπιστημονικὴ ἐπιχείρησι τῶν αἰώνων γιὰ τὴ μελέτη τοῦ κόσμου πού τὸν περιβάλλει καὶ ἃς ἐλπίσουμε πὼς τὰ πορίσματά της θὰ ἀποβοῦν γιὰ τὸ καλὸ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ο ΚΑΛΥΤΕΡΟΣ ΦΙΛΟΣ ΜΙΑΣ ΚΟΠΕΛΑΣ

◆ Συχνὰ οἱ μητέρες πιστεύουν πὼς τὰ κορίτσια τους εἶναι τὰ ἐξυπνότερα τοῦ κόσμου καὶ συγχρόνως τὰ πιὸ ἀνόητα πλάσματα. Ἡ μητέρα πού βλέπει τὴν κόρη της νὰ ξεκινᾷ γιὰ πρώτη φορὰ γιὰ τὸ σχολεῖο πιστεῦει ἀκράδαντα πὼς τὸ νεαρὸ της βλαστάρι, ὅχι μόνο θὰ εἶναι ὅ,τι καλύτερο τὸ κεφάλι της ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο τὴν ὥρα πού τὸ τραῖνο μπαίνει στὸ τοῦνελ.

Οἱ μητέρες πάντα περιμένουν ἀπὸ τὰ παιδιά τους τὸ καλύτερο καὶ τὸ χειρότερο, πράγμα πού σημαίνει ὅτι πάντα κερδίζουν. Ἄς πάρῃ ἡ κόρη ἔπαινο γιὰ τὴν καλύτερη ἐκθεσί. Ἡ μητέρα πάντα τὸ ἔλεγε πὼς στίς ἐκθέσεις ἦταν ἀφθαστη. Ἄς μείνῃ στὴν ἴδια τάξι. Ἡ μητέρα πάντα τὸ ἤξερε πὼς θὰ τὸ πάθαινε αὐτό.

Ἀλλὰ καὶ στὸ ζήτημα τῶν θαυμαστῶν καὶ τῆς μνηστείας καὶ τοῦ γάμου οἱ μητέρες ἔχουν πῆ πάντα αὐτὸ πού θὰ γινόταν. Πιστεύουν πὼς ἡ κόρη τους ἔχει χιλιάδες θαυμαστές· πὼς ἡ κόρη τους δὲν ἔχει παρὰ λίγους θαυμαστές· πὼς τὴν κόρη τους δὲν γυρίζει νὰ τὴν κοιτάξῃ ἄνθρωπος. Καὶ πιστεύουν πὼς γρήγορα θὰ ἀρραβωνιαστῇ, πὼς θὰ ἀργήσῃ νὰ ἀρραβωνιαστῇ, πὼς δὲν θὰ ἀρραβωνιαστῇ ποτέ!

Μὲ τὸ νὰ τὰ λένε ὅλα, οἱ μητέρες βρίσκονται πάντα μέσα σὲ ὅλα.

Καὶ οἱ περισσότερες διαφέρουν τόσο πολὺ ἀπὸ τίς ἄλλες μητέρες!

Ὅ,τι ὅμως καὶ νὰ λένε, δὲν παύουν στιγμή νὰ πιστεύουν στὴν κόρη. Εἶναι οἱ πιὸ πιστοὶ της θαυμαστές. Ἄς ληστέψῃ μιὰ Τράπεζα, ἃς κάμῃ φόνο, ἃς ρίξῃ μιὰ κυβέρνησι. Τίποτα δὲν θὰ κλονίσῃ τὴν πεποίθησι τῆς μητέρας ὅτι πρῶτα-πρῶτα ἡ κόρη δὲν μποροῦσε νὰ κάμῃ τέτοιο πράγμα καὶ δεύτερο, ἂν τὸ ἔκαμε, κάποιος τὴν ἀνάγκασε νὰ τὸ κάμῃ!

Ὡστόσο ἃς προσπαθήσῃ μιὰ κόρη νὰ πείσῃ τὴν μητέρα της πὼς εἶναι ἀρκετὰ βαρεὶά ντυμένη γιὰ τὸ κρῦο καὶ θὰ ἰδῇ ἂν θὰ τὴν πιστέψῃ.

(Atlantic Monthly)

Ὁ ἔρημος τόπος πού στάθηκε τὸ σκηνικὸ στὰ « Ἀνεμοδαρμένα ὕψη » περιβάλλει τὸ τραγικὸ σπῆτι ὅπου οἱ τρεῖς διάσημες μυθιστοριογράφοι ἔγραψαν τὰ ἀριστουργήματά τους.

Ἐκεῖ πού ἔζησαν καὶ χάθηκαν

Οἱ ἀδελφὲς Μαρντέ

Τῆς

INEZ HAYNES IRWIN

Πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ σπῆτι τῶν ἀδελφῶν Μαρντέ στὸ Χέγουορθ τοῦ Γυόρκσαϊρ τῆς Ἀγγλίας. Ἦθελα νὰ γνωρίσω ἐκεῖνον τὸν τόπο, πού, ὅπως λένε οἱ βιογράφοι, ἐξηγεῖ θαυμάσια καὶ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῶν τριῶν ἀδελφῶν.

Ἡ Μαρία, ἡ Ἐλίζαμπεθ, ἡ Σαρλότ, ὁ Πάτρικ Μπράνγουελ, ἡ Ἐμιλυ καὶ ἡ Ἄνν γεννήθηκαν σὲ διάστημα ὀκτῶ ἐτῶν καὶ ἦταν παιδιά τῆς Μαρίας Μπράνγουελ, μιᾶς Ἀγγλίδας, καὶ τοῦ Πάτρικ Μαρντέ, ἐνὸς Ἰρλανδοῦ. Ὁ τελευταῖος, ἱερέας τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, διορίστηκε ἐφημέριος τοῦ Χέγουορθ τὸ 1820. Καὶ ἐκεῖ ἔμεινε ὡς τὸ θάνατό του, τελευταῖος αὐτὸς ἀπὸ ὅλους τοὺς δικούς του.

Τὸ μεγαλύτερο παιδί ἦταν ὀκτῶ ἐτῶν, ὅταν ἡ κυρία Μαρντέ πέθανε. Τρεῖς χρόνια ἀργότερα ἔβαλαν τὴν Μαρία καὶ τὴν Ἐλίζαμπεθ σὲ οἰκοτροφεῖο. Οἱ φίλοι τῶν Μαρντέ βεβαιώνουν πὼς ὁ

ὑποσιτισμὸς τῶν παιδιῶν προκάλεσε τὸν κρυφὸ πυρετὸ πού ἐκδηλώθηκε στὸ οἰκοτροφεῖο καὶ τὸν ἔπαθαν καὶ οἱ μικρές. Καὶ οἱ δύο πέθαναν φυματικές μέσα σὲ λίγους μῆνες.

Ἐμείναν τέσσερα παιδιά πού, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ χρόνια πού πέρασαν σὲ οἰκοτροφεῖα, ὅλη τους τὴν ἄλλη ζωὴ τὴν ἔζησαν στὸ πρεσβυτέριο. Ἀνάμεσα στοὺς γκρίζους τοίχους τοῦ ἀνατράφηκε ὁ Μπράνγουελ. Καὶ στὴν τραπέζα τοῦ πρεσβυτερίου, μὲ συνεχεῖς ἐνοχλήσεις, οἱ τρεῖς ἀδελφές ἔγραψαν τὰ μυθιστορήματά τους. Οἱ χέρσοι ἀγροὶ τοῦ Γυόρκσαϊρ, πού φτάνουν ὡς τοὺς τοίχους τοῦ σπιτιοῦ τους σὰν κύματα τῆς θάλασσας, στάθηκαν ὁ τόπος τῶν παιγνιδιῶν τους ὅταν ἦταν παιδιά καὶ τὸ καταφύγιό τους ἀργότερα ἐναντίον τῆς τραγικῆς ζωῆς τους.

Ἀπὸ παιδιά ἀκόμη οἱ μικρές περνοῦσαν τὸν καιρὸ τους μουντζουρώνοντας χαρτιά. Μὲ τὸ πέρασμα τῶν χρόνων, οἱ νεφελῶ-

δεις τους δημιουργίες πήραν σάρκα και όστέα. Τό χαρτί ήταν τόσο σπάνιο στο σπίτι, ώστε ή Σαρλότ έφτιαχνε μικροσκοπικά καρνέ που τά γεμίζανε εκείνη και οι άδελφές της με τό λεπτότατο γράψιμό τους, που κανείς δέν μπορεί νά τό διαβάση χωρίς τή βοήθεια φακού. Έγραφαν μυθιστορήματα, δοκίμια, θεατρικά έργα, ποιήματα. Τά μικροσκοπικά αυτά καρνέ αποτελούν σήμερα θησαυρούς για τούς φανατικούς βιβλιοφίλους. Έπρεπε όμως νά κάνουν οικονομία και στο κερί, γι' αυτό κάθε βράδι, μετά τό φαγητό, οι τρεις κοπέλες, πιασμένες από τό χέρι, γύριζαν γύρω στο τραπέζι και μιλούσαν για τά λογοτεχνικά τους έργα, που ήταν θαυμάσια, πρωτότυπα και άφελή. Τό γράψιμο δέν ήταν τό μόνο τους ταλέντο. Ήξεραν νά σχεδιάζουν και νά ζωγραφίζουν με μεγάλη εύχρησια. Άλλά ό ζωγράφος της οικογένειας ήταν ό Μπράνγουελ. Τά προτραίτα που έφτιαξε τών αδελφών του υπάρχουν στην Έθνική Πινακοθήκη του Λονδίνου.

Τό 1846 — τότε ή Σαρλότ ήταν 29 έτών, ή Έμιλυ 28 και ή Άνν 26 — τύπωσαν με τά ψευδώνυμα Κάρρερ, Έλλις και Άκτον Μπέλ μιá ποιητική συλλογή που είχε μικρή απήχηση. Όταν όμως κυκλοφόρησε ή «Τζέην Έϋρ», τό όνομα του Κάρρερ Μπέλ, του συγγραφέα της, έγινε άμέσως διάσημο. Τό «Άνις Γκρέϋ» του Άκτον Μπέλ και τά «Άνεμοδαρμένα Ύψη» του Έλλις Μπέλ βρήκαν κι αυτά εκδόση, αλλά τό «Τζέην Έϋρ» έπεσκίαζε έντελώς τά δύο άλλα και χρειάστηκαν πάνω από είκοσι χρόνια για νά ανακαλύψη τó

κοινό τά «Άνεμοδαρμένα Ύψη». Όστόσο ή πηγή είχε αναβρύσει και έρρευσε όλο και πιό άφθονα για μερικά χρόνια. Και μόνο ό Θεός ξέρει σε ποιά έντασι και σε ποιά πλοΰτο θά έφθανε ή άπόδοσί της, άν οι τέσσερες ιδιοφυίες δέν πέθαιναν πρόωρα.

Πρώτος έφυγε ό Μπράνγουελ, τόν Σεπτέμβριο του 1848. Άν ήκε στην κατηγορία εκείνη της μεγαλοφυίας, που φαίνεται προωρισμένη νά αυτοκαταστραφή προτού φθάση στην ώριμότητά της. Είχε άρχισει νά πίνη και νά παίρνει ναρκωτικά και, όπως οι δύο μικρές του άδελφές, πέθανε κι αυτός φυματικός.

Ή Έμιλυ άκολούθησε τ' άδέλφια της τόν Δεκέμβριο της ίδιας χρονιάς. Ήταν μιá εκπληκτική ύπαρξη, με έντονα γυναικείο χαρακτήρα, μεγαλοφυής, στωική. Μένει πάντα μιá από τις πιό εύγενικές και τις πιό μυστηριώδεις μορφές της φιλολογίας.

Στήν τελευταία της άρρώστεια άνήθηκε κάθε ιατρική περίθαλψη, ακόμη και τή βοήθεια τών αδελφών της. Τήν τελευταία μέρα σηκώθηκε, όπως συνήθως, ντύθηκε με τά μάτια θολά και τó στήθος φραγμένο. Τό μεσημέρι είπε στις άδελφές της:

— Θά ήθελα νά φωνάξετε ένα γιατρό.

Στις δύο τó άπόγευμα όλα είχαν τελειώσει.

Και όταν χάθηκε ή Έμιλυ, ή Σαρλότ και ή Άνν διατήρησαν τή συνήθεια νά κάνουν τή βόλτα τους γύρω από τó τραπέζι τó βράδι μετά τó φαγητό, πιασμένες από τό χέρι και κου-

βεντιάζοντας... αλλά τί; Τί μπορούσαν νά λένε οι δύο κοπέλες με τήν πληγωμένη καρδιά;

Τρίτη έφυγε ή Άνν, ύστερα από πέντε μήνες. Στις 24 Μαΐου του 1849, ή Σαρλότ τήν πήγε στο Σκάρμπορου, ελπίζοντας πώς ό άέρας της θάλασσας θά τής έκανε καλό. Άλλά ή Άν έσπασε στις 28 Μαΐου, λέγοντας συνεχώς στην άδελφή της:

— Θάρρος, Σαρλότ, θάρρος!

Όταν χάθηκε και ή Άνν, έμεινε μόνη ή Σαρλότ νά περπατά γύρω από τó τραπέζι τó βράδι και νά συλλογίζεται... Ποιές μπορούσαν νά είναι οι σκέψεις της νέας αυτής συντριμμένης γυναικίας με τήν τραγική μοΐρα; Άργότερα θά έλαμπε γι' αυτήν μιá σύντομη — τόσο σκληρά σύντομη! — εποχή ευτυχίας. Παντρεύτηκε τόν αιδεσιμώτατο Νίκοις, βοηθό εφημέριο του πατέρα της, αλλά στις 31 Μαρτίου 1855, έννιά μήνες μετά τó γάμο της, πέθανε, γιατί ή άδύνατη καρδιά της δέν μπόρεσε νά άνθέξη στην κόπωση μιās έγκυμοσύνης.

Τό πρεσβύτεριο του Χέγουορθ βρίσκεται πάντα εκεί, άμετάβλητο. Είναι ένα παλιό πέτρινο σπίτι. Άπέναντι, σε λίγη άπόσταση, είναι ή μελαγχολική εκκλησία. Εκείνο όμως που κάνει άμέσως έντύπωση είναι τó νεκροταφείο. Τά περισσότερα άγγλικά νεκροταφεία, με τά δέντρα και τις πρασινάδες τους, είναι όμορφα. Τό νεκροταφείο του Χέγουορθ περιβάλλει από δύο πλευρές τó πρεσβύτεριο. Οι επιτύμβιες πλάκες του είναι τόσο σφιγμένες ή μιá δίπλα στην άλλη, που ή γή μοιάζει

στρωμένη με τήν γκριζα και κρύα τους επιφάνεια, που τήν διακόπτουν μόνο μερικές όρθιες και τρομερές πλάκες.

Τό σπίτι δέν άλλαξε ούτε στο έσωτερικό του. Στο πρώτο πάτωμα είναι τó μικρό δωμάτιο τών παιδιών: εδώ μέσα τά έξι παιδιά με τή δραματική ζωή έπαιζαν άθόρυβα, ενώ ή μητέρα τους άργοπέθαινε από καρκίνο. Όστόσο, εκείνο που συγκινεί σ' αυτό τó δωμάτιο, δέν είναι ούτε οι άναμνήσεις, ούτε ή γυμνότητά του, αλλά στον άβέστη των τοίχων, προσεκτικά προφυλαγμένα τώρα με γυαλί, τά σχέδια που χάραξαν τά μικρά δάχτυλα τών παιδιών: ζωα, σιλουέτες, φτερωτά όντα. Στο ισόγειο ύπάρχει ακόμη τó τραπέζι, που γύρω του περπατούσαν τά βράδια στα σκοτεινά οι τρεις άδελφές πιασμένες από τό χέρι.

Δέν χρειάζεται νά τονίσουμε πώς όλα αυτά — με τήν προσθήκη της φτώχειας και της απομονώσεώς τους — έξηγοΰν τήν τραγική μοΐρα τών αδελφών Μπροντέ και τόν πρόωρο χαμό τους. Ό τόπος φωτίζει τó έργο τους. Ή γυμνή γή άπλώνεται άνελέτητη σε έκτάσεις που θά τούς φαίνονταν και τότε άτελείωτες, ένας όρίζοντας από σκυθρωπούς λόφους, με μιá όμορφη πικρή και άπειλητική, τοίχοι γυμνοί από σταχτιές πέτρες, βοσκοτόπια απογυμνωμένα, εξαίσιες ούράνιες έκτάσεις, σύννεφα με άπέραντα φτερά, λουλούδια άγρια, πουλιά άγρια, άνεμοι άγριοι, νεροποντές άγριες... Μιá φύσι άνελέτητη.

μακρυνά έμοιαζαν σαν τρύπες σ' ένα τυρί, κατοικούσαν 3000 Τσιγγάνοι. Χαμηλότερα ήταν οι σπηλιές των πλουσιών χορευτών. Τα «διαμερίσματά» τους ήταν πολυτελή: δύο ή τρία δωμάτια, με ηλεκτρικό, με ραδιόφωνο, ηλεκτρικό ψυγείο, και στο μεγαλύτερο δωμάτιο σειρές καθίσματα, όπου οι τουρίστες καθόντουσαν για να δούν το φλαμένκο.

Ακολουθήσαμε πεζή ένα μονοπάτι που ανέβαινε στο βουνό όλο στροφές και ώδηγοῦσε στη φτωχή γειτονιά. Σ' εμερικές σπηλιές φλύαροι κουρείς ξυρίζαν Τσιγγάνους εργάτες» σ' άλλες πάλι, μπακάλικα, ρυτιδωμένες γυναίκες με σάλια και σκουλαρίκια αγόραζαν ρεβίθια για να κάνουν σουπια. Και έδω και κεί, σ' εσπηλιές που χρησίμευαν για μπάρ, Τσιγγάνοι και Τσιγγάνες χόρευαν για δική τους ευχαρίστηση.

Κατεβήκαμε από κεί και ξαναπεράσαμε από την κεντρική λεωφόρο των σπηλιών, με τις λαμπροφωτισμένες εισόδους τους. «Μου λένε ότι ή σπηλιά είναι θαυμάσια», μου είπε ο Φερνάντο. «Δροσερή το καλοκαίρι και ζεστή το χειμώνα. Για ν' αγοράσης ή να νοικιάσης δώ μια καλή σπηλιά, στοιχίζει περισσότερο από ένα καλό διαμέρισμα.»

Επισκεφθήκαμε τις αποικίες των Τσιγγάνων στην Κόρδοβα και τη Μαδρίτη. Οι Τσιγγάνοι δεν ζουν πάντοτε σ' εχωριστή συνοικία, αλλά συχνά είναι διασκορπισμένοι σ' όλη την πόλη, γιατί στην Ισπανία από κοινωνικής απόψεως στέκονται ψηλά. Τα ρούχα τους είναι τα ίδια με των Ισπανών γειτόνων τους, όταν όμως ο ταξιδιώτης δ' ήναν άνδρα ή μια γυναίκα με σκούρο ώραιο δέρμα, γλυκά ελαφίσια μάτια και ύπεροχη κορμοστασία, ξέρει ότι έχει μπροστά του Τσιγγάνους.

Τις γριές τις ύπολογίζουν γενικά πολύ μέσα στην οικογένεια και τις πιό γριές, που τις λένε «καπνιστές» εξαιτίας του κοκκινωπού δέρματός τους, τις σέβονται ύπερβολικά. Όσο πιό πολλές ρυτίδες έχουν, τόσο βαθύτερη είναι ή σοφία τους. Ό πλούσιος πάντοτε θ' βοηθήσει το φτωχό. Αν ένας Τσιγγάνος πεινά, δεν έχει παρά να πάη στο σπίτι ή στη ρουλότα όποιουδήποτε πατριώτη του και,

χωρίς να π' ή λέξι, να φάη εκεί όσες ήμέρες θέλει. Ό Τσιγγάνος πιστεύει ότι είναι ντροπή να δουλεύη για άλλους. Εργάζεται σκληρά μαζεύοντας έλιές, μόνο όμως με τον όρο ότι θ' πληρωθ' ή κατά καλή, ώστε να είναι έλεύθερος να δουλέψη ή να μ' ή δουλέψη, ανάλογα με την όρεξί του. Γιατί το «πιστεύω» του είναι να μ' ήν άναγνωρίζ' ή αφέντη... Ό Τσιγγάνος πρέπει να είναι έλεύθερος.

Ό θρύλος λέει πώς οι Τσιγγάνοι έχουν τη δύναμη να προλέγουν το μέλλον. Όσοδο με έκπληξί μου πληροφορήθηκα ότι δεν πολυπιστεύουν στις μαντικές τους ικανότητες: εξαίρετοι ψυχολόγοι, σπουδάζουν περισσότερο το πρόσωπο παρά το χέρι του πελάτη τους και τοῦ λένε, ό,τι έπιθυμεί να άκούση. Όσοδο είναι πάρα πολύ προληπτικοί και ζουν με τον τρόπο των «μούλων», των πνευμάτων των νεκρών. Με- «κοί πιστεύουν ότι μπορούν να ρυμριστούν» μια μελλοντική καταστροφή ή να θάνατο. Μίλησα σχετικά με τον Ούωλτερ Στάρκη, τον μεγαλύτερο ειδικό όσον άφορά τους Τσιγγάνους της Εύρώπης.

«Θά σ' ή διηγηθώ μια ιστορία», μου είπε, «και σεις βγάλετε τα δικά σας συμπεράσματα. Τον καρό του πολέμου ήρθε έδω στην Ισπανία ό ήθοποιός Λέσλη Χάουαρντ και μου είπε ότι ήθελε να γνωρίση μερικούς Τσιγγάνους. Έδωσα ένα πάρτυ. Μια γριά Τσιγγάνα—μια από τις καλύτεσμένες μου—ήρθε βιαστική και κατακίτρινη κοντά μου.

«Φεύγω», μου είπε. «Δεν θέλω να μείνω στο ίδιο δωμάτιο με ένα νεκρό. Αυτόν τον φιλοξενούμενο σου, τον κ. Χάουαρντ, όταν τον βλέπω, δεν βλέπω ένα πρόσωπο, αλλά μόνο μια νεκροκεφαλή.»

Δυό μέρες άργότερα—θ' ή θυάστε ίσως την τραγωδία—ό Λέσλη Χάουαρντ σκοτώθηκε, όταν οι Γερμανοί κατέρριψαν ένα βρεττανικό μεταγωγικό άεροπλάνο.»

Φεύγοντας από την Ισπανία, πέρασα τα μελαγχολικά Πυρηναία και έφθασα στη Γαλλία. Κατά μήκος των γραφικών όρώων της Προβηγκίας άρχισαν να εμφανίζονται ρουλότες,

γιατί οι Τσιγγάνοι στη Γαλλία ζουν άκόμη νομαδικά, πηγαίνουν στα πανηγύρια και στα καρναβάλια και πουλούν τα λινά και τις χειροποίητες σκούπες τους, λένε τη μοίρα και καμιά φορά έπιδεικνύουν μια γυμνασμένη μαϊμού ή άρκουδα.

Πήγα να δώ τους νομάδες Τσιγγάνους κοντά στην Τουλούζη, όπου, όπως σ' ε τόσα άλλα μέρη της Γαλλίας, έγιναν ήρωες της Γαλλικής αντίστασης. Εκεί έμαθα για την «τσιγγάνικη γλώσσα»—πώς με κομμάτια στριμμένο άχυρο που ρίχνει τάχα στην τύχη στο δρόμο ένας Τσιγγάνος μπορεί να δείξη σ' ένα φίλο που έρχεται πίσω του άκριβώς ποιο δρόμο πήρε. Μελέτησα την «έφημερίδα των δέντρων»—πάλι κομμάτια άχυρο και χορτάρι που δένουν στα κλαδιά των δέντρων για να πληροφορήσουν τους πατριώτες τους που θ' περάσουν για τις ιδιαίτερες συνήθειες του τόπου. Σήμερα το σημάδι τους Τσιγγάνων, πώς ένα χωριό ή ένα κτήμα δεν είναι εύνοϊκό γι' αυτούς, είναι ένας κύκλος με μια κάθετη γραμμή—που για όλους τους άποικιστές στην Εύρώπη σημαίνει ότι «άπαγορεύεται ή στάθμευσις».

Σ' ένα ξέφωτο στην άκρη της Λυών κάθησα σ' ε μια σκηνή με πράσινες ραβδώσεις και ύπερπολυτελή ανατολίτικα μαζιλάρια και ήπια τσαϊ με μια οικογένεια Ρώσων Τσιγγάνων.

«Ό πατέρας ήταν κάποτε στη χώρα σας», είπε ή κόρη. «Μας μιλά συχνά για κείνη την εποχή.»

Ό γέρος, που όνομαζόταν Ζάνκο, κούνησε το γκρίζο του κεφάλι. «Ημουν στην πρωτεύουσα της χώρας σας, που την όνομάζετε Νέα Υόρκη. Αυτό όταν ήμουν πολύ νέος, ίσως 20 χρόνων, και τώρα είμαι πάνω από 70. Έφθασα στη μεγάλη αυτή πόλη της Νέας Υόρκης και, επειδή δεν μιλούσα τη γλώσσα σας, τύπωσα μερικά χαρτιά άγγλικά που έλεσαν: «Εγώ ό Ζάνκο είμαι πολύ καλός τενεκετζής.» Έπ' ήρα ένα απ' αυτά τα χαρτιά και το πήγα σ' ένα μεγάλο ξενοδοχείο, που το λέγανε Ούώλντορφ—Άστόρια. Και ένας ψηλός άνδρας με άγρια μάτια μου έδειξε ένα μεγάλο σωρό κατσαρόλες και τηγάνια στην κουζίνα και μου

είπε: «Διόρθώσε τα». Και εγώ τα διόρθωσα, και πήγα και σ' άλλα ξενοδοχεία και γάνωσα και διόρθωσα και εκεί τηγάνια και κατσαρόλες. Η Νέα Υόρκη είναι ώραια πόλις. Έχει πολλές κατσαρόλες και τηγάνια.»

Από μια άλλη ρουλότα εκεί κοντά έρχόταν ό ήχος ενός βιολιού—κάποιος έπαιζε μια τσιγγάνικη ραψωδία, που τελείωνε με μια τέλεια μίμηση τις τριλίες του βιολιού. Η συζήτησί μας στράφηκε στη μουσική.

«Ό Τσιγγάνος γνωρίζει την πραγματική μαγεία της μουσικής», είπε ό Ζάνκο. «Μπορεί να μιμηθ' ή κάθε ήχο που άκούει στη φύσι, τον ήχο της βροντής και το κελάρημα του νερού, το σφύριγμα του φιδιού και τη φωνή της άλεπούς. Ό Τσιγγάνος ξυπνά και σηκώνεται απ' το κρεβάτι του όταν άκούη το άηδόνι και με το βιολί του συνοδεύει το τραγούδι του βιολιού. Και το πουλί πάντοτε άπαντά. Με τη μουσική οι Τσιγγάνοι και τα σκυλιά συνεννοούνται και μιλούνε.»

Άφησα τους Τσιγγάνους της Εύρώπης και γύρισα στο Λονδίνο. Μαζί με ένα σκληροτραχήλο Ιρλανδό, που όνομαζόταν Ντέννις και είχε άφιέρωση τη ζωή του στους Άγγλους Τσιγγάνους, πέρασαμε τους κυματιστούς λόφους του Κέντ και φθάσαμε σ' ε μια άγροικία.

«Έδω θ' ής τους πραγματικούς Τσιγγάνους της ύπαιθρου», είπε ό Ντέννις. «Δεν μοιάζουν με τους μπλαζέ των πόλεων, που έχεις δ' ής τώρα. Θ' ής ώραιες ρουλότες κοντά στο ποτάμι και Τσιγγάνους να χορεύουν επάνω σ' ε μια σανίδα.»

Το μονοπάτι έβγαζε σ' ένα πυκνό δάσος. Ό Ντέννις σφύριξε—ένα δυνατό, γλυκό σύνθημα, που άκούστηκε μακριά. Εαφνικά, μέσα από κάτι θάμνους, παρουσιάσθηκε ένας κοντός χοντροδεμένος άντρας με κατακόκκινα μαλλιά. Χαιρέτησε το φίλο μου εγκάρδια και μ' ής ώδήγησε σ' ένα ξέφωτο, όπου μια γεμάτη γυναίκα μαγείρευε με βοηθούς δυό ώραιότατα κορίτσια. Πιο κεί ήταν ή ρουλότα, όλο μεγαλοπρέπεια, πράσινη και χρυσή με κόκκινες βουλάτες κουρτίνες στα παράθυρα.

«Ο Τσιγγάνος μᾶς κάλεσε νὰ φᾶμε. Καθίσαμε καταγῆς. Τὸ φαγητὸ ἦταν κρέας βραστό. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ κόκκινα μαλλιά τοῦ πατέρα, ὅλοι εἶχαν τυπικὰ τσιγγάνικα χαρακτηριστικά, ἡ ὁμίλια τους ὅμως ἔκανε ἐντύπωση: Εἶχαν ζήσει ἐπὶ τόσες γενεές στὴν Ἀγγλία, ὥστε μιλοῦσαν τέλεια λονδρέζικα.

«Κρίμα πὺν τὸ ζουμί δὲν εἶναι ἀπὸ σκαντζόχοιρο», εἶπε ὁ οἰκοδεσπότης. «Ὁ σκαντζόχοιρος εἶναι τὸ καλύτερο φαγητὸ πὺν ἔχομε ἐμεῖς οἱ Τσιγγανοί.»

Ἡ παχουλὴ γυναῖκα του, πὺν τὸ μικρὸ τῆς ὄνομα ἦταν Μπριττάνια, μοῦ γέμισε καλὰ τὸ πιάτο. «Φάε καλὰ, χρυσέ μου», εἶπε, «ἔχει μέσα τσιγγάνικη δύναμι. Τὴν τελευταία φορὰ πὺν εἶχαμε σκαντζόχοιρο ἦταν ὅταν πέθανε ἡ θεία μου Σάρα. Ἀχ, νὰ ἔβλεπες τὴν κηδεῖα τῆς! Ἦταν ἑκατοντάδες Τσιγγανοί, ρουλότες καὶ ἄλλος κόσμος· ἡ πομπὴ ἔφθανε σχεδὸν τὸ ἓνα μίλι. Τὸ φέρετρο ἦταν φτιαγμένο ὅπως μίᾱ Βίβλος. Ὅταν σήκωνες τὸ κάλυμμα τῆς Βίβλου, σήκωνες τὸ καπάκι τοῦ φερέτρου καὶ ἔβλεπες μέσα τὴν Σάρα ξαπλωμένη τόσο ἡρεμα. Ὅταν πεθάνω, ἐλπίζω νὰ με βάλουν σ' ἓνα τέτοιο φέρετρο.»

Ἐκανε τὴν ἐμφάνισί του καὶ ὁ γυιὸς τῆς οἰκογένειας, ἓνας ὁμορφος νέος 24 χρόνων, με ἓνα μεγάλο καφε σκύλο.

«Νὰ μὴν πᾶτε σὲ κατασκήνωσι Τσιγγάνων, ὅταν δὲν ὑπάρχη ἐκεῖ κανεῖς», με συμβούλεψε ὁ οἰκοδεσπότης. «Θὰ ἔχετε κακὰ ζεμπερδέματα με τὸ σκύλο. Ἐνας τσιγγάνικος σκύλος εἶναι γυμνασμένος διαφορετικά. Ἀφήνει κάποιον νὰ μπητὴ στὴν ρουλότα γιὰ νὰ κλέψῃ κάτι, ὕστερα ὁμως τὸν πιάνει καὶ τὸν κρατᾷ ἀπὸ τὸ πόδι ὥσπου νὰ γυρίσῃ τὸ ἀφεντικό του. Ἐτσι, ξέρει κανεῖς ποιὸς τὸν ἐνοχλεῖ...»

«Ὁ ἀδερφός μου», συνέχισε ὁ οἰκοδεσπότης, «παντρεύτηκε Ἀγγλίδα. Μίᾱ κοπέλα με πολλὰ χρήματα καὶ ἓνα ὠραῖο σπίτι. Σ' ἓνα μῆνα ὁμως ἦταν πάλι στοὺς δρόμους. Εἶπε ὅτι τὸ σπίτι ἦταν γεμάτο ρεύματα.»

Τελειώσαμε τὸ φαγητὸ καὶ ὁ φίλος μου ψιθύρισε κάτι στὴν οἰκοδέσποινα.

«Δὲν μπορούμε νὰ χορέψουμε ἀπόψε, χρυσέ μου», μοῦ εἶπε. «Ἐλὰ τὴν ἐρχόμενη βδομάδα στὸ Χάμσαϊρ, στὸ μάζεμα τοῦ λυκίσκου. Ἐκεῖ θὰ εἶναι Τσιγγανοί ἀπ' ὅλη τὴν Ἀγγλία. Καὶ θὰ δῆς χορὸ ἑπάνω στὴ σανίδα, πὺν δὲν ἔχεις εἰδωμένον ποτέ σου ὡς τώρα.»

Ἀκολούθησα τὴ συμβουλὴ τῆς καὶ τὴν ἐπόμενη βδομάδα ξεκίνησα με τὸν Ντέννις γιὰ τὴν καταπράσινη Νότιο Ἀγγλία.

Φθάσαμε ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα στὴν κατασκήνωσι τῶν ἐργατῶν πὺν μαζεῦουν τὸ λυκίσκο—θέαμα πὺν δὲν μπορούσα νὰ φανταστῶ. Ἦταν σὰν νὰ ἔβλεπα ἓνα σκονισμένο πίνακα πὺν παρίστανε μίᾱ σκηνὴ πρὶν ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια. Ἐκατὸ περίπου ρουλότες ἦταν συγκεντρωμένες σ' ἓνα ἀκανόνιστο κύκλο, γαλάζιες καὶ κόκκινες, με ραβδώσεις καὶ τετράγωνα, με χρυσὰ καὶ ἀσημένια στολίδια. Μπροστὰ ἀπὸ κάθε ρουλότα ἔκαιγε μίᾱ φωτιά με ξύλα καὶ μίᾱ Τσιγγάνα παρακολουθοῦσε τὴ μαυρισμένη ἀπὸ τὴ φωτιά χύτρα πὺν ἔβραζε. Γιὰ μίᾱ στιγμὴ ἐνίωσα ὅπως ὁ Γιάνκης ἀπὸ τὸ Κουνέτικουτ στὴν Αὐλὴ τοῦ βασιλιᾶ Ἀρθούρου. Μόνον ὁ θόρυβος ἐνὸς ἀεριοωθουμένου ἀεροπλάνου με ξανάφερε στὴν πραγματικότητα.

Καθίσαμε κοντὰ στὴ ρουλότα τῶν φίλων μου καὶ ἡ κυρία εἶπε στὸν ἄνδρα τῆς: «Φέρε μίᾱ σανίδα, χρυσέ μου. Εἶναι καιρὸς νὰ χορέψουμε λιγάκι.» Ἐκεῖνος ἔφερε ἀπὸ τὴ ρουλότα μίᾱ σανίδα κάπου 70 πόντους μακρὰ καὶ πλατεῖα 30, καὶ τὴν ἔφθεσε καταγῆς. Ἀπὸ μίᾱ ἄλλη ρουλότα ἦρθε ἓνας ἄνδρας, ὄχι με μίᾱ κιθάρα ἢ ἓνα ἀκκορντεόν, ὅπως περίμενα, ἀλλὰ ἓνα τεράστιο παλιὸ γραμμόφωνο με χωνί.

«Βάλε μουσικὴ», εἶπε ἡ Μπριττάνια.

Νέα ἐκπληξί με περίμενε: ὁ σκοπὸς ἦταν ἱρλανδικὸς καὶ ἡ Μπριττάνια ἀνέβηκε στὴ σανίδα καὶ ἄρχισε νὰ χορεύῃ ἓνα ζωηρὸ ἱρλανδικὸ χορὸ.

Ὅστόσο ἦταν ὁ πιὸ παράξενος χορὸς πὺν εἶχα δῆ ποτέ μου: μίγμα ἱρλανδικοῦ καὶ κάποιου βάρβαρου χοροῦ τῆς Ἀνατολῆς. Καὶ ὅλοι οἱ Τσιγγανοί μαζεύτηκαν γύρω καὶ χτυποῦσαν τὰ χέρια μ' ἓνα ρυθμὸ, πὺν

ὑπνώτιζε ὅπως καὶ στὸ Χερέθ, στὴ Σεβίλλη καὶ στὴ Λυών.

Δεύτερος ἱρλανδικὸς σκοπὸς διαδέχθηκε τὸν πρῶτο καὶ τὴν Μπριττάνια διαδέχθηκε ἡ μεγαλύτερὴ τῆς κόρη. Ἄλλα κορίτσια καὶ ἄνδρες μπῆκαν γρήγορα στὸ χορὸ. Μολονότι ἡ μουσικὴ δὲν εἶχε ἀλλάξει, οἱ χοροὶ ἦταν τῶρα ὅλοι τσιγγάνικοι, οἱ χοροὶ τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Ρουμανίας καὶ τῆς Οὐγγαρίας καὶ τῶν ἄλλων μακρυνῶν χωρῶν, στὶς ὁποῖες εἶχαν ζήσει καὶ περιπλανηθῇ οἱ πρό-

γονοὶ αὐτῶν τῶν νομάδων. Ὁ χορὸς ἦταν ἡ δραματικὴ ἀφήγησι τῆς ζωῆς τους, τοῦ ἡρεμου καὶ ἀγρίου πάθους τους, τοῦ γέλιου καὶ τῆς τραγωδίας τους. Καθὼς τοὺς κοίταζα, ὁλόκληρη ἡ ὑπαρξί τους μεταμορφωνόταν· ἓνα φῶς ἔλαμπε στὸ πρόσωπό τους, ὅπως τῶν προσκυνητῶν μπροστὰ στὸ ἱερὸ τέμενος.

Φύγαμε ἀπὸ τὸ χορὸ καὶ γυρίσαμε στὸ Λονδίνο. Ὁ Ἰσπανὸς φίλος μου Ντὸν Φερνάντο εἶχε δίκιο. Οἱ Τσιγγανοὶ μένουν πάντα ἓνα μυστήριον.

Ἡ Βίβλος ἐπρόλαβε τὴν Ἐπιστήμη.

Μάννα, τὸ ψωμὶ τῆς ἐρήμου.

Τοῦ

J. GOUJET - RAVERAT

Όταν ἔφθασαν στὴν κοιλάδα τοῦ Σίν, ἑπτὰ ἑβδομάδες μετὰ τὴν Ἑξοδὸ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, οἱ Ἑβραῖοι ὑποφέρανε ἀπὸ πείνα καὶ παραπονέθηκαν. Ἀλλὰ « τὸ πρῶτ'... εἶδαν πάντα στὴ γῆ... κάτι μικρό... πού ἔμοιαζε μὲ λευκὴ παγωνιά καὶ φωνάζανε : Μάνχου ; Δηλ. Τί εἶναι αὐτό ; Καὶ ὁ Μωϋσῆς τοὺς εἶπε : Εἶναι ἡ τροφή πού σᾶς στέλνει ὁ Ἰεχωβά ».

Τὸ δειλινὸ τῆς ἑκτῆς ἡμέρας ὁ Παντοδύναμος ἔπαψε νὰ ἐργάζεται μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια, ὅχι ὅμως καὶ νὰ ἐνεργῇ μέσῳ τρίτων. Τὸ « μάννα » πού πρόσφερε τὴν ἐποχὴ τῆς Ἑξόδου δὲν ἔπεφτε καθόλου ἀπευθείας ἀπὸ τὸν οὐρανό. Προερχόταν ἀπὸ τὸν συνδυασμὸ δύο συντελεστῶν : ἑνὸς ἀγκαθωτοῦ δενδρυλλίου τῆς φυλῆς τῶν ταμαρίνων καὶ ἑνὸς δηκτικοῦ ἐντόμου. Πῶς θὰ ἦταν δυνατό οἱ βιβλικοὶ λαοὶ πού εἶχαν τὴν τάσι πρὸς τὸν ἀποκρυφισμὸ νὰ φανταστοῦν τέτοια πεζὰ πράγματα ; Ὁ συνδυασμὸς αὐτὸς καὶ ὁ ρόλος του ἔμειναν παραγνωρισμένα ἐπὶ τρεῖς χιλιετηρίδες, καὶ μόνο τελευταῖα τὸ ζευγάρι πού χάρισε τὸ μάννα στοὺς Ἑβραίους ἀναγνωρίστηκε καὶ δέχθηκε τίς τιμὲς πού τοῦ ἔπρεπαν.

Ἀφοῦ ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ χόρτασε καὶ ἐγκαταστάθηκε στὴ γῆ τῆς Χαναάν, ὁ θάμνος *Tamarix mannifera* καὶ τὸ ἔντομο *Coccus manniferus* ἐξακολούθησαν νὰ παρέχουν τὸν « ἄρτο τῆς ἐρήμου » καὶ νὰ ἐξυπηρετοῦν τοὺς Βεδουίτους πού τὸ ὀνομάζουν « τούρφαχ ».

Τὸ μάννα παρουσιάζεται σὲ ἀκανόνιστες μᾶζες πού ἀποτελοῦνται ἀπὸ μικρὲς μπαλίτσες κρέμ ἢ κοκκινωπὲς σὲ μέγεθος μικροῦ μπιζελιοῦ. Λένε πὼς ἡ γεύσι του μοιάζει μὲ μέλι.

Γιὰ νὰ τὸ φᾶνε οἱ νομάδες ἀκολουθοῦν τὴ συνταγὴ τοῦ « περυσίου λαοῦ », δηλαδή τὸ ἀλέθουν ἢ τὸ κοπανίζουν καὶ ὕστερα τὸ φῆνουν σὲ γαβάθες ἢ φτιάχνουν γαλέτες.

Τὸ μάννα, ἓνα φτωχικὸ ἀλλὰ πολύτιμο δῶρο, προέρχεται ἀπὸ τὸν συμπετυκνωμένο χυμὸ τῶν ἰσθῶν ὀρισμένων φυτῶν καὶ συχνά

τρέχει ἀπὸ ρωγμὲς τοῦ φλοιοῦ τους. Δὲν θὰ μᾶς φαινόταν παράξενο ἂν ἀκούγαμε πὼς τὸ μάννα γίνεται καὶ γλύκισμα, ἀφοῦ περιέχει μιὰ πολυσακχαρίνη, τὴν « μαννίτ », πού καταλαμβάνει τὸ μισό βάρος τοῦ συνόλου, καθὼς καὶ ἓναν πλούσιο συνδυασμὸ σακχάρων λιγώτερο πολυπλόκων, καθὼς καὶ ἄλατα, ρητίνη καὶ νερό.

Δὲν ξέρουμε ἀκριβῶς τὸ μηχανισμὸ αὐτῆς τῆς συμπετυκνώσεως. Μερικοὶ τὴν ἀποδίδουν στὴν ἐπίδρασι τοῦ ἀέρα, ἄλλοι ὑποπτεύονται τὴν ἐπέμβασι ἑνὸς μύκητος.

Πολλὰ φυτὰ σ' ὅλες τίς ἡπείρους παράγουν μάννα. Στὴ Δύσι πιὸ γνωστὸ εἶναι τὸ δέντρο μελία ἢ ἀνθηρά ἢ μελία ἢ Σικελική. Πάντως τὸ ἐπίθετο « Σικελική » φαίνεται μᾶλλον νὰ ἀνήκῃ στὴν Κορσική, ἀπὸ ὅπου τὴν πήρανε οἱ κατακτηταὶ Ρωμαῖοι. Ἡ μελία ἀπλώνεται κατὰ προτίμησι στὶς Μεσογειακὲς περιοχὲς τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἀλλὰ φθάνει καὶ πρὸς τὸ Βορρᾶ, ὡς τὸν Σηκουάνα καὶ τὸ Ρῆνο καὶ τὸν Ἑλβα. Εἶναι δέντρο μετρίου ὕψους, ἀλλὰ μεγαλοπρεπὲς καὶ πολὺ κομψό. Τὸν Μάη γεμίζει πλούσια μπουκέτα ἀπὸ λευκὰ βελούδινα λουλούδια.

Τὰ τζιτζίκια ἀγαποῦν πολὺ τὴν ἐλαφρὰ σκιά τῆς καὶ ἐκτιμοῦν ἰδιαίτερα τὴ μικρὴ ἀντίστασι τοῦ ἀσημένιου φλοιοῦ πού καλύπτει τὰ κλαδιά της. Τρυποῦν εὐκόλα τὴν εὐθραυστὴ αὐτὴ πανοπλία καὶ ἀπὸ τίς ρωγμὲς πού ἀνοίγουν τρέχει ὁ χυμός.

Ὡς τὰ μισὰ τοῦ 18ου αἰῶνα οἱ χωρικοὶ τῆς Τυρρηνίας μάζευαν τὸ μάννα αὐτὸ καὶ τὸ χρησιμοποιοῦσαν γιὰ γλυκαντικό, γιὰ τὸ μέλι τους ἦταν λίγο καὶ ἀγνοοῦσαν βέβαια τὴ ζάχαρι.

Καὶ ἡ Ἱατρικὴ διεκδικεῖ τὴ χρησιμοποίησι τοῦ μάννα. Τὸ χρησιμοποιοῦσε ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα χρόνια ὡς μαλακτικό, ὡς ἐλαφρὸ καθαρτικό, ἀκόμη καὶ ὡς ἀντιρραχτικό. Οἱ φαρμακοποιοὶ τὸ διαθέτανε σὲ μεγάλες ποσότητες. Γιὰ νὰ αὐξήσουν τὴν ἀπόδοσι τῶν δέντρων, μερικοὶ ἐπιτήδειοι εἶχαν τὴν ιδέα νὰ κάνουν εἰδικὲς ἐγκοπὲς τῶν δέντρων γιὰ νὰ ἀποδίδουν ἀφθονώτερο τὸ μάννα. Ἡ μέθοδος αὐτὴ ἐγκαινιάστηκε τὸ 1750, ἐφαρμόστηκε σὲ μεγάλη ἔκτασι ἀργότερα καὶ, ὅπως λένε, ἐξακολοθεῖ νὰ ἐφαρμόζεται στὴ Νότιο Ἰταλία.

ΟΡΙΣΜΟΙ

◆ **Νοικοκυριό :** Μία δουλειὰ πού κανεὶς δὲν καταλαβαίνει πὼς γίνεται ὡς τὴ στιγμή πού παύει νὰ γίνεται.

Eleanor Clarage

◆ **Πεῖρα :** Ἐνα εἶδος γνώσης πού ἀποκτᾶ κανεὶς μόνο μὲ δύο τρόπους : ἢ δουλεύοντας τοὺς ἄλλους ἢ δουλεύόμενος ἀπ' αὐτούς.

Pourquois Pas ?

ΕΔΩ ΚΙ ΕΚΕΙ

Ο Ζαν Πιέρ Όμνόν πρόκειται να ανεβάσει ένα θεατρικό έργο που έγραψε ο ίδιος, με τον τίτλο «De ça, de là». Τον πρωτεύοντα ρόλο θα έρμηνεύσει ο φίλος του Φιλίπ Λεμαίρ. Το έργο είναι μια ιστορία από τη ζωή των σημερινών νέων και διαδραματίζεται στο Σαιν Ζερμαίν ντε Πρέ.

Ένα καινούργιο βιβλίο πρόκειται να κυκλοφορήσει σχετικά με την Μαρία Ντυπλεσσί, τη χωρική που πέθανε στα 23 της χρόνια και που άπαθανάτισε ο Άλέξανδρος Δουμάς στο περίφημο έργο του «Η Κυρία με τās καμελίας».

«Η απόκρυφη ιστορία της Κυρίας με τās καμελίας» της Ελίζαμπεθ Μορέλ εξηγεί την παράξενη ζωή της νέας γυναίκας που υπήρξε τόσο αντιφατική, αλλά και τόσο γενναιοδωρή, αξιοπρεπής και άναξιοπρεπής από το δράμα που γνώρισε στα παιδικά της χρόνια. Η δυστυχία που έζησε τότε την έκανε να τρέμει μπροστά στο φάσμα της φτώχειας και να ζητάει πάντα την εύτυχία και να βγαίνει πάντα γελασμένη, να γνωρίζει κάθε στιγμή την ψυχική κατάπτωση που στο τέλος την ωδήγησε στον τάφο. Το γεμάτο πάθος αυτό βιβλίο δεν κυκλοφορεί στα βιβλιοπωλεία. Το διάλεξε το Club de Femmes ανάμεσα σε άλλα τρία έργα

και είναι το ένα από τα 9 βιβλία που δημοσιεύει κάθε χρόνο.

Είναι ένα μπάρ, ένα νυχτερινό κέντρο και συγχρόνως... μανάβικο. Το Epi-Club (στο Montparnasse) είναι ανοιχτό όλη τη νύχτα. Όποιος θέλει μπορεί να πάει στις δυο άπ' τα μεσάνυχτα, να μπή στην κουζίνα και, με τη βοήθεια μιας μαγείρισσας, να ετοιμάσει το φαγητό που προτιμά. Σημειωτέον ότι η βοήθος αυτή δεν κάνει τίποτα περισσότερο από το να πλύνει τις σαλάτες, να ετοιμάσει μερικά βοηθητικά ή να φτιάχνει τεχνικά μια πιατέλα. Η γενική είσοδος στο κέντρο αυτό, τα 500 φράγκα, δίδουν στον πελάτη το δικαίωμα να χρησιμοποιήσει την κουζίνα και τη βοηθό. Όλα τα υπόλοιπα αγοράζονται σε τιμές αγοράς. Τη μουσική για το χορό τη δίνει ένα αυτόματο όργανο και το ούισκυ έχει 150 φράγκα το ποτήρι.

Το «Τσάι και συμπάθεια» του Robert Anderson ξαναζή στο θέατρο του Παρισιού, όχι πια με την Ingrid Bergmann, αλλά με την Micheline Presle. Στο ρόλο της γυναίκας του καθηγητού που γοητεύεται από τον αγαπημένο μαθητή του άνδρός της, η Presle βρίσκει μια εξαιρετική ευκαιρία να δείξει το μεγάλο ταλέντο της.

Ένας τραγουδιστής που έφυγε.

Ο ΤΙΜΟΣ ΜΩΡΑΪΤΙΝΗΣ

και τὸ φθινόπωρο

Του Ν. ΜΑΤΣΑ

Αν έκανε ποτέ κανείς μια Φθινοπωρινή 'Ανθολογία και συγκέντρωνε σ' αυτή τα ωραιότερα λυρικά ποιήματα που γράφτηκαν με θέμα τὸ φθινόπωρο, ασφαλώς θα έδινε μια πρώτη σειρά σε μερικά τραγούδια του Τιμού Μωραϊτίνη. Ο ακούραστος αυτός λογοτέχνης και δημοσιογράφος έκλεισε στους στίχους του τις πιο ωραίες στιγμές του φθινοπώρου.

Εγγράφηκαν πολλά για τὸν Μωραϊτίνη όταν, πριν από πέντε χρόνια περίπου, ανεχώρησε «πλήρης ἡμερῶν και έργου» για τὸ αἰώνιο ταξίδι και τὰ περισσότερα από συναδέλφους που πολύ τὸν ἐγνώρισαν, τὸν ἐθαύμασαν, τὸν ἀγάπησαν... Και λυπήθηκαν ὅλοι τὴν ἀπουσία του ἐξοχου και φίλου χρονογράφου, του θεατρικού συγγραφέα, που ἐπλούτισε τὸ δραματολόγιό μας με μερικές θαυμαστές κωμωδίες, του ἀγαπητοῦ ἀνθρώπου με τὸ ἀκέραιο ἦθος και τὴν ἀνεπὶληπτη ζωή. Λίγοι ὅμως στάθηκαν σὴν ποίησί του, σὴν δειλή, σὴν σιωπηλή αὐτὴ ποίησι, που νομίζω ὅτι τὸν ἐκφράζει περισσότερο ἀπ' ὅτιδήποτε ἄλλο, που τὸν ἀποκαλύπτει.

Ἀλλὰ πριν ἀπ' ὅλα ὁ Μωραϊτίνης ἦταν ποιητής. Θὰ φανῇ παράξενη αὐτὴ ἡ λέξι σὴν ἐποχή μας, ὅπου ἡ ποίηση περνᾷ περίοδο δραματικής κρίσεως και εἶναι ἐλάχιστοι οἱ γνήσιοι λυρικοὶ τόνοι που ἀκούονται. Κι ὅμως ὁ Μωραϊτίνης ἀπὸ τοὺς πρώτους του κιόλας στίχους — ἐννοῶ βέβαια τοὺς λυρικοὺς και ὄχι τοὺς σατιρικοὺς ἢ τοὺς ἐπίκαιρους που γράφτηκαν γιὰ μιὰ εἰδικὴ περίστασι ἢ στιγμή — ἀπεκάλυψε μιὰ πολὺ εὐαίσθητη λυρικὴ ψυχὸσύνθεσι, που τὴν ἐδonoῦσε ἔντονα τὸ ρίγος του φθινοπωρινοῦ τριαντάφυλλου, τὸ ρυθμικὸ τραγούδι τῆς βροχῆς, ὁ ἥρεμος Ἀττικὸς χειμῶνας... Κι αὐτὲς ἀκριβῶς τὲς μυστικὲς δονήσεις προσπάθησε νὰ κλείσει στοὺς στίχους του. Ὅταν τὸ κατῶρθανε, ἔκανε μικρὰ κομφοτεχνήματα, που νομίζω, χωρὶς καμὶν ὑπερβολή, εἶναι ἀπὸ τὰ καλύτερα του εἶδους...

Δυὸ ἐστάθηκαν τὰ βασικὰ μοτίβα του λυρικοῦ Μωραϊτίνης: Τὸ φθινόπωρο και ἡ Ἀθήνα! Και τὰ τραγούδησε και τὰ δυὸ με

είλικρίνεια και λυρισμό. Συχνά ἐστάθηκε ἴσως «θεματογραφικός», ἀλλὰ ποτὲ τὸ «θέμα» δὲν ἐπνιξε τὸ ποίημα, δὲν τοῦ ἀφαίρεσε τὴν ὑποβολὴ καὶ τὴ λεπτὴ συγκίνησι.

Τώρα ποὺ ξεφυλλίζω τὰ λυρικά τραγούδια τοῦ Μωραϊτίνη — ἰδιαίτερα τὰ φθινοπωρινὰ του — βλέπω γιὰ μιὰν ἀκόμη φορὰ πόσο ἀξιόλογη εἶναι ἡ προσφορά του στὴν ποίησι, μιὰ προσφορά ποὺ δὲν τὴν πρόσεξαν ὅσο τῆς ἔπρεπε καὶ τῆς ἄξιζε. Ἀς ξαναδιαβάσουμε τὸ «Φθινόπωρο», τὸ τόσο μελαγχολικό, τὸ τόσο διακριτικό, ποὺ θυμίζει τὴ μαγεία τῶν στίχων τοῦ Πορφύρα, χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι Πορφύρας :

Τὸ ἄσπρο φούλι ξαναρρώστησε καὶ ξαναμαράθηκαν οἱ κῆποι.
Κυλᾷ τὸ βρόχινο νερὸ καὶ πάει σὰν μοιρολόι...
Κάτι ὁ καιρὸς γκρεμίζει φεύγοντας
καὶ κάτι ρυθμικὰ καρφώνει ἡ λύπη...
Τικ - Τάκ... ἓνα διπλὸ σφυρί, χτυπάει μέσ' στὸ ρολόι...

Κι ἀκόμη ἂς θυμηθοῦμε στοὺς ἴδιους μελαγχολικοὺς τόνους στοὺς «Λευκοὺς θανάτους» του, τὸ σύντομο ἐκεῖνο ἐλεγεῖο γιὰ τὴν πεταλούδα ποὺ τὴν ἐκυνήγησε τὸ φθινοπωρινὸ ρῆγας :

Μιὰ πεταλούδα, ποὺ ἔζησε ὅλη της τὴ ζωή,
σ' ἓνα κλωνί ἐδιπλώθηκε γιὰ νὰ πεθάνῃ !
Τί νὰ κάνῃ ;
Ἐζήσε ἓνα ὀλόκληρο πρωτὶ !
Ἐνα πρωτὶ ! Τί ἱστορίες καὶ τί πόνου !
Τί βάσανα μικρῶν πτερῶν καὶ τί καημοί !
Ἐπέθανε ! Τὴν ἔκλαψε μιὰ ἀνεμώνη
καὶ τὴ σαβάνωσε τὸ ἄσπρο γάσεμ...

Νομίζω ὅτι πολὺ δύσκολα θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ ἐκφράσῃ καλύτερα, τρυφερώτερα, λυρικώτερα τὸ θάνατο μιᾶς μικρῆς πεταλούδας.

Τὴν ἴδια ἐντύπωσι ἀποκομίζει κανεὶς ἀπ' τὰ περισσότερα «Φθινοπωρινὰ» τοῦ Μωραϊτίνη. Ἡ βαθεῖα τους συγκίνησι δὲν γίνεταί ποτὲ ρητορεία, ὑπάρχει ρομαντισμὸς ποὺ δὲν φθάνει ποτὲ σὲ ἀκρότητες.

Θαυμάστε ἓνα τραγούδι του ποὺ τὸ λέει «Ἀττικὸ χειμῶνα» :

Ξερὸς ὁ κάμπος καὶ ὁ πλάτανος γυρτός.
Θλιμμένο εἶναι τὸ βράδυ.
Σάπια τὰ φύλλα, κι ἐνὸς δέντρου ὁ σκελετὸς
σαλεύει μέσ' στοῦ κήπου τὸ σκοτάδι.
Σκυφτὰ τὰ κλώνια κι ἡ γρηούλα ἡ πασαλιά,
ποὺ τοῦ βορρηᾶ τὴν ξεμαλλιάζει ἡ τρέλλα,
μέσ' στὰ γεράματα θυμᾶται τὰ παιδιά,
τοῦ Ἰσκιου της τὴν καλοκαιρινὴ δαντέλλα.
Καὶ λέει στὸ περίπαιγμα τοῦ ἀνέμου :
— Γιατί με περγελάς, παιδί μου, γιατί, γυιέ μου ;

Μὰ ἡ καλωσύνη τῆς Ἀθήνας κάθε δάκρυ
μ' ἓνα χαμόγελο τὸ σμίγει ἑαρινό.
Καὶ μέσ' στὴν κρύα τοῦ θανάτου ἀνατριχίλα,
τοῦ Ἰσκιου ἀνασηκώνοντας μιὰν ἄκρη,
ξανοίγει τὸ γλαυκὸ της οὐρανὸ
στῶν μενεξέδων τὰ γαλάζια φύλλα...

Ὁ Τίμος Μωραϊτίνης πορεῖ με τὴν ποίησί του νὰ μᾶς προσφέρει τὴ συγκίνησι. Καὶ τοῦ χρωστᾶμε γι' αὐτὸ μεγάλη χάρι !... Τὰ πέντε χρόνια ποὺ συμπληρώθηκαν ἀπὸ τὸ θάνατό του μᾶς φέρνουν ἀκόμη πιὸ κοντὰ τὸν λυρικὸ αὐτὸ νοσταλγὸ τῆς Ἀθήνας, ποὺ τὴν ἀγάπησε καὶ τὴν τραγούδησε ὅσο κανένας ἄλλος ποιητῆς μας...

◆ Πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια μερικοὶ μεγάλοι δημοσιογράφοι τῆς Φλῆτ Στρήτ ἔκαναν μεταξύ τους ἓνα διαγωνισμό, ὕστερα ἀπὸ ἓνα φιλικὸ γεῦμα, γιὰ νὰ δοῦν ποῖος θὰ μπορούσε νὰ γράψῃ τὸν πιὸ συναρπαστικὸ τίτλο. Τὸ βραβεῖο τὸ πῆρε ὁ ἐξῆς τίτλος : «Νέγρος μορφινομανὴς σκοτώνει σύζυγον ἱεραποστόλου». Ἡ φράσι αὕτη πραγματικὰ συνδυάζει κατὰ τρόπο μοναδικὸ πέντε θέματα ποὺ προκαλοῦν πάντα τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ τύπου : φυλετικὸ πρόβλημα, ναρκωτικά, ἐγκλημα, θρησκεία καὶ σέξ.

Manchester Guardian

◆ Ὁ Πῆτερ Στρήτ εἶχε μείνει πολλὰ χρόνια στὴ Σαχάρα.
— Μιὰ νύχτα, διηγεῖται σὲ κάτι φίλους του, ἀναγκάστηκα νὰ βγῶ βιαστικὰ ἀπὸ τὴ σκηνή μου καὶ νὰ σκοτώσω ἓνα τσακάλι με πούτζαμες !
— Ἄντε βρὲ Φεύτη ! λέει κάποιος τῆς συντροφιάς. Καὶ ποῖος θέλεις νὰ πιστέψῃ πὼς στὴ Σαχάρα τὰ τσακάλια φοροῦν πούτζαμες ;

Pageant

◆ Ὁ μπέμπης βάζει ξαφνικὰ τὰ κλάματα.
— Τί ἔπαθες μικρό μου ; ρωτᾷ ἡ μαμά του.
— Σήμερα τὸ πρωὶ δάγκωσα τὴ γλώσσα μου...
— Καὶ τώρα θυμήθηκες νὰ κλάψῃς, μωρό μου ;
— Μὰ τὸ πρωὶ, μαμά, δὲν ἦσυνα ἐδῶ...

Up

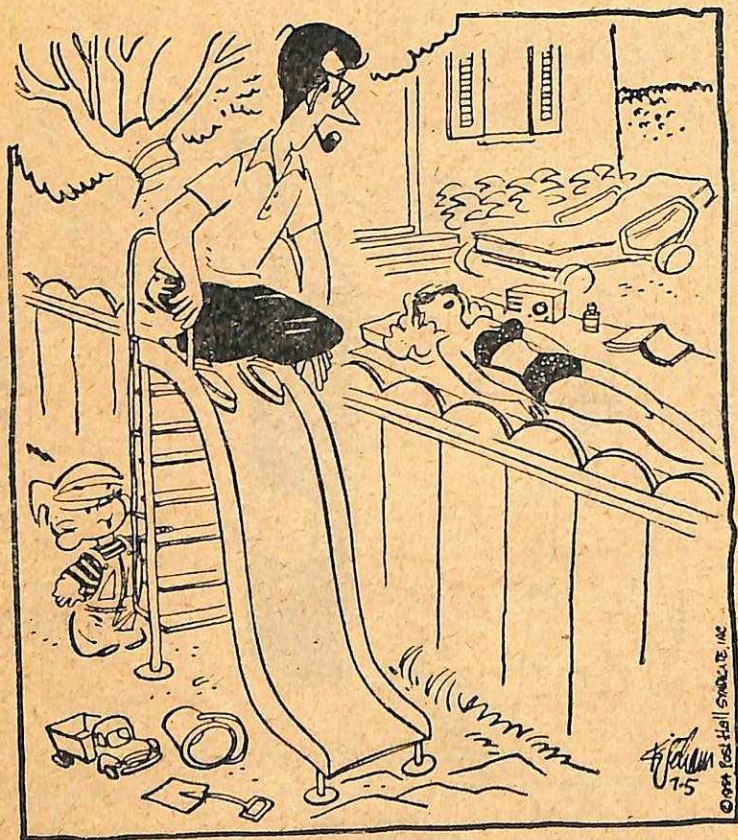
Τὸ γέλιο εἶναι ζωὴ

ΤΟ ΤΕΤΡΑΣΕΛΙΔΟ ΤΟΥ ΧΙΟΥΜΟΡ

— Μιά στιγμή... νὰ ἀποδώσω αὐτὸ τὸ χαμόγελο!

— Τί περιμένεις καλὲ πατέρα; Φοβάσαι;

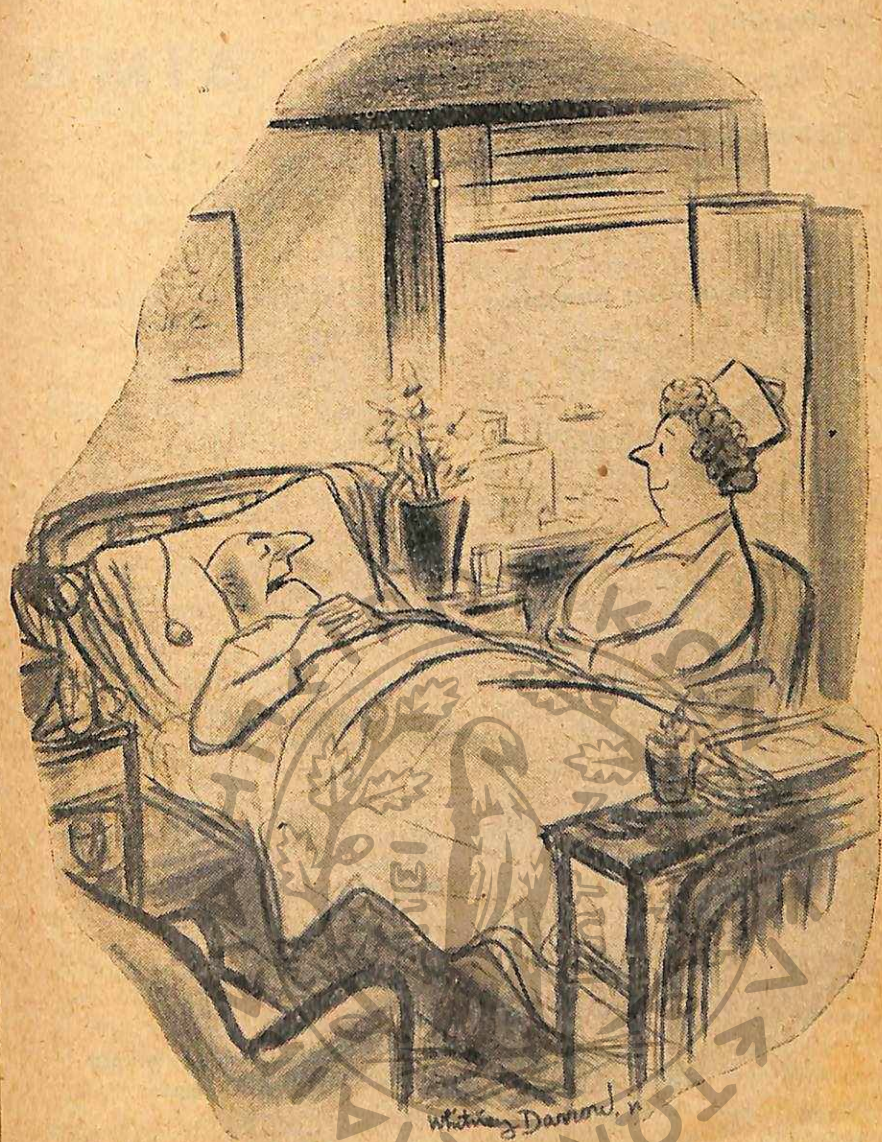
- ◆ Ὁ καθηγητὴς εἶναι βυθισμένος στὴ μελέτη.
— Κύριε, λέει ἡ ὑπηρετρία τρομαγμένη, ἕνας διαρρηκτὴς μπήκε στὴ βιβλιοθήκη σας.
— Ἀ, καλὰ. Καὶ τί διαβάζει;

Coronet

- ◆ Ὁ Τζόννυ εἶχε στὴ φάρμα του πολλὲς κότες καὶ πάπιες. Μιὰ μέρα ὅμως ἀγόρασε καὶ ἕνα χοῖρο καὶ ἦταν πολὺ περήφανος γι' αὐτό.
— Πρέπει νάρθης μιὰ μέρα νὰ δῆς τὸ χοῖρο μου, εἶπε στὸ φίλο του Μπίλ.
Σὲ δυὸ μέρες ὁ Μπίλ πῆγε τὸ ἀπόγευμα καὶ βρῆκε στὴν πόρτα τὴ γυναῖκα τοῦ Τζόννυ.
— Εἶμαι φίλος τοῦ Τζόννυ, εἶπε, καὶ ἤρθα νὰ δῶ αὐτὸ τὸ γουρούνι...
— Ἦρθες νωρίς, ἀπάντησε ἡ γυναῖκα. Τὸ ζῶον ὁ Τζόννυ δὲ γυρίζει ποτὲ πρὶν ἀπὸ τὶς ἑπτὰ.

Boston Star

ΠΑΡΕ ΤΗΝ ΣΤΟ ΓΑΜΟ ΣΟΥ...

— Πάψε νὰ μὲ βεβαιώνης πὼς θὰ ζήσω ὡς τὰ ἐνενήντα μου. Εἶμαι ἐνενήντα !

Το αίμα είναι ό
καθρέφτης που
δείχνει την
προσωπικότητα.

Τί ξέρομε για τὸ ΑΙΜΑ

Τῆς
ELIANE MOREL

Τὸ αἷμα καὶ ἡ μητρότης.

Μιά φίλη μου απέκτησε μετά από πολλά παιδιά ύστερα από γάμο ἑξὶ ἐτῶν. "Όταν τὴν ρώτησα τί εἶδους θεραπεία εἶχε κάνει σχετικῶς, μοῦ ἐξήγησε ὅτι εἶχε ὑποβληθῇ σὲ ἐντατικό ἐλεγχό του αἵματός της τις ἐβδομάδες πού εἶχαν προηγηθῇ τῆς ἐγκυμοσύνης της. "Ο γιατρός εἶχε κρατήσει ὁλόκληρα λογιστικά βιβλία γιὰ τὰ αἱμοπέταλια, αὐτοὺς τοὺς ἄχρους δίσκους πού ἀναλογοῦν 250.000-300.000 κατὰ κυβικό χιλιοστό αἵματος. Πρόκειται γιὰ τὴν πιὸ σύγχρονη μέθοδο ἐναντίον τῆς στειρότητας : ἐπιτρέπει πραγματικὰ τὸν καθορισμὸ σχεδὸν καὶ τῆς ἡμέρας πού ὠριμάζει τὸ ὠάριο. Εἶναι γνωστὸ ὅτι τὸ ὠάριο δὲν εἶναι γονιμοποιήσιμο κάθε μῆνα παρὰ γιὰ ἓνα πολὺ σύντομο διάστημα : τὸ πολὺ γιὰ 48 ὥρες. "Ὡς τώρα λοιπὸν δὲν ἦταν δυνατό νὰ καθοριστῇ αὐτὴ ἡ χρονικὴ περίοδος παρὰ μόνο κατὰ προσέγγισι, μὲ τὴν παρακολούθησι τῶν μεταπτώσεων τῆς θερμοκρασίας τοῦ σώματος. Ἄλλὰ πέρουσι, οἱ γιατροὶ Πέππερ καὶ Λίντσαιη κατώρθωσαν νὰ καθορίσουν μὲ με-

γάλη ἀκρίβεια τὴν ἡμέρα τῆς γονιμότητος τῆς γυναίκας. Θεράπευαν μιὰ γυναῖκα πού ἔπασχε ἀπὸ πολὺ σοβαρὴ ἀσθένεια — τὴν ὁμογένεια — πού κατὰ τὴ διάρκειά της ὁ ἀριθμὸς τῶν αἱμοπεταλίων εἶχε πέσει ἀπὸ 300.000 σὲ 10.000 μονάδες κατὰ κυβικὸ χιλιοστό αἵματος. Γιὰ νὰ παρακολουθήσουν καλύτερα τὴν ἐξέλιξι τῆς ἀρρώστειας, οἱ δύο γιατροὶ ἔκαναν τακτικὰς ἀναλύσεις αἵματος : ἔτσι παρατήρησαν ὅτι κάθε μῆνα, παρ' ὅλη τὴν ἐμμονὴ τῆς ἀρρώστειας, ὁ ἀριθμὸς τῶν αἱμοπεταλίων μεγάλωνε ἀπότομα καὶ σημαντικὰ καὶ μόνο γιὰ μιὰ μέρα. Ὑστερα ἀπ' αὐτὴ τὴν παρατήρησι ὑπέβαλαν 26 ὑγιεῖς γυναῖκες στὶς ἴδιες ἐξετάσεις. Καὶ οἱ γυναῖκες αὐτὲς πού ἦταν 18-36 ἐτῶν παρουσίασαν ὅλες, γύρω στὴν 14ῃ μέρα τοῦ μηνός, τὴ χαρακτηριστικὴ αὐτὴ αὐξήσι.

Τὸ ἐρυθρὰ αἱμοσφαίρια καὶ ἡ «φόρμα».

Τὸ ἀν εἶναι κανεὶς σὲ φόρμα ἢ ὄχι μπορεῖ νὰ ὑπολογιστῇ ἀπὸ τὴν καταμέτρησι τῶν ἐρυθρῶν αἱμοσφαιρίων, τῶν μικρῶν δίσκων πού μεταφέρουν τὸ ὀξυγόνο

στὸ αἷμα. Παρατηρήθηκε ὅτι ὁ ὑπολογισμὸς αὐτὸς ἐπιτρέπει ἀκριβῆ προγνωστικά, λ.χ. γιὰ τις ἱπποδρομίες. Μερικοὶ προπονηταὶ ἱππῶν στὴν Καλιφόρνια, πού ἐπὶ πέντε χρόνια ἔκαναν παρατηρήσεις σὲ πολλὰς ἑκατοντάδες ἄλογα, ἔφθασαν στὸ ἀκόλουθο συμπέρασμα : ὅλα τὰ ζῶα πού εἶχαν ὀλιγώτερα ἀπὸ 6.500.000 ἐρυθρὰ αἱμοσφαίρια κατὰ κυβικὸ χιλιοστό αἵματος ἠττήθησαν πάντα, ἀκόμη καὶ ὅταν ἔμοιαζαν πὼς βρίσκονταν σὲ θαυμάσια κατάστασι. Ἀντίθετα οἱ ὠραιότερες νίκες πραγματοποιήθηκαν ἀπὸ ἄλογα πού εἶχαν 10-13 ἑκατομύρια ἐρυθρὰ αἱμοσφαίρια. Κατὰ μέσον ὅρο ἓνα ἄλογο κούρσας σὲ ἀνάπαυσι ἔχει 7 ἑκατομύρια ἐρυθρὰ αἱμοσφαίρια. "Όσο περισσότερο ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς μεγαλώνει, τόσο περισσότερὸ φαίνεται τὸ ἄλογο ἱκανὸ γιὰ ἐξαιρετικὰ ἐπιτεύγματα. Ἡ πληροφορία αὐτὴ προκάλεσε αἴσθησι στὴν Ἀμερικὴ, ὅπου πολλὰς ἐφημερίδες δὲν δέχονται πιὰ νὰ δημοσιεύσουν κανένα ἱπποδρομιακὸ προγνωστικὸ παρὰ ἀν βασίζεται σὲ πορίσματα τοῦ «αἱματομέτρου», τῆς συσκευῆς πού ἐπιτρέπει τὴν καταμέτρησι τῶν αἱμοσφαιρίων.

"Όπως παρατηροῦν ὠρισμένοι γιατροὶ, εἶναι πιθανὸ ὅτι καὶ στὸν ἄνθρωπο ἡ σωματικὴ καλὴ «φόρμα» ἔχει ἀσφαλῶς σχέσι μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν αἱμοσφαιρίων. "Όπως ὁ ἀριθμὸς αὐτός, γιὰ τὸ ἴδιο ἄτομο, ὑποβάλλεται σὲ σημαντικὰς συχνὰ παραλλαγὰς, μπορεῖ νὰ μᾶς δίνη καὶ τὴν ἀπάντησι γιὰ ὠρισμένα αἰνίγματα πού δημιουργοῦν ἀκόμη καὶ οἱ μεγάλοι πρωταθληταί. Στὴν ἀρχὴ τῆς σαιζὸν

εἶναι θαυμάσιοι καὶ ξαφνικά, χωρὶς φαινομενικὸ λόγο, παθαίνουν μιὰ μείωσι τῆς ἐπιδόσεώς τους γιὰ νὰ μᾶς ἐκπλήξουν καὶ πάλι μὲ τὰ κατορθώματά τους.

Τὸ αἷμα καὶ ἡ ψυχικὴ υγεία.

"Όταν θέλουμε νὰ κρίνουμε τὴν πνευματικὴ καὶ ψυχικὴ κατάστασι ἐνὸς ἀτόμου, τὸ αἷμα εἶναι ἀδιάψευστος καθρέφτης. Ἐνας σύγχρονος ψυχίατρος μπορεῖ νὰ κἀνὴ τὴ διάγνωσί του μέσα σὲ ἑξὶ λεπτὰ ἀκριβῶς. "Ο γιατρός Στίγκ "Ακερφελντ τοῦ Ἰνστιτούτου Νόμπελ τῆς Σουηδίας ἀνακάλυψε ἓνα τέστ : ὅταν προσθέτουμε στὸν ὀρρό τοῦ αἵματος παραφενυλενικὴ διαμίνη, μιὰ οὐσία πολὺπλοκὴ ὅσο καὶ τὸ ὄνομά της, ὁ ὀρρὸς πού κανονικὰ εἶναι κίτρινος γίνεται κόκκινος μέσα σὲ ἑξὶ λεπτὰ, ἀν ὁ ἄρρωστος ἔχη κάποια ψυχικὴ ἀσθένεια καὶ, ὅσο πιὸ σοβαρὴ εἶναι ἡ πάθησί του, τόσο πιὸ ἐντονο εἶναι τὸ κόκκινο.

Ἡ μεταβολὴ αὐτὴ τοῦ χρώματος ὀφείλεται, φαίνεται, στὰ ἐνζυμα, τίς οὐσίες πού προκαλοῦν χημικὰς ἀντιδράσεις στὸν ὀργανισμό. Γιατὶ στοὺς ψυχικὰ ἀσθενεῖς, ἡ συγκέντρωσι ἐνζύμων στὸν ὀρρό τοῦ αἵματος δὲν εἶναι ὁμοία μὲ τῶν ὑγιῶν ἀνθρώπων. Σὲ ἓνα πείραμα πού περιέλαβε 120 ἄτομα, ἡ πρῶτη διάγνωσι τῆς ψυχασθένειας ἐπιβεβαιώθηκε στὰ 90 % τῶν περιπτώσεων.

Τὸ αἷμα, δελτίο ταυτότητος.

Σύμφωνα μὲ τις τελευταῖες ἀνακαλύψεις, θὰ μπορούμε σὲ λίγο καιρὸ νὰ ἀναγνωρίζουμε ἓνα ἄτομο ἀπὸ τὸ αἷμα του μὲ τόση βε-

βαιότητα, όση και από τὰ δακτυλικά αποτυπώματά του. Ξέρουμε πώς καθένα από τὰ δισεκατομμύρια τῶν ἐρυθρῶν αἰμοσφαιρίων πού βρίσκονται στὸν ὄργανισμό μας ἔχει ἓνα χαρακτηριστὴ κληρονομικὸ πού ὀνομάζεται «ὁμάς αἵματος». Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν διαιεσθῆ σὲ τέσσερες ὁμάδες αἵματος : Α, Β, ΑΒ καὶ Ο. Ἔχει ὅμως παρατηρηθῆ ὅτι τὸ αἷμα μπορεῖ νὰ περιέχει καὶ ἄλλα χημικὰ στοιχεῖα πού καθορίζουν τὴν «προσωπικότητά» του. Τὰ στοιχεῖα αὐτὰ ὀνομάζονται «παράγοντες» καὶ ἡ ἀνακάλυψι κάποιου νέου παράγοντα παίρνει συχνὰ μορφή ἀστυνομικῆς ἀνακρίσεως.

Ἡ κυρία Ζαρέλ, 66 ἐτῶν, πρόκειται νὰ ἐγχειριστῇ γιὰ καρκίνο τοῦ στομάχου. Γιὰ νὰ τῆς γίνη μετάγγισι ἀναζητοῦν αἷμα στὴν ὁμάδα αἵματος στὴν ὁποία ἀνήκει, ἐργασία καθαρῆς ρουτίνας, ἀλλὰ οἱ δοκιμὲς περιπλέκονται ἀπροσδόκητα : ἀνάμεσα στοὺς 900 αἱμοδότες δὲν ὑπάρχει οὔτε ἓνας πού τὸ αἷμα του νὰ ταιριάζει μὲ τῆς ἀσθενοῦς. Οἱ ἀναλύσεις ἀποκαλύπτουν τότε ὅτι ἀπὸ τὸ αἷμα τῆς κυρίας Ζαρέλ λείπει μιὰ οὐσία πού ὑπάρχει στὸ αἷμα ὅλων τῶν αἱμοδοτῶν.

Σήμερα μποροῦμε νὰ διακρίνουμε πάνω ἀπὸ 500.000 διαφορετικοὺς τύπους αἱμάτων. Στὴν Ἀγγλία ὑπολογίσανε ὅτι ὁ πιὸ συνηθισμένος τύπος δὲν συναντᾶται παρὰ μία φορὰ στὶς 270 καὶ ἀνάμεσα σὲ 100 ἄτομα πού ἔδωσαν τὸ αἷμα τους στὸ Ἰνστιτοῦτο Λίστερ τοῦ Λονδίνου δὲν βρέθηκαν δύο μὲ τὴν ἴδια σύνθεσι αἵματος. Τὸ «δελτίο ταυτότητος» αἵματος χρησιμοποιεῖται ἤδη σὲ

εὐρεῖα ἔκτασι στὴν ἐγκληματολογία. Τελευταῖα ἀποφεύχθηκε μιὰ σοβαρὴ δικαστικὴ πλάνη χάρι στὸν παράγοντα Λούθηραν πού ὑπάρχει στὰ 8 % τῶν ἀτόμων.

Εἶχε δολοφονηθῆ ἓνας ἀλήτης, πού τὸν εἶχαν δῆ πρὶν μαζὶ μὲ ἓναν κομπάρσο. Ὁ τελευταῖος ὅμως γίνεται ἄφαντος μετὰ τὸ ἐγκλημα. Τελικὰ τὸν βρίσκουν κοιμισμένο σὲ μιὰ σιταποθήκη. Μιὰ βασικὴ ἔνδειξι εἶναι ὅτι τὰ ρούχα αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἔχουν λεκέδες ἀπὸ αἷμα πού δὲν ἔχουν πλυθῆ καλά. Ἡ σχετικὴ ἀνάλυσι ἀποκαλύπτει πὼς πρόκειται γιὰ ὁμάδα ΑΒ, ὅμοια μὲ τοῦ θύματος. Ὁ ἄνθρωπος στὸν ὁποῖο στρέφονται οἱ ὑπόνοιες ἀνήκει καὶ αὐτὸς στὴν ὁμάδα ΑΒ. Τότε ὁ δικηγόρος τοῦ κατηγορουμένου καλεῖ ἓναν ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους αἱματολόγους, πού ἀνακαλύπτει τὴν παρουσία τοῦ παράγοντος Λούθηραν στὸ αἷμα τοῦ κατηγορουμένου καθὼς καὶ στὸ αἷμα τῶν ἐνδυμάτων. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ αἷμα τοῦ θύματος δὲν παρουσίαζε αὐτὸ τὸ χαρακτηριστικὸ, ἀποδείχθηκε ὅτι οἱ ἰσχυρισμοὶ τοῦ κατηγορουμένου, πὼς εἶχε ἀνοίξει ἡ μύτη του καὶ ἔτσι εἶχε λεκιάσει τὰ ρούχα του, ἦταν ἀληθινοί.

Προπερντίνη ἐναντίον τοῦ καρκίνου.

Εἶναι πολὺ πιθανὸ ὅτι τελικὰ στὸ αἷμα θὰ βροῦμε τὸ πιὸ ἀποτελεσματικὸ ὄπλο ἐναντίον τοῦ καρκίνου. Ὁ Ἀμερικανὸς μεγάλος γιαντὸς Λούις Φίλλμερ ἀνεκάλυψε τελευταῖα τὴν παρουσία μιᾶς πρωτεΐνης προικισμένης μὲ μιὰ ἐξαιρετικὴ ἀντιμολυσματικὴ

δύναμι. Παρ' ὅλο πὺ ὑπάρχει σὲ ἐλάχιστη ποσότητα στὸν ὄρρο τοῦ αἵματος (0,03 %), ὥστόσο καταστρέφει τὰ βακτηρίδια, ἐξουδετερώνει τοὺς ἰοὺς καὶ ὁ Φίλλμερ, ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὸ λατινικὸ ρῆμα «perdere», πού σημαίνει καταστρέφω, ὠνόμασε τὴν οὐσία αὐτὴ : «προπερντίνη». Ἔχει ἀποδειχθῆ πὼς, ὅσο περισσότερη προπερντίνη περιέχει τὸ αἷμα, τόσο μεγαλύτερη ἀντίστασι προβάλλει στὶς ἀσθένειες. Ἀπὸ ὅλα τὰ θηλαστικὰ ὁ ἀρουραῖος παρουσιάζει τὸ μεγαλύτερο ποσοστὸ προπερντίνης καὶ τὸ ἰνδικὸ χοιρίδιο τὸ μικρότερο ποσοστὸ. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει 6 φορές λιγώτερη προπερντίνη ἀπὸ τὸν ἀρουραῖο. Καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ θηλαστικὰ ὁ ἀρουραῖος ἀμύνεται καλύτερα ἐναντίον τῶν παντοειδῶν μολύνσεων, ἐνῶ τὸ ἰνδικὸ χοιρίδιο ἀντιθέτως παρουσιάζει μεγαλύτερη εὐπάθεια. Ὁ ὄρρος τοῦ αἵματος τῆς ἀγέλαδας καὶ τοῦ χοίρου εἶναι ἐπίσης πλουσιώτερος σὲ προπερντίνη ἀπὸ τὸν ὄρρο τοῦ ἀρνιοῦ καὶ εἶναι ἀναμφισβήτητο πὼς τὰ δύο πρῶτα εἶδη ἔχουν πολὺ μεγαλύτερη ἀντίστασι στὶς ἀρρώστειες.

Οἱ Ἀμερικανοὶ γιαντοὶ Χέρμπατ καὶ Κραῦμερ τοῦ Ἰατρικοῦ Κολλεγίου Τζέφφερσον τῆς Φιλαδέλφειας πραγματοποιήσαν

πειράματα πού γεννοῦν μεγάλες ἐλπίδες. Μεταμόσχευσαν σὲ ἀρουραίους καρκινώδεις ὄγκους ἀπὸ ἀνθρώπους. Σὲ μερικοὺς ἀρουραίους εἶχε γίνη ἔνεσι μὲ Ζυμοζάν, μιὰ χημικὴ οὐσία πού προκαλεῖ ταχεῖα πτώσι τοῦ ποσοστοῦ προπερντίνης στὸ αἷμα. Ἐτσι παρατηρήσανε πὼς οἱ μισοὶ καὶ περισσότεροι ὄγκοι ἀναπτύχθηκαν σὲ ἀρουραίους πού ἡ προπερντίνη τους εἶχε μειωθῆ, ἐνῶ μόνο 19 μοσχεύματα ἀπὸ 160 (11 %) εἶχαν «πιάσει» σὲ ἀρουραίους πού εἶχαν διατηρήσει τὸ κανονικὸ ποσοστὸ προπερντίνης.

Οἱ προστατευτικὲς κυρίως ἀρετὲς τῆς προπερντίνης φαίνεται πὼς θὰ ἀποκτήσουν ἰδιαίτερη σημασία στὴν ἐποχὴ μας. Οἱ ἀτομικὲς ἀκτινοβολίες καταστρέφουν τὴν προπερντίνη καὶ φαίνεται πὼς αὐτὸς εἶναι ὁ πραγματικὸς λόγος πού οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι πού ἐπέζησαν ἀπὸ ἀτομικὸ βομβαρδισμό, στὸ τέλος, παρ' ὅλη τὴ χρῆσι ἀντιβιοτικῶν, ὑποκύπτουν στὴν ἀσθένεια. Ἴσως ὅμως νὰ μπορέσουμε νὰ ἐξαγάγουμε ἀπὸ τὸν ὄρρο τῶν ζώων, ἀκόμη καὶ τῶν ἀνθρώπων, μεγάλες ποσότητες προπερντίνης γιὰ ἐνέσεις. Ἐτσι θὰ ξαναβρίσκη τὸ αἷμα τὸ φυσιολογικὸ ποσοστὸ καὶ θὰ σωθοῦν πολλὲς ἀνθρώπινες ζωές.

♦ Ἡ καλωσύνη τοῦ Ἀϊνστάιν ἦταν τόσο μεγάλη ὅσο καὶ ἡ εὐφυΐα του. Ὁ Φρανσουά Μωριάκ ἔλεγε γι' αὐτόν : «Καὶ τὴν καρδιά του τὴν ἔχει στὸ κεφάλι του.»

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

◆ 'Η επίδρασι της προσευχής στο πνεῦμα καὶ στο σῶμα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τόσο ἀποτελεσματικὴ ὅσο καὶ τῶν ἐνδοκρινῶν ἀδένων. Αὐξάνει τὸ σφρίγος, δυναμώνει τὸ μυαλό, δίδει ἡθικὸ ἔρεισμα καὶ ἐξασφαλίζει βαθύτερη κατανόησι τῆς πραγματικότητος. 'Η ἀληθινὴ προσευχὴ εἶναι ἕνας τρόπος ζωῆς. Καὶ ἡ πιὸ ἀληθινὴ ζωὴ εἶναι κυριολεκτικὰ ἕνας τρόπος προσευχῆς.

Δρ Α. Καρρέλ

◆ 'Ο Σκωτσέζος κ. Μάκ Τάβις πῆγε στὸν ὁδοντογιάτρο νὰ βγάλῃ τὸ δόντι του.

— Μὲ ἀναισθησία ἢ χωρὶς; ρωτᾷ ὁ ὁδοντογιάτρος.

— Ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν τιμὴ.

— Μὲ ἀναισθησία εἶναι δέκα σελίνια, χωρὶς εἶναι τρία σελίνια.

— Κάντε μου ἀναισθησία, ἀναστενάζει ὁ Μάκ Τάβις.

'Ο γιάτρος τοῦ κάνει μιὰ ἔνεσι καὶ τὸν ἀφήνει λίγο στὸν προθάλαμο. 'Όταν τὸν ζητᾷ σὲ λίγο, ὁ Μάκ Τάβις ἔχει ἐξαφανιστῇ. 'Ο γιάτρος ἀπορεῖ καὶ προχωρεῖ στὸν ἐπόμενο πελάτη. Τὸ βράδι διηγεῖται τὴν παράξενη αὐτὴ ἱστορία σὲ ἕνα συνάδελφό του καὶ αὐτὸς βάζει τὰ γέλια.

— Τώρα καταλαβαίνω, γιατί ἕνας πελάτης ἦρθε σήμερα καὶ τοῦ ἔβγαλα τὸ δόντι χωρὶς ἀναισθησία καὶ χωρὶς νὰ βγάλῃ ἀχνα!

Coronet

◆ "Ἐνα μεγάλο βιβλιοπωλεῖο εἶχε ἐκδώσει ἕνα βιβλίον μὲ τὸν τίτλο «'Ο φίλος τῶν συζύγων — Ἐκατὸ δικαιολογίες γιὰ ὅταν γυρίζετε ἀργὰ στὸ σπίτι σας». 'Ἐνας περιοδεύων βιβλιοπώλης πουλοῦσε τόσο πολλὰ ἀντίτυπα, πὺ στὸ τέλος τὸν ρωτήσανε πῶς τὰ καταφέρνει.

— Τὸ πουλάω κυρίως στὶς γυναῖκες, ἀπάντησε.

— Μὰ ἀν δὲν ἐνδιαφέρεται μιὰ γυναῖκα;

— Τῆς λέω πῶς πούλησα ἕνα ἀντίτυπο στὸν ἄντρα της.

Argosy

◆ "Ἐνας ἐξερευνητὴς διέσχιζε τὴ Σαχάρα, ὅταν μιὰ μέρα εἶδε νὰ ἔρχεται πρὸς τὸ μέρος του ἕνας ἄντρας μὲ μαγιὼ καὶ μιὰ πετσέτα στὸ χέρι. 'Όταν ἦρθε ἀρκετὰ κοντά, ὁ ἐξερευνητὴς τὸν ρώτησε ἐκπληκτός :

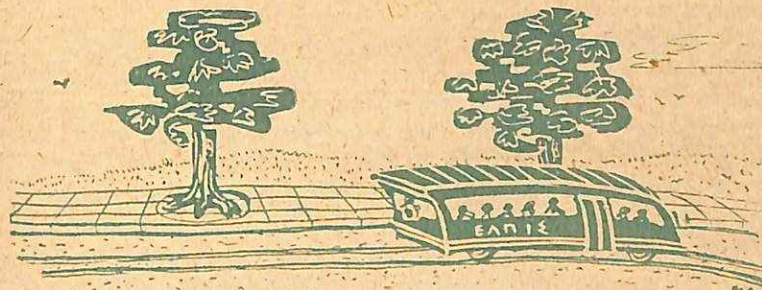
— Ποῦ πηγαίνετε ἔτσι, κύριε;

— Νὰ κάνω μπάνιο! εἶπε ὁ ἄλλος.

— Ἐ, λοιπόν, ἔχετε ἀκόμη μερικὲς ἑκατοντάδες χιλιόμετρα...

— "Ω, ναί; εἶπε ὁ κολυμβητὴς ἐνθουσιασμένος. Τί θαυμάσια πλάζ!

Constellation

ΤΡΑΜ "Η ΕΛΠΙΣ"

Τῆς

MONIQUE LANIECE

Οἱ Σκανδιναβοὶ γενικὰ καὶ οἱ Σουηδοὶ ἰδιαίτερα ἀγαποῦν νὰ παίζουν μὲ τὴν ἐπιστῆμη καί, ἀν ἔχουν ἰδρύσει τὸ βραβεῖο Νόμπελ, δὲν τὸ ἔκαναν μόνο γιὰ νὰ ἀνταμείβουν τοὺς θεωρητικούς. Καὶ ἐκεῖνοι ποὺ ἐφαρμόζουν τὴν ἐπιστῆμη, ἀκόμη καὶ ἀν εἶναι ξένοι, εἶναι πάντα εὐπρόσδεκτοι κοντὰ τους. "Ἐτσι ἡ πρόσφατη ἐφεύρεσι τοῦ περίφημου ἡλεκτρονικοῦ ἐγκεφάλου ἀναστάτωσε πάλι τὴ ζωὴ τους. 'Ἐνῶ ὅμως οἱ πρακτικοὶ "Ἀγγλοὶ ἐφαρμόσανε τὴν ἐφεύρεσι στὶς τραπεζιτικὲς τοὺς ἐπιχειρήσεις, οἱ Κινέζοι μὲ τὸ ἐμπορικὸ μυαλὸ ἀναζήτησαν σ' αὐτὴν ἕνα φάρμακο γιὰ τίς βιομηχανικὲς τοὺς δυσχέρειες καὶ οἱ ρομαντικοὶ "Ἀμερικανοὶ ἀναρωτήθηκαν ἀν ἡ συσκευὴ θὰ μπορούσε νὰ συνθέσῃ ἕνα τραγούδι, οἱ Σουηδοὶ ἐφαρμόσανε τὴν καινούργια ἐφεύρεσι γιὰ νὰ ὁδηγοῦν... τὰ τράμ τους.

Μάλιστα, γιὰ νὰ εἶναι μοντέρνοι, θέλησαν νὰ ἀποκτήσουν — πρῶτοι αὐτοὶ στὸν κόσμον — ἕνα σύστημα δημοσίων μεταφορῶν ποὺ νὰ λειτουργῇ μόνο του.

Φυσικὰ μόνοι τοὺς καταλάβανε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ πῶς τὸ πρόβλημα αὐτὸ δὲν θὰ εἶχε εὐκολὴ λύσι. 'Ο ἐγκέφαλος ἑνὸς ἀπλοῦ τραμβαγιέρη δὲν μπορεῖ βέβαια νὰ συγκριθῇ, στὴν περίπλοκη σύνθεσί του, μὲ τὸν ἐγκέφαλο ἑνὸς "Αἰνστάιν. Αὐτὸ πάντως δὲν ἐμποδίζει τὰ ρομπότ νὰ μποροῦν νὰ παίζουν μηχανικὰ μὲ τὰ νούμερα, ἐνῶ ὁ κοινὸς θνητὸς χρειάζεται πάντα ἕναν ὑπάλληλον γιὰ νὰ τὸν μεταφέρῃ ἀπὸ τὸ σπίτι του στὸ γραφεῖο του, ἀν δὲν ἔχῃ αὐτοκίνητο ἢ ἀν δὲν εἶναι πεζοπόρος.

Οἱ Σουηδοὶ παρατηρήσανε τὴν ἀνωμαλία αὐτὴ καὶ οἱ μηχανικοὶ τοὺς στρωθήκανε στὴ δουλειὰ καί, ὠδηγημένοι ἀσφαλῶς ἀπὸ τὸ δημο-

κρατικό τους πνεῦμα ἀποφασίσανε νὰ κάνουν τὸν ὁδηγὸ τοῦ τράμ τόσο ἄχρηστο γιὰ τὸ μέλλον ὅσο καὶ τὸν 'Αἰνστάιν.

Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἓνα δημοσιογραφικὸ τηλεγράφημα ποὺ ἀνήγγελλε τὰ ἐξῆς: «Στοὺς δρόμους τοῦ Γκότεμπουργκ δοκιμάζονται τράμ ποὺ κινοῦνται μὲ ἡλεκτρονικὸ ἐγκέφαλο. Κατασκευασμένη σὲ σχέδια τοῦ μηχανικοῦ Βίγκο Βέντζελ, ἡ μηχανὴ τους ἐκτελεῖ κατὰ βούλησιν ὅλες τὶς ἀπαραίτητες κινήσεις. Ὁ ὁδηγὸς περιορίζεται νὰ δίνει τὶς ἀναγκαῖες ὠθήσεις στὸν «ἐγκέφαλο» τοῦ τράμ μὲ δύο πεντάλια. »

Καὶ τὰ λένε αὐτὰ σὰν νὰ ἦταν τὸ φυσικώτερο πρᾶγμα τοῦ κόσμου!

Τὸ βέβαιο εἶναι πὼς, ἂν τὰ ἡλεκτρονικὰ τράμ τεθοῦν σὲ λίγο σὲ κυκλοφορία — καὶ αὐτὸ θὰ γίνῃ ἀσφαλῶς γρήγορα, ἀφοῦ ἡ πρωτοπόρος ἐταιρεία παράγγειλε 125 τράμ τοῦ ἴδιου τύπου στὸν κ. Βέντζελ — οἱ δρόμοι τοῦ Γκότεμπουργκ καὶ τῆς Στοκχόλμης θὰ ἀποκτήσουν γραφικότητα, ἀφοῦ, ὅταν λείψῃ τὸ ἀνθρώπινο στοιχεῖο τοῦ ὁδηγοῦ, θὰ βλέπουμε νὰ τοὺς διασχίζουν αὐτόματα καὶ τηλεκατευθυνόμενα ὀχήματα, ὅπως γίνεται σὲ ὠρισμένα καταστήματα παιχνιδιῶν.

Γιατὶ — κι αὐτὸ εἶναι τὸ ἥθικὸ συμπέρασμα τῆς παράξενης ἱστορίας — ὁ κ. Βέντζελ καὶ οἱ βοηθοὶ του, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν, ἐφαρμόσανε στὴν ἐργασία τους γιὰ τοὺς μεγάλους τὶς μικρὲς ἐφευρέσεις ποὺ ἔχουν τεθῇ παντοῦ στὴ διάθεσι τῶν παιδιῶν.

Τὰ θαύματα τῆς σύγχρονης ἐπιστήμης θὰ μπορούσαν εὐκολώτατα νὰ ἀχρηστεύουν τοὺς σοφοὺς καὶ τὰ συγγράμματα. Τὰ θαύματα αὐτὰ δὲν θὰ κινδυνεύουν νὰ ἀφαιρέσουν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο τὴν ἀγάπη γιὰ τὸ παραμυθένιο. Τέτοιος κίνδυνος γιὰ τὴν ὥρα δὲν φαίνεται, γιατί τὴν ἀγάπη αὐτὴ τὴν αὐξάνουν ἀντὶ νὰ τὴν λιγοστεύουν — τουλάχιστον στοὺς Σουηδοὺς, ποὺ πολὺ δικαιολογημένα θὰ μπορούσαν νὰ ὀνομάσουν τὸ ἡλεκτρονικὸ τους τράμ: «'Ελπίδα».

♦ «Ένας κύριος μπαίνει σ' ἓνα φαρμακεῖο καὶ ζητεῖ ἓνα φάρμακο γιὰ τὸν λόξυγκα. Ὁ φαρμακοποιὸς ποὺ εἶναι νέος καὶ γεμάτος καλὴ θέλησι βγάζει ἓνα τρομερὸ οὐρλιαχτό, ἀρπάζει ἓνα μεγάλο μπαστούνι καὶ κυνηγᾷ τὸν πελάτη ποὺ, τρομοκρατημένος, καταφεύγει σὲ μιὰ γωνιά τοῦ μαγαζιοῦ. Ἐκεῖ ὁ φαρμακοποιὸς σταματᾷ καὶ τὸν ρωτᾷ μὲ ἓνα γλυκὸ χαμόγελο:

— Φαντάζομαι πὼς μὲ τόση τρομὰ θὰ σᾶς πέρασε ἀσφαλῶς ὁ λόξυγκας, ἔ;

— Μά... μά..., λέει ὁ πελάτης τρέμοντας ἀκόμη, τὸν λόξυγκα τὸν ἔχει τὸ ἀγοράκι μου, ὅχι ἐγώ!

Pourquois Pas?

Ποιὸς δὰ βρῇ τὰ αερισσότερα;

*Ὅπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἀστερίσκοι τῶν ἐξὶ λέξεων μὲ γράμματα, ἔτσι ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἐξὶ ἄρτιες λέξεις.

Οἱ πιθανότητες σχηματισμοῦ εἶναι, σὲ κάθε σχεδὸν λέξι, πολλές. Ἐκεῖνο ποὺ ἐπιδίδκει ἡ ἀσκήσις αὐτὴ, ποὺ εἶναι συνάμα μιὰ διδακτικὴ διασκέδασι καὶ γιὰ πολλὰ άτομα, εἶναι ὁ σχηματισμὸς λέξεων ποὺ δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους βαθμούς.

Βάσι γιὰ τὴ βαθμολογία θὰ χρησιμοποιήσετε τὸ ἀλφάβητό μας, ὅπως τὸ βλέπετε παρακάτω. Σὲ κάθε γράμμα ἀντιστοιχοῦν ὅσοι βαθμοὶ ἀναφέρονται στὸν πίνακα.

Βαθμολογοῦνται φυσικὰ μόνο τὰ γράμματα ποὺ λείπουν ἀπὸ τὶς λέξεις. Ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίησι μόνον ἁρτίων λέξεων, οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὀρων κλπ. Ἐπιτρέπονται ἐπίσης πασίγνωστες λέξεις ξενικῶν ὀρων.

Μετοχές, ρήματα, ἐπιρρηματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κλπ. δὲν ἐπιτρέπονται.

Ἐὰν τώρα βρῇτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 240 βαθμούς, θὰ ἔχετε ἐπιτύχει μιὰ πολὺ καλὴ βαθμολογία.

Στὴ σελίδα τῶν λύσεων μας θὰ βρῇτε ἓνα παράδειγμα μὲ μιὰ ἐπίσης ἀξιόλογη βαθμολογία, τὴν ὁποία... εὐχόμεθα νὰ ἔχετε ὑπερβῇ.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4

Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 9 10 10

Βαθμολογία :

1)	Ο	*	*	*	Ε	*	Κ	*	Σ	=	
2)	*	*	Λ	Ο	*	*	*	Ο	Σ	=	
3)	*	*	*	Ο	Δ	*	*	Ο	Σ	=	
4)	*	*	*	Ο	*	Α	*	Ο	Σ	=	
5)	*	*	Ο	Μ	*	*	Σ	*	Σ	=	
6)	*	*	*	Σ	Ο	*	Ρ	*	Σ	=	

Σύνολον βαθμολογίας

Ι. Χ.

(Λύσις στὴ σελίδα 127)

«ΤΟ ΤΟΛΕΔΟ ΜΕ ΚΑΤΑΙΓΙΔΑ»

Του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου

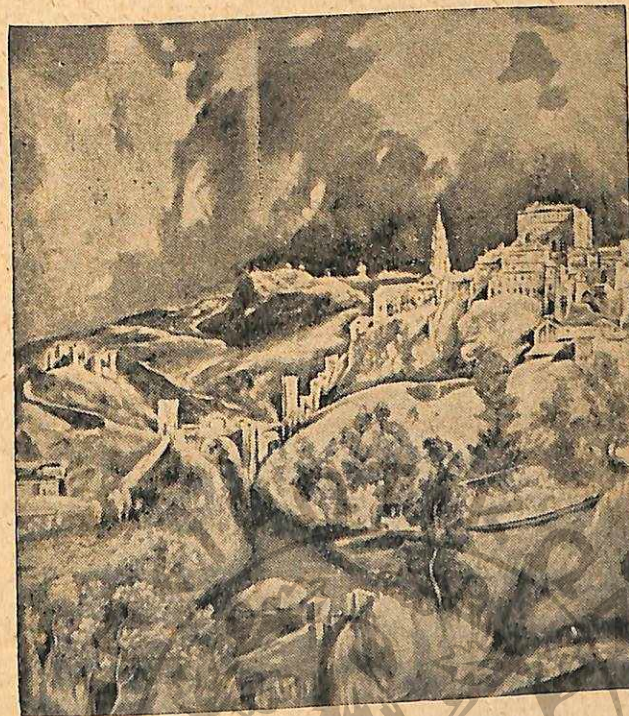
Αυτόν τὸ μῆνα ἢ σειρά «Ένα έργο τέχνης—μια ιστορία» συνεχίζεται με ένα κομμάτι γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ Δομήνικου Θεοτοκόπουλου καὶ εἰδικώτερα γιὰ τὴν ἐγκατάστασί του στὸ Τολέδο, πὺν γνώρισε τὴν ἀθανασία χάρις σ' αὐτόν.

Όταν στὶς 10 Αὐγούστου 1557 γινόταν ἡ ἀμείλικτη μάχη τοῦ Σαὶν Κεντέν, ὁ καθολικὸς βασιλιάς τῆς Ἰσπανίας Φίλιππος Β', ἀνησυχώντας γιὰ τὴν ἔκβασί της, ἔκανε τάμα στὸν Ἅγιο Λαυρέντιο πὺν γιόρταζε κείνη τὴ μέρα πὺς, ἂν νικοῦσε, θὰ τοῦ ἔχτιζε μοναστήρι περίλαμπρο, πὺν ὁμοιό του δὲν θὰ ὑπῆρχε σ' ὅλη τὴ γῆ. Ὁ Ἅγιος βοήθησε τὰ ἰσπανικὰ ὅπλα νὰ νικήσουν καὶ ὁ Φίλιππος, πὺν εἶχε στεριώσει τὸ θρόνο του με πολλὴ ἀδίκη ἀίματοχυσία καὶ ἀπειρη ἀγάπη γιὰ τὶς τέχνες, ἄρχισε γρήγορα νὰ ἐκτελῇ τὴν ὑπόσχεσί του. Βγῆκε ἔξω ἀπὸ τὴν πρωτεύουσά του, τὴ Μαδρίτη, καὶ γύρεψε τόπο κατάλληλο γιὰ τὸ μοναστήρι πὺν θὰ ἔχτιζε. Περιπλανήθηκε πολὺ σὲ ἄγρια καὶ σὲ ἥρεμα τοπία, ὡς πὺν τέλος βρῆκε, πενήντα περίπου χιλιόμετρα μακριὰ ἀπὸ τ' ἀνάκτορά του, ἕναν ἔρημικὸ, ἐπιβλητικὸ ἀκρότοπο. Ἦταν ἕνας ἀπότομος, ἀ-

νώμαλος, πελώριος βράχος, πὺν γύρω του ὁ ποταμὸς ὁ Τάγος τυλιγόταν, κουλουριαζόταν σφιχτά, σὰ φίδι πὺν παίζει χαιρέκακα με τὴ λεία του. Ὅποιος τὸν ἀντίκρυζε ἀπὸ μακριὰ, συλλογιόταν πὺς σίγουρα μέσα στὶς σχισμὲς του θᾶχαν συναχτῇ ὅλα τὰ ὄρνια πὺν ὑπῆρχαν στὴν πλάσι. Πολλοὶ ὁδοιπόροι μάλιστα, περαστικοὶ νύχτα ἀπὸ τοὺς γύρω τόπους, ἔλεγαν πὺς ἄκουγαν ἄγρια σκουζήματα καὶ ἀετοὺς νὰ πλαταγίζουν τὶς φτεροῦγες τους καὶ ἀνθρώπους νὰ κραυγάζουν γοερά. Μὰ ὁ Φίλιππος, ἀδιάλλακτος καὶ ἀδυσώπητος στὶς ἀποφάσεις του, ἔβλεπε στὸ βράχο μιὰν ἀσκητικὴν ἱερότητα καὶ μιὰν ἐπιβλητικὴν ἀγριάδα, πὺν σ' ἔκανε νὰ πιστεύης αὐτὸ πὺν τόσο ἐπιγραμματικὰ εἶπε ἀργότερα ὁ λυρικὸς ταξιδιώτης Μωρίς Μπαρρές ἀντικρύζοντάς τον, πὺς δηλαδή: «... θὰ κατεβοῦν ἀπὸ κεῖ γιὰ νὰ σὲ ὑποδεχοῦν ἕνα λιοντάρι καὶ ἕνας ἄγιος».

Γρήγορα λοιπὸν διορίζει ἀρχιτέκτονα τὸ Χουάν Μπαουτίστα ντὲ Τολέδο, βοηθὸ του τὸ μαθηματικὸ Χουάν ντὲ Ἐρρέρα καὶ φροντίζει νὰ φέρη ἀπὸ τὴν Ἰ-

ταλία, πὺν εἶναι τὸ καλλιτεχνικὸ κέντρο τῆς ἐποχῆς, τοὺς πῖν φημισμένους καλλιτέχνες. Τόσο πολὺ μάλιστα ἐνθουσιάζεται ἀπὸ τὸ ξεκίνημα τοῦ ἔργου του, ὥστε

«ΤΟ ΤΟΛΕΔΟ ΜΕ ΚΑΤΑΙΓΙΔΑ»

παίρνει τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ σταματήσει με τὸ τέλοςμα τοῦ μοναστηριοῦ. Καταλαβαίνει πὺς ἔχει δέσει ὡς τότε τ' ὄνομά του με πολλὴ παράλογη δρᾶσι, με τὴν ἔξαψιν ἐνὸς ἐμφύλιου πολέμου, πὺς τὸν βαρύνουν ἡ ἀποστροφή τοῦ Πάπα, ἡ ἀσυνδοσία τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, ἡ

θανατικὴ καταδίκη τοῦ γιοῦ του Δὸν Κάρλο καὶ οἱ ὑποψίες γιὰ τὸ φαρμάκωμα τῆς γυναίκας του καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του, καὶ θέλει πῖν νὰ ἐξίλωθῃ στὴν Ἰστορία. Ἡ τέχνη εἶναι ὁ μόνος δρόμος γιὰ τὴ λύτρωσί του. Καὶ ἀνοίγει τὰ δημόσια ταμεῖα.

Σμᾶρι φθάνουν οἱ καλλιτέ-

χνες από την Ίταλία. Ἀρχιτέκτονες, γλύπτες, ζωγράφοι... Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ἔρχεται ἀπὸ τῆς Βενετίας κι ἓνας "Ελληνας, ψηλός, λιγνός, καστανός, μὲ ἀδύνατο πρόσωπο, μὲ πλατύ, μεγάλο μέτωπο, μὲ χεῖλια γεμάτα ἀδιαλλαξία, μὲ μάτια ποὺ καίνε ἀπὸ βαθειὰ ἐσωτερικὴ ἀγωνία καὶ ψυχικὴ ἀνάτασι. "Ἐτσι τουλάχιστον τὸν χαρακτηρίζουμε ἀπὸ τὴν αὐτοπροσωπογραφία του μέσα στὸ πλῆθος τῶν εὐγενῶν ποὺ ζωγράφισε στὸ ἔργο του « Ἡ τάφῃ τοῦ κόμιτος Ὁργκάθ ». Μεγάλῃ φήμῃ δὲν ἔχει ὡς τότε. Ξεκίνησε νέος, πρὶν ἀπὸ χρόνια, ἀπὸ ἓνα « ἐνετικὸ νησί τῆς Μεσογείου », τὴν Κρήτη, ὅπου σὲ ἐργαστήρια καλογέρων διδάχτηκε τὴ μεταρσίωσι τῆς βυζαντινῆς ἀγιογραφίας. Ἀπὸ κεῖ ἐφθασε στὴ Βενετία, τόπο ποὺ προσφερόταν στοὺς καλλιτέχνες. Οἱ εὐγενεῖς στὴν παλιὰ αὐτὴ θαλασσοκρατεῖρα ζητοῦσαν νὰ ἐξασφαλίσουν μ' ἓνα πορτραῖτο τὴν αἰωνιότητα τῆς ἐφημερῆς ἀνθρώπινης ὑπεροχῆς τους, νὰ γεμίσουν τὰ παλάτια τους μὲ γοητευτικὰ παραστάσεις, ν' ἀφιερώσουν σ' ἐκκλησιὰς μεγάλες εἰκόνες, νὰ δείξουν μὲ δύο λόγια καὶ μὲ τὴν Τέχνη τὰ πλούτη τους.

Γρήγορα ὅμως ἡ Βενετία ἐπρόδωσε τὸ νεαρὸ "Ελληνα. Αὐτὸς εἶχε μεγαλώσει στὸ μακρινὸ νησί του μὲ ἐγκράτεια ζωῆς. Ἐδῶ εὗρισκε ἀλαζονεία, φιλαρέσκεια. Ἡ κούφια κοσμικότητά της ἔτρωγε πρὶν γρήγορα καὶ σίγουρα τὰ θεμέλια τῶν παλάτων της ἀπ' ὅσο τὸ βρώμικο νερὸ τῶν καναλιῶν καὶ κατέβαζε συχνὰ τὴν Τέχνην στὸ ἐπίπεδο τῆς

κολακείας. Κι αὐτοὶ ἀκόμα οἱ ἄριστοι θρησκευτικοὶ καλλιτέχνες ὑμνοῦσαν, κατὰ τὸν νεαρὸ "Ελληνα, τ' ἀγαθὰ τῆς ἐπίγειας ζωῆς. Σεβάστηκε τις προσωπικότητες πολλῶν Βενετιανῶν ζωγράφων σὰ γύριψε νὰ μαθητέψῃ στὰ ἐργαστήριά τους, μὰ τις βρῆκε ξένες πρὸς τὴ δική του ιδιοσυγκρασία. Μονάχα σὲ μιὰ κωμόπολι ἔξω ἀπὸ τὴ Βενετία, στὸ Βασάνο, ἓνας καλλιτέχνης, ὁ Ζάκοπο Δαπόντε ἢ Βασάνο, ἄγγιζε μὲ τὴν παλέτα του τις δικές του ἀνησυχίες κι ἦταν κοντὰ στὰ μεταφυσικὰ δογματισμὰ ποὺ ζητοῦσε ὁ ἴδιος ἀπὸ τὴ ζωγραφικὴ. Σ' αὐτὸν λοιπὸν τὸ ἐργαστήρι πῆγε νὰ μαθητέψῃ. Κι ὅσο περνοῦσαν τὰ χρόνια, οἱ ἐπιδράσεις ἀνάμεσα στὸ δάσκαλο καὶ στὸ μαθητὴ γινόντουσαν πρὶν σφικτὲς καὶ πρὶν ἔντονες. Ὡς πού, ὅταν μεγάλωσαν οἱ τέσσεροι γιοὶ τοῦ Βασάνο καὶ μπορούσαν νὰ τὸν βοηθοῦν στὶς παραγγελίες ποὺ ἔπαιρνε, ὁ « Κρῆς » ἀποχαίρεται τὸ δάσκαλο καὶ γεμάτος ἀνησυχίες πῆρε τὸ δρόμο πρὸς τὴ Ρώμη.

Ἐκεῖ βρῆκε ἀλλαζονικὴ τὴν ἀγιογραφίαν τῆς Καπέλλα Σιστίνα τοῦ Βατικανοῦ ἀπὸ τὸ Ραφαῆλο, φώναζε θαρραλέα: « Ἀφήστε με νὰ ρίξω αὐτὰ τὰ φρέσκα γιὰ ἓνα ἔργο πρὶν σεμνὸ!... », γνωρίστηκε μὲ κόσμον καὶ, πρὶν ν' ἀξιολογήσῃ γνωριμίες, τὸν τύλιξε πάλι ἡ σκὴν τῶν μακρινῶν δρόμων. Τὸν καλοῦσε ἡ ἄγνωστη γῆ τῆς Ἰσπανίας, τὸ Τολέδο μὲ τὰ ἐπιβλητικὰ καινούργια κτίσματά του, ποὺ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ ὄριμους κι ἐμπνευσμένους ζωγράφους.

Αὐτὸς λοιπὸν ἦταν ὁ « Ἐλ

Γκρέκο », ὁ "Ελληνας ποὺ ἀνέβηκε στὸν ἄγριο, ὑποβλητικὸ βράχο τοῦ Τάγου κι ἔστησε κεῖ γιὰ πάντα τὴ φωλιά του. Δέθηκε μαζί του κι ἔγινε ἓνα μὲ τὴ ζωὴ του. Σπάνια ἀνθρώπινη μορφή ταυτίστηκε τόσο πολὺ μὲ τὴ μοῖρα ἐνὸς τόπου, ὅσο ὁ Δομήνικος Θεοτοκόπουλος μὲ τὸ Τολέδο. Ἀλλὰ καὶ σπάνια τόπος μπόρεσε νὰ ἐκφράσῃ μὲ τὰ χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα ποὺ συνθέτουν τὴν εἰκόνα του τὸν ἐσωτερικὸ κόσμον ἐνὸς ἀνθρώπου ὅσο τὸ Τολέδο τὸ Γκρέκο. Αὐτό, μὲ τὴν παράδοξή ἄγρια ὁμορφιά του, μὲ τὰ βαθειὰ νερά τοῦ Τάγου ποὺ ἀπειλοῦν τις ρίζες τοῦ βράχου του, μὲ τὴ λιγοστὴ εἰρήνη τῶν γύρω ἐλιῶν, μὲ τὸ δαίδαλο τῶν στενῶν καλντεριμιῶν, μὲ τὴν ἀσφυξία τῆς μικρῆς πλατείας τοῦ Οὐκοντοβέρ, μὲ τις ὑποβλητικὰς μνημειακὰς οἰκοδομὰς του καὶ μὲ τὴν ἔξαρσι κάποιων καμπαναριῶν ποὺ ὑψώνονται μέσα ἀπὸ σμιχτὰς στέγες, αὐτὸ τέλος μὲ « τὸ λιοντάρι καὶ τὸν ἁγίον », ἔγινε τὸ ὠλοκληρωμένο ὁπτικὸ σύμβολο τῆς ἐσωτερικῆς ἀγωνίας ἐνὸς ἀνθρώπου ποὺ ζητοῦσε νὰ ἐκφράσῃ μὲ τὴν τέχνη του τοὺς θρησκευτικοὺς ὁραματισμοὺς του.

Καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ « Τολέδο μὲ καταιγίδα », ἡ τελευταία μᾶλλον δημιουργία τοῦ μεγάλου Κρητικοῦ, εἶναι τὸ πρὶν χαρακτηριστικὸ ἔργο τῆς ζωῆς του καὶ ἡ καυτὴ, ἡ ἐπιτακτικὴ λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ θάνατο ἐξαμολήγησί του.

Ἡ « Καταιγίδα » τοῦ Τολέδο εἶναι ὁ ἀδιάκοπος ἐσωτερικὸς πυρετός του, τὸ πάθος του γιὰ ν' ἀποκτήσῃ ἡ τέχνη του μεταφυσικὴ δύναμι, ἡ δίψα ποὺ τὸν

ἐκαίγε καὶ τὸν ἔκανε ν' ἀναζητᾷ στὴν παλέτα του, μακριὰ ἀπὸ ὁπτικὰ καλλιπέειες, τὸν ἀληθινὸ θρησκευτικὸ μυστικισμό, ἐκείνη τὴν ἀνέγγιχτη, τὴν ἀόρατη χάρι ποὺ ταράζει τις ἔνες τῆς ψυχῆς καὶ φέρνει τὴ λύτρωσι. Ἡ « Καταιγίδα » εἶναι ἀκόμη ἡ πολυκύμαντη ζωὴ ποὺ πέρασε πάνω σ' αὐτὸ τὸ βράχο. Οἱ προσπάθειές του γιὰ νὰ σταθῇ καὶ νὰ μπορέσῃ νὰ ζήσῃ ἀπὸ τὰ ἔργα του, οἱ ἀτέλειωτες ἀγρύπνιες τῆς δημιουργίας του, ἡ ἐφιαλτικὴ μοναξιά του, ἡ παράφορη συμβίωσι μὲ τὴ Ντόνια Χερώνυμα ντὲ Λὰς Κουέβας, ποὺ ποτὲ δὲν τὴν ἐπισημοποίησε μὲ τὴν ἀγιότητα τοῦ γάμου, ἡ πίκρα τὸν ὥραίου μοναχογιου τοῦ, τοῦ Γιωργῆ, ποὺ δὲ στάθηκε ἄξιος νὰ πιάσῃ τὴ σκυτάλη τῆς δημιουργίας του, τὰ παζάρια, τὰ συμβόλαια τῶν ἐργασιῶν του καὶ τὸ σύρσιμό του στὰ δικαστήρια γι' ἀσήμαντες χρηματικὰς διαφορὰς. Τέλος, μπορεῖ κι ὁ ἀνεξίτηλος καὶ μὲς γιὰ μιὰ πατρίδα ποὺ δὲ θὰ ξανάβλεπε πρὶν — τοῦ τῆλεγε σίγουρα ἡ προαίσθησί του — αὐτὸς ποὺ μαραίνει ὑπολατὸν ἄνθρωπο καὶ ποὺ τὸν ἔκανε νὰ ὑπογράψῃ « Δομήνικος Θεοτοκόπουλος Κρῆς ἐποίησεν » αὐτὸς ποὺ στὰ βαθειὰ γεράματά του τὸν ἐσπρωξε νὰ βάλῃ μὲ συγκίνησι στὰ χεῖρά του Ἀποστόλου Παύλου ἓνα κομμάτι χαρτί μὲ ἐλληνικὰ γράμματα: « Πρὸς Τίτον τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἀρχιεπίσκοπον χειροτονήσαντα ».

Οἱ ἀραιὲς συντροφίες του μὲ τὸν σοφὸ ἐλληνοστὴ Κοβαρούβια καὶ μὲ ἄλλους καλλιτέχνες καὶ φιλοσόφους στὴ στενὴ πλατεῖα Οὐκοντοβέρ δὲν ξάνοιγαν γι' αὐ-

τόν τόν βαρύκλειστο οὐρανὸ τοῦ Τολέδο. Σὰν ἔβγαине στὸ χαγιάτι τοῦ ἐργαστηρίου του, στὴν καρδιά τῆς ἐβραϊκῆς συνοικίας, καὶ ἀ- γνάντευε πέρα, πάντα συννεφια- σμένο, μολυβί, ἔτοιμο ν' ἀνάψῃ ἀπὸ ἀστραπὲς καὶ νὰ κατακλυ- στῇ ἀπὸ θύελλες τὸν ὀρίζοντα. Ἡ καταγίδα ἦταν ἀναπόσπαστα δεμένη μὲ τὸ τοπίο καὶ μὲ τὶς περισσότερες ὥρες τῆς δημιουργίας του. Ἦταν κάτι περισσότερο ἀκόμη : Ἡ « σφραγίδα δωρεᾶς » ποὺ εἶχε λάβει, ἡ φωτιά κι ὁ

χείμαρρος τῆς δόξας του. Δὲ μπο- ροῦσε λοιπὸν παρὰ πάνω σὲ μιὰ τέτοια ὥρα νὰ χτυπήσῃ τὸ Το- λέδο μὲ τὴ μυστικὴ ράβδο τῆς Ἀθανασίας. Εἶχε χρέος νὰ τὸ παραδώσῃ στὴν αἰωνιότητα ἀδρό, ἐπιβλητικὸ, ἀκατάλυτο. Ἡ δόξα ποὺ τοῦ χάριζε ἦταν ἀντίδωρο. Ὁ Παραβιτσίνο ἔκλεισε μέσα σὲ μιὰ φράσι αὐτὸ τὸ καθήκον τοῦ Γκρέκο :

« Ἡ Κρήτη τοῦδωσε τὸ φῶς. Τὸ Τολέδο τοῦδωσε τὸ πινέλο. »

◆ Ἀγγελία ἐπαρχιακῆς ἐφημερίδας : « Γιά τίς κυρίες τῆς πό- λεώς μας : Τὴν Κυριακὴ ὁργανώνεται μεγάλη φιλανθρωπικὴ γιορτὴ. Διαθέστε μας ὅλα τὰ ἀντικείμενα ποὺ σᾶς εἶναι ἄχρηστα στὸ σπίτι ἀλλὰ ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ δώσουν χαρὰ σὲ ἄλλους. Φέρτε μαζί σας καὶ τοὺς συζύγους σας. »

Constellation

◆ — Ἐχετε στὴ βιτρίνα σας μιὰ γραβάτα ροζ καὶ πράσινη. Μπορεῖτε νὰ τὴν βγάλετε, σᾶς παρακαλῶ ;

— Εὐχαρίστως, κύριε.

— Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ. Αὐτὴ ἡ ἀπαίσια γραβάτα μοῦ χαλαίει τὸ κέφι κάθε φορὰ ποὺ περνῶ καὶ τὴ βλέπω.

Up

◆ Ἡ μικρὴ Λιλή τρέχει στὴν κουζίνα.

— Μαμά, λέει, ἔρριξα κάτω τὴ σάλα.

— Ἀν τὸ ἤξερε αὐτὸ ὁ μπαμπᾶς σου, κακὸ κορίτσι, θὰ σὲ μάλωνε πρῶν.

— ὦ, μαμά μου, τὸ ξέρει. Μόνο ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ μὲ μαλώσῃ, γιατί ἔμεινε κρεμασμένος στὸ πολύφωτο.

Constellation

Πῶς ζοῦν καὶ τί πιστεύουν τὰ

ΑΣΤΕΡΙΑ ΠΟΥ ΜΕΣΟΥΡΑΝΟΥΝ

ΕΝΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ
ΣΕ ΣΥΝΕΧΕΙΕΣ

Στὸ τεῦχος τοῦ Ὀκτωβρίου, τὸ Κινηματογραφικὸ Λεξικὸ συνεχί- ζεται μὲ τοὺς : Τζέην Γουάϊμαν καὶ Νάντια Γκρέϋ.

ΤΖ

ΤΖΕΗΝ ΓΟΥΑΪΜΑΝ

Ἡ Τζέην Γουάϊμαν δὲν εἶχε πρόσωπο «σοβαρῆς» ἡθο- ποιοῦ καὶ σ' αὐτὸ ἔφταιγε ἡ μύτη της ! Μία μυτούλα κοντὴ, ἀνα- σηκωτὴ, σχεδὸν ἀνύπαρκτη, ποὺ τὴν περιώρισε, πολλὰ χρόνια, σὲ μικροὺς ἐλαφροὺς ρόλους τῆς ἀσήμαντης καὶ κάπως... παρ- δαλῆς φίλης τῆς πρωταγωνί- στριας. Μὲ τὸ, μαλλί, ξανθό, ἄσπρο σχεδὸν ἀπὸ τὸ ὀξύενέ, ἡ Τζέην ἦταν συνήθως, στὰ φιλμ, μπαλαρινούλα. Γιατί, βέβαια, κά- τι πρέπει νὰ ἔχη κανεὶς γιὰ ν' ἀνοίξῃ τίς πόρτες τοῦ Χόλλυ- γουντ κι αὐτὸ τὸ «κάτι» τῆς Τζέην ἦταν ἓνα ὠραῖο, λεπτὸ καὶ νευρικὸ σῶμα, μὲ μακρυνὲς γάμ- πες, γάμπες χορεύτριας.

Τὸ ὄνομά της, ὅταν γεννήθηκε πρὶν ἀπὸ σαρανταπέντε περίπου χρόνια στὸν Ἅγιο Ἰωσήφ τῆς πολιτείας Μισούρι, στὶς 4 Ἰα- νουαρίου ἀκριβῶς, ἦταν Σάρα Τζέην Φούλκς. Ἦταν κόρη τοῦ

Ρ. Φούλκς, δήμαρχου καὶ διευ- θυντοῦ τῆς Ἐφορίας τῆς πόλης,

ΤΖΕΗΝ ΓΟΥΑΪΜΑΝ

καὶ τῆς Ἑμμα Ράιτς ἀπὸ τὸ Σάκραμπρύκεν, ποὺ εἶχε ἔρθει παιδί ἀκόμη στὴν Ἀμερικὴ.

Ἡ Τζέην ἄρχισε μὲ μαθήματα χοροῦ καὶ τραγουδιοῦ, ἀπὸ πολὺ μικρῇ. Καὶ ὡς παιδί καὶ ὡς κοπελίτσα, προσπάθησε νὰ βρῇ δουλειὰ στὸν κινηματογράφο, χωρὶς ἐπιτυχία. Τὸ τραγούδι τῆς ὅμως, ὅταν γύρισε στὸ Μισούρι, τὴν ἔφερε στὸ ραδιόφωνο. Μὲ τὸ ψευδώνυμο Τζέην Ντάρρελ, ἐγύρισε σὲ τουρνὲ ὁλόκληρη τὴν Ἀμερικὴ καί, τελικά, ξαναγύρισε στὸ Χόλλυγουντ, ὅπου μπόρεσε νὰ βρῇ ἓνα μικρὸ ρόλο στὸ «Ὁ ἄντρας μου ὁ Γκόντφρεϋ», μιὰ τρελλή κωμωδία μὲ τὸ ζευγὸς Κάρολ Λόμπαρντ - Οὐίλλιαμ Πάουελ. Μιὰ δοκιμαστικὴ ταινία καὶ ἓνα συμβόλαιο μὲ τὴν Οὐῶρνερ Μπρόδερς ἀκολούθησαν τὸ 1936. Ἀπὸ τότε δὲν ἐγκατέλειψε τὴν ἐταιρία αὐτή, ἂν καὶ ἔπαιξε σὲ σημαντικὰ ἔργα («δανεικὴ» σὲ ἄλλες ἐταιρίες.

Ἡ ἐπιμονὴ τῆς καὶ τὸ παίξιμό τῆς στὸ «Χαμένο Σαββατοκύριακο» τῆς ἐπέτρεψαν νὰ ἐπιτύχῃ τὸ ρόλο τῆς «κατατερίστας» στὸ «Θρύλοι τοῦ δάσους». Μὲ γκρίζα μαλλιά καὶ ρυτίδες, ἡ Τζέην κέρδισε τὸ θαυμασμὸ ὅλων, ἀλλὰ, ἐκείνη τῇ χρονιά, δὲν ἀποφάσισαν νὰ τῆς δώσουν τὸ Ὁσκαρ. Περίμεναν μιὰ ἀκόμη ἐπιβεβαίωσι τοῦ ταλέντου τῆς. Αὐτὴ ἤρθε μὲ τὸ «Τζόννυ Μπελίντα».

— Ποιὸς φταίει γιὰ τὸ διαζυγίό σας; ρώτησαν οἱ δημοσιογράφοι τὸν ἄνδρα τῆς Ρόναλντ Ρήγκαν, ἓνα συμπαθέστατο νέο, ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶχε δύο παιδιά, τὴν Μωρὴν-Ἐλίζαμπεθ ποὺ γεννήθηκε τὸ 1941 καὶ τὸν Μάικελ-Ἐντουαρντ ποὺ γεννήθηκε τὸ 1945.

— Ὁ Τζόννυ Μπελίντα! ἀπάντησε πικρὰ ὁ Ρόναλντ.

Πράγματι, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ γνώρισε τὴ δόξα καὶ κέρδισε τὸ Ὁσκαρ, ἡ Τζέην μὲ τίς κρυμμένες φιλοδοξίες καὶ τίς τόσες ἐπαγγελματικὲς πίκρες ἀποφάσισε, σαράντα χρονῶν γυναικαπιά, νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ σύντροφο τῶν δύσκολων χρόνων καὶ νὰ ἀφοσιωθῇ στὴν τέχνη τῆς. Σειρὰ ἀπὸ σοβαρὰς ταινίες ἀκολούθησαν, ὅπως τὸ «Γυάλινος Κόσμος», ἀλλὰ ἡ Τζέην ἤθελε νὰ ἀποδείξῃ ὅτι μποροῦσε νὰ τὰ βγάλῃ πέρα καὶ μὲ τὴν κωμωδία, ὅτι δὲν εἶχε ξεχάσει τὸ τραγούδι καὶ τὸ χορὸ τῆς. Ἐμφανίσθηκε σὲ ταινίες μὲ τὸν Μπίγκ Κρόσμπυ καί, κατόπιν, μὲ τὸν Ρόκ Χάντσον στὸ «Μεγάλο Μυστικόν», πάλι δρᾶμα, στὸ «Λούσυ Γκαλλάντ» μὲ τὸν ὠραῖο Τσόλτον Ἑστον...

Ἡ Τζέην Γουάιμαν στήν ἰδιωτικὴ τῆς ζωὴ εἶναι μιὰ πολυσχολὴ γυναίκα. Εἶναι ἀφωσιωμένη στὰ δύο τῆς παιδιά, ποὺ κατοικοῦν μαζί τῆς, καί, συγχρόνως, μελετᾷ χορὸ σὰν ἐπαγγελματίας τοῦ μπαλέτου καὶ ὅταν θέλῃ νὰ συγκεντρωθῇ... πλέκει.

Ξαναπαντρεύτηκε λίγο ἀργότερα μὲ τὸν μουσικοσυνθέτη Φρέντι Κάργκκερ καὶ πῆρε διαζυγιο τὸ 1954. Ἀπὸ τότε κάνει δημόσιες ἐμφανίσεις μὲ πολλοὺς φίλους καὶ γνωστούς, ἀλλὰ ἀρνεῖται ὅτι ἔχει κανέναν αἰσθηματικὸ δεσμό. Φαίνεται, στὰ μάτια ὅλων, μιὰ ἡθοποιὸς ποὺ ἐπέτυχε. Στὴν πραγματικότητά ὅμως διερωτᾶται κανεὶς, ἂν δὲν θυμᾶται τὸν Ρόναλντ Ρήγκαν, τὴν ἀπλὴ ζωὴ τους καὶ τίς ἀνεύθυνες μέρες τῆς ἐποχῆς ποὺ ἔπαιξε ἀκόμη τὴν μπαλαρινούλα σὲ δευτέρας ποιότητος φιλμάκια.

ΝΑΝΤΙΑ ΓΚΡΕΥ

Στὰρ τοῦ διεθνοῦς κινηματογράφου ἡ Νάντια Γκρέϋ γεννήθηκε στὸ Βερολίνο καὶ γράφτηκε, 15 μόλις χρονῶν, στὴ Δραματικὴ Σχολὴ τοῦ Βουκουρεστίου. Σὲ τρία χρόνια, λίγο πρὶν νὰ πάρῃ τὸ δίπλωμά τῆς, ἡ Νάντια παντρεύτηκε τὸν πρίγκιπα Κατακουζηνό, ἀρχηγὸ τῆς ρουμανικῆς Πολιτικῆς Ἀεροπορίας. Ὁ γάμος τὴν ἔκανε στὴν ἀρχὴ νὰ ξεχάσῃ τὸ θέατρο, ἀλλὰ ὅταν μιὰ μέρα τῆς πρότειναν νὰ ἀντικαταστήσῃ μιὰ ἡθοποιὸ ποὺ εἶχε ἀρρωστήσει, δέχθηκε. Ἡ ἐπιτυχία τῆς ἦταν μεγάλη καὶ ἔμεινε μὲ τὸν θίασο τρία χρόνια, ἐρμηνεύοντας σύγχρονα καὶ κλασικὰ ρεπερτόριο.

Τὸ 1947, ἡ Νάντια πῆρε διαζυγιο ἀπὸ τὸν πρίγκιπα Κατακουζηνό καὶ ἄφησε τὴ Ρουμανία γιὰ τὸ Παρίσι. Εἶχε πολλὰ καλὰ γνωριμίες, ὅπως τὸν Ζάν Κοκτώ καὶ ἄλλους, καὶ πολλὰς ἐλπίδες ὅτι θὰ πετύχαινε. Ἐξί μῆνες κάθισε δίχως νὰ κάμῃ τίποτε. Τὸν ἑβδομο ὅμως μῆνα τὴν φώναξαν γιὰ ἓνα δοκιμαστικὸ καὶ τῆς ἀνέθεσαν ἓνα δευτέρου ρόλο σὲ μιὰ ταινία τῆς Ντανιέλ Νταρριέ. Ἐπέτυχε καὶ ἀπὸ τότε δὲ σταμάτησε ἡ κινηματογραφικὴ τῆς καριέρα.

Ἡ Νάντια Γκρέϋ ἔχει πολλὰ πλεονεκτήματα. Εἶναι πολὺ δ-

μορφη, κομψότατη, καὶ ἔχει ἐμφάνισι ἀριστοκρατικὴ, πρᾶγμα ποὺ τῆς ἐπιτρέπει νὰ παίξῃ ρόλους γιὰ τοὺς ὁποίους οἱ συνηθισμένες στὰρ εἶναι τελείως ἀκατάλληλες. Ἐπίσης μιὰ τέλεια ἑξι γλωσσὲς καὶ αὐτὸ τῆς ἔχει ἐπιτρέψει νὰ παίξῃ στὴ

NANTIA ΓΚΡΕΥ

Γαλλία (σὲ ἀμύλλες ταινίες τοῦ Ἑντυ Κωνσταντίν), στὴν Ἀγγλία («Νύχτα χωρὶς ἄστρα», «Κοιλὰδα τῶν ἀετῶν»), στὴν Ἀμερικὴ καὶ στὴν Ἰταλία («Πουτσίνο», «Δὸν Ζουάν»), χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκη ἀπὸ ντουμπλάρισμα.

◆ Σ' ἓνα μεγάλο κατάστημα ὑποδημάτων τοῦ Μπροῦκλιν εἶχαν ἀναρτήσῃ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφή: «Ἐκπτώσις 10 ο)ο σὲ ὅποια γυναίκα διαλέξῃ τὰ παπούτσιά τῆς σὲ πέντε λεπτά!»

Herald Tribune

«Από τ' αρχαιότερα μέχρι τὰ σημερινὰ χρόνια.

ΕΘΝΙΚΕΣ ΒΡΙΣΙΕΣ

«Ετσι κακολογοῦσαν πάντα οἱ μισοὶ Ἕλληνες τοὺς ἄλλους μισούς.

Οἱ Ἕλληνες στὴν ἀρχαιότητα, στὸ μεσαίωνα, ἀλλὰ καὶ στὰ δικά μας χρόνια ἔκαναν χρῆσι ἐθνικῶν ὀνομάτων γιὰ βρισιά.

Οἱ ἀρχαῖοι συνήθιζαν νὰ δίνουν πῖο πολὺ στοὺς δούλους τοὺς ἐθνικὸ ὄνομα, φωνάζοντάς τοὺς ἀπὸ τὴ χώρα πού κατάγονταν, γιὰ νὰ δείξουν πῶς δὲν εἶναι ἀνεξάρτητα ἄτομα, ἀξία νὰ ἔχουν δικό τους ὄνομα. Ἔτσι ὁ δούλος λεγόταν Σύρος, Κάρ, Καρίων, Λυδός, Φρύξ, Θράξ, Παφλαγών, Καππαδόκης, Ἰουδαῖος, Κύπριος, Μῆδος, ἡ δούλα Θράττα, Εὐρώπη, Ἀσία. Ὅταν δηλαδὴ τοὺς φώναζαν μ' αὐτὰ τὰ ὀνόματα οἱ κύριοι τῶν, ἦταν σὰν νὰ φώναζαν καὶ τὴν περιφρόνησί τους. Δὲν ἦταν ὅμως αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὰ ἐθνικὰ ὀνόματα τὰ μόνα, πού συνδέονταν καὶ μὲ τὴν κοροϊδία στοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες. Οἱ δούλοι ἐπίσης ὠνομάζονταν καὶ μὲ ἐπιθέτα, σύμφωνα μὲ τὸ χρῶμα τους, ὅπως Ξανθίας, Πυρρίας καὶ Πύρρος, ἡ ἀπὸ τὸν χαρακτῆρα τους, ὅπως Παρμενίας, Πίστος, Δρόμων, Εὐδρομος, Τέχνων καὶ Εὐνους, ἡ ἀπὸ τὴ μέρα πού ἀγοραστήκανε, ὅπως Νουμηνίας καὶ Νουμήνιος, ἡ ἔπαιρναν ὀνόματα ἀπ' τοὺς πῖο καταφρονεμένους τῆς πατρίδας τους, ἀπ' ὅπου κατάγονταν οἱ δούλοι. Ἔτσι πολλὲς φορὲς δούλοι ἀπὸ τὴ Φρυγία ὠνομάζονταν Μάντης, Μύδης, Καππαδόκης, Μιθριδάτης· οἱ Γαλάτες λέγονταν Μαίρατες, καὶ κάποιος Παφλαγών λεγόταν Τίριος. Ἐλευθέρων ὀνόματα δίνονταν σπάνια σὲ δούλους, καὶ ὠρισμένοι νόμοι ἀπαγόρευαν τὴν ὀνομασία τῶν δούλων μὲ μερικὰ ὀνόματα. Ἔτσι οἱ Ἀθηναῖοι ποτὲ δὲν ὠνομάζαν δούλους μὲ τὰ σεπτὰ ὀνό-

ματα τοῦ Ἀρμοδίου καὶ τοῦ Ἀριστογείτονα, οἱ ἄλλοι δὲ Ἕλληνες σπανίως ἐπέτρεπαν τὴν ὀνομασία δούλων μὲ κλήσεις πού εἶχαν σχέσι μὲ ὀνόματα θεῶν καὶ μὲ γιορτὲς τους. Τὰ ὀνόματα τῶν δούλων διαλέγονταν ἀπ' τοὺς κυρίους τους, μὲ τὸν ἴδιο τρόπο πού ἓνας ἀπὸ τοὺς ἥρωες τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ εἶχε τὴ συνήθεια νὰ μετονομάζει Σοφίης, ὅλες τὶς ὑπηρέτριες πού ἔρχονταν στὴν ὑπηρεσία του. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἐξευτέλιζαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες μὲ κοροϊδία τὰ ὀνόματα τῶν ἐθνῶν, ἀπ' τὰ ὁποῖα στρατολογοῦσαν τοὺς δούλους, καὶ δὲν ἔδειχναν μικρότερη περιφρόνησι πρὸς τὰ ἴδια τὰ ἔθνη πού τὰ θεωροῦσαν ξένα τοῦ ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Χαρακτηριστικὴ δὲ εἶναι ἡ ὀνομασία ἐκείνη τοῦ βαρβάρου, ἡ ὁποία σημαίνει αὐτὸν πού μιλά ἀκαταλαβίστικα καὶ βγάζει φθόγγους ἀνάποδους, κατ' ἀντίθεσι πρὸς τὴ γλυκεῖα ἐλληνικὴ γλῶσσα. Θὰ μπορούσε νὰ γράψῃ κανεὶς πολ- λά, γιὰ τὰ ὅσα ἔλεγον οἱ Ἕλληνες γιὰ τὰ βάρβαρα ἔθνη, ἀλλὰ ἀρκούν λίγα παραδείγματα, διαλεγμένα κυρίως ἀπὸ τοὺς παροιμιογράφους, γιὰ νὰ δοῦμε πόσο συνήθιζαν νὰ ψεγάδιζον οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας τὰ ξένα ἔθνη.

Πονηροί, φοβεροὶ καὶ κακοὶ ψεγαδιάζονταν οἱ Αἰγύπτιοι, πρῶτους ὅμως στὴν πονηριά ἔβαζαν τοὺς Λυδοὺς καὶ τοὺς Κάρες, καὶ ἀπὸ δῶ βγήκε καὶ ἡ παροιμία: «Λυδοὶ πονηροί, δεύτεροί δ' Αἰγύπτιοι, τρίτοί δὲ πάντων Κάρες ἐξωλέστατοι». Γιὰ τὴν πονηριά καὶ γιὰ τὴν ψευτιά τῶν Καρῶν μᾶς τὸ δείχνει καὶ ἡ δυσφημιστικὴ παροιμία: «πρὸς Κά-

ρα, καρίζεις», πού εἶναι ἀνάλογη μὲ τὴν: «πρὸς Κρήτα, κρητίζεις». Ἐπίσης, ἐπειδὴ ἡ Ἑλλάδα εἶχε πολλοὺς δούλους Κάρες, οἱ Ἕλληνες τοὺς θεωροῦσαν σὰν ἀνάξιους καὶ μεταχειρίζονταν γι' αὐτοὺς τὶς παροιμίες: «ἐν Καρὸς μοίρα, ἐν Καρὸς αἴση, ἐν Καρὶ τὸν κίνδυνον». Τοὺς δὲ Λυδοὺς, πού εἶδαμε ὅτι μπαίνουν στὴν ἴδια γραμμὴ μὲ τοὺς Αἰγυπτίους γιὰ τὴν πονηριά, κι ἄλλιῶς τοὺς ἔβριζαν οἱ Ἕλληνες, μικροκλέφτες, κἀπηλούς κι ἀκόλαστους. Πονηροὺς λογάρι- ζαν καὶ τοὺς Κίλικες καὶ κείνους πού κατοικοῦσαν στὰ νότια τῆς Μ. Ἀσίας, καὶ «Κιλικίος δλεθρος» ἦταν οἱ κακοποιοὶ καὶ «ἐγκιλικίζεσθαι» ὀνομαζόταν ἡ κακοήθεια. Ἀπ' τοὺς ὑπόλοιπους μικρασιατικὸς λαοὺς, οἱ μὲν Φρύγες λέγονταν δούλοι νωθροί, οἱ δὲ Καππαδόκες εἶχαν τὴ χειρότερη φήμη. Γιὰ τὴν πονηριά ἐπίσης καὶ τὴν ἀπιστία κατηγοριοῦνταν οἱ ἄλλοι λαοὶ τῆς Ἀσίας, οἱ Σύριοι καὶ οἱ Φοίνικες, γιὰ τὴν ψευτιά δὲ οἱ Ἀραβες. Λεγόταν γιὰ τοὺς Ἀραβες καὶ κάποιος μῦθος πού ἐξηγοῦσε αὐτό τους τὸ ἐλάττωμα. Ὅταν κάποτε ὁ Ἑρμῆς ἔβαλε στ' ἄμαξι του ψέματα καὶ πονηριὲς καὶ γύριζε τὸν κόσμον, ἐφθάσε στὴ χώρα τῶν Ἀράβων. Ἐκεῖ ἀναποδογύρισε ἡ ἄμαξά του, λύθηκε τὸ φορτίο τῆς καὶ τ' ἄρπαξαν οἱ Ἀραβες. Γιὰ τσιγγουνιὰ στὸ φαὶ κατηγοριοῦνταν οἱ Μῆδοι καὶ γι' αὐτὸ «Μηδικὴ τράπεζα» σήμαινε τραπέζι μὲ λίγο φαὶ ἐτοιμασμένο. Γιὰ τὴν τροφὴν περιβόητοι ἦταν οἱ Τυρρηνοί, γι' αὐτὸ ἡ βρισιά: «Τυρρηνικὸν σκανδάλιον». Τοὺς Σκύθες δὲ τοὺς ψεγάδιζαν οἱ Ἕλληνες κυρίως γιὰ μπεκρήδες, ἀλλὰ καὶ ὡς δολίους πού ὅλο καὶ κάτι ἔκαναν στὰ κρυφά. Ἀπὸ δῶ βγήκαν καὶ οἱ παροιμίες: «ὁ Σκύθης τὸν ἵππον» ἢ «ὁ Σκύθης τὸν ὄνον». Ἐπίσης τοὺς κατηγοροῦσαν γιὰ μπεκρήδες, ἀφού μέλιστα καὶ εἰδικὸ ποτῆρι ὑπῆρχε «ἡ ἄμυστις», πού τὸ ἔλεγον ἔτσι, γιὰτὶ μ' αὐτὸ «ἄμυστι» σὰν κτῆνη ἔπιναν τὸ κρασί. Γιὰ τὴν ἀπιστία καὶ τὴν ἐπι- ορκία δύσφημοι ἦταν οἱ Θράκες. Ἀλλὰ μήπως ἡ ἔλλειψι πολιτικῆς ἐνότητας στοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες δὲν τοὺς χώριζε σ' ἐθνικὲς ἀναμεταξύ τους πολιτεῖες; Ἡ πολιτικὴ ἔχθρα ἔφερε σὲ πολλὰ μίσση τὶς πόλεις, καὶ

ἡ κοροϊδία ἔκανε πικρόχολη τὴ γλῶσσα τῶν Ἑλλήνων πολλὲς φορὲς ἐναντίων ὁμοφύλων τῶν. Ἡ ἀρχαία κωμωδία, τὸ ἀρχαῖο ἐπίγραμμα καὶ ἡ ἀρχαία παροιμιογραφία φύλαξαν γιὰ μᾶς τρανὰ δείγματα αὐτῆς τῆς ἐχθροπάθειας τῶν ἐλληνικῶν πόλεων. Τέτοιες γνωστὲς βρισιὲς ἀρχαίων πόλεων εἶναι τῶν Ἀβδηρῶν τῆς Θράκης καὶ τῆς Συβάριδος, ἐλληνικῆς ἀποικίας στὴν Ἰταλία. Ἀπ' τὴν πολυθρύλητη ἀβδηριτικὴ ἀνοησία ἡ νεώτερη ἐλληνικὴ λογοτεχνία ἔπλασε καὶ νέα λέξι, τὸν «ἀβδηριτισμό», καὶ εἶναι γνωστὸς ὁ ὀνομαστὸς «συβαριτικὸς βίος», ἡ δίαιτα κείνη τῶν κατοίκων τῆς Συβάριδος, ἡ τρυφερὴ καὶ μαλακή. Συβαριτῆς εἶχε καταντήσει ὡς σημαίνει κυρίως συντακτικὸ λάθος, δημιουργήθηκε ἀπὸ τὴ βαρβαρογλωσσία τῶν κατοίκων τῶν Σόλων τῆς Κιλικίας. Ἡ Ἀβυδος τῆς Θράκης γινόταν λογοπαίγνιο γιὰ πολλὲς κοροΐδες. Ἡ γριὰ ἑταῖρα Σινώπη ὠνομάστηκε Ἀβυδος. Ὁ Ἀριστοφάνης Ἀβυδοκώμην ὠνόμασε κάποιο συκοφάντη, γιὰ τὴν κακὴ συνήθεια πού εἶχαν οἱ Ἀβυδηνοὶ νὰ συκοφαντοῦν τοὺς ξένους. Ὅχι λιγώτερο κοροϊδευτικὸ ἦταν τὸ ὄνομα τῶν Ὀζολῶν λεγομένων Λοκρῶν. Καὶ εἶναι μὲν ἀλήθεια ὅτι αὐτοὶ οἱ Ὀζόλοι ἔλεγον ὅτι τ' ὄνομά τους προερχόταν ἀπὸ τὸ «ὄζος» πού σημαίνει τὸ κλαδί, ὑπῆρχαν ὅμως καὶ κείνοι πού νόμιζαν ὅτι ὠνομάστηκαν ἔτσι ἀπὸ τὸν Νέσσωνα ἢ τὸν Πύθωνα, πού τοὺς ἔβγαλε ἡ θάλασσα καὶ σάπισαν καὶ ἔβγαλαν στίς λοκρικὲς ἀκτὲς. Ἀλλὰ οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους πίστευαν ὅτι τὸ ὄνομά τους οἱ Λοκροὶ τὸ πῆραν ἀπὸ τοὺς τράγους, πού τὰ δερμάτα τους φοροῦσαν καὶ βρωμοῦσαν. Ἀπὸ τὰ ἄλλα ἐλληνικά ἔθνη δυὸ κυρίως κοροϊδεύονταν, οἱ Δωριεῖς καὶ οἱ Βοιωτοί. Οἱ πρῶτοι, γιὰ τὴ φτώχεια πού τοὺς ἔφερε τὸ πετρώδες καὶ ἀκαρπύ εἶδος τῶν ὠνομάζονταν κοροϊδευτικὰ Λιμοδωριεῖς. Περιέργως εἶναι ὁ χλευασμὸς ὁ παροιμιαῖος πού βγήκε γιὰ τοὺς Βοιωτοὺς ὡς ἀπαίδευτους, κι ὅτι ξεχωριστὰ εἶναι ἀδίκημένοι ἀπὸ τὴ φύσιν γιὰ μπουνταλάδες. Σ' αὐτὴ

τῇ συκοφαντίᾳ ἀρκοῦν ὡς ἀπάντησι τὰ ὀνόματα μερικῶν Βοιωτῶν, ὅπως τοῦ 'Ησιόδου, τοῦ Πινδάρου, τοῦ Πλουτάρχου, τοῦ Πελοπίδα, τοῦ 'Επαμεινώνδα καὶ τὰ εἰδώλια τῆς Τανάγρας. Ἀλλὰ τοὺς Βοιωτοὺς ἐβλαπτε ὅπωςδὴποτε τὸ γειτόνεμα μὲ τοὺς 'Αθηναίους, πού ὄχι καὶ λίγο συνετέλεσαν βέβαια στὴ γελοιοποίησίν τους. Ἐτσι ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι τὴς παροιμίας «Βοιώτιον οὖς» καὶ «Βοιωτία ὕς», γιὰ τοὺς ἀπαίδετους, ἀγροίκους καὶ ἀναίσθητους. Ὁ Ρόδιος ποιητῆς Ἀνταγόρας, διαβάζοντας κάποτε στὴ Θῆβα μπροστὰ στὸν κόσμον τῇ Θηβαΐδα του, εὗρισκε τόσο ἀπαθεῖς τοὺς ἀκροατὲς πού μὲ κανένα σημάδι δὲν ἔδειχναν τὸ ἐνδιαφέρον τους, ὥστε θυμωσε καὶ κλείνοντας τὸ βιβλίον εἶπε: «Εἰκότως καλεῖσθε Βοιωτοί· βοῶν γὰρ ὧτα ἔχετε». «Βοιωτίος νοῦς» κατάντησε νὰ σημαίνει τὸν βλάκα, καὶ ὁ Λουκιανὸς δὲν βαρέθηκε νὰ παραστήσει αὐτὸν τὸν Δία νὰ λήῃ πρὸς τὸν 'Ηρακλῆ: «'Ηράκλεις, ὦ 'Ηράκλεις, ἀγροίκον τοῦτ' εἴρηκας καὶ δὲν ὧς Βοιώτιον».

Ἀλλὰ καὶ ἄλλες πόλεις ψευδιάζονταν μὲ σκληρὰ λόγια ἀναμεταξύ τους. Οἱ Ἀργεῖοι ἦταν περιβόητοι ὡς φῶρες (κατάσκοποι), οἱ Ἐρετριεῖς ὡς τρυφήλοι, οἱ Κολοφῶνιοι ὡς ὕβριστᾶι, οἱ Μυκόνιοι γιὰ τὴ γλισχρότητά τους, οἱ κάτοικοι τοῦ Ρηγίου γιὰ τὴ δειλία τους, οἱ Μεγαρεῖς γιὰ τὰ προσποιητὰ δάκρυα, οἱ Χαλκιεῖς γιὰ τὴ φυλαργυρία, πού οὐκ οὐκ μὲ τῶν Κρητῶν ἀντιστοιχοῦσε, ἐξ οὗ καὶ ἡ παροιμία «Κρῆς πρὸς Αἰγινήτην», οἱ Σινωπαῖοι γιὰ τὴν ἀσχημοσύνη τους καὶ ἄλλοι γιὰ ἄλλα. Καὶ τόσο γνωστὲς καὶ διαδεδομένες ἦταν στοὺς Ἕλληνες αὐτὲς οἱ δυσφημίες, ὥστε καὶ ρήματα ἔκαναν, ὅπως εἶναι τὰ «σιφνιάζειν», (διαζῶ βίον ἄστων), «κρητίζειν», «λεσβιάζειν», ἀνάλογα μὲ τὰ «καρίζειν», «αἰγυπτιαίνειν» καὶ τὰ παρόμοια.

Οἱ Καππαδόκες ἦταν περιβόητοι γιὰ τοὺς κακοὺς τρόπους τους. Ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ τρία κάππα τῆς παροιμίας, ἡ ὁποία ἔλεγε: «Τρία κάππα κάκιστα, Καππαδοκία, Κρήτη καὶ Κιλικία».

Ἐνα ἐπίγραμμα τοῦ ὁποίου ἡ κακία ξεπερνᾷ καὶ αὐτὴν τὴ μοχθηρία γιὰ τὴν ὁποία κακίζονται οἱ Καππαδόκες εἶναι τὸ ἑξῆς:

«Καππαδόκην ποτ' ἔχιδνα κακὴ
δάκεν· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ
κάτθανε, γευσάμενη αἵματος
ιοβόλου.»

Κι ἄλλο ἐπίγραμμα ἐναντίον τῆς καππαδοκικῆς φαυλότητος στὴν ἀνθολογία προσγράφεται στὸ Δημόδοκο, ἐνῶ πολὺ σωστὰ ἀναγνωρίστηκε ἀπ' τοὺς νεώτερους ὅτι εἶναι ποίημα τῶν βυζαντινῶν χρόνων, καὶ γράφτηκε ὁσαυτὸς λίγο μετὰ τὸ 534, ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, κατὰ τοῦ ἐπάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου, ὁ ὁποῖος ἦταν Καππαδόκης:

«Καππαδόκαί φαῦλοι μὲν αἰεὶ, ζώ-
νῃ δὲ τυχόντες,
φαυλότεροι, κέρδους δ' εἵνεκα
φαυλότατοι·
ἦν δ' ἄρα δις καὶ τρις μεγάλῃς
δράμονται ἀπῆνης,
δὴ ρα τότε» εἰς ὥρας φαυλεπι-
φαυλότεροι.
Μή, λίτομαι, βασιλεῦ, μὴ τετρά-
κισ, ὅφρα μὴ αὐτὸς
κόσμος ὀλισθήσῃ καππαδοκιζό-
μενος.»

Μὲ τὸ δηκτικὸ αὐτὸ ἐπίγραμμα παρακαλεῖται ὁ αὐτοκράτορας μὴ τυχὼν ἀνεβάσῃ γιὰ τέταρτη φορά στὴν ἀρχὴ τὸν Ἰωάννην, γιὰ τὸν ὁποῖο ξέρουμε καλὰ ὅτι δυὸ φορές ἀνεδείχτηκε ἐπάρχος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸ 530 καὶ τὸ 534, καὶ αὐτὸ γιὰτὶ οἱ Καππαδόκες, οἱ ὁποῖοι πικρόχολα λέγονται πάντα φαῦλοι, γίνονται ἀκόμα πιὸ φαῦλοι, ὅταν ἀνεβαίνουν σ' ἀξιώματα. Τῶν ἀξιωματῶν ἐνδεικτικὰ εἶναι ἡ ζώνη, γιὰ τὴν ὁποία γίνεται λόγος στὸ ἐπίγραμμα, καὶ ἡ ἀπῆνη, δηλαδὴ ἡ ἀσημένια ἄμξα πάνω στὴν ὁποία ἀνέβαινε συνήθως ὁ ἐπάρχος.

Ὅπως δὲ στὴν ἀρχαιότητα, ἔτσι καὶ στοὺς μέσους χρόνους, οἱ Ἕλληνες γύρισαν τὰ ὅπλα τῆς δυσφημίας, ὅχι μονάχα ἐναντίον τῶν ξένων ἔθνων, ἀλλὰ καὶ ἐναντίον τῶν ἑαυτῶν τους. Καὶ μάλιστα περιέργη εἶναι ἡ νέα ἔννοια γιὰ τὴ βρισιά τὴν ὁποία πῆρε αὐτὸ τὸ ἐθνικὸ ὄνομα τῶν Ἑλλήνων. Οἱ Βυζαντινοί, χωρὶς νὰ ξεχνοῦν ὅτι τὸ κράτος τῶν αὐτοκρατῶν εἶχε στήσει τὸ θρόνον του στὸ κτίσμα τοῦ Κωνσταντίνου, στὴ

Νέα Ρώμη, ὡς διάδοχο τῆς παλαιᾶς ρωμαϊκῆς ἀρχῆς, ὠνόμαζαν τοὺς ἑαυτοῦς των Ρωμαίους. Οἱ βασιλιάδες τῆς ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας ὠνόμαζαν τοὺς ἑαυτοὺς των αὐτοκράτορες τῶν Ρωμαίων καὶ ἡ βυζαντινὴ ποίησι τοὺς ἐξυμνοῦσε καὶ τοὺς ἔλεγε Αὐσονάρχες, σὰν νὰ ἦταν Ἴταλοι. Ἀνάμεσα δὲ στὴν ἐκρωμάσι ἐκείνῃ τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματος τοῦ ἑλληνικοῦ γένους, ἡ ὁποία εἶχε ἀρχίσει ἀπ' αὐτοὺς τοὺς χρόνους τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, ὅταν ὁ Καρακάλλας εἶχε ἐξαπλώσει τὸ δικαίωμα τοῦ Ρωμαίου πολίτη σ' ὅλους τοὺς Ἕλληνες ὑπηκόους τῆς Ρώμης, ἡ ὀνομασία τῶν Ἑλλήνων ἄλλαξε ὡς ὕβριστικὴ ἐπωνυμία, τοὺς σήμαινε τοὺς ἀρχαίους ἐθνικούς, τοὺς εἰδωλολάτρες, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς χριστιανικοὺς ὑπηκόους τῶν δῆθεν Ρωμαίων αὐτοκρατῶν πού ἀνέβαιναν στὸ θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Εἶναι γνωστὸ τὸ ὄνομα τῶν Ἰσαύρων, μὴς ἀπὸ τὴς κραταιότερες καὶ ἐνδοξότερες βυζαντινῆς δυναστείας, τῆς ὁποίας ἱδρυτὴς ὑπῆρξε ὁ Λέων ὁ Γ', πού ἀνέβηκε στὸ βυζαντινὸ θρόνον τὸ 716. Τοῦ μεγάλου τούτου ἐκονομαχοῦ ἡ ἱστορία φύλαξε τὴν ἐπωνυμία Ἰσαυρος μὲ τὴν ὁποία εἶναι γνωστὸς. Ἄν ὅμως ὁ Λέων εἶχε πιθανώτατα γονεῖς Ἰσαύρους, εἶναι ὅμως γέννημα τῆς Γερμανίας, ἡ ὁποία ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὴν Ἰσαυρία πού βρίσκεται στὴν Κομμαγενὴ κοντὰ στὰ σύνορα τῆς Καππαδοκίας. Κι ὅμως οἱ εἰκονολάτρες μνημονεύουν τὴν πατρίδα τῶν γονιῶν ἐκονομαχῶν, ἐπειδὴ οἱ Ἰσαυροὶ ἦταν ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀρχαιότητα περιβόητοι γιὰ τὴ ληστεία καὶ τοὺς κακοὺς τοὺς τρόπους. Οὐτὲ ξεχνοῦσαν οἱ Βυζαντινοί, ὅτι ἡ χώρα κείνῃ τῶν δυστυποτάκτων ληστῶν, ἐναντίον τῶν ὁποίων καὶ αὐτοὶ οἱ Ρωμαῖοι εἶχαν ἀγωνισθῇ, εἶχε δώσει ὄχι μικρὰ πράγματα στὴ βυζαντινὴ βασιλεία ἐπὶ Ἀρκαδίου καὶ Θεοδοσίου τοῦ Μικροῦ. Δυὸ μισοὶ αἰῶνες πρὶν ἀπὸ τὸν εἰκονομαχὸ Λέοντα, εἶχε ἀνεβῇ στὸ βυζαντινὸ θρόνον τραχὺς καὶ ἀσχημος γόνος τῆς Ἰσαυρίας, πού εἶχε καὶ ὄνομα καὶ μορφὴ βαρβαρική, Τρασκαλισσαῖος, ὁ γαμπρὸς τοῦ Λέοντος

τοῦ Β', ὁ γνωστὸς ὡς βασιλεὺς μὲ τὸ ἑλληνικὸ ὄνομα Ζήνων. Οἱ μισητὲς ἀναμνήσεις τῆς βασιλείας τοῦ Ζήνωνος ἔκαναν ἀκόμα πιὸ ἀντιπαθὲς τὸ ὄνομα καὶ ἄλλων Ἰσαύρων στοὺς Βυζαντινοὺς.

Γιὰ τὴν ἀντιπάθεια τῶν Βυζαντινῶν πρὸς τοὺς Σλάβους σὰν μεγάλο παράδειγμα φέρεται συνήθως μιά φράσι γιὰ τὸν Κωνσταντῖνον τὸν Πορφυρογέννητον: «γαρσδοειδὴς ὅψις ἐσθλαβωμένη». Τὴν πολυθρύλητη αὐτὴ βρισιά τὴν εἶπε γιὰ τὸν αὐτοκράτορα κάποιος γραμματικὸς περιβόητος, ὁ Εὐφῆμιος, σ' ἓνα Πελοποννήσιο, συγγενὴ τοῦ αὐτοκράτορα Ρωμανοῦ, τοῦ διαδόχου τοῦ Πορφυρογέννητου, πού καυχιοῦταν γιὰ τὴν εὐγένειά του. Διάφορες ὑπῆρξαν οἱ ἐξηγήσεις γιὰ τὸ ἐπίθετο «γαρσδοειδὴς», πού μερικοὶ τὸ θέλουν συνώνυμο μὲ τὸ «γαδαροειδὴς», ἄλλοι δὲ τὸ βγάζουν ἀπ' τὸ σλαβικὸ «γορόσδο», πού σημαίνει τὸν πονηρό, καὶ κάποιος τέλος προσπάθησε νὰ τὸ ἐρμηνεύσῃ ἀπὸ τὴ μανιάτικη λέξι «σγάρσο», πού σημαίνει κόκκινη ταινία, πού φέρουν πάνω στὸ ροῦχο οἱ γυναῖκες πού ζοῦν οἱ ἄνδρες τους. Ἀλλ' ὅπωςδὴποτε καὶ μ' ὅποιο τρόπο καὶ ἂν ἐξηγηθῇ τὸ ὕβριστικὸ ἐπίθετο, ἀναμφισβήτητο εἶναι ὅτι ὁ γραμματικὸς Εὐφῆμιος θέλησε νὰ βάλῃ μουντζούρα στὸν Πελοποννήσιο πῶς ἦταν ἀπὸ κακὸ γένος. Κι ὅμως πολὺ περιέργου εἶναι ὅτι ὁ ἄνδρας, πού ἐναντίον του πετάχτηκε αὐτὴ ἡ βρισιά, ἦταν πολὺ ἀξίος τῆς βασιλικῆς κηδεμονίας καὶ λογιώτατος. Μονάχα δὲ ἡ δυσμένεια στὴν ὁποία περιήλθε στὴ βυζαντινὴ αὐλὴ, καὶ πού τὸν ὥδηγεσε τέλος καὶ σ' ἐξορία ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι, ἐξηγεῖ τὴ βρισιά τοῦ Εὐφημίου, ἀπ' τὴν ὁποία βγαίνει ἡ περιφρόνησι τῶν Βυζαντινῶν πρὸς τοὺς Σλάβους. Εὐκολοεξηγήτητ εἶναι καὶ ἡ μέχρι σήμερα ἱκανὴ διάδοσι τοῦ ὀνόματος «Καταλάνος», γιὰ βρισιά καὶ περιφρόνησι. Εἶναι δὲ τὸ Καταλάνος αὐτὸ ἡ ἐθνικὴ ὀνομασία τῶν κατοίκων τῆς Καταλωνίας στὴν Ἰσπανία. Γιὰ νὰ καταλάβουμε τὴν ὕβριστικὴ ἔννοια, στὴν ὁποία κατάντησε τὸ ἐθνικὸ τοῦτο ὄνομα, ἀρκεῖ νὰ θυμηθοῦμε τὰ διεινὰ πού ὑπέστη κατὰ τὸν 14ον αἰῶνα

ὁ μεσαιωνικὸς Ἑλληνισμὸς ἀπ' τὴς ἐπιδρομῆς τῆς Καταλωνικῆς Ἑταιρείας. Οἱ Καταλάνοι αὐτοί, ὅταν τέλειωσε ὁ πόλεμος μεταξύ τοῦ βασιλιά τῆς Σικελίας Φρειδερίκου καὶ τοῦ βασιλιά Καρόλου τοῦ Ἀνδριανού, γενόμενοι δεκτοὶ τοῦ βυζαντινοῦ κράτος ἀπ' τὸν αὐτοκράτορα Ἀνδρόνικο Β' τὸν Παλαιολόγο, ὑπηρέτησαν μὲν μέχρι τινὸς τὸ Βυζάντιο ἐναντίον τῶν Τούρκων, ἀλλὰ ὕστερα ἔγιναν ἀληθινὴ μάστιγα. Τὸ 1311 κατάρθρωσαν νὰ πάρουν τὴν Ἀθήνα ἀπὸ τοὺς Γάλλους, δέσποσαν δὲ καὶ στὴν κοιμῆτα τῶν Σαλωνῶν, κι ἄφησαν στοὺς Βυζαντινοὺς ἀλησμόνητες ἐντυπώσεις ὠμότητος καὶ πλεονεξίας. Ὀλιβερὴ δὲ εἰκόνα τῶν ἀκατονομάστων βαιοπραγῶν τῶν Καταλάνων, μᾶς δίνει μιὰ σελίδα, πού ἀξίζει νὰ τὴν διαβάσῃ κανεὶς, τοῦ Βυζαντινοῦ συγγραφέως Θεοδούλου τοῦ Μαγίστρου, ἐνὸς ἀπὸ τοὺς συμβούλους τοῦ αὐτοκράτορα Ἀνδρόνικου τοῦ Παλαιολόγου. Ἀλλὰ κι ἂν θεωρήσουμε ὑπερβολικὰ τὰ λεγόμενα τοῦ Θεοδούλου, ἀρκεῖ ἡ ὁμολογία ὁμοφύλου των συγγραφέως καὶ στρατιώτου, τοῦ Μουντάνερ, πού καυχιέται ὅτι οἱ Καταλάνοι ἔκαναν στοὺς Ἕλληνας τὰ κατὰ δύναμι μεγάλα κακά. Αὐτὰ δικαιολογοῦν τὴν διατήρησιν στὸν ἑλληνικὸ λαὸ τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματος τοῦ Καταλάνου γιὰ βρισιά. Ἔτσι μιὰ κόρη σ' ἓνα δημοτικὸ τραγοῦδι κείνης τῆς ἐποχῆς δίνει στὸν ἑραστή της — ἂν τὴν ξεχνοῦσε — τὴν παρακάτω κατάρα, στὴν ὁποία ἡ αἰχμαλωσία ἀπὸ τοὺς Καταλάνους μπαίνει στὴν ἴδια γραμμὴ μὲ τὰ φοβερώτερα παθήματα πού γνώρισαν οἱ Ἕλληνες:

Ἄν βουλευθῆς νὰ μ' ἀρνηθῆς καὶ
νὰ μ' ἀλημονήσης,
σὲ τούρκικα σπαθιά σὲ ἰδῶ, σὲ
Καταλάνου χέρια.
Ἀράπηδες νὰ σ' εὗρουν καὶ μαῦ-
ροι νὰ σὲ σώσουν
κι εἰς ὄχλον σαρακηνικὸν τρεῖς
μαχαίριές σου δώσουν,
οἱ δυὸ ν' ἀγγίξουν στὴν καρδιά κι
ἡ ἄλλη στὰ μυαλά σου,
καὶ στὸν ἄρπον τῆς θάλασσης νὰ
βροῦσιν τὰ μαλλιά σου,
καὶ τότες νάρθω νὰ σὲ ἰδῶ, διὰ
παρηγορίᾳ μου,

στὸ ξόδι σου νὰ ξηγηθῶ, νὰ δρο-
σιστῇ καρδιά μου.

Οἱ Ἀραβες, λαὸς ἀπὸ τὸν ὁποῖο πολλὰ κακὰ ὑπέστη ὁ Ἑλληνισμὸς τῶν μέσων χρόνων, ἦταν εὐλόγο νὰ ἐπισύρουν τὴν ἐθνικὴ ὀργή τῶν Ἑλλήνων. Δὲν γνωρίζουμε ἐκφράσεις ὕβριστικῆς πού εἰπωθήκανε ἀπ' τοὺς Βυζαντινοὺς κατὰ τῶν Σαρακηνῶν, ἀλλὰ ὁ νεώτερος ἑλληνισμὸς ἔσωσε παροιμίες καὶ παροιμιακὲς ἐκφράσεις πού ἡ ἀρχὴ τῶν βρισκείται στοὺς βυζαντινοὺς χρόνους. «Σαρακηνὸς στὸ σπῆτι σου, καὶ σὺ ὅπου θέλεις γύρευε» ἢ: «Σαρακηνὸς εἰς τὸ σπῆτιν σου, καὶ σὺ ὅπου θέλεις ὀδευε», εἶναι παροιμίες πού δείχνουν τὴς ἐπιδρομῆς ἐκείνων τῶν χρόνων. Στὴ γλῶσσα ἐπίσης τοῦ νέου ἑλληνικοῦ λαοῦ ὁ Σαρακηνὸς παραστένεται σὰν διάβολος, τὴν δὲ ὁρμή καὶ τὴς ἐπιδρομῆς τῶν Σαρακηνῶν μᾶς δείχνει ἡ παροιμιακὴ ἐκφρασι τῆς Ζακύνθου «Σαρακηνοὶ καὶ Μόροι», πού σημαίνει κείνους τοὺς πολλοὺς πού μαζεύνονται ἀπὸ λογιῶ — λογιῶ μέρη. Τέλος σ' αὐτὲς τὴς βρισιῆς τοῦ βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ ἡ περιφρόνησι, μετὰ τὸ σχίσμα, πρὸς τοὺς λαοὺς τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ «Λατίνος» ἔγινε στοὺς Ἕλληνας τοῦ μεσαίωνα λέξι ὕβριστικὴ, πού πῆρε μεγαλύτερη σημασία ἰδίως μετὰ τὴν ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς Σταυροφόρους τὸ 1204. Χαρακτηριστικὰ εἶναι τὰ λόγια τοῦ Νοταρᾶ κατὰ τὴς παραμονῆς τῆς τελευταίας ἀλώσεως: «Κρειττότερος ἔστιν εἰδέναι ἐν μέσῃ τῇ πόλει φακίλιον Τούρκων ἢ καλύπτραν λατινικὴν.»

Παροιμιώδης ἔμεινε στοὺς Ἕλληνας ἡ ἀσυμφωνία μεταξύ τους, πού ἀποτελεῖ ἓνα σημεῖο στὸ ὁποῖο... συμφωνοῦν ὅλοι. Ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρο τὸ ἔθνος ἀσχολήθηκε μὲ τὸ κορόιδεμα καὶ τὴν παιγνιώδη σάτιρα γιὰ κάθε μιὰ ἀπὸ τὴς ἐλληνικῆς πατρίδες. Ἀπ' ὅλους τοὺς Ἕλληνας αὐτοὶ πού ἔχουν ἀκούσει τὰ περισσότερα εἶναι οἱ Κρητικοὶ καὶ οἱ Χιώτες. Καὶ γιὰ μὲν τοὺς Κρητικούς ἐξακολούθησε τὸ ἀρχαῖο κορόιδεμα, γιὰ τὴν ψευτιά καὶ τὴν ἀπιστίαν τους, γι' αὐτὸ λένε τὴς παροιμίες:

«Κρητικὸ κι ἂν κάμης φίλο,
κράτει πάντοτε καὶ ξύλο»,

«Μᾶς ἐνοιῶσαν κι οἱ Κρητικοί,
πῶς εἴμαστε Χανιώτες».

Οἱ δὲ Χιώτες, ἂν πιστέψουμε στὴν ἐναντίον τους καταλαλιὰ τῆς δημώδους παροιμογραφίας, ἔγιναν χειρότεροι ἀπ' τοὺς Ἀθηναίους τῆς ἀρχαιότητος. Ποιὸς δὲν ξέρει τὴ φράσι: «Τὴν ἔπαθε χιώτικα» καὶ τὴς παροιμίες:

«Ὅλ' οἱ Χιώτες εἰν' ἄλλοι,
ποιὸς ὀλίγο, ποιὸς πολὺ»,

«Εἶδες πράσιν' ἄλλο;»
εἶδες καὶ Χιώτῃ γνωστικό!»

Ἄλλ' ὑπάρχει τουλάχιστο καὶ μιὰ παροιμία μὲ τὴν ὁποία ἡ νεοελληνικὴ βλασφημία μοίρασε ἐξ ἰσου τὴν παλαβάδα στοὺς Χιώτες καὶ τοὺς Μανιάτες:

«Εἶδες πράσιν' ἄλλο;»
Εἶδες Χιώτῃ φρόνιμο.
Εἶδες γουρούνι παστρικό;
Εἶδες Μανιάτῃ γνωστικό!»

Ἄπορρῃ κανεὶς πῶς ὁ Ἕλληνας ἔβαλε στόχο τῆς εὐφυολογίας του δυὸ ἀπ' τοὺς πῶς ἐξυπνοὺς συμπατριῶτες του, τὸν Χιώτῃ καὶ τὸν Κρητικὸ. Οἱ Χιώτες μάλιστα πειράζονται καὶ μεταξύ τους. Καὶ οἱ μὲν Βεσσιανοί, οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ Βέσσα, ψεγαδιάζονται ἀπ' τοὺς συμπατριῶτες τους νησιῶτες γιὰ τὴς πολλῆς γνώμης καὶ τῆς δυσκολίας τους νὰ συνεννοηθοῦν μεταξύ τους καὶ ὅπως λέει ἡ παροιμία:

«Δεκαοχτὼ ν' οἱ Βεσσιανοί,
κι ἔχουν εἴκοσι θεοὺς»,

οἱ δὲ κάτοικοι τῶν Καρδαμυλῶν, οἱ Καρδαμυλιῶτες, κοροϊδεύονται γιὰ τὴν ἀνικανότητά τους:

«Ἐκατὸ Καρδαμυλιῶτες
ἓνα γάδαρο φορτώναν!»

Ἀλλὰ τέτοιες παροιμίες ἀναφέρονται μὲ παραλλαγὴς καὶ σ' ἄλλες ἑλληνικῆς πατρίδες. Ἔτσι λέγουν:

«Δώδεκα Καλαμισιῶτες,
δεκατέσσερες κουβέντες.»

Καί: «Δώδεκα Μυτιληνιοὶ ἓνα γάδαρο φορτώναν καὶ πάλι φώναζαν: ἀνάθεμα στὴ μοναξιά μας.» Ἐξωριστὸ λαϊκὸ χαρακτήρα ἔχει ἡ παροιμία:

«— Καλημέρα, Ξενοῦ.
— Καλῶς τὸ Λιοντῆ.
— Ἦκουσες τὸ μπούμ;
— Ἦκουσά το!
— Ἐγὼ μού 'τανε»,

πού λέγεται γιὰ κείνους πού μιλοῦν μονότονα καὶ χωρὶς χάρι. Ἀκούστε ὁμως ἀπὸ πού γεννήθηκε αὐτὴ ἡ παροιμία κατὰ λαϊκὴ διήγησι: «Στὸ χωριὸ τῆς Χίου Βροντάδος ἓνας ὑπηρέτης ἦταν ἀγαπητικὸς μὴς κοπέλας. Τὸ βράδι, ἀφοῦ τέλειωνε τὴν ὑπηρεσία του, ἔβγαινε γιὰ νὰ «κλώσῃ» μὲ τὴν ἀγαπημένην του. Πρωτοῦ νὰ πάῃ σπῆτι τῆς, πυροβολοῦσε, κι ὅταν πῆγαινε κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρο, ἔριχνε πετραδάκια, κι αὐτὴ, ἀκούγοντας τὸ σύνθημα, ἔβγαινε στὸ παράθυρο καὶ κάνανε τούτῃ τὴ κουβέντα:

— Καλησπέρα, Ξενοῦ.
— Καλῶς τὸ Λιοντῆ.
— Ἦκουσες τὸ μπούμ;
— Ἦκουσά το.
— Ἐγὼ μού 'τανε...»

Ἀφοῦ πολλὴ ὥρα δὲ μιλοῦσαν, ἔλεγε πάλι:

— Καληνύχτα, Ξενοῦ.
— Στὸ καλὸ, Λιοντῆ.

Καὶ ἡ Ξενοῦ ἐμπαινε καὶ σφαλοῦσε τὸ παραθύρι τῆς, ὁ δὲ Λιοντῆς γυρίζε στὴν ὑπηρεσία του, ἑτοιμὸς νὰ γυρίσῃ τὴν ἄλλη μέρα, γιὰ νὰ ξανακάνῃ τὴν ἴδια κουβέντα.»

Ὁ νεώτερος Ἑλληνισμὸς, κυρίως οἱ γύρω στὴν Ἐπτανήσο, ἔκαναν διάφορα πειράγματα γιὰ λογαριασμὸ τοῦ φτωχοῦ νησιοῦ τῶν Παξῶν. Οἱ Παξιῶτες νομίζουν τὸ νησί τους σὰν τὸν ἀφαλὸ τῆς γῆς, κατὰ τὸ γνωστό:

«Παξοὶ κι Ἀντιπάξοι
Λόντρες δεκάξι.»

Πολλὰ εἶναι τ' ἀνέκδοτα γιὰ τοὺς Παξιῶτες, ἀλλὰ ἓνα εἶναι τὸ χαρακτηριστικώτερο ἀπ' ὅλα: «Δυὸ κουτοὶ Παξιῶτες, μιὰ φορὰ ταξίδευσαν μαζί, μὲ τὸ καράβι. Καὶ ὁ μὲν ἓνας καθόταν στὴν πλώρη, ὁ δὲ ἄλλος στὴν πρύμη. Μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας πίστεψαν ὅτι δὲν εἶναι ἓνα μονάχα τὸ καράβι, πού τάραζε τὴν ἡρεμία τῆς νύχτας, ἀλλὰ δυὸ διαφορετικὰ. Λοιπὸν ὁ ἓνας φώναζε στὸν ἄλλον, σὰν νὰ φώναζε σὲ καπετάνιο ἄλλου καραβιοῦ:

— Αϊ, καραβοκύρη, τί καλά φόρ-
τωσες ;

— Κεραμίδα, κι έναν παπά,
άπάντησε ο άλλος.

Χαρούμενος τότε ο πρώτος για τη
σύμπτωση επανέλαβε :

— Κι έμεις το ίδιο, κεραμίδα
κι έναν παπά.»

Παραδόξως δέ κυρίως νησιώτες
είναι και οι άλλοι δυσφημισθέντες από
τους νέους Έλληνες. Για τη φτώχεια
των Σιφνιακών προικιών λένε :

« Τό Σιφνέικο ποδοσίδι,
μια έλιά κι ένα κρομμύδι.»

Οι Ίθακήσιοι κοροϊδεύονται με
την παροιμία : «Οί Θιακοί με τη σο-
φία βρήκαν τη Θεότητα», ενώ, άπε-
ναντίας, ή πολυμηχανία άνήκει στους
Κεφαλλωνίτες, που λέγονται « τρυ-
ποτσούκαλα ». Για τους Παριανούς
λέγουν οι γειτόνοι τους Μηλιώτες :

« Μά δέ θέλω από την Πάρο,
μήτε κόττα για να πάρω,
μήτ' αυγό, μήτε κροκό,
μήτε πράμα θηλυκό.»

Τό όνομα των Λεριωτών τό
συγκρίνουν με τη λέρα. Οι δέ Να-
ξιώτες λέγονται άνάξιοι με λογοπαί-
γνιο και παρασταίνονται ότι συνδυά-
ζουν την κουταμάρα με την καυχήσι-
α : « Ένας Ναξιιώτης πήγε στην Άμορ-
γό και είδε όσο καιρό ήταν εκεί τη
σελήνη να μικραίνει, γυρίζοντας δέ
ύστερ' από λίγο στη Νάξο πρόσεξε
πώς ή σελήνη μεγάλωνε. Άπορώντας
για τη διαφορά του μεγέθους της,
στά δυό νησιά, φώναξε :

« Φέγγος, φέγγος, φέγγαρος,
και της Άξιάς ο φέγγαρος,
όχι της Άμοργούς τό φεγγαράκι.»

Τέσσερα δέ νησιά, μαζί με την Πε-
λοποννησιακή χερσόνησο, αποτελούν
τό νεοελληνικό κείνο πεντάλογο της
κακολογίας, ό όποιος μονάχα στά
τρία παροιμιακά κάππα της αρχαίας
έλληνικής δυσφημίας μπορεί να βρή
τό άνάλογό του :

« Τρία κάππα κάκιστα,
δυό μι παγκάκιστα,
Κρήτη, Κύπρος και Κεφαλλονιά,
Μυτιλήνη και Μοριάς.»

Και οι μέν Κεφαλλωνίτες ψεγαδιά-
ζονται για ψεύτες, κι αυτό γιατί
κατά κάποια κοινή παράδοσι στο νησί
τους χυθήκανε τά ψέματα, όταν έ-
σπασε τό γεμάτο ψευτιές τσουβάλι
του διαβόλου, όπως οι άρχαιοί έλε-
γαν για την Άραβία πώς εκεί έσπασε
ή γεμάτη ψέματα άμαξα του Έρμη.
Της Μυτιληνής επίσης τ' όνομα κα-
κολογιέται και σ' άλλη κοινή παροι-
μία, πολύ γνωστή :

« Άθηναίοι και Θηβαίοι,
και κακοί Μυτιληναίοι.»

Περίεργο μ' όλ' αυτά είναι ότι,
μαζί με τους χωρικούς της Άττικής,
ψεγαδιάζονται κι οι Μυτιληναίοι.
Άλλά ή Μυτιλήνη, αυτή που μνημο-
νεύεται με την Άθήνα και τη Θήβα,
δέν είναι ή λεσβιακή, μά τ' όνομα
αυτό άναφέρεται σε κάποιο μικρό
βοιωτικό χωριό, που χάθηκε, και
στη θέση του τώρα βρίσκεται τό Κο-
κοσάλεσι. Άς σημειωθεί δέ ότι στη θέση
Λάκκα Ίμάδι, γύρω από κείνο τό
χωριό, βρίσκονται τάφοι κι έρείπια.

Άν αυτή την παράδοσι την πα-
ραδεχθούμε για σωστή, εύκολα έξη-
γείται ότι οι Μυτιληναίοι είναι γει-
τόνοι με τους Θηβαίους και τους
Άθηναίους. Υπάρχει δέ και τό έλ-
ληνικό ποιηματάκι με τό όποιο ψάλ-
λεται ό άναβαλλόμενος σε πολλές μαζί
έλληνικές πόλεις. Τό ποιηματάκι
αυτό βρίσκεται σ' ένα ζακυνθινό χει-
ρόγραφο και εκδόθηκε από τον μα-
καρίτη άρχιεπίσκοπο Ζακύνθου Νι-
κόλαο Κατραμή, στα « Φιλολογικά
Άνάλεκτα Ζακύνθου ». Τό ποιημα-
τάκι λέει :

« Αί μέν Θήβαι κοπρεαί
κι αί Άθηναί δολεραί,
Κόρινθος όδυνηρά
και ή Κορώνη μοχθηρά,
Άρτα είν' φθοροποιά
κι Ίωάννινα μωρά,
Τρίκαλα τρία κακά.
Λύτρωσέ με, Κύριε,
τών τοιούτων ... κακών.»

Άρχαιοι λοιπόν, μεσαιωνικοί και
νεώτεροι Έλληνες, σαν να μοιράστη-
καν άναμεταξύ τους την κακο-
λογία ξένων και δικών. Άλλά άρκε-
τά είπαμε για τά πικρόχολα γεννή-
ματα της έλληνικής ειρωνείας. Θά

παραθέσουμε τό έργο ενός νέου Έλ-
ληνα συγγραφέα σαν αντίδοτο, ό-
που γράφονται μονάχα τ' άγαθά έλ-
ληνικών και ξένων χωρών. Είναι του
άστέιου πολυγράφου του 17ου αι-
ώνος Καισαρίου Δαπόντε ό « Κανών
περιεκτικός πολλών εξαιρέτων πρα-
γμάτων, των εις πολλάς πόλεις και
νήσους και έθνη και ζώα έγνωσμένων ».
Όλα τά θαυμάσια κι εξαιρετικά το-
πία, άξιοθέατα και κτίρια, ώραία προ-
ϊόντα των τριών βασιλείων της φύ-
σης, των άνδρών και έθνών άρετές,
τροφήμα και έργα τέχνης, συγκέντρωσε
στο ίδιο ποίημα ό Σκοπελίτης μονα-
χός, κάνοντας ένα ώραίο ψηφιδωτό.
Για δείγμα δημοσιεύουμε την πρώτη
ώδη του Δαποντείου κανόνος :

« Άνοιξω τό στόμα μου και διη-
γήσομαι άπό πολλα, εξαιρετα πράμα-
τα, δεύτε άκούσατε, δεύτε άρχοντες,
δεύτε πραγματευτάδες, δεύτε και οι
πλούσιοι, δεύτε και οι πένητες.

» Κρασί Σκοπελίτικο, κουμανταριά
ή Κυπριώτικη, μοσχάτο Σαμιώτικο,
και μερικά της Φραγκιάς, Δάντηςκας
βούκκας δέ, και Βλαχοπογδανίας,
ροσόλια Κορφιάτικα, έλεκτά πρά-
γματα.

» Γαρύφαλα Χιώτικα, και ή μαστίχη
και μύγδαλα, μήλα τά Μπογδάνικα,
κεράσια των Γραβνών, Βλαχιάς βύσ-
σινα, οι ραζακές σταφίδες, και σύκα
της Σμύρνης δέ, έλεκτά πράγματα.

» Πόλης τά ροδάκινα, όρους Σινά
τά άπίδια, τά κίτρα τά Χιώτικα, και
τά Άξιώτικα, και τά Κώτικα εκείνα
τά καρπούζια, πεπόνια τά Βόδινα,
έλεκτά πράγματα.

» Της Προύσας τά κάστανα, του Χα-
λεπίου τά φιστίκια, της Χίου τά
ρόδια, τά καϊσιά της Δαμασκού,
και δαμάσκηνα, Μάλτας τά πορτο-
κάλια, και του Ραχιτίου δέ, έλεκτά
πράγματα.»

Όποιος από μās είχε τυχόν
την ύπομονή να διαβάση τουτον
τον Κανόνα του Δαπόντε μέχρι τό
τέλος, θά έπειθόταν ότι, άν οι Έλληνες
και των αρχαίων και των νέων χρό-
νων ψεγαδιάζαν τ' άληθινά ή με
τη φαντασία τους έλαττώματα, οι
Έλληνες καλόγεροι άναδείχτηκαν δο-
κιμώτατοι για την εξεύρεσι και την
εξύμνησι όλων των έλεκτών πρα-
γμάτων.

Β. ΠΛΤ.

♦ Η μικρή Κατερίνα, ηλικίας έξι μηνών, κλαίει και στριγγί-
ζει από τό πρωί ως τό βράδι και από τό βράδι ως τό πρωί, χωρίς δια-
κοπή. Στο τέλος ό πατέρας της δέν κρατιέται και βάζει τις φωνές.

— Αυτό είναι άνυπόφορο ! λέει στη γυναίκα του. Δέν ύπάρχει
στόν κόσμο τέτοιο κλαψιάρικο παιδί σαν τό δικό σου. Έγώ δέν μπορώ
άλλο ! Φεύγω !

Και παίρνοντας τό καπέλο του έφυγε. Σε λίγο ήρθε μια φίλη
της γυναίκας του και της πρότεινε να πάη τό μωρό έναν περίπατο στο
πάρκο. Σε μισή ώρα γυρίζει ό μπαμπάς του μωρού κι άγκαλιάζοντας
τη γυναίκα του την φιλεί λέγοντας :

— Με συγχωρείς, άγάπη μου ! Ήμουν άδικος μαζί σου και με την
Κατερίνα μας. Τώρα μόλις συνάντησα στο πάρκο ένα μωρό που ξεφώ-
νιζε δέκα φορές περισσότερο από τό δικό μας !

Argosy

ΕΥΑ Ή ΚΑΡΟΛΙΝΑ;

Του

AL. V. ELSTON

(Συνέχεια και τέλος)

Την επομένη, ο αστυνομικός επιθεωρητής Γουίπλ συνώδευσε τον Ροζέ Μάρς, τον Δρ Γκάουφιλντ και την κυρία Έφφη Φόστερ, στο έντευκτηριο των φυλακών του Σέτλ. Πρίν μπουν μέσα στο δωμάτιο που τους περίμενε η υπόδικη γυναίκα, ο Γουίπλ ρώτησε :

— Κύριε Μάρς, θέλετε μήπως να την δήτε χωρίς να τὸ ξέρη ;

— Θὰ τὸ παρακαλοῦσα.

— Τότε κοιτάξετε ἀπὸ τὸ σημεῖο αὐτὸ — καὶ ὁ ἀστυνόμος ἔσπρωξε ἕνα κινητὸ σκέπαστρο ἀπὸ μιὰ γωνιὰ τῆς πόρτας.

Ἡ γυναίκα φωτιζόταν ἀπλετα. Καθισμένη σχεδὸν στὸ μέσον τοῦ δωματίου, ἀντίκριζε τὴν πόρτα χωρὶς νὰ ξέρη ὅτι τὴν βλέπουν. Ὁ Ροζέ κοίταζε... κοίταζε... κι ὅσο τὴν πρόσεχε καλύτερα, τόσο καὶ περισσότερο ἔφευγε τὸ βάρος ἀπὸ τὴν ψυχὴ του.

Ἡ Εὐὰ Λάνγκ ἔμοιαζε πολὺ λιγώτερο στὴ γυναίκα του ἀπ' ὅσο φοβόταν ! Ἦταν κακογερασμένη, μὲ πολλὰ γκρίζα μαλλιά, μὲ στεγνὸ δέρμα στὸ πρόσωπο. Τὸ βλέμμα τῆς ἦταν ψυχρὸ καὶ σκληρὸ. Μὰ ἡ Καρολίνα ἦταν γλυκύτατη, μὲ τριανταφυλλὶ βελούδινο μάγουλο. Χρῶμα ματιῶν εἶχαν ὁμοιο, ἴδιο κτένισμα καὶ ἀπα-

ράλλακτο περίγραμμα προσώπου. Τίποτε ἄλλο κοινὸ.

— Ὁρκίζομαι, εἶπε στὸν ἐπιθεωρητὴ, ὅτι οὐδέποτε πρίν ἀπὸ σήμερα εἶδα αὐτὴ τὴ γυναίκα.

— Ἐχει καλῶς, κ. Μάρς. Θέλετε νὰ δῆτε κι ἐσεῖς, γιατρέ ;

— Ἀποκρίατικὴ φάρσα ! φώναξε ὁ Δρ Γκάουφιλντ, ἀφοῦ προσεκτικὰ ἐξέτασε κι αὐτὸς ἀπὸ τὸ ἀνοιγμα.

— Κυρία Φόστερ, ἡ σειρά σας...

Ἡ Έφφη ἔμεινε ἀρκετὴ ὥρα μὲ τὸ βλέμμα στηλωμένο ἀπάνω στὴ γυναίκα τοῦ παινοῦ δωματίου. Τέλος, γυρίζοντας πρὸς τοὺς τρεῖς ἄντρες, ἐδήλωσε σὲ τόνο ἀποφασιστικό :

— Ἀσφαλῶς ἀπόκλείεται νὰ εἶναι ἡ Καρολίνα. Ὑπάρχει ὁμως μιὰ καταπληκτικὴ ὁμοιότης, μὲ ἐπὶ πλέον κούρασι, μιζέρια, πόνος... Εἶναι μαραμμένη καὶ σκληρὴ...

— Κι ἐσεῖς, κυρία μου, τὴν διέκοψε ὁ ἀστυνόμος, δὲν θὰ τὰ εἶχατε ὅλα αὐτά, ἀν μένατε αἰχμάλωτη τῶν γκάγκστερς ἐπὶ τέσσερα χρόνια ;

Ἡ Έφφη κοκκίνισε, ὁ Ροζέ πῆγε νὰ διαμαρτυρηθῇ, ἀλλὰ ὁ ἀστυνομικὸς συμπλήρωσε μιλώντας γρήγορα :

— Νομίζω ὅτι τώρα μποροῦμε νὰ πᾶμε κοντὰ τῆς. Ἡ δοκιμασία ἀρχίζει.

Μόλις μπῆκαν, ἡ γυναίκα σηκώθηκε, κοίταξε τὸν Ροζέ γιὰ ἕνα μόνον δευτερόλεπτο, τὰ χεῖλη τῆς μισάνοιξαν, τὰ μάτια τῆς φωτίστηκαν ἀ-

πλωσε τὰ χέρια τῆς κι ἔτρεξε νὰ πέσει στὴν ἀγκαλιά του.

— Ροζέ !... Ἐπιτέλους... Ἐτρεμα ὅτι δὲν θὰ σὲ ξανάβλεπα... Ἀχ ! Ροζέ...

Τὸ πρόσωπο τοῦ Ροζέ, παγερὸ καὶ σκληρὸ, ἔκρυβε τοὺς τρελλοὺς κτύπους τῆς καρδιάς του. Ἡ ἀπότομη φωνὴ του ἔκοψε ξαφνικὰ τὴν κίνησι τῆς γυναίκας :

— Δεσποινὶς Εὐὰ Λάνγκ, κι ἐτόνιζε μιὰ-μιὰ τὶς συλλαβές, ἡ ἠθοποιῶν σας δὲν μὲ ἐπηρεάζει...

— Ροζέ ! ! !... καὶ ἡ γυναίκα φώναξε σὰ νὰ τὴν κτύπησαν καταπρόσωπο. Ροζέ ! ! ! Δὲν μὲ ἀναγνωρίζεις ;

— Ἀσφαλῶς ὄχι ! Δὲν σὰς γνωρίζω καν. Ἐσεῖς ὁμως, δεσποινὶς, ζήσατε δυὸ μῆνες στὸ σπίτι μου... Τὸ δωμάτιο τῆς Καρολίνας εἶχε πολὺς φωτογραφίες μου...

Ἡ γυναίκα κλονίστηκε, τὸν κοίταξε μὲ βουρκαωμένα μάτια, ἔστριψε τὸ κεφάλι κι ἀντίκρυσε τὸ γιατρό, καὶ εἶδε τὴν Έφφη. Κανὲν δὲν μιλοῦσε. Ἕνα ρολοὶ κτυποῦσε τὰ λεπτὰ που κυλοῦσαν.

— Μ' ἀπαρνεῖσαι, Ροζέ ;

— Νομίζω, δεσποινὶς Λάνγκ, ὅτι τὸ ἀστεῖο ἐκράτησε πολὺ...

Γιὰ μιὰ στιγμὴ βούρκαωσαν τὰ μάτια τῆς γυναίκας. Παραλίγο νὰ τὴν πάρουν τὰ κλάματα. Ἀμέσως ὁμως, ἀλλάζοντας φυσιογνωμία, μὲ ἄγρια φωνή, γεμάτη πίκρα, εἶπε :

— Στάθηκε πολὺ ἀνόητη... Ἀνόητη, νὰ φαντασθῶ ὅτι ἦταν ποτὲ δύνατον, ἐσύ, ἕνας Μάρς, νὰ μὲ φέρῃς πίσω στὸ σπίτι μας... Ἐτρεπε νὰ θυμηθῶ, ὅτι ἐπάνω ἀπ' ὅλα βάζεις πάντοτε τὸ ψευτοφιλότιμο...

Ἐγώισμός, τὸ τί θὰ ποῦν τὰ τζάκια τοῦ Μαίρυλαντ !... (Ἡ γυναίκα γέ-

λασε ὑστερικὰ, καὶ συνέχισε :)... Εἶναι πιὸ εὐκολο, Ροζέ, νὰ πῆς ὅτι δὲ μὲ ἀναγνωρίζεις, ὅτι πρώτη φορὰ μὲ βλέπεις...

Γλυτώνεις μπελάνδες... ἐξηγήσεις... θόρυβο, ὅσα δηλαδὴ σιχαίνονται οἱ Μαίρυλαντζίοι σου...

Κύριε ἐπιθεωρητὰ, παρακαλῶ πολὺ, νὰ ἐπιστρέψω στὸ κελλί μου... Ἡ παράστασις ἐτελείωσε... Οἱ περιέργοι εἶδαν τὴν ἐγκληματία... Ναί ! Αὐτὸ εἶπαν : εἶδαν ἐδῶ τὴν ἐγκληματία κι ὄχι τὴ σύζυγο...

— Δεσποινὶς Λάνγκ, καθῆστε στὴ

θέσι σας, διάταξε αὐστηρὰ ὁ ἀστυνομικός. Θὰ σὰς ὑποβάλω διάφορες ἐρωτήσεις. Παρακαλῶ νὰ ἡρεμήσετε... Καὶ πρώτα ἀπ' ὅλα, τί ἐχάρισε στὴν κυρία Μάρς, πρὸ 5 ἐτῶν, ἡ Έφφη Φόστερ ; Σὰς ὑπενθυμίζω ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ γενέθλιο δῶρο.

Ἀπλὰ, μὲ ἀταραξία, ἡ γυναίκα ἤρεμα ἀπάντησε :

— Δὲν θυμοῦμαι...

— Φυσικὰ δὲν θυμᾶσαι, εἶπε σαρκαστικὰ ἡ Έφφη, ἀφοῦ δὲν εἶσαι ἡ Καρολίνα...

— Ἡ Έφφη Φόστερ, ἀπάντησε ψυχραίμη ἡ ὑπόδικη γυναίκα, ἐκέρδισε στὸ σπίτι μου, πρὸ 6 ἐτῶν, ἕνα βραβεῖο στὸ μπρίτζ. Τί ἦταν ;

— Καὶ πῶς μπορῶ νὰ θυμηθῶ μιὰ τόσο ἀσήμαντη λεπτομέρεια ; εἶπε ἡ Έφφη.

— Ἀρα, συνέχισε ἡ γυναίκα, ἀφοῦ ἡ κυρία δὲν θυμᾶται, θὰ πῇ ὅτι δὲν εἶναι ἡ Έφφη Φόστερ !... Τί ἄλλο ἔχετε νὰ μὲ ρωτήσετε, κ. ἐπιθεωρητὰ !

— Ὁ κ. Ροζέ Μάρς ἔχει κάτι πολὺ ἀγαπητοὺς συγγενεῖς. Πῶς ὀνομάζονται, ποῦ κάθονται, ποῖος ὁ ἀριθμὸς τοῦ τηλεφώνου των ;...

— Ὁ θεῖος Κάρεϋ καὶ ἡ θεία Χάρριετ μένουν στὸ Ἐντγκετον, ἀπάντησε γρήγορα ἡ φυλακισμένη. Τὸ τηλεφῶνό τους... τὸ ξεχάσα.

— Ὁ Ροζέ καὶ ἡ Καρολίνα Μάρς ἐπαίρουν μιὰ φορὰ στὸ θέατρο τῶν ἐρασιτεχνῶν. Ποῖο ρολο, τίνος ἔργου, ποιοῦ συγγραφέως ;

— Ὁ Ροζέ ἦταν ὁ Γουλιέλμος Τέλλος. Ἐγὼ τὸ παιδί του, μὲ τὸ μῆλο στὸ κεφάλι... Ἀλλὰ, πρὸς Θεοῦ, κύριε ἐπιθεωρητὰ, ρωτήστε κάτι δύσκολο... κάτι σημαντικὸ.

— Ποιὰ ἦταν ἡ πρόεδρος τοῦ ἀγαθοεργοῦ συλλόγου κυριῶν ;

— Δὲν θυμοῦμαι πια...

« Ἡ φωνὴ τῆς, συλλογιζόταν ὁ Ροζέ, μοιάζει λίγο μὲ τὴ φωνὴ τῆς Καρολίνας. Εἶναι ὁμως σκληρὴ, κοφτὴ καὶ ἀπότομη, ἐνῶ ἡ γυναίκα μου ἦταν τρυφερὴ καὶ γλυκομίλητη. Πῶς μπορεῖ λοιπὸν νὰ ἀλλάξε τόσο ; »

— Ὅταν εἶπε ὁ Δρ. Γκάουφιλντ, ποῖο γιατρό φωνάζατε ; συνέχισε ἀτάραχος νὰ ἐρωτᾷ ὁ ἀστυνομικός.

— Δῶστε μου λίγο καιρὸ καὶ θὰ θυμηθῶ τ' ὄνομά του... Πέρασαν τόσα χρόνια...

« Ἡ γυναίκα μου, συλλογιζόταν ὁ

Ροζέ, δεν θα ξεχνούσε ποτέ. Τόν έλεγαν Δρ. Τζόυς, ήταν νέος, όμορφος, τής είχε μάλιστα φαντάζει. Αυτός περιποιήθηκε τó κομένο δάκτυλο τής Καρολίνας. »

— 'Η Καρολίνα και ó Ροζέ Μάρς μάλωσαν πολύ σοβαρά, στόν πρώτο χρόνο του γάμου τους. Για ποιό λόγο;

— Νά ένας καβγάς που δεν θα ξεχάσω ποτέ, είπε μ' ένα πικρό χαμόγελο ή γυναίκα. 'Ο Ροζέ είχε μιá γραμματιά. 'Ηταν πολύ όμορφη κοπέλα, προκλητική θά έλεγα. Λούσιλ Ντούτον... Πώς την θυμούμαι! Κάποτε νόμισα ότι ó Ροζέ την θαύμαζε περισσότερο από όσο θά έπρεπε. Κι όταν μιá μέρα, μετά από κάποια δίκη, σ' άλλη περιοχή, στην 'Αννάπολι, αν σ' ενδιαφέρη, πήγαν κι έφαγαν μαζί, κάποιους τούς είδε... 'Εμοιαζαν πολύ ευχαριστημένοι... Μ' είδοποίησαν, ζήλεψα, φώναξα, θύμωσα... ó ένας λόγος έφερε τόν άλλο...

'Ο Γουίπλ κοίταζε τόν Ροζέ.

— 'Ετσι είναι, είπε, αλλά όλα αυτά άσφαλώς ή Καρολίνα θά τ' είχε στο ήμερολόγιό της...

— Τί άναμνήσεις έχετε από τή Χαβάι;

— Πήγαμε πρό 8 ετών. 'Αλλά, κύριε επιθεωρητά, τί θέλετε νά σ' πω από τó ταξίδι του γάμου μας; Πάντως ó «μήνας του μέλιτος» έγινε λίγο καθυστερημένος, γιατί ó Ροζέ δεν μπόρεσε νά φύγη άμέσως.

— Πότε πήγε στο στρατό ó κ. Μάρς;

— Πρό έπτά έτών.

— Πόσο καιρό έζησε με τή γυναίκα του;

— Ένα μόνο χρόνο.

— Πότε και που την συνήντησε στα έπτά αυτά χρόνια;

— Ποτέ και πουθενά. Σήμερα, εδώ, τώρα, βλέπω τόν Ροζέ για πρώτη φορά.

— Ποιός σύστησε τόν Ροζέ στην Καρολίνα;

— Κανείς. 'Ο Ροζέ μπήκε σ' ένα κατάστημα τής 5ης Λεωφόρου, στη Νέα 'Υόρκη, ν' αγοράση ένα άρωμα. 'Εγώ ήμουν πωλήτρια. 'Ετσι τόν γνώρισα.

Σ' κάθε άπάντησι ó Ροζέ ψιθύριζε στους άλλους, ότι όλα αυτά δεν είχαν αξία άφου ή Καρολίνα σημείωνε κάθε

λεπτομέρεια στο προσωπικό της ήμερολόγιο ή άφου πιθανόν όλα νά τ' αδηγήθηκε στην 'Εβελυν όσον καιρό έζησαν μαζί. Γιατί δεν του έμενε καμιά άμφιβολία ότι ή γυναίκα αυτή ήταν πράγματι ή δίδυμη άδελφή τής Καρολίνας.

Πολλές, πάρα πολλές άκόμη έρωτήσεις τής έκανε ó άστυνομικός. Σ' διάφορες περιπτώσεις άπαντούσε άδίστακτα, σ' άλλες πάλι έλεγε ένα άδιάφορο «δ' θυμούμαι». Τέλος ó επιθεωρητής Γουίπλ, γυρίζοντας, ρώτησε τούς τρεις άλλους:

— 'Η γυναίκα αυτή είναι γνωστή στην άστυνομία ως Εύα Λάνγκ. Πιθανόν νά πρόκειται περί τής 'Εβελυν Μπλούθ. 'Υποστηρίζει όμως ότι όνομάζεται Καρολίνα Μπλούθ και ότι είναι ή σύζυγος του Ροζέ Μάρς από τó Μαίρλαντ. Παρακαλώ νά δηλώσετε τή γνώμη σας...

— 'Επιμένω, άπάντησε έντονα ó Ροζέ, ότι ή γυναίκα αυτή δεν είναι ή σύζυγός μου.

— 'Η Καρολίνα Μάρς, είπε ó γιατρός, πέθανε στα χέρια μου πρό τεσσάρων έτών.

'Η 'Εφφη Φόστερ δεν μίλησε. Και ó άστυνομικός παρακάλεσε τή δεσμοφύλακα νά οδηγήση την ύπόδικο στο κελλί της. Αυτή όμως, πριν βγή, γύρισε πρός τόν Ροζέ Μάρς και με υπόκωφη φωνή του είπε:

— 'Εβαλες νά μου κάνουν του κόσμου τίς έρωτήσεις, Ροζέ. Τώρα όμως θά κάνω κι εγώ μιá στόν άνδρα μου. Διάβασες ποτέ τó κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο; Πρόσεξες στο 19ο κεφάλαιο τήν 5η παράγραφο;

Και, χωρίς νά περιμένη άπάντησι, με ψηλά τó κεφάλι, βγήκε από τó δωμάτιο ή ύπόδικη γυναίκα.

— Σατανά! φώναξε θυμωμένος ó γιατρός. 'Ακόμη και τήν 'Αγία Γραφή φέρνεις για νά μ' κλονίσης!

— Πάντως, συνεπλήρωσε ó Γουίπλ, στάθηκε πολύ πιό δυνατή από όσο φανταζόμουν... Τέλος πάντων, τώρα που τελείωσε και τó πρόβλημα τής «άναγνωρίσεως», ή 'Αστυνομία του Νητροίτ θά την στείλν στο Νητροίτ νά δικασθί. Μά την άλήθεια, έφυγε ένα μεγάλο βάρος από πάνω μου...

Μόλις ó Ροζέ γύρισε στο ξενοδοχείο του, μέσα στο δωμάτιο, τó βλέμ-

μα του έπεσε στο μικρό γραφείο. 'Επάνω, χωρίς από διάφορα άλλα βιβλία, υπήρχε τó Ευαγγέλιο. Τό άνοιξε στο «κατά Ματθαίον», βρήκε τó 10^ο κεφάλαιο και στην παράγραφο 5 διάβασε:

«Και είπεν: "Ενεκα τούτου θέλει άφήσει άνθρωπος τόν πατέρα και τήν μητέρα και θέλει προσκολληθί εις τήν γυναίκα αυτού...».

Μόλις τó αεροπλάνο προσγειώθηκε στη Βαλτιμόρη, ένα πλήθος τó περικύκλωσε. Περίεργοι, δημοσιογράφοι, φωτορέπορτες και άλλοι.

— Ροζέ, του φώναξε ή 'Εφφη μέσα στο θόρυβο τών κινητήρων, βλέπω τó θείο και τή θεία σου...

— 'Εγώ βλέπω δόκκληρη την πόλι, άναστένανε ó Ροζέ. 'Ανάθεμα στην ώρα που συναντήσαμε αυτήν τήν παλιогυναίκα... Περίγελος θά γίνουμε, σκουπίδι τών έφημερίδων...

'Ετρεψε πρός την έξοδο σπρώχνοντας τούς δημοσιογράφους που τόν έβομβάρδιζαν μ' έρωτήσεις, άποφεύγοντας τίς φωτογραφικές μηχανές, άφήνοντας πίσω του τόν γιατρό και τήν 'Εφφη. Στην έξωτερική πόρτα σταμάτησε, φίλησε τούς δυό συγγενείς του και χώθηκε μαζί τους σ' ένα αυτοκίνητο που ξεκίνησε για τήν πόλι.

— Αίσχος! σύρλιαζε έξαλλος ό θεός Κάρεϋ. 'Από τίς πέντε τó πρωί, χαράματα, με ξύπνησαν αυτά τ' άτερα οί δημοσιογράφοι! 'Ιδιοι λυσσασμένοι σκύλοι ήσαν... Δέ μου λές, Ροζέ, τί θά κάνης;

— Τί μπορώ νά κάνω;

— 'Ωστε θά τούς άφήσεις νά λασπώσουν τήν πόλιν τών Μάρς;

— 'Ανοησίες, είπε ήρεμα ή θεία Χάρριετ. Τó «τίμιο», τó «καθαρό», τó «άσπιλο» όνομα τών Μάρς... 'Αχ, άνδρα μου, εδώ και σαράντα χρόνια με τρελλαίνεις με κάτι τέτοιες άνοησίες... 'Ακουσε, παιδί μου Ροζέ, καιρός είναι τó «όνομα τών Μάρς» ν' άκουστή όπως όλου του κόσμου. 'Ενα αιώνα τó κρατήσατε έξω από κάθε θόρυβο. Τώρα λοιπόν χρειάζεται άταραξία, ψυχραιμία, λογική... Στο κάτω-κάτω δεν θ' ας φάνε...

— Χάρριετ, είπε παρακλητικά ó

Κάρεϋ, πώς μπορείς νά λές τόσο φοβερά πράγματα; Δεν καταλαβαίνεις ότι άτιμάσθηκε τ' όνομά μας; Ροζέ, ένα μ' ας μένει. Νά φύγουμε μακριά, όσπου νά σταματήση ó θόρυβος. 'Ετσι δεν θά παραστούμε στο δικαστήριο θά γλυτώσουμε τó ρεζίλεμα.

— Θεέ, εγώ θά μείνω!

— Μπράβο, Ροζέ! Κι εγώ, άνδρα μου, δέ φεύγω, συνεπλήρωσε άποφασιστικά ή θεία Χάρριετ.

'Όταν τó αυτοκίνητο έφθασε στο σπίτι, είδαν νά τούς περιμένη ó Λέσλι Πάξτον, ó συνεταίρος δικηγόρος του Ροζέ. Είχε μαζίμει όλες τίς έφημερίδες τής Βαλτιμόρης που έγραφαν πώς ή 'Αστυνομία πέτυχε νά βρή τ' άχνη του Τζάκ Λάνγκ- Μπλούθ δηλαδή του πατέρα τής Καρολίνας και τής 'Εβελυν. Χαρτοπαίκτης, χαρτοκλέφτης, μπεκρης, είχε πεθάνει στη φυλακή. Στά βιβλία ενός μαιευτηρίου τής 'Αριζόνας βρέθηκε ότι ή γυναίκα του Τζάκ, πριν τριάντα χρόνια, είχε γεννήσει δίδυμες κόρες.

— Αυτό πιá τó ξέρω, πρόσθεσε ó Ροζέ. 'Η Εύα Λάνγκ ή 'Εβελυν Μπλούθ είναι γυναικαδέλφη μου.

— Τήν μετέφεραν σήμερα στο Νητροίτ για νά την δικάσουν, συνεπλήρωσε ó Λέσλι Πάξτον. Ροζέ, φίλε μου, είσαι κι εσύ νομικός και καταλαβαίνεις καλά ποιá είναι ή θεία σου. Δεν μπορείς ν' άγνοήσης τ' άγεγονότα.

— Μά δεν θά τ' άγνοήσω... Σ' έθρμποπαρακαλώ μάλιστα νά παραστής στη δίκη έκ μέρους μου.

— 'Εγώ; 'Από που κι ως που;

— Είσαι δικηγόρος, φίλος και συνεταίρος μου. Θέλω νά πής στη γυναίκα αυτή ότι με αντιπροσωπεύεις. Θά την υπερασπισθί ó καλύτερος δικηγόρος, δηλαδή εσύ. Πρόσεξε όμως, Λέσλι. Θέλω νά τής τονίσης ότι ενδιαφέρομαι όχι σαν σύζυγος, αλλά σ' ά γυναικαδέλφω.

— Μά αν δολοφόνησε;

— 'Ο, τι κι αν έκανε, δέ μπορώ νά ξεχάσω ότι πάντως είναι ή άδελφή τής Καρολίνας μου. Στη μνήμη της λοιπόν, θά τήν υπερασπισθώ.

'Εξω φρενών ό θεός Κάρεϋ παρακολουθούσε τη συζήτηση, ενώ ή θεία Χάρριετ, ένθουσιασμένη, δεν έχανε λέξι. Στο τέλος έόσπασε:

— Μπράβο, παιδί μου! Τέτοια αί-

σθήματα πρέπει να έχουν οι Μάρς. Άφησε το θείο σου να λή. ... Τράβα μπροστά...

Ο Λέσλι Πάξτον ύποσχέθηκε να φύγει άμέσως για το Νητρούιτ. Οι γέροι θείοι άνέβηκαν στα διαμερίσματα τους κι ο Ροζέ, μ' ένα ταξί, τράβηξε προς το νεκροταφείο, έξω από την πόλι. Κατέβηκε στην καγκελόφρακτη πόρτα, προχώρησε άνάμεσα από τα κυπαρίσσια και, μπροστά στον οικογενειακό τάφο σταμάτησε. Στην τελευταία επιγραφή διάβασε: ΚΑΡΟΛΙΝΑ ΜΠΛΟΥΘ-ΜΑΡΣ, 1917-1944.

«Αυτή έδω ή έγγραφη, συλλογίστηκε, είναι το γεγονός, κάτι γνωστό, βέβαιο, που όλοι το ξέρουμε. Είναι όμως και ή άπάντησι, ή μόνη σωστή, ή λογική και άναμφισβήτητη στον ίσχυρισμό της Εύας-Έβελυν.» Πόσα δέν θυμόταν... Την άρρώστεια της Καρολίνας, τις έξι τελευταίες ήμέρες της... του κρατούσε σφικτά το χέρι καί, πριν σβήση, πριν φύγει, του ψιθύρισε: «Φεύγω... μόνη... Ροζέ μου!» Τίποτα δέν μπορεί ν' άνατρέψει ένα γεγονός... Γεγονός... «Έγινε πιά. Τέλειωσε... Ο θάνατος της Καρολίνας ήταν γεγονός... Πριν τέσσερα χρόνια. Όρθιος, μπροστά στην ταφόπετρα ο Ροζέ εύρισκε σιγά-σιγά την έμπιστοσύνη στον έαυτό του... Κάποια σύγχισι στη σκέψι του δημιούργησε μιά μόνο, μικρή, άσήμαντη άμφιβολία... Στη φυλακή, φοβήθηκε μήπως άπαρνιόταν τη γυναίκα του... Τώρα όμως, έδω, στο κοιμητήριό, έβλεπε πιδό καθαρά. Η Καρολίνα πέθανε. Ζούσε ή Έβελυν.

Δύο όλόκληρες ήμέρες έκανε να γυρίση στη Βαλτιμόρη ο Λέσλι Πάξτον, δύο ήμέρες άγριου κυνηγητού του Ροζέ από τους δημοσιογράφους. Το βράδι, επί τέλους, φάνηκε.

— Είδα την Εύα Λάνγκ, φίλε μου, είπε. Άρνεϊται άπόλυτα να δεχθί την προσφορά σου, Ροζέ, δηλαδή τις υπηρεσίες μου... Τί ήθοποιός που είναι! Άλλά, τί να σου πώ, δέν είναι ή Καρολίνα: αυτό φαίνεται!

— Τί σου είπε; Θέλω ν' άκούσω τα ίδια της τα λόγια.

— Ίδου ή φράσις της: «Πέστε, κ. Πάξτον, στον Ροζέ, ότι άπ' αυτόν δέχομαι μόνο την έμπιστοσύνη ενός συζύγου. Τίποτε περισσότερο, τίποτε λιγώτερο.»

Ήταν μόνη στο γραφείο, ή γραμματεύς Λούσιλ Ντούτον, την έπομένη, όταν ο Ροζέ έφθασε. Τόν καλημέρισε με συμπάθεια, κι όταν τόν είδε τόσο πολύ συλλογισμένο, τόν έρώτησε, τόν παρακάλεσε να της μιλήση. Έτσι της άνοιξε την καρδιά του, στο νέο πρόβλημα που του παρουσιαζόταν. Τόν άκουσε και άμέσως του άπάντησε:

— Κύριε Μάρς, μη γελιέστε. Άκριβώς ή άρνησί της να δεχθί τη νομική βοήθεια που τόσο εύγενικά της προσφέρατε, δείχνει πόσο πονηρή κι έπικίνδυνη είναι. Σάν έξυπνη γυναίκα, ξέρει ότι θα σ' άσας βασανίση ή στάσι της, όπως κι έγινε, κι ότι θα παρασυρθίτε.

— Μά δέν έχει πεντάρα... Πώς θα πάρη δικηγόρο;

— Μά χωρίς δικηγόρο, χωρίς δηλαδή να έχη χρήματα για να πληρώση ένα δικηγόρο, γίνεται άμέσως συμπαθητική, κ. Μάρς, σ' άσας, στους δημοσιογράφους, στο κοινό. Όταν μάλιστα, με τρόπο βέβαια, τους πηί τί σ' άπήντησε και γιατί δέν δέχθηκε τη βοήθειά σας... τότε ή κωμωδία της συζύγου που δέν την άναγνωρίζουν ή που την έγκαταλείπουν θα γίνη μυθιστόρημα, ένα έπιχειρημα άξίας.

— Και κάτι άλλο άκόμη θα ήθελα, είπε ο Ροζέ. Να μία φωτογραφία — κι έδειξε στη γραμματέα του το πορτραίτο του Ντιούκ Σμέντλεϋ — μήπως σ' άθυμίζει τίποτε;

— Πρώτη φορά τόν βλέπω. Ποιός είναι, κ. Μάρς;

— Ο έραστής της Έβελυν. Πρόκειται για κάποιον διάσημο παραχαράκτη. Μου θυμίζει όμως κάτι... κάποιον... μιά στιγμή έντονη της ζωής μου... Πολύ σ' παρακαλώ, Λούσιλ, να έχης τα μάτια σου δεκατέσσερα. Πρέπει να βρούμε αυτόν τόν άνθρωπο.

— Μά έχει τόσο σημασία;

— Έξι τέσσερα χρόνια κοντά σ' αυτή τη γυναίκα. Τα τέσσερα τελευταία χρόνια.

Άργότερα, στο γραφείο, παρουσιάστηκε ο γραμματεύς του Εισαγγελέως κι έπέδωσε μία κλήσι: «Ίνα ο Ροζέ Μάρς, νομικός, κάτοικος Βαλτιμόρης, Μαίρυλαντ, προσέλθι εις το Δικαστήριον του Νητρούιτ και μαρτυρήση εις την ύπόθεσιν: Εισαγγελεύς κατά Εύας Λάνγκ».

— Έχω κι άλλες δώδεκα κλήσεις, είπε ο γραμματεύς. Για τους μισούς δηλαδή μάρτυρες από όσους ζήτησε ή κατηγορουμένη.

— Της κάνατε καμιά «έπιστημονική έξέτασι»; ρώτησε ο Ροζέ.

— Βεβαίως. Αίματεξέτασι, γραφολογία, όρό αλήθειας κι άλλα. Το αίμα της είναι της ίδιας ομάδας με της γυναικας σας, πρ'άγμα φυσικό σ' έδιδυμες. Η γραφή της έπίσης μοιάζει καταπληκτικά. Είχε όμως καιρό, τέσσερα χρόνια, να έξασκηθί και δάσκαλός της στάθηκε ο παραχαράκτης φίλος της. Λοιπόν;

— Μά τους πιστεύετε συνενόχους;

— Γιατί όχι; Ο Εισαγγελέας νομίζει ότι ή πρώτη τους προσπάθεια θα είναι ν' άθωωθί για το φόνο...

— Η δεύτερη;

— Να σ' άσουν την περιουσία, κ. Μάρς.

— Δηλαδή θα μου κάνη άγωγή για έγκατάλειψι, βάρβαρη άγωγή, έκθεσι και ποιός ξέρει τί άλλο...

— Θα σ' άσας γδάρη... αν φυσικά άθωωθί.

— Ποιός θα την υπερασπίση;

— Δέν έχει να πληρώση κι έτσι το Δικαστήριο διώρισε κάποιον νεαρό κι άπειρο, που ονομάζεται Σπράγκ.

— Τί θα ύποστηρίξη;

— Ότι κάποιος Ρούφος Φόξ δολοφονήθηκε στο Νητρούιτ από κάποια Εύα Λάνγκ πρό πέντε έτών. Άλλά ότι ή κατηγορουμένη δέν είναι ή Εύα Λάνγκ, άφου είναι ή Καρολίνα Μπλουθ, σύζυγος του Ροζέ Μάρς... Αυτά θα πηί, κι άιντε να τους ξεκουνήσης!

Στις έβδομάδες που άκολούθησαν ο Ροζέ δέν μπόρεσε ν' άπαλλαγί από τους δημοσιογράφους κι από την περιέργεια του κοινού. Στο δρόμο κάθε τόσο τόν έτύφλωναν οι λάμπεις τών «φλός», το τηλέφωνο δέν έπαυε να

χτυπά, το Ταχυδρομείο να του φέρνη εκατοντάδες έπιστολές. Στο ραδιόφωνο, στην τηλεόρασι, στα καφενεία, παντού, μιλούσαν για τη δίκη και το μεγάλο της έρώτημα «Εύα; Καρολίνα; Ποιά είναι;» Μία μάλιστα έκδοσι της «Κυριακάτικης έφημερίδος», που δημοσίευσε όλοσέλιδη τη φωτογραφία της κατηγορουμένης μέσα σ' ένα έρωτηματικό, γνώρισε μία έπιτυχία άνευ προηγουμένου.

Όταν έφθασε τέλος ή ήμέρα της δίκης, ο Ροζέ Μάρς δέν παρουσιάστηκε στο δικαστήριο. Μέσα από το δωμάτιο του ξενοδοχείου του, φυσικά στο Νητρούιτ, με τις έφημεριδες και το ραδιόφωνο παρακολούθησε τις λεπτομέρειες. Έτσι πέρασαν έξι μέρες. Η ένοχη της Εύας Λάνγκ στο φόνο του Ρούφος Φόξ άποδείχθηκε άπόλυτα. Ο κυριώτερος μάρτυς κατηγορίας έδήλωσε ότι με τα μάτια του είδε τη γυναίκα που τώρα καθόταν στο έδωλιο, να πυροβολή και να σκοτώνη τόν Φόξ.

Ο δικηγόρος της υπερασπίσεως, τότε, ρώτησε τόν μάρτυρα αν θυμόταν το ότι, πριν μπή στην αίθουσα, μιά νέα κι όμορφη κοπέλα του ζήτησε να της πηί τί ώρα ήταν.

Ο μάρτυς το θυμήθηκε. Μόλις πρό όλίγων λεπτών είχε έρωτηθί. Τότε, ο μικρός, ο άσημαντος, ο δικηγόρος, του έδειξε την πρώτη σειρά τών θεατών του άκροατηρίου. Έκεί, πλάι-πλάι, καθόντουσαν δύο δίδυμες...

— Η μία, τού είπε, σ' άρώτησε. Η άλλη δέν μίλησε. Ποιά ζήτησε την ώρα;

Φυσικά ο μάρτυς δέν μπόρεσε ν' άπαντήση...

Την έβδομη ήμέρα, μετά την άπόδειξι της ένοχής της Εύας Λάνγκ, το δικαστήριο άρχισε να έρευνά τόν ίσχυρισμό της κατηγορουμένης, τόν σχετικό με την ταυτότητά της. Πρώτος μάρτυς ο Ροζέ Μάρς. Μετά τις πρώτες έρωτήσεις, ο Εισαγγελέας συνέχισε:

— Είσθε χήρος;
— Μάλιστα.
— Πότε άπέθανε ή σύζυγός σας;
— Πρό τεσσάρων έτών.
— Παρακαλώ, να μ' άς διηγηθίτε, με

κάθε λεπτομέρεια, την ασθένεια, τον θάνατο και την ταφή, κύριε Μάρς.

Ο Ροζέ, με ήρεμη φωνή, άρχισε... Μόλις τελείωσε, ο Εισαγγελέας ρώτησε :

— Ζητώ, κ. μάρτυς, ν' ατενίσετε την κατηγορουμένη και νά μās δηλώσετε αν την γνωρίζετε, αν ποτέ την συναντήσατε κατά τὸ παρελθόν, ποῦ και ὑπὸ ποίας συνθήκας.

Ἡ γυναίκα, ἀπὸ τὸ ἐδώλιο, στήλωσε τὰ μεγάλα πικραμένα της μάτια στὰ μάτια τοῦ Ροζέ Μάρς, ὅση ὥρα αὐτὸς τὴν ἐκοίταζε.

— Κύριε Εισαγγελεῦ, ἡ γυναίκα αὐτὴ δὲν μοῦ εἶναι ἀγνωστή, οὔτε και τὴν βλέπω γιὰ πρῶτὴ φορά! εἶπε μὲ βροντερή φωνή ὁ Ροζέ. Τὴν συνήντησα ἄλλη μιὰ φορά, μιὰ και μόνη, πρὶν ἀπὸ σήμερα.

— Μόνον μιὰ ;
— Μάλιστα.

— Ποῦ ;

— Στὴ φυλακὴ τοῦ Σήτλ, πρὸ δύο περιπτου μηνῶν.

— Πρὶν ἀπὸ τότε δὲν τὴν συναντήσατε πουνενά ;

— Ὁχι! Οὐδέποτε!

— Εὐχαριστῶ, κ. Μάρς. Δὲν σᾶς χρειάζομαι ἄλλο.

Ὁ Δικαστὴς ἔδωσε τὸ λόγο στὴν ὑπεράσπισι. Ὁ συνήγορος τονίζοντας μιὰ πρὸς μιὰ τὶς λέξεις του ρώτησε τὸν Ροζέ :

— Μήπως, κ. μάρτυς, σχηματίσατε τὴν ἐντύπωσι ἢ τὴ βεβαιότητα ὅτι ἡ σύζυγός σας εἶχε και μιὰ ἀδελφὴ δίδυμη ;

— Πράγματι, κ. συνήγορε, αὐτὲς τὶς τελευταῖες ἑβδομάδες ἐπείσθην περὶ αὐτοῦ.

— Εὐχαριστῶ, τίποτε ἄλλο.

Ὁ Ροζέ προσπάθησε νὰ διασχίσῃ τὸ διάδρομο τοῦ δικαστηρίου μὲ ἥρεμο βῆμα. Φοβόταν πολὺ ὅτι ὁ συνήγορος τῆς ὑπερασπίσεως θὰ τὸν ἐρασάνιζε μὲ τοῦ κόσμου τὶς ἐνοχλητικὲς ἐρωτήσεις, τὶς ἐπίμονες κι ἀδιάκριτες ἐρωτήσεις πού ὁλόκληρο μυθιστόρημα γίνονται στὶς σελίδες τῶν ἐφημερίδων. Στὸ ξενοδοχεῖο του ἔφθασε σχεδὸν ἀμέσως, ἀνοίξε τὸ ραδιόφωνο και πα-
ρακολούθησε τὶς ἐπόμενες καταθέσεις τῶν ἄλλων μαρτύρων. Δέκα ἔγκριτα πρόσωπα τοῦ Μαίρυλαντ ἐβεβαίωσαν κατηγορηματικά ὅτι ἡ κατηγορουμένη Εὐά Λάνγκ δὲν ἦταν ἡ Καρο-

λίνα Μάρς, ἡ ὁποία πέθανε και κηδεύτηκε πρὸ τεσσάρων ἐτῶν.

Τέλος ἔφθασε ἡ σειρά τῆς κατηγορουμένης νὰ ἐξετασθῇ σὰ μάρτυς. Εἶπε, μὲ σταθερὴ κι ἥρεμη φωνή, ὅτι ἀκριβῶς διηγήθηκε στὴν Ἀστυνομία και τότε πού συνελήφθη. Ἀμέσως μετὰ, ὁ συνήγορός της, παρουσίασε στὸ δικαστήριον τοὺς μάρτυρες ὑπερασπίσεως. Δέκα ἦσαν κι αὐτοί, ὅλοι κάτοικοι τῆς Βαυτιμόρης, ἄνθρωποι πού στὶς καταθέσεις των ἔβαζαν διάφορα «ἴσως», «περίπου», «φαντάζομαι», «εἶναι πιθανόν» και ἄλλα παρόμοια. Ὁ πρῶτος, ἓνας νεαρὸς ὑπάλληλος μπακάλικου, βεβαίωσε ὅτι πρόσεξε κάποτε, στὴν κουζίνα τῶν Μάρς, δύο ὅμοιες γυναῖκες.

— Ἡ κατηγορουμένη ἦταν μιὰ ἀπὸ αὐτὲς ;

— Νομίζω ναί.

— Ἡ ἄλλη ἦταν ἡ κ. Μάρς ;

— Πιθανόν, δὲν μπορῶ νὰ πῶ ὅτι δὲν ἦταν...

Ἔτσι, μὲ τὰ «δὲν ξέρω ἀκριβῶς», «δὲν εἶμαι βέβαιος», ἀπήντησαν και οἱ ἄλλοι ἐννέα μάρτυρες τῆς ὑπερασπίσεως. Καὶ μιὰ παλαιὰ καμαριέρα τῆς Καρολίνας, πού τὴν ἐρώτησαν : «Μήπως ἔχετε τὴν παραμικρὴ ἀμφιβολία γιὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ παρούσα κατηγορουμένη μπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὴν κ. Μάρς ;» ἀπήντησε :

— Θεέ μου, δὲν ξέρω τί νὰ σκεφθῶ, τί νὰ πῶ... Φυσικά ἔχω ἀμφιβολίες... Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω, πῶς αὐτὴ πού πέθανε βρίσκεται τώρα ὁλοζώντανη μπρὸς μου, ἴδια κι ὅμοια μὲ τὴν μακαρίτισσα... Ὁρκο δὲν παίρνω... Γιὰ τίποτα δὲν ὀρκίζομαι...

Τότε ἀκριβῶς, μόλις τελείωσε ἡ κατάθεσι αὐτῆς τῆς μάρτυρος, ἔσκασε ἡ βόμβα ! Ὁ συνήγορος τῆς ὑπερασπίσεως ἐζήτησε νὰ προσέλθῃ και νὰ ἐξετασθῇ ἡ τελευταία του μάρτυς.

— Κυρία Κάρεϋ Μάρς, ἀπὸ τὸ ἔντυγκετον τῆς πολιτείας Μαίρυλαντ! φώναξε ὁ κλητῆρας.

— Ἔσεῖς, κυρία μου, τὴν ἐρώτησε ὁ ὑπερασπιστὴς μόλις ὀρκίσθηκε, εἰσθε ἡ θεία Χάρριετ. Δηλαδή ἡ ἀγαπητὴ θεία τοῦ κ. Ροζέ Μάρς ;

— Μάλιστα, ἐγὼ εἶμαι.

— Ποιὰ συγγένεια εἶχε μαζί σας ἡ Καρολίνα Μάρς ;

— Ἦταν σύζυγος τοῦ ἀνιψιοῦ μου Ροζέ.

— Τὴν γνωρίζετε καλά ;

— Φυσικά.

— Τὴν θυμᾶστε καμιά φορά ;

— Συχνότατα.

— Θὰ σᾶς παρακαλοῦσα νὰ κοιτάξετε μὲ προσοχὴ τὴν κατηγορουμένη. Μὲ πολὺ μεγάλη προσοχή.

— Εὐχαριστῶς, ἀν και τόσες ἡμέρες τώρα πού κρατᾷ ἡ δίκη ἄλλο δὲν κάνω παρὰ νὰ τὴν προσέχω.

— Κυρία Χάρριετ Κάρεϋ Μάρς, μπορεῖτε νὰ ὀρκισθῆτε ὅτι ἡ κατηγορουμένη δὲν εἶναι ἡ ἀνιψία σας Καρολίνα, σύζυγος τοῦ Ροζέ Μάρς ;

— Ὁχι ! Δὲν μπορῶ νὰ δώσω τέτοιο ὄρκο, εἶπε μὲ ἔντονη κι ἀδίστακτη φωνὴ ἡ θεία Χάρριετ.

— Δηλαδή ; ἐρώτησε ὁ Δικαστὴς.

— Δὲν μπορῶ νὰ ὀρκισθῶ, γιατί δὲν εἶμαι ἀπολύτως βεβαία ὅτι ἡ κατηγορουμένη δὲν εἶναι ἡ ἀνιψία μου Καρολίνα...

Ὅταν ἀργότερα ἡ θεία Χάρριετ ἔφθασε στὸ ξενοδοχεῖο, ὁ Ροζέ τὴν ὑποδέχθηκε ἐξαιτίας :

— Πῶς μπόρεσες... Πῶς τόλμησες...

— Τί ἤθελες νὰ κάνω, παιδί μου ; τὸν δέικοψε ἥρεμα. Νὰ τὴν καταδικάσω χωρὶς νὰ εἶμαι βεβαία ; Ἀκουσε, Ροζέ, δὲν λέω ὅτι αὐτὴ ἡ γυναίκα εἶναι ἡ Καρολίνα. Ἰσχυρίζομαι ὅμως ὅτι δὲν ἀποκλείεται αὐτὴ νὰ εἶναι ἡ γυναίκα σου κι ὄχι ἡ ἀδελφὴ της Ἐβελυν.

— Δὲν εἶσαι βεβαία ; και τὰ μάτια τοῦ Ροζέ πετοῦσαν σπῆρες. Μὰ δὲν βλέπεις ὅτι πρόκειται γιὰ ἀπάτη ; Ὅτι ἡ δίδυμη ἀδελφὴ της Καρολίνας ἐκμεταλλεύεται τὴν ὁμοιότητά της ;

— Ροζέ, παιδί μου, κι ἐγὼ, στὸ βάθος τῆς ψυχῆς σου, τὸ ξέρω, ἔχεις μιὰ κάποια ἀμφιβολία... Ἡ ὑπερηφάνειά σου σὲ κάνει νὰ τὰ βλέπεις ἔτσι... Τοὺς ξέρω ἐγὼ τοὺς Μάρς... Πρὶν ἀπὸ τὴν δίκη, ἀπεφάσισες, χωρὶς νὰ κρίνεις, ὅτι πρόκειται γιὰ ἀπάτη. Ἀπὸ τότε δὲ θέλησες ν' ἀλλάξης γνώμη. Στὸ δικαστήριο πῆγες γιὰ νὰ πῆς τὸ ὄχι... και τὸ εἶπες.

Στὸ δωμάτιο μπῆκαν ὁ Δρ Γκάουφιλντ και ὁ Λέσλι Πάξτον, πού κι

αὐτοὶ τᾶβαλαν μὲ τὴ θεία. Ἀτάραχη ὅμως, ἥρεμα τοὺς δέικοψε :

— Μιὰ «φάρα» εἰσάστε ὅλοι οἱ Μαίρυλαντέζοι... Δὲν θέλετε ν' ἀντιμετωπίσετε τὰ πράγματα, τὶς μπόρες πού ἔρχονται. Οἱ συγκλονιστικὲς καταστάσεις σᾶς τρομάζουν. Τὰ μεγάλα γεγονότα σᾶς ἀρρωσταίνουν. Γιὰ νὰ μὴ ταραχθῇ ἡ γαλήνη σας, κάνετε κάθε ὑποχώρησι. Κάνετε τοὺς γενναίους, ἀλλὰ εἰσθε δειλοί... Μοῦ ἐξήτησαν τὴν ὑπεύθυνη γνώμη μου γιὰ τὴν ταυτότητα μιᾶς γυναίκας. Τὴν ἔδωσα, χωρὶς νὰ σκεφθῶ ὀικογένεια, συμφέροντα, κοινωνία, σκάνδαλα, ἐφημερίδες. Ἐγὼ ἀπόψε θὰ κοιμηθῶ ἡσυχῇ... Ἔσεῖς ὅμως ;

Στὸ ἀεροπλάνο μέσα, πού μετέφερε τὸν Ροζέ πίσω στὴ Βαυτιμόρη, τὸ ραδιόφωνο μετέδιδε τὶς τελευταῖες εἰδήσεις ἀπὸ τὴ δίκη. Ἐαφνικά, τὸ αὐτὶ τοῦ Ροζέ ἄρπαξε :

«...τούτων δοθέντων, ἡ κατηγορουμένη ἀπαλλάσσεται, λόγω ἀμφιβολιῶν, ὥς πρὸς τὴν ταυτότητά της...».

Και τώρα ; Τώρα πιά, τὸ καταλάβαινε καλά ὁ Ροζέ, μιὰ νέα δραματικὴ πρᾶξις ἀρχίζει. Ἡ Εὐά Λάνγκ ἡ Ἐβελυν Μπλουῦ ἦταν ἔξω ἀπὸ τὰ σί-
δερα, ἐλεύθερη νὰ δράσῃ. Τίποτε δὲν μποροῦσε νὰ τὴν σταματήσῃ. Μιὰ ἀπατεῶν, αὐτὴ, κι ἓνας ἀπατεῶν, ὁ παραχαράκτης φίλος της. Δύο καθάρματα, πού, ἀφοῦ πέτυχαν νὰ λερώσουν τὸ ὄνομα τῶν Μάρς, τώρα θὰ κυνηγοῦσαν τὴν περιουσία τους. Μήπως αὐτὸς δὲν ἦταν και ὁ σκοπὸς τους ;

Ἐνα ὁλόκληρο μῆνα ὁ Ροζέ τιναζόταν κάθε φορά πού κτυποῦσε τὸ τηλέφωνο, κάθε φορά πού κτυποῦσαν τὴν πόρτα του. Πῶς ἄραγε θὰ τὸν πλησίαζε ἡ Εὐά ; Ὅθ τὸν ἐνοχλοῦσε ἀπευθεῖς ; Ὅθ τοῦ ἔστειλε τὸν ἐρασ-
τή της ; Τὸ δικηγόρο της ; Ἡμέρες ἀγωνίας, νύχτες ταραχῆς, ὥρες κι ὥρες συλλογισμένους, βασανισμένους ζοῦσε ὁ Ροζέ.

Ἀλλὰ ἡ Εὐά δὲν παρουσιαζόταν. Δηλαδή δὲν τὸν ἐνώχλησε προσωπικά, δὲν τοῦ τηλεφώνησε, δὲν τοῦ ἔστειλε ἄνθρωπο δικό της... Τίποτε. Κι ὅμως, οἱ ἐφημερίδες ἀκόμη ἔγραφαν γιὰ τὴν ὑπόθεσι, ἄρα και γι' αὐτήν,

κι ο Ροζέ διάβαζε όλες τις μετακινήσεις της, τις πράξεις της, το κάθε τί. Έτσι έμαθε ότι πήγε στη Φλωρίδα για να ξεκουραστή και να ξεχάσει.

Αλλά πού εύρισκε χρήματα; Η Φλωρίδα είναι πανακριβή και η Εύα δεν είχε πεντάρα... Ποιός πλήρωνε το ξενοδοχείο της; Φυσικά, συλλογίζοταν ο Ροζέ, ποιός άλλος από τον παραχαράκτη Ντιούκ Σμέντλεϋ... Στη φυλακή ήταν μόνη. Έξω, έσιμζαν πάλι. Αυτό το συμπέρασμα ίκανοποιούσε τον Ροζέ. Ήξερε ότι η Άστυνομία παρακολουθούσε την Εύα, ώστε κάποτε θα έπιασε τον παραχαράκτη. Τότε, ο Σμέντλεϋ θα έλεγε την αλήθεια! Μήπως είχε λόγο να μην πηγαίει να είναι η Εύα; Ασφαλώς όχι.

Λίγες εβδομάδες αργότερα, ο Ροζέ, πάντοτε από τις εφημερίδες, έμαθε ότι η Εύα Λάνγκ, με το όνομα Καρολίνα Μπλουθ - Μάρς, γύρισε στη Νέα Υόρκη, νοίκιασε ένα μικρό διαμέρισμα, κι άρχισε να εργάζεται στο παλιό της κατάστημα, στη 5η Λεωφόρο, στο τμήμα μυρωδικών, όπως άλλοτε.

Το νέο τον τάραξε πολύ. Πώς ήταν δυνατόν μια άπατεών, μια γυναίκα διπλοπρόσωπη, εκμεταλλεύτρια, έρωμένη ενός παραχαράκτη, να φέρεται όπως ακριβώς θα έκανε η Καρολίνα, αν δεν είχε χρήματα; Με τη σκέψη αυτή έχασε τον ύπνο του, την όρεξή του, την ηρεμία του. Σαν κινηματογραφική ταινία περνούσε στο μυαλό του όλα τα γεγονότα, κάθε λεπτομέρεια, από τα παλιά ως τα σύγχρονα. Προσπάθησε να λογικευτεί, να διώξει από τη σκέψη του την αμφιβολία που σιγά-σιγά, σαν τόν σαράκι, άρχιζε να τον τριβελίζει... Κι αν είχε κάνει λάθος; Πώς να μάθει την αλήθεια; Και ξαφνικά...

Ξαφνικά ο Ροζέ κατάλαβε το μεγάλο, το βασικό, το κύριο λάθος. Το σύστημα αναγνωρίσεως δεν ήταν το σωστό! Τα μέσα για την αποκάλυψη της πλαστοπροσωπίας δεν ήταν λογικά! Τι είχε κάνει το Δικαστήριο; Ο Εισαγγελέας; Η Άστυνομία; Αυτός ο ίδιος; Είχαν μεταφέρει ανθρώπους από τη Βαλτιμόρη για να πούν αν ναι ή όχι η κατηγορουμένη ήταν η Καρολίνα Μάρς. Σύστημα λανθασμένο, αφού βασιζόταν στην παρατήρησι, στην προσωπική αντίληψη κι όχι στα γεγονότα. Σωστό λοιπόν ήταν το

αντίθετο σύστημα. Αυτή η γυναίκα έπρεπε ν' αναγνωρίσει τους μάρτυρες... Έτσι, ακόμη κι αν ήξερε από το ημερολόγιο τη ζωή της Καρολίνας, δεν θα τους αναγνώριζε μια και η φυσιογνωμία τους θα της ήταν άγνωστη... Παράδειγμα; Η γραμματέως του Ροζέ, η Λούσιλ Ντούν. Η Καρολίνα αποκλείεται να έχασε τη γυναίκα για την οποία μάλωσε με τον άνδρα της. Η Έβελυν μπορεί να ήξερε τον καβγά. Τη φυσιογνωμία όμως; Όσο τα σκεφτόταν αυτά ο Ροζέ, τόσο κι έλεγε ότι κάτι θα έπρεπε να έτοιμάσει. Μια συνάντηση των δύο γυναικών δεν μπορούσε παρά να έφερνε αποτέλεσμα. Έτσι ζήτησε από τη γραμματέα του να τον συνοδεύσει στη Νέα Υόρκη για να στενογραφήσει τις συζητήσεις μ' ένα πελάτη.

Τρεις ημέρες αργότερα, αφού τελείωσαν με τον πελάτη, ο Ροζέ και η Λούσιλ έτρωγαν σ' ένα εστιατόριο της 5ης Λεωφόρου, κοντά στο κατάστημα που εργαζόταν η Έβελυν. Στις δύο ακριβώς σηκώθηκαν και, πριν μπουν στο αυτοκίνητο που θα τους έφερνε στο αεροδρόμιο, ο Ροζέ ζήτησε από τη γραμματέα του να τον συνοδεύσει μέσα στο κατάστημα:

— Θέλω ν' αγοράσω ένα καπέλο, τής είπε: κι άμέσως, μόλις πέρασαν το κατώφλι, πρόσθεσε: Πολύ σε παρακαλώ να μου αγοράσεις ένα άρωμα. Τώρα μόλις θυμώμαι ότι εορτάζει η κ. Πάξτον. Να χρήματα και κάνε το καλύτερο. Θα βρεθούμε σε δέκα λεπτά μπροστά στην έξοδο.

Μόλις απομακρύνθηκε η κοπέλα, ο Ροζέ γύρισε τρέχοντας κι από ένα παλιό διάδρομο έφτασε στο τμήμα των αρωμάτων. Κρύφτηκε πίσω από μία βιτρίνα και είδε, άβαστος, την Εύα Λάνγκ. Μια περίεργη νοσταλγία πλημμύρισε την καρδιά του. Μήπως, έδω, έτσι, πριν τόσα χρόνια, δεν συνάντησε την Καρολίνα; Η γυναίκα που έβλεπε τώρα ήταν μεγαλύτερη στα χρόνια από την Καρολίνα. Γκριζατά μαλλιά της, λίγες ρυτίδες, αλλά ίδιο το βλέμμα, μόνο πιο μεγαλοχολικό, πονεμένο. Της έμοιαζε πολύ, αλλά... αλλά πάντως δεν ήταν η γυναίκα του.

Ασφαλώς δεν μπορούσε να είναι η Καρολίνα, αφού τώρα εξυπηρετούσε

την πρώην αντίζηλό της, τη Λούσιλ, χωρίς να δείχνει ότι την αναγνωρίζει. Το βλέμμα της έμενε αδιάφορο, σταθερό ή φωνή της, καμιά σύσπασι, τίποτε, τίποτε απολύτως δεν πρόδιδε ότι γνώριζε την πελάτισσα.

Τώρα ο Ροζέ, στη Βαλτιμόρη,μπόρεσε επιτέλους να κοιμηθί ήσυχος. Το πείραμα πέτυχε. Η γυναίκα δεν ήταν η γυναίκα του. Κι όμως, η διαπίστωση αυτή... δεν τον εύχαριτούσε. Ούτε κι ο ίδιος δεν ήξερε το γιατί...

Ένας ακόμη μήνας πέρασε. Και στην αρχή του επομένου, την ώρα που ο Ροζέ διέσχιζε το χώλ του μεγάλου ξενοδοχείου της Βαλτιμόρης, κάποιος τον άρπαξε από το χέρι και γελαστά του είπε:

— Μητράβο φίλα!... Τι γίνεσαι, Ροζέ; Ούτε καλημέρα δέ λές; Ο Ροζέ τον κοίταξε και δεν τον αναγνώρισε. Ήταν ένας ροδοκόκκινος, πανύψηλος, ισίοκορμος, γελαστός άνδρας, που φορούσε ένα καλοραμμένο σπόρ κοστούμι.

— Τι διάβολο, Ροζέ; του φώναξε. Δεν με θυμάσαι; Κι εγώ που νόμιζα ότι δε θα ξεχνούσες ποτέ τον διοικητή που όλο άδειες σου έδινε...

— Ο συνταγματάρχης Κόξ! Τι ανόητος που είμαι...

— Δηλαδή χωρίς τη στρατιωτική στολή, δεν με αναγνωρίζεις;

Αφού τα είπαν για λίγο εχώρισαν. Αλλά η συνάντησι δεν άφησε τον Ροζέ να κοιμηθί ήσυχος.

«Στο Λονδίνο, συλλογίζοταν, έμεινα με τον Κόξ για εβδομάδες στο ίδιο διαμέρισμα. Και τώρα, τρία χρόνια αργότερα, δεν τον γνώρισα, μόλις τον είδα με άλλα ρούχα...»

Επτά χρόνια είχε να δει τη Λούσιλ ή Καρολίνα. Άρα; Τι αξία είχε το πείραμα στο μυροπωλείο;

Την επομένη, ο θεός Κάρυ μπήκε σκαμμένος στο γραφείο του Ροζέ.

— Παιδί μου, του είπε, η θεία σου θα με πεθάνη! Κοντεύω να πρελλαθώ... Όσα κι αν τής λέω, αυτή επιμένει ότι η λεγόμενη είναι η Καρολίνα! Το τί τραβάω...

— Μά πιστεύει ότι χωρούν άμφιβολίες;

— Όχι μία και δύο... πολλές! Μόλις τελείωσε η δίκη, πήγε και τη βρήκε!

— Η Εύα;

— Όχι, Ροζέ. Η θεία σου πήγε και της πρόσφερε τη βοήθειά της. Αυτή, μάλιστα, της πλήρωσε κι όλα τα έξοδα για ένα μήνα στη Φλωρίδα. Να ξεκουραστή... να ήρεμήσει.

— Τι είπες; κι ο Ροζέ γούρλωσε έκπληκτος τα μάτια του. Η θεία Χάρριετ πλήρωσε το ταξίδι; Και το ξενοδοχείο;

— Όλα! Αλλά η παλιогυναικα στάθηκε πονηρή. Δέχθηκε τα χρήματα σά δάνειο. Θα τα επέστρεφε, αργότερα... σε βδομαδιάτικες δόσεις τών δέκα δολλαρίων...

— Καταλαβαίνω, είπε ειρωνικά ο Ροζέ...

— Λοιπόν, παιδί μου, δεν καταλαβαίνεις τίποτα! Δυό μήνες τώρα, κάθε Σάββατο, μάς έρχεται μία έπιταγή τών δέκα δολλαρίων. Έμαθα ότι εργάζεται στην παλιά της θέσι, κι έτσι... καταλαβαίνεις τώρα τί ακούω από τη θεία σου...

Αλλά ο Ροζέ δεν τον άκουγε. Όλες οι βεβαιότητές του, όλες, γκρεμιζόντουσαν σαν σπίτια στην άμμο.

Το πρωί της 24 Μαΐου, ο Ροζέ Μάρς έγυμνησε μ' ένα περίεργο συναίσθημα. Κάτι σαν έλιπίδα χαράς φτερούγιζε στην καρδιά του. Σά σήμερα είχε γεννηθί η Καρολίνα, κι όπως κάθε χρόνο, έτσι κι έφέτος θα φόρωνε τον τάφο της με λουλούδια. Σήμερα όμως, το είχε πιά αποφασίσει. Η πράξι του θα έπαιρνε διπλή σημασία. Η γυναίκα που σά σήμερα γεννήθηκε, η Καρολίνα του, πέθανε.

Με τα πιο όμορφα λουλούδια, πέρασε την πόρτα του νεκροταφείου και προχώρησε ανάμεσα στα καπρίσια, ως τον οικογενειακό τάφο τών Μάρς. Εκεί, κάτω από τη λευκή μαρμάρινη πλάκα, βρισκόταν ο μόνος άφευδής μάρτυς, ο ανεπηρεάστος, ο αδιάφορος, ο αδιάφορος. Η πέτρα έγραφε: Ένομά του. Διαβάζοντας την έπιγραφή, ο Ροζέ βρήκε μαζί με τη γαλήνη και την ηρεμία. Το βάλσαμο έπούλωσε τις πληγές του.

Ακούμπησε τα λουλούδια στην πλάκα, έκανε το σταυρό του και για λίγα λεπτά αναπόλησε όλα τα περασμένα. Στο πλευρό της γυναικός του,

μέσα στον οικογενειακό τάφο των Μάρς, κι αυτός κάποτε θ' αναπαύονταν... Τότε πιά, θά συναντούσε την Καρολίνα του...

'Αργά-αργά γύρισε και προχώρησε προς την έξοδο. Στην απόλυτη ήσυχία, ένα βήμα τάραξε τη γαλήνη. Έρχόταν από την άλλη πλευρά. Κάποιος... σά νά πήγαινε προς τον τάφο των Μάρς. 'Ο Ροζέ έκανε μερικά βήματα, όταν ξαφνικά σταμάτησε, κρύφτηκε πίσω από ένα δέντρο, γύρισε και κοίταξε... Ποιός άλλος μπορούσε νά θυμηθῇ τὰ γενέθλια τῆς Καρολίνας; 'Οχι, τὴν ἐπέτειο τοῦ θανάτου τῆς, ἀλλὰ τὴν ἡμέρα πού γεννήθηκε;

'Ο άγνωστος ἦταν τώρα ἐπάνω ἀπὸ τὸν τάφο τῆς. Ἀπλῶσε λίγα λουλούδια, κατακόκκινα τριαντάφυλλα ἦσαν, ἔκανε τὸ σταυρὸ του, ἔκλεισε τὰ μάτια του κι ὥρα πολλή ἔμεινε συλλογισμένος. Τὰ δάκρυα κυλοῦσαν ἀπὸ τὰ μάτια του.

Ἦταν καλοντυμένος. Εἶχε συμπαθητικὴ φυσιογνωμία. Καὶ κάτω ἀπὸ τὰ σγουρά του μαλλιά, τὸ πρόσωπό του...

'Ο Ροζέ τaráχτηκε. Τὴ γνῶριζε τὴ φυσιογνωμία... Τὴν ἤξερε... Ἦταν ἴδιο τὸ πρόσωπο μὲ τὴ φωτογραφία, μ' ἐκεῖνο τὸ πορτραῖτο πού τοῦ ἔδωσε ὁ άστυνομικός...

'Ο Ντιούκ Σμέντλεϋ... Μά βέβαια, ὁ παραχαράκτης ἦταν. Καὶ νά πού ὁ Ροζέ θυμήθηκε... Τὸν εἶχε συναντήσει γιὰ πρώτη καὶ μόνη φορά, τότε, στὸ νεκροταφεῖο... Αὐτὸς ἦταν ὁ άγνωστος, ὁ ξένος, πού πρὶν ἀπὸ

τεσεράμισι χρόνια παρακολούθησε τὴν κηδεὰ τῆς Καρολίνας. "Ενας διακριτικός άγνωστος, πού οὔτε ὁ Ροζέ, οὔτε κανεὶς συγγενῆς ἢ φίλος τὸν ἐγνώριζε. Εἶχε μείνει παράμερα, συνώδευσε τὴν πομπή ὡς τὸν τάφο, ὡς τὸν τάφο πού σήμερα στόλιζε μὲ λουλούδια...

Τριαντάφυλλα γιὰ τὰ γενέθλια τῆς Καρολίνας; Ἀλλὰ μήπως... μήπως τὰ γενέθλια αὐτὰ δὲν ἦταν καὶ τῆς "Εβελυν; Τῆς γυναίκας πού ἀγάπησε ὁ Ντιούκ Σμέντλεϋ; Ποιὸς ἐξῆσε τὰ τέσσερα τελευταῖα χρόνια μαζί μὲ τὴ μία ἀδελφή; Ποιὸς άλλος, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Σμέντλεϋ, γνῶριζε καλύτερα ποιὰ ἀπὸ τὶς δίδυμες πέθανε; Ποιὰ ζοῦσε;

'Ο Ντιούκ Σμέντλεϋ τιμοῦσε τὸν τάφο τῆς Καρολίνας γιατί ἤξερε ὅτι ἡ πέτρα σκέπαζε τὴν "Εβελυν...

Τώρα ὁ Ροζέ ἤξερε!

Σὰν τρελλὸς ἔτρεξε πρὸς τὸ αὐτοκίνητό του. Ἡ ὥρα ἦταν ἑνδεκά. Ὁδηγώντας γρήγορα θά ἔφτανε στὴ Νέα Ὑόρκη πρὶν κλείσουν τὰ καταστήματα, τὸ κατάστημα πού κάποτε, ἐκεῖ, στὸ τμήμα τῶν μυρωδικῶν...

Καὶ ἡ Καρολίνα;

Τὸ ἤξερε ὁ Ροζέ πόσο πολὺ δύσκολο εἶναι νά ἐπουλωθοῦν οἱ πληγές, αὐτὰ τὰ τραύματα πού μόνος του κανεὶς ἀνοίγει στὸν άλλο.

'Αλλὰ θά προσπαθοῦσε... Κι εἶχε μιὰ ἐλπίδα... Μήπως δὲ λάτρευε παράφορα τὴν Καρολίνα του; Καὶ στὸ τιμόνι τοῦ αὐτοκινήτου σκυμμένος, ὁ Ροζέ, ἔβλεπε νά μικραίνει ἡ ἀπόστασι πού τὸν χώριζε ἀπὸ τὴν εὐτυχία...

♦ "Ενας κύριος κάνει ἡσυχος τὸν περίπατό του στὸ δρόμο. ὅταν κάποιος ξένος ὁρμᾷ ἐναντίον του καὶ τοῦ δίνει ἕνα γερὸ χαστούκι.

— Μὰ εἰστε τρελλός; Ψελλίζει ἐμβρόντητος ὁ δυστυχής.

— Ναί, ἀπαντᾷ ὁ ξένος. Μήπως αὐτὸ σὰς πειράζει;

Tailler

"Ολοι θέλομε τὴ φυσιολογικὴ ὄρασι, κανεὶς σχεδὸν δὲν τὴν ἔχει καί, παρὰ τὶς σύγχρονες θεραπείες, ἡ μόνη μέθοδος πού μπορεῖ νά μᾶς τὴν δώση, ἐφευρέθηκε πρὶν ἀπὸ 700 χρόνια.

ΜΑΤΙΑ ΓΕΡΑ ΤΟ ΠΙΟ ΑΦΥΣΙΚΟ ΠΡΑΓΜΑ

Ἡ πολύπλοκη μηχανή, πού μᾶς χαρίζει τὸ φῶς.

Ελάχιστοι ἱατρικοὶ ὅροι ἔχουν τόσο λίγο νόημα, ὅσο οἱ λέξεις «φυσιολογικὴ ὄρασις». Ἡ «φυσιολογικὴ ὄρασις» εἶναι ἀπολύτως... παρὰ φύσιν! Εἶναι δηλαδὴ μιὰ κατάστασι θεωρητικῆς τελειότητος, τὴν ὁποίαν ἀπολαμβάνουν τὰ δύο τοῖς ἑκατὸ περίπου τῶν ἐνηλίκων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Ἀλλωστε καὶ αὐτὰ τὰ δύο τοῖς ἑκατὸ ἀσφαλῶς τὴν χάνουν μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου. Οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι βλέπουν τὸν κόσμο, ἄλλοι περισσότερο καὶ ἄλλοι λιγώτερο, πολὺ. Μὰ συνηθίζουν τόσο πολὺ, πού κάθε βελτίωσι θά τοὺς ἦταν ἀνυπόφορη. Γι' αὐτὸ καὶ πολλοὶ ὀφθαλμιάτροι, ὅταν δίνουν γυαλιά, προτιμῶν νά εἶναι τέτοια, ὥστε οἱ ἄνθρωποι νά μὴ ξαναβρίσκουν τὴν ἀπολύτως «φυσιολογικὴ τους ὄρασι», γιατί αὐτὸ θά τοὺς ἀναστάτανε.

Αὐτὸ ὅμως τὸ περίεργο γεγονός δὲν ἐμποδίζει τοὺς ἀνθρώπους νά προσπαθοῦν νά διορθώσουν τὴν ὄρασί τους καὶ εἶναι κοινὴ πεποίθησι τῶν ὀφθαλμιάτρων πὼς ὅλοι, ἀργὰ ἢ γρήγορα, θά χρεια-

στοῦμε μιὰ μέρα γυαλιά. Μόνο στὶς Η.Π.Α., 75 ἑκατομμύρια φοροῦν γυαλιά καὶ ξεοδεύουν 300 ἑκατομμύρια δολλάρια τὸ χρόνο γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Γιατί, ἤδη ἀπὸ τὸν δέκατο τρίτο αἰῶνα, ἔγινε δεκτὸ πὼς τὰ γυαλιά ἦταν ὁ καλύτερος τρόπος γιὰ νά διορθώνονται τὰ μικρὰ ἐλαττώματα τῶν ματιῶν καί, στὰ 700 χρόνια πού ἀκολουθήσαν, τίποτε δὲν συνέβη πού ν' ἀλλάξῃ τὴν πεποίθησι αὐτῇ. Ἡ μόνη πρόοδος ἦταν καθαρὰ τεχνικὴ: ἀκριβέστεροι τρόποι γιὰ τὴν μέτρησι τῶν ἐλαττωμάτων τῶν ματιῶν, καλύτεροι τρόποι γιὰ νά κατασκευάζωνται λεπτότεροι φακοὶ καί, τελευταίως, κρυστάλλα ἐπαφῆς πού ἐφαρμόζουν κατ' εὐθεῖαν στὸν βολβὸ τοῦ ματιοῦ.

Δὲν εἶναι καθόλου εὐκόλο νά καταλάβῃ κανεὶς πὼς βλέπει. Τὸ ὀπτικὸ σύστημα εἶναι μιὰ ἐκπληκτικὰ πολύπλοκη φωτογραφικὴ μηχανὴ μὲ δύο φακοὺς, σχεδιασμένη ἔτσι, ὥστε νά παράγῃ ἄμεσα ἐμφανιζόμενες «κινηματογραφικὲς ταινίες», ἐγχρωμες καὶ τρισδιάστατες (σὲ 3-Δ). Αὐτὸ

πραγματοποιείται χάρις σὲ δύο ἀκίνητους φακούς, δύο προσαρμοζόμενους φακούς, δύο φωτογραφικές πλάκες μεγάλες σὰν κουταλάκια τοῦ γλυκοῦ καὶ ἓνα ἄπειρα πολύπλοκο ἐπίσης σύστημα νεύρων, πού δημιουργοῦν μιὰ νοητὴ εἰκόνα τοῦ θεάματος.

Τὸ ἐμπρὸς μέρος τοῦ ματιοῦ, μιὰ καμπυλωτὴ στρώσι διαφανοῦς πρωτεΐνης πού λέγεται κερατοειδὴς χιτῶν, εἶναι ἓνας ἰσχυ-

ρὸς ἀκίνητος φακὸς σὰν κι αὐτὸν πού ἔχουν οἱ φωτογραφικὲς μηχανὲς τύπου κουτιοῦ. Ὄταν βλέπῃ ἓνα ἀντικείμενο, ὁ κερατοειδὴς χιτῶν εἴτε διαθλᾷ, εἴτε λυγίζει τὶς ἀκτῖνες τοῦ φωτὸς πού ἔρχονται καί, συμπυκνώνοντας τὴν εἰκόνα, τὴν ὁδηγεῖ μέσα ἀπὸ τὴν κόρη. Ἡ χρωματιστὴ περιοχὴ γύρω ἀπὸ τὴν κόρη εἶναι ἡ ἴρις, πού περιέχει μικροὺς μῦς γιὰ νὰ μεγαλώνουν τὴν κόρη ὅταν τὸ φῶς εἶναι λίγο καὶ νὰ τὴν μικραίνουν ὅταν τὸ φῶς εἶναι ζωηρό.

Μόλις περάσουν ἀπὸ τὴν κόρη οἱ ἀκτῖνες τοῦ φωτὸς παραλαμβάνονται ἀπὸ ἓνα ὠραῖο «μηχανημα» πού ὀνομάζεται κρυσταλλοειδὴς φακός. Αὐτὸματα ὁ φακὸς ἀλλάζει πάχος καὶ καμπυλότητα γιὰ νὰ προβάλῃ καθαρά τὴν εἰκόνα στὸ πίσω μέρος τοῦ ματιοῦ, τὸν ἀμφιβληστροειδῆ. Ἐκεῖ,

οἱ ἀκτῖνες τοῦ φωτὸς κινητοποιοῦν 6 ἑκατομμύρια νευράκια πού ἀντιδρῶν στὸ χρῶμα, στὴν φωτεινότητα καὶ στὶς λεπτομέρειες καὶ 120 ἑκατομμύρια ἄλλα νευράκια, εὐαίσθητα στὴν κίνησι καὶ στὸ χαμηλὸ φῶς. Αὐτὰ παίζουν τὸ ρόλο τοῦ φωτογραφικοῦ φιλμ.

Κόσμος ἀνάποδα.

Αἰῶνες τώρα, οἱ σπουδασταὶ ξέρουν, ἀπὸ τοὺς νόμους τῆς

Ὀπτικῆς καὶ τὴν ἀνατομία τοῦ ματιοῦ, πὼς οἱ ἀκτῖνες σχηματίζουν τὴν εἰκόνα στὸν ἀμφιβληστροειδῆ ἀνάποδα. Πὼς λοιπὸν βλέπομε σωστά; Ἡ ἀπάντησι εἶναι ζωτικὴ, προκειμένου νὰ καταλάβωμε τὴν ἀνθρώπινη ὄρασι, γιὰτὶ μᾶς ἀποδεικνύει τὸ ρόλο τοῦ μυαλοῦ. Ἀπὸ τὴν ὥρα, τὴν στιγμὴ μᾶλλον, πού ἡ εἰκόνα προβάλλεται καθαρά στὸν ἀμφιβληστροειδῆ ὡς τὴν στιγμὴ πού τὴν συλλαμβάνομε νοερά, τὰ νεῦρα καὶ τὸ μυαλὸ ἐργάζονται μὲ ἀστραπιαία ταχύτητα. Τὰ κύτταρα τῶν νεύρων ἀντιδρῶν στὶς ἀκτῖνες τοῦ φωτὸς καὶ στέλνουν κωδικοποιημένα ἡλεκτρικὰ μηνύματα κατὰ μῆκος τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου, στὸ μυαλὸ, πού, ταχύτατα, ἀποτυπώνει, ταξινομεῖ καὶ ἐρμηνεύει τὰ μηνύματα, παράγει τὴν νοερὴ εἰκόνα καί, ἂν χρειαστῇ, ἐπικαλεῖται τὴ μνήμη, τὴ

δρᾶσι καὶ ἄλλα μέσα. Ἐπομένως, τὸ μυαλὸ δὲν «βλέπει» τὴν ἀνάποδο γυρισμένη εἰκόνα. Δέχεται καὶ ἐρμηνεύει σωστά τὰ τηλεγραφικὰ μηνύματα πού ἡ εἰκόνα τοῦ στελνεί.

Ἡ ὄρασι δὲν εἶναι πάντα «φυσιολογικὴ», γιὰτὶ, συχνότατα, ἡ εἰκόνα δὲν προβάλλεται σωστά στὸν ἀμφιβληστροειδῆ καί, ἐπομένως δὲν ἀποστέλλεται καθαρὴ στὸ μυαλὸ. Ἀνάλογα μὲ τὸν τρόπο πού προβάλλεται ἡ εἰκόνα στὸν ἀμφιβληστροειδῆ, ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὁμαλὸς ἢ ἔχει μυωπία, ὑπερμετρωπία ἢ πρεσβυωπία. Ὁ ἀμφιβληστροειδής, ἡ κινηματογραφικὴ ὀθόνη δηλαδή, βρίσκεται πότε πολὺ κοντὰ καὶ πότε πολὺ μακριά. Ὄταν εἶναι κοντὰ, ἔχομε ὑπερμετρωπία, ὅταν εἶναι πολὺ μακριά, μυωπία. Ἀλλά, ὅπως ἀκριβῶς καὶ στὸν κινηματογράφο, ὄχι μόνον ἡ ἀπόστασι τῆς ὀθόνης, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπόστασι τοῦ μηχανήματος προβολῆς παίζει ρόλο. Ὁ μύωψ π.χ. μπορεῖ νὰ βλέπῃ καθαρά τὰ ἀντικείμενα πού εἶναι πολὺ κοντὰ του, γιὰτὶ οἱ ἀκτῖνες φωτὸς πού ἐκπέμπουν τὰ κοντινὰ ἀντικείμενα δὲν εἶναι παράλληλες καὶ ἄρα ἡ εἰκόνα «καθαρίζει» ἀπὸ ἀπόψεως ἐστίας μακρύτερα, δηλαδή πέφτει στὸν ἀμφιβληστροειδῆ, ὁ ὁποῖος εἶναι τοποθετημένος μακρύτερα ἀπὸ τὸ κανονικὸ, ἀκριβῶς ἐκεῖ πού πρέπει! Σήμερα υπάρχουν πολλοὶ περισσότεροι μύωπες παρὰ στὴν λιθίνη, ἃς ποῦμε, ἐποχὴ, γιὰτὶ, στοὺς προϊστορικοὺς χρόνους οἱ μύωπες δὲν μπορούσαν νὰ ἐπιζήσουν, ἐπεὶδὴ δὲν ἔβλεπαν ἐγκαίρως καὶ ἀπὸ μακριὰ τὸν ἐχθρὸ καὶ δὲν εὕρισκαν εὐκολὰ κυνήγι καί, γενικὰ, τροφὴ. Πρὶν ὅμως

ὁ νόμος τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς τοὺς καταργεῖτε τελείως, ἡ ἀνθρωπότης προώδευσεν καὶ ὁ πολιτισμὸς τοὺς ἔσωσεν. Σήμερα φοροῦν γυαλιὰ, ζοῦν ἀσφαλεῖς κι εὐτυχισμένοι καὶ γεννοῦν μυωπικὰ μωρά.

Τὸ περίεργο εἶναι ὅτι ἡ ὑπερμετρωπία εἶναι πολὺ πιὸ συνηθισμένη. Ἀλλά, ἐπεὶδὴ δὲν ἔχει τόσο ἄμεσα ἀποτελέσματα, πολλοὶ ζοῦν χωρὶς νὰ ξέρουν κὰν ὅτι τὴν ἔχουν. Μποροῦν πάντως νὰ βλέπουν καθαρά ἀπομακρύνοντας τὸν ἀμφιβληστροειδῆ, δηλαδή σφίγγοντας καὶ συμπιέζοντας τὸν βολβὸ ἀπὸ πάνω κι ἀπὸ κάτω. Ἡ προσπάθεια τοὺς κουράζει καὶ τὰ μάτια κοκκινίζουν καὶ πονοῦν. Καί, καθὼς περνοῦν τὰ χρόνια, οἱ μῦς δὲν ἔχουν πλέον τὴν ἴδια δύναμι, ὁ ἄνθρωπος πού πάσχει ἀπὸ ὑπερμετρωπία ἀναγκάζεται ν' ἀγοράξῃ καινούργια γυαλιὰ κάθε δύο-τρία χρόνια.

Πάντως, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὅταν γεροῦν παθαίνουν καὶ κάτι ἄλλο, τὴν πρεσβυωπία, γιὰτὶ ὁ κρυσταλλοειδὴς φακὸς χάνει τὴν ἐλαστικότητά του καὶ τότε ἀρχίζομε ν' ἀπομακρύνωμε ἢ νὰ φέρνωμε πιὸ κοντὰ τὸν τηλεφωνικὸ κατὰλογο, ὅταν θέλωμε νὰ διαβάσωμε ἓναν ἀριθμό.

Ὁ κόσμος τοῦ ἀστιγματικοῦ.

Καί, σὰν νὰ μὴν ἐφθάναν αὐτά, τὰ μάτια πάσχουν συχνά, παρ' ἄλλα μὲ ὅ,τι ἀναφέραμε, ἀπὸ ἀστιγματισμό. Ὁ κερατοειδὴς δηλαδή εἶναι ἀνώμαλα καμπυλωτός. Πολλοὶ ἀστιγματικοὶ εἶναι τόσο συνηθισμένοι στὸν στραβὸ αὐτὸ κόσμον πού βλέπουν, ὥστε, μόλις πρωτοπάρουν γυαλιὰ, νο-

μίζουν την πραγματικότητα ανώμαλη, έως ότου το μυαλό προσαρμοσθή στην οπτική αλήθεια.

Γενικά όμως τα γυαλιά που θα πάρουμε για οποιοδήποτε ελάττωμα του ματιού εξαρτώνται όχι μόνον από την σοβαρότητα της καταστάσεώς μας, αλλά και από την... φιλοσοφία του γιατρού μας. Μερικοί οφθαλμίατροι πιστεύουν ότι ο «άσθενής» πρέπει να βλέπη με την μεγαλύτερη δυνατή διαύγεια. "Άλλοι όμως ξέρουν πώς ή ξαφνική αλλαγή θα ενοχλήση βαθύτατα το άτομο (υπάρχουν αστιγματικοί που, με καλά γυαλιά, νομίζουν κάθε στιγμή πώς ή σκάλα είναι στραβή και πώς θα πέσουν) και του δίνουν απλώς τα γυαλιά που θα τον βοηθήσουν να ζήσει καλά. Είναι πολλές μάλιστα περιπτώσεις, που οι γιατροί πιστεύουν ότι ή ελαττωματική όρασι οφείλεται σε ψυχολογικές και όχι φυσιολογικές αιτίες. Δίνουν ελαφρότατα γυαλιά και ο άνθρωπος, επηρεασμένος, δηλώνει ότι βλέπει θαυμάσια.

Τέτοιες περιπτώσεις αναφέρονται με ένθουσιασμό από τους πιστούς της καινούργιας μεθόδου των «οπτικών ασκήσεων». Γιατί αυτοί πιστεύουν ότι, αφού το μυαλό δεν «βλέπει», αλλά δέχεται μηνύματα, μπορούμε να δεχθούμε πώς το ελάττωμα δεν είναι πάντα του ματιού, αλλά ίσως του μυαλού, που δεν ξέρει να ερμηνεύη σωστά αυτό που το μεταδίδουν τα νεύρα. Οι γιατροί που πιστεύουν σ' αυτήν τη θεωρία, βοηθούν, με διάφορες ασκήσεις, τον άνθρωπο να βλέπη σωστά και ή εκτέλεσι των ασκήσεων απαιτεί μιὰ ψυχική και σωματική αρμονία, την οποία συνήθως δεν έχουν οι αν-

θρωποι με την ελαττωματική όρασι. Τουλάχιστον έτσι υποστηρίζουν αυτοί οι γιατροί και παρυσιάζουν ενδιαφέροντα παραδείγματα: ο ραδιοτηλεγραφητής, όταν εξασκηθῇ, ακούει μηνύματα που άλλοτε δεν μπορούσε να συλλάβη. Δεν διωρθώθηκαν τ' αυτιά του, αλλά αναπτύχθηκε ή ικανότης της ακοῆς. Τὸ ἴδιο ἰσχύει και για όσους μαθαίνουν να διαβάζουν γρηγορώτερα και είναι γνωστό πώς, όταν ζήση κανείς στην ἔρημο, όπως συνέβη σε στρατιώτες τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, σιγά-σιγά, βλέπει αντικείμενα σε τεράστιες αποστάσεις.

Δύο χιλιάδες περίπου είναι στην Ἀμερική σήμερα οι οφθαλμίατροι που πιστεύουν στη θεωρία τῆς γυμναστικῆς τοῦ ματιοῦ, αλλά και τοῦ μυαλοῦ. Οἱ εξετάσεις όμως που γίνονται μετά την θεραπεία φαίνεται πώς δεν είναι πολύ ἐνθαρρυντικές. Μερικοί μύωπες μαθαίνουν βέβαια να ἐρμηνεύουν σωστά την συγκεχυμένη εἰκόνα που ἀντιμετωπίζουν, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι την βλέπουν καθαρώτερα. Καὶ όσοι ἀκόμη συνήθισαν να βλέπουν λίγο μακρύτερα, ἔχασαν την ἱκανότητα αὐτῇ μόλις σταμάτησαν τις ασκήσεις. Τὰ μάτια τους, ἀπὸ καθαρά τεχνική ἀποψι, δὲν ἔπαψαν να εἶναι ελαττωματικά.

Βέβαια, υπάρχουν ασκήσεις καθαρῆς γυμναστικῆς τοῦ ματιοῦ σὲ περιπτώσεις ἀλλοιθωρισμοῦ και σὲ ἄλλες περιπτώσεις, στίς ὁποῖες ή γυμναστική δυνάμνει τὰ νεῦρα και μαθαίνει στὸν ἀσθενῆ να συντονίζη τις κινήσεις τῶν ματιῶν του. Καὶ ὅλοι ἐπίσης συμφωνοῦν ὅτι εἶναι δυνατόν να «μάθη» κανείς να ἐκτιμᾷ καλῶ-

τερα τις ἀποστάσεις, ὅπως μπορεῖ να μάθη να «καθαρίζη» την εἰκόνα που βλέπει καλύτερα. Λίγοι τὸ ξέρουν, ἀλλὰ εἶναι γεγονός ὅτι, ὅπως υπάρχουν «ἀριστεροὶ» στὰ χέρια, ἔτσι υπάρχουν και στὰ μάτια, δηλαδή πάντα τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ δύο ἐπικρατεῖ και κάνει την περισσότερη δουλειά. Για να τὸ καταλάβουμε, ἂς δοκιμάσουμε τὸ ἀπλὸ αὐτὸ πείραμα: ἀπλώνομε τὸ μπράτσο σχηματίζοντας ἓναν κύκλο με τὸ μεγάλο δάχτυλο και τὸν δείκτη και διαλέγομε ἓνα αντικείμενο που κοιτάζομε ἀπ' αὐτὸν τὸν κύκλο. Κατόπιν κλείνομε τὸ ἓνα κι ὕστερα τὸ ἄλλο μάτι. Μὲ τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ δύο μάτια βλέπομε ἀκόμη τὸ ἀντικείμενο καθαρά στὸ κέντρο τοῦ κύκλου. Μὲ τὸ ἄλλο βλέπομε ἓνα

σημεῖο ἀρκετὰ μακρύτερα ἀπὸ τὸ ἀντικείμενο που διαλέξαμε, ἐνῶ τὸ χέρι μένει ἀκίνητο.

Μπορεῖ ἐπίσης να βελτιωθῇ σημαντικὰ ή ταχύτης τοῦ διαβάσματος και ή ἀντίληψις, ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι ἄσχετο με την μυωπία ή την ὑπερμετρωπία.

"Άλλη μία μέθοδος ἀσκήσεως τῶν ματιῶν τελευταίως εἶχε ἔναν πασίγνωστο μαθητῆ, τὸν "Αγγλο συγγραφέα" Ἀλντους Χάξλεϋ, ὁ ὁποῖος τόσο ἐνθουσιάστηκε ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα τῆς θεραπείας του, ὥστε ἔγραψε και ἓνα βιβλίο, «Ἡ τέχνη να βλέπης» (The art of seeing). Φαίνεται ὅμως ὅτι, ὅσο και να κάνουν καλὸ οἱ ασκήσεις και ή ὑποβολή, μόνο με τὰ γυαλιά θα συνεχίση ή ἀνθρωπότης να ἀντιμετωπίζη τὸ μέλλον της!

◆ Αἰσιόδοξος εἶναι ὁ ἄνθρωπος που βλέπει φῶς ἐκεῖ που δὲν ὑπάρχει. Ἀπαισιόδοξος εἶναι ὁ ἀνόητος που προσπαθεῖ να τὸ σβῆση.

Daily Bulletin

◆ Μεγαλοφυΐα εἶναι ὁ ἄνδρας που καταφέρνει να πείση τὴ γυναῖκα του ὅτι ἓνα γούνινο παλτὸ θα τὴ δείχνη μεγαλύτερη ἀπὸ ὅ, τι εἶναι.

College Chronicle

Η ΑΣΤΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ "ΕΚΛΟΓΗΣ"

Ἡ «Ἐκλογή» συνεχίζει τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀστρολογίας, βέβαιη ἀπὸ τὰ γράμματα ποὺ παίρνει ὅτι ικανοποιεῖ μὴ ἐπιθυμία πάρα πολλῶν ἀναγνωστῶν της.

Αὐτὰ ποὺ δημοσιεύονται εἶναι γραμμένα ἀπὸ τὸν σοβαρώτερο εἰδικό, τὸν Α. ROY.

ΤΙ ΛΕΕΙ Ο ΑΣΤΕΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΖΥΓΟΥ

ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΓΕΝΝΗΘΗΚΑΝ

ἀπὸ 24 Σεπ/βρίου - 23 Ὀκτωβρίου

Τὸ ἡλιακὸν ἔτος τῶν γεννημένων ὑπὸ τὸν Ζυγὸν θὰ κυλήσῃ στὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ μέσα σὲ παραγωγικὴ δραστηριότητα καὶ ἡ παρουσία τοῦ μεγάλου ἀγαθοποιοῦ Διὸς θὰ συντελέσῃ στὴν ἐπιτυχία τῶν ἐπιχειρήσεών τους. Εὐνοϊκὲς ἐπίσης περιστάσεις ἐμφανίζονται στὸ συναισθηματικὸ πεδίο καὶ γιὰ τοὺς ἀγάμους μπορεῖ νὰ παρουσιασθῇ δυνατότης εὐτυχοῦς ἐνώσεως.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΓΕΝΝΗΘΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 24/9 - 23/10

Θὰ ἔχουν ἀνοιχτόκαρδο καὶ χαρούμενο χαρακτήρα, πνεῦμα περιεργείας καὶ ἀνακαινισμού, μὲ γούστα ἐκλεπτυσμένα καὶ καλλιτεχνικά. Θὰ μπόρουν νὰ κάνουν τὸ δρόμο τους, θὰ σημειώσουν μερικές φορές ἐπιτυχίες χωρὶς καμιά προσπάθεια, ἀλλὰ θὰ εἶναι ἱκανὰ νὰ δείξουν ἐπιμονὴ καὶ τόλμη, ἂν καὶ πάντα μὲ κάποια προχειρότητα.

Ο ΟΥΡΑΝΟΣ ΜΕΤΑΞΥ

24 Σεπ/βρίου - 23 Ὀκτωβρίου 1957

ΚΡΙΟΣ: Γιὰ ὅσους γεννήθηκαν ἀπὸ 21 Μαρτίου - 20 Ἀπριλίου.

Φανήτε ἐξαιρετικὰ ἐπιφυλακτικὸς σὲ κάθε τι τὸ ἀναπάντεχο καὶ ἀσυνήθιστο ποὺ θὰ ἔχῃ σχέση μετὰ τὴν ἐπαγγελματικὴ καὶ οἰκονομικὴ σας κατάστασι. Ὁ συναισθηματικὸς τομέας θὰ εἶναι πιὸ σταθερὸς καὶ μάλιστα εὐνοημένος ἰδίως στὴν διάρκεια τοῦ τρίτου δεκαήμερου.

ΤΑΥΡΟΣ: Γιὰ ὅσους γεννήθηκαν ἀπὸ 21 Ἀπριλίου - 20 Μαΐου.

Γιὰ ὅσους ἔχουν δουλειὲς ποὺ σχετίζονται μετὰ τὸ ἐμπόριο καὶ τὴ βιοτεχνία, ἡ περίοδος ἀπὸ 24 Σεπτεμβρίου ἕως 9 Ὀκτωβρίου φαίνεται ἐξαιρετὴ γιὰ κέρδη καὶ συναλλαγές. Ὡστόσο φυλαχθῆτε ὅλοι ἀπὸ ἀπερίσκεπτες ἀποφάσεις, ἰδιαίτερα ἂν εἴσθε γεννημένοι στὸ πρῶτο δεκάημερο.

ΔΙΔΥΜΟΙ: Γιὰ ὅσους γεννήθηκαν ἀπὸ 21 Μαΐου - 22 Ἰουνίου.

Τὸ πρῶτο καὶ τὸ δεύτερο δεκάημερο ἐμφανίζουν ἐπιδράσεις ἰδιαίτερα καλὸς τύχης, ποὺ θὰ μπόρουν νὰ προσανατολίσουν τὴν ἐπαγγελματικὴ ζωὴ σας πρὸς καινούργιες καὶ ἐπιτυχεῖς κατευθύνσεις, ικανοποιώντας ἔτσι τὶς ἐλπίδες καὶ τὰ παρόντα καὶ μέλλοντα συμφέροντα. Ἀνάμεσα στὶς 12-13 πιθανὸν νὰ ἔχετε συγκρούσεις καὶ φασαρίες στὸ συναισθηματικὸ πεδίο.

ΚΑΡΚΙΝΟΣ: Γιὰ ὅσους γεννήθηκαν ἀπὸ 23 Ἰουν. - 22 Ἰουλίου.

Ἀπὸ τὸ στενὸ περιβάλλον σας θὰ βρῆτε τὴν ἠθικὴ ἐνίσχυσι ποὺ θὰ χρειασθῆτε γιὰ νὰ ξεπεράσετε μερικές οἰκονομικὲς δυσκολίες. Μὴν ἀνοίγεσθε στὰ ἔξοδα σας καὶ μὴν ἀλλάξετε τίποτε στὶς δουλειές σας χωρὶς σοβαρὰ αἰτία. Μὴν πραγματοποιήσετε κανένα ταξίδι, ἂν δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητο.

ΛΕΩΝ : Για δσους γεννήθηκαν από 23 'Ιουλίου - 22 Αγούστου.

"Αν και η αίσθηματική σας ζωή θα είναι ελάχιστα ικανοποιητική στη διάρκεια των δύο πρώτων δεκαήμερων, ωστόσο θα καταλήξει ευνοϊκή. Μή διστάζετε σε τίποτε, προχωρήστε μπροστά, έπωφεληθήτε από τις προσφερόμενες ευκαιρίες. Μία όμορφη έπιτυχία ασφαλώς θα στεφανώσει τις προσπάθειές σας.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ : Για δσους γεννήθηκαν από 23 Αγούστου - 22 Σεπτεμβρίου.

Οι γεννημένοι στο πρώτο δεκάημερο πρέπει να δυσπιστούν στους κεραυνοβόλους έρωτες, τις υπερβολικές δαπάνες, ιδιαίτερα ανάμεσα 24 Σεπτεμβρίου - 4 'Οκτωβρίου και να φανούν προσεκτικοί στην επαγγελματική ζωή τους. Ένα ταξίδι μπορεί να γίνει η αιτία για ενδιαφέρουσες γνωριμίες.

ΖΥΓΟΣ : Για δσους γεννήθηκαν από 23 Σεπτεμβρίου - 23 'Οκτωβρίου.

Έξαιρετη περίοδος όπου συγκεντρώνονται κάτω από το ζώδιό σας ένεργητικά στοιχεία και τα καλύτερα μέσα για να τα χρησιμοποιήσετε. Δεν αποκλείεται μια στροφή της τύχης που θα σημειώσει ένα σταθμό στην κοινωνική σας άνοδο συνοδευμένη και από οικονομική βελτίωση της καταστάσεώς σας. Το τρίτο δεκάημερο θα σας δημιουργήσει ένα εύτυχες συναισθηματικό κλίμα.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ : Για δσους γεννήθηκαν από 24 'Οκτωβρίου - 22 Νοεμβρίου.

"Υστερα από ένα πρώτο ταραγμένο δεκάημερο ή υπόλοιπος περίοδος θα κυλήσει όμαλά και οι όρθες έμπνεύσεις σας θα σας δώσουν συναισθηματικές ικανοποιήσεις. Ένα μικρό άπρόοπτο ταξίδι, εκπλήξεις από τους δικούς σας, ευχάριστες συναντήσεις περιλαμβάνονται στις εύτυχεις προοπτικές που σας αναμένουν.

ΤΟΞΟΤΗΣ : Για δσους γεννήθηκαν από 23 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου.

Μόνον η άταξία, η άπερισκεψία, ή υπερβολική άμεριμνησία μπορούν ν' αλλάξουν τις όμορφες και σίγουρες τύχες που σας έπιφυλάσσει η περίοδος αυτή, μία από τις καλύτερες της χρονιάς. Φιλίες, προστασίες, ευνοϊκές ευκαιρίες σας περιμένουν. Μην παραλείψετε να τις έκμεταλλευθήτε.

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ : Για δσους γεννήθηκαν από 21 Δεκεμβρίου - 20 'Ιανουαρίου.

Δεν όφείλετε στην καθαρή τύχη τις έπιτυχίες σας, αλλά στην έπιμονή σας, την άντικειμενικότητα και στην όρθή κρίσι που έπιδείξατε. Χρησιμοποιήστε και πάλι αυτές τις άρετές σας, για να διατηρήσετε ό,τι σας είναι ώφέλιμο και άγαπητό. Να είστε οικονομικοί και δύσπιστοι σε προσφορές ή υποσχέσεις, λίγο ή πολύ υπερβολικές.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ : Για δσους γεννήθηκαν από 21 'Ιανουαρίου - 19 Φεβρουαρίου.

Παρά τους μικρούς κλονισμούς και τους κινδύνους συναισθηματικών περιπλοκών, κάπως μάλιστα θλιβερών, μπαίνετε σε μια φάσι ευνοϊκή, όπου η προσωπικότης σας, οι ίδες σας, όσο και αν είναι παράδοξες, θα ληφθούν σοβαρά ύπ' όψιν από τους άλλους και θα σημειώσετε έπιτυχίες για το γόητρό σας και στα οικονομικά σας. Κατά το τρίτο δεκάημερο θα τακτοποιηθούν κατά τον καλύτερον τρόπο και οι αίσθηματικές σας υποθέσεις.

ΙΧΘΥΕΣ : Για δσους γεννήθηκαν από 20 Φεβρουαρίου - 20 Μαρτίου.

Οι κίνδυνοι σφαλμάτων από βιαστικούς ύπολογισμούς και κακές κρίσεις και μία άδυναμία σας ν' αντιδράσετε στις έπιδράσεις ώρισμένων κύκλων που συχνάζετε θα δυσχεράνουν τις δουλειές σας κατά το πρώτο δεκάημερο και στις αίσθηματικές σας υποθέσεις κατά το τρίτο δεκάημερο θα φέρουν προσκόμματα. Όστόσο μερικά ευχάριστα διαλείμματα θα ικανοποιήσουν τις βαθύτερες έπιθυμίες σας και θα σας προσφέρουν πραγματοποιήσεις που αξίζετε άλλωστε. Μην άψηφάτε τα κρυολογήματα και δυσπιστείτε στους ζηλοφθόνους.

Άπό τό 1881

Τα κουφέτα
ΓΩΓΟΥ

Δέν λείπουν από κανένα γάμο

Καταστήματα Γώγου: Καλαμιώτου 12 — Τηλέφ. 24-965

ΑΙΩΝΙΑ ΝΕΟΤΗΣ

Ἡ μεταφύτευσι νέων κυττάρων
θα αναχαιτίζει τὰ γηρατεία.

Ο ἄνθρωπος θέτει ἤδη αἰνίγματα
προτοῦ γεννηθῇ. Ὡστόσο καί
στό ἄλλο ἄκρο τῆς ζωῆς πολλά νέα
ἐρωτήματα μένουν χωρίς ἀπάντησι.

Γιατί ο άνθρωπος γεννά; Ἀργὰ μὰ σταθερὰ ὁ ὀργανισμὸς καταλαμβάνεται ἀπὸ τὸ γῆρας σύμφωνα μὲ ἓνα μηχανισμό τελείως μυστηριώδη.

“Ως τώρα χάρις στην πρόοδο της υγιεινής της διατροφής, αλλά και την χρησιμοποίηση θαυματουργών γιατρικών, η ζωή παρατάθηκε και μέσα στα 2.000 τελευταία χρόνια η μέση διάρκεια ζωής από είκοσι χρόνια έγινε εξήντα.

Ὅσοτοσο τὰ γεννητικὰ κύτταρα
καθὼς καὶ ἐκεῖνα ποὺ σχηματίζουν
τοὺς ἰστούς φαίνονται, νὰ ἔχουν ἀπε-
ρίοριστη δυνατότητα ζωῆς. Πρέπει
νὰ υπενθυμίσουμε πὼς ἔχουν διατηρη-
θῇ ἐπὶ 25 χρόνια καλλιέργειες, μὲν
ποὺ προέρχονται ἀπὸ τμήμα τῆς
καρδίας ἐμβρύου κόττας, ἐνῶ ἡ ζωὴ
μίας κόττας δὲν διαρκεῖ ποτὲ παραπά-
νω ἀπὸ δέκα χρόνια, ὅπως τουλάχισ-
τον ἀποδείχθηκε ἀπὸ τὰ πειράματα
τοῦ Ἀλέξις Κασρέλ.

Ἡ διαίωσις τῆς ζωῆς δὲν ἐμφανίζεται μόνο στὴν κλίμακα τῶν κυττάρων. Τὰ μετὰ ζωὰ κινοῦνται συνεχῶς καὶ εἶναι σχεδὸν ἀθάνατα.

Μήπως ὁ θάνατος εἶναι ἀμείλικτος ;
Δὲν φαίνεται.

Μιά μέρα οί ἐπιστήμονες θά τοῦ ἐπιτεθοῦν γερά χωρίς νά ἱκανοποιοῦνται πιά μέ τήν ἀπλή ὑποχώρησί του. Προτού ὅμως φθάσουν ἐκεῖ, πρέπει νά εἰσδύσουν στό μυστικό τοῦ γήρατος. Κι αὐτό βρίσκεται ἀκόμη μακριά.

Ὁ μέγας Μετσνικόφ θεωροῦσε

τὰ γερατειὰ σὰν ἓνα παθολογικὸ
φαινόμενο πού τὸ προκαλεῖ ἡ χρόνια
δηλητηρίασι ἀπὸ μικρόβια τῶν ἐν-
τέρων πού συνεχῶς παράγουν το-
ξίνες.

Φαίνεται πάντως πώς τὸ γῆρας διακρίνεται μᾶλλον ἀπὸ μία ἐξασθένησι τοῦ συστήματος τῶν ἔνδοκρινῶν ἀδένων, μὲ πρώτη ἐκδήλωσις τὴν ἐξασθένησι τῆς δραστηριότητος τῶν σεξουαλικῶν ἀδένων.

Ξέρουμε τώρα πώς όλα τα κύτταρα του ανθρώπινου σώματος ανανεώνονται συνεχώς, τόσο πού, εκτός από τους νευρικούς ιστούς, ο άνθρωπος αλλάζει ολόκληρο το σαρκικό του περιβλημα κάθε έπτά χρόνια.

Τὸ σῶμα μοιάζει μὲ ἕνα ἐργοστάσιο ποὺ κατασκευάζει καινούργια κύτταρα. Κάποια μέρα ὅμως τὸ ἐργοστάσιο σταματᾷ, κουράζεται καὶ χάνει τὴν ἱκανότητα τῆς ἀνανεώσεως. Αὐτὸ εἶναι κυρίως τὸ γῆρας.

Πολλές συνταγές έχουν παρουσιαστή, και πάντοτε ματαίως, με τη φιλοδοξία ότι παρεμποδίζουν τα γεράτια. Τώρα ή έπιστήμη προσανατολίζεται προς την καλλιέργεια έμβρυονικών κυττάρων. Τί είναι αυτή ή μέθοδος ;

Ἡ νέα ἐπιστημονικὴ μέ-
θοδος.

Παίρνουμε ένα αυγό αποστειρωμένο και βγάζουμε λίγο φλοιό για να μπορούμε να πάρουμε το έμβρυο ζωντανό. Ύστερα, αφού αφαιρεθεί το κεφάλι, το έμβρυο τοποθετείται σε ειδικό κουτί. Από εκεί μπορούμε να πάρουμε ένα ώριμο όργανο της

ἐκλογῆς μας, καρδιά, πνεύμονα, νεφρά κλπ.

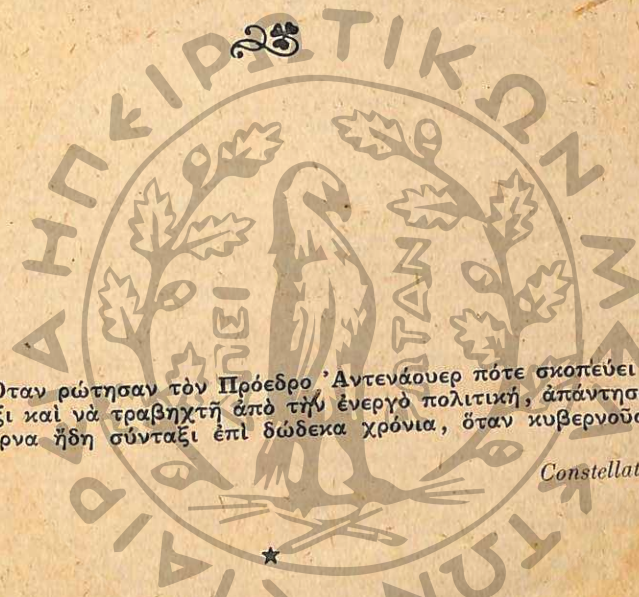
"Ας πάρουμε λ.χ. ένα συκώτι απομονωμένο μέσα σε φυσιολογικό όρρο. Αυτό πολλαπλασιάζεται επάνω σε ένα γυάλινο πλακάκι και ύστερα με μικρές σταγόνες τρυφίνης ελευθερώνουμε τα κύτταρα που χρειαζόμαστε. Ένα μέρος τους το καλλιεργούμε, ενώ το άλλο εισάγεται με μορφή ενέσεως στο γερασμένο σώμα.

Τὸ πείραμα ἀποδεικνύει τὴν ἀξία τῆς μεθόδου. Ἀφοῦ ὑπέστη βλάβη τὸ σκυῶτι ἐνὸς κουνελιοῦ, τοῦ «ἐμφυτεύσανε» κάτω ἀπὸ τὸ δέρμα ἀπὸ αὐτὴ τὴν καλλιέργεια κυττάρων ἀπὸ ἔμβρυο καὶ σκυῶτι ὅττ'αυτ' ἔβγαλε. Καὶ τὸ θαῦμα πραγματοποιήθηκε. Τὰ νέα κύτταρα δὲν ἔμειναν κάτω ἀπὸ τὸ δέρμα. Κατευθύνθησαν πρὸς τὸ βλαμμένο σκυῶτι καὶ ἀρχισαν νὰ ἐργάζωνται γιὰ τὴν ἐπιδιόρθωσί του. Χάρη στὸν

διαφορετικὸν ἀριθμὸν χρωμοσωμάτων
τοὺς εἶναι εὐκόλῳ νὰ τὰ διακρίνομε.

Συνεπώς η καλλιέργεια κυττάρων μπορεί να ανανεώσει τα όργανα. Ήδη έχουν οργανωθεί εργαστήρια γι' αυτή τη δουλειά. Παίρνουν εμβρυονικά όργανα από διάφορα ζώα: ποντικούς, κοττόπουλα, μοσχάρια, χοιρίδια. Τα κύτταρα ζουν και πολλαπλασιάζονται μέσα σε ειδικούς δορυφόρους. Οι σωληνίτες με τις καλλιέργειες αυτές τοποθετούνται σε μια περιστροφική συσκευή έτσι, ώστε το θεραπευτικό υγρό να μη δημιουργή κατασπάλγμα.

Μήπως ή μεταφύτευσι αυτή νέων κυττάρων θά συντελέσῃ στο ξανά νωιμα τῆς ἀνθρωπότητος; Ἡ ἐφοδος ἄρχισε στή Γαλλία, ἐνῶ στή Γερμανία σημείωσε ἡδη ἐπιτυχία. Ὁ καθηγητής Νίχους ἐφαρμόζει μέ ἐπιτυχία τή θεραπεία αὐτή στους ἀσθενεῖς του.

◆ "Όταν ρώτησαν τὸν Πρόεδρο Ἀντενάουερ πότε σκοπεύει νὰ πάρῃ σύνταξι καὶ νὰ τραβηχτῇ ἀπὸ τὴν ἐνεργὴ πολιτικῇ, ἀπάντησε :
— "Ἐπαιρνα ἤδη σύνταξι ἐπὶ δώδεκα χρόνια, ὅταν κυβερνοῦσαν οἱ Ναζί.

◆ ΝΕΟΤΗΣ : Ἡ ἡλικία ὅπου τὰ ἀγόρια προσέχουν πῶς τὰ κορίτσια προσέχουν τ' ἀγόρια πού τὰ προσέχουν.

Pourquoi Pas?

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

**Μιά στήλη που επίμονα ζήτησαν οι φίλοι της «Εκλογής»
με επανειλημμένα τους γράμματα.**

Μιά κατατοπιστική εικόνα της πνευματικής ζωής ενός τόπου δίνουν άσφαλως τα βιβλία που κυκλοφορούν. Για τους φίλους λοιπόν των Γραμμάτων ή «Εκλογή» θ' αφιερώνη λίγο χώρο, γιά να τους ενημερώνη γύρω από τις νέες εκδόσεις.

Κάθε μήνα στις σελίδες αυτές θ' αναφέρονται τα αξιολογώτερα καινούργια βιβλία, τα ελληνικά και τα ξένα, τα μεταφρασμένα στή γλώσσα μας.

Ελπίζουμε πώς σύντομα οι σελίδες αυτές θα γίνουν ένα πλήρες χρονικό της ζωής του βιβλίου στον τόπο μας.

Όσοι από τους συγγραφείς και τους εκδότες επιθυμούν ν' αναφέρωνται τα νέα βιβλία τους στή στήλη αυτή, ας στέλνουν ένα αντίτυπο στήν «Εκλογή» (Σωκράτους 57).

Κώστας Χατζόπουλος :
«Ο Πύργος του Ακροπόταμου»
(Αθήνα 1957).

Το βιβλίο αυτό δεν είναι ούτε νέο, ούτε άγνωστο γιά τους φίλους της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Όσοι όμως το αγνοούν, οφείλουν να παραμερίσουν τα βιβλία της τελευταίας ώρας και να το διαβάσουν. «Ο Πύργος του Ακροπόταμου» δεν είναι μονάχα ένα κλασικό πιά κείμενο του νεοελληνικού λόγου που θυμίζει ώραιους και μαχητικούς αγώνες γιά την επικράτηση της Δημοτικής, δεν είναι μόνον ίσως το αντιπροσωπευτικώτερο αφηγηματικό έργο του Ρουμελιώτη Χατζόπουλου, αλλά και αυτό καθ' εαυτό κρινόμενο είναι ένα μυθιστόρημα τέλειο που συγκινεί και γοητεύει. Μπορεί βέβαια να συνεχίξη την παράδοσι της ήθογραφίας, μπορεί οι ήρωες να πατούν στο γνώριμο από άμετρητες περιγραφικές σελίδες ελληνικό χωριό, μπορεί να μιλούν με ιδιωτισμούς και να έχουν τά τοπικά ήθη και έθιμά τους. Όμως ο Χατζόπουλος έχει προχωρήσει πολύ.

Με βάσι την ιστορία τριών θυγατέρων ενός παλιού επάρχου, που μένουν γεροντοκόρες από υπερηφάνεια και στενοκεφαλιά — θέμα παράλληλο με τον «Ολέθριο Λοχαγό» του Ζαχ. Παπαντωνίου — παρουσιάζει άλλοτε με χιοῦμορ ή σάτιρα και άλλοτε με συμπόνια και τρυφερότητα δραματικές φιγοῦρες και καταστάσεις. «Ο λυρικό-δατος Κώστας Χατζόπουλος των «Βραδινών Θρύλων» κατορθώνει στον «Πύργο του Ακροπόταμου» να ξεπεράση το ήθογραφικό υλικό του, να κάνει έργο ρεαλιστικό και να προβάλη ένα κάποιο ουσιαστικώτερο μήνυμα.

Γιώργου Κοτζιούλα :
«Απαντα» (Εκδ. Δίφρος 1957).

«Ο Δίφρος», στον όποιον οφείλονται τά τελευταία χρόνια μερικές καλαίσθητες εκδόσεις, κάνει μία ευγενική χειρονομία. Κυκλοφορεί και το δεύτερο τόμο των «Απάντων» του Γιώργου Κοτζιούλα.

«Ο Κοτζιούλας ήταν βαθύς γνώστης της αρχαίας ελληνικής, της λατιν-

κής και της γαλλικής φιλολογίας και ασχολήθηκε με όλα σχεδόν τά είδη του Λόγου : Ποίησι, πεζογραφία, κριτική, δοκίμιο, μετάφρασι. Με τό σκληρό του μόχθο είχε αποκτήσει μία ευρωπαϊκή πνευματική καλλιέργεια, χωρίς ποτέ να χάση τίποτε από τη χωριάτικη απλότητά του. Στά τραγούδια του υπάρχει διάχυτη ή-πικρία των ανθρώπων που ζούν στα περιθώρια της ζωής και ή αγάπη του γιά την Ήπειρώτικη πάτρια γή του. Είναι κρίμα, αλήθεια, που ώρισμένα γεγονότα των ανήσυχων χρόνων μας τον απομάκρυναν από τό πλατό κοινό που κρίνει κι επιβάλλει τις μορφές των Γραμμάτων μας όχι μονάχα σύμφωνα με την αξία της πνευματικής προσφοράς τους, αλλά και σύμφωνα με τη γενικώτερη δράσι τους. Τώρα ας ελπίσουμε πώς αυτή ή εκδοσι των «Απάντων» του θα κάνει άγαπητό τό έργο του στο μεγάλο κοινό της λογοτεχνίας μας και θα του χαρίση, έστω και άργά, τη φήμη και τη δικαίωσι που δε γνώρισε ο ίδιος όσο ζούσε.

Θάγου Κωτσόπουλου :
«Η Πολιτεία του Θεάτρου» (Αθήνα 1957).

Δεν είναι ή πρώτη φορά που ο εκλεκτός πρωταγωνιστής του Έθνικού μας Θεάτρου παρουσιάζεται σά συγγραφέας. «Ως τώρα έχει δώσει κιόλας αρκετά αξιόλογα δείγματα λογοτεχνικού ταλέντου με τά έργα του «Ο Πόλεμος τέλειωσε», «Ο Αυτρωμός», «Ίντερ-πόλ», που παχτηκαν αντίστοιχως από τό Λαϊκό Θεάτρο τό 1932, από τό Έθνικό Θεάτρο τό 1946 και από τον θιασο της Άννας Λώρη φέτος τό καλοκαίρι. Επίσης έχει εκδόσει την τραγωδία του «Μήδεια και Θησέας» και τό δραματικό ποίημά του «Τό κοράκι στην έρημιά».

Τό νέο βιβλίο του, άν και έχει κι αυτό στενή σχέση με τό θέατρο, διαφέρει από τά προηγούμενα έργα του. Είναι ένα καθαρά αφηγηματικό, πεζογραφικό δημιούργημα, που αναφέρεται σ' ό,τι ακριβώς λέει ο τίτλος του : σε μία νοση ή «Πολιτεία Θεάτρου». Είναι γραμμένο με απλότητα, ειλικρίνεια και διαβάζεται εύχαιιστα. Πέρα όμως απ' αυτά τά σημαντικά λογοτεχνικά προσόντα του, τό βιβλίο του Θάγου Κωτσόπουλου έχει γιά τους

φίλους της Σικηνής ιδιαίτερη αξία. «Ο άναγνώστης γδύνει συχνά τους ήρωες του έργου από τά φανταστικά όνόματα που τους έδωσε ο συγγραφέας και βλέπει σ' αυτούς γνωστά πρόσωπα του νεοελληνικού θεατρικού κόσμου, κάνει παραλληλισμούς ανάμεσα στα γεγονότα του βιβλίου και σ' αυτά τά πραγματικά της καλλιτεχνικής ζωής. Έκτός αυτού, πολλές σελίδες του βιβλίου έχουν έναν έμμεσα εξομολογητικό χαρακτήρα και αφήνουν να διαφανή όλη ή αγάπη, ή ευγενική προσήλωσι και ή πίστι ενός ώριμου, εύσυνεϊδητου ανθρώπου της Σικηνής προς τό ύψηλό θεατρικό ιδεώδες.

Γιώργου Δέλιου : «Οικογένεια» (Θεσσαλονίκη 1957).

Ένας από τους εκλεκτότερους πνευματικούς εργάτες του Έλληνικού Βορρά είναι ο Γιώργος Δέλιος. Μάλιστα, ή ποιότητα του έργου του του δίνει δίκαια θέσι στην οικογένεια των πιδ καλλιεργημένων και αξιόλογων σημερινών πεζογράφων μας. Τό νέο μυθιστόρημά του «Οικογένεια», που εκκλοφόρησε σε μία απλή και καλαίσθητη εκδοσι, έρχεται να επιβεβαιώση αυτή τη γνώμη γιά μία ακόμη φορά. Πρόκειται γιά ένα αφηγηματικό έργο με στέρεο κορμό και πνευματικότητα. «Ο Γιώργος Δέλιος, χωρίς να θεωρή βασιικό και κυρίαρχο στοιχείο την υπόθεσι, κατορθώνει να κρατή τό ενδιαφέρον των αναγνωστών του. Πέρα από την πορεία μιās οικογένειας από τά πρώτα χρόνια του αιώνα μας ως την τραγική δοκιμασία της τελευταίας Κατοχής, έχει κάτι ουσιαστικώτερο να μας παρουσιάση. Κάτι που βγαίνει έμμεσα και υποβλητικά μέσα από τά γεγονότα και τις πράξεις των ήρώων, γιά να μείνη στη μνήμη των αναγνωστών κι όταν ακόμη κλείσουν όριστικά τό βιβλίο.

Κύπρου Χρυσάνθη : «Στά δύσκολα χρόνια», «Τό πάθος γιά την Ελλάδα μιās Βενεζουελανής ποιήτριας» (Λευκωσία 1957).

Από τη σκληρωμένη ελληνική μεγαλόνησο μας ήρθαν δύο ακόμη λογοτεχνικές εργασίες του γιαιτρού-καθηγητή Κύπρου Χρυσάνθη. Η πρώτη είναι ενδιαφέρουσα νουβέλα, που συγκινεί και κατακτά τον άναγνώστη και με τό μύθο και με τό ύφος της. Όσο

για τη δεύτερη, είναι ένας κατατοπιστικός πρόλογος για την Βενεζουελανή ποιήτρια Ζάν Αριστεγκιέτα, της οποίας ο Κύπρος Χρυσάνθης παρουσιάζει μεταφρασμένα δέκα ποιήματα. "Ολοι αυτοί οι στίχοι, όπως άλλωστε και όλο σχεδόν το λυρικό έργο της Αριστεγκιέτα, είναι εμπνευσμένοι από την Ελλάδα και αφιερωμένοι σ' αυτήν. Ο εκλεκτός αυτός Κύπριος τιμά με το μικρό βιβλίο του μία ποιήτρια, που από τη μακρινή χώρα της συνεχίζει την παράδοση των μεγάλων φιλελλήνων και με όλες τις δυνάμεις της εργάζεται για την προβολή της ελληνικής Ίδεας και των Γραμμάτων στη Λατινική Αμερική.

Και οι δύο αυτές εργασίες του Κύπρου Χρυσάνθη ενυπολόγησαν σε μικρό και λεπτό σχήμα τσέπης.

Θ. Κωστούρου: «Το φονικό του Κυβερνήτη» (Έκδ. Συλλόγου «Ο Παλαμήδης», Ανάπλι 1957).

Μονόπρακτο σε δύο εικόνες, εμπνευσμένο από τη δολοφονία του Καποδίστρια. Ο συγγραφέας, καθώς δηλώνει άλλωστε κι ο ίδιος, εκτός από τα κείμενα σημεία, δεν ακολουθεί πιστά τις χρονολογίες και τα γεγονότα κι επιχειρεί να συνταιριάσει την ιστορία με το θρύλο.

Αριστ. Σ. Παπασταύρου: «Ο Πρατήριος Γάμος» (Tucson, Arizona, U.S.A. 1957).

Το βιβλίο αυτό θα μπορούσε να χαρακτηριστεί διακήρυξη διαμαρτυρίας κατά του «δουλοπρεπούς και αναχρονιστικού έθνους της προικός», καθώς τονίζει ο συγγραφέας, το οποίο «μετατρέπει την ιερότητα του Γάμου εις εμπόριον, αποστερεί την άπορον Έλληνίδα εκ του φυσικού αυτής προορισμού ως συζύγου και μητρός, αμαυρώνει τον έγγαμον βίον και οίονει εξευτελίζει ήμάς ως λαόν πολιτισμού».

Με ιστορική κατάρτιση άρτια γύρω από το θέμα που τον απασχολεί και φλογερό ένθουσιασμό ξεκινάει ο κ. Αρ. Παπασταύρου για τον άγωνα του. Και προτρέπει όλους τους Έλληνες να γίνουν ανεξόδως μέλη της «Πανελληνίου Οργανώσεως υπέρ του Θεσμού της Οικογενείας και της Καταργήσεως της Προικός» (Όδος Βασ. Βουλγαροκτόνου 1, Ταχ. Τομ. 7).

Γιάννη Λιτίνα: «Δέν σε άπάτησα ποτέ» (Αθήναι 1957).

Είναι ή ιστορία ενός ανθρώπου της θάλασσας που, ταξιδεύοντας μακριά στους ωκεανούς, δέχεται το δηλητηριώδες βέλος της ύπουλης όσο και άδικης διαβολής και νιώθει μέσα του την εμπιστοσύνη για την αγαπημένη του γυναίκα να σωριάζεται έρεπια. Η γυναίκα είναι άθωα, πεθαίνει και, γεμάτος τύψεις, την ακολουθεί στον τάφο ό άπαρηγόρητος σύζυγος.

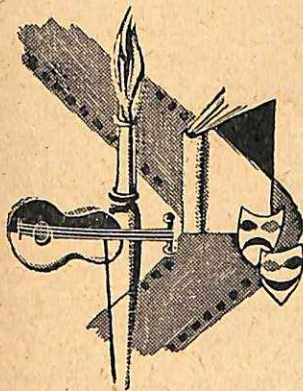

Εκυκλοφόρησαν

ΤΑ
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΗΡ. & Ρ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ

Το περιοδικό με τα εκλεκτότερα κείμενα και την πλέον ανεξάρτητον και αδέσμευτον κριτικήν στάσιν.

Κάτι πράγματι διαφορετικό!

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ...

Στις γραμμές αυτές, σκόρπια και με λίγα λόγια, κλείνεται ή πνευματική και καλλιτεχνική κίνησης του μηνός και λίγο... φιλολογικό κουτσομπολιό.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ — ΣΧΟΛΙΑ — ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΒΡΕΘΗΚΑ πριν από λίγες μέρες στους Δελφούς, σ' αυτό το μοναδικό κέντρο της γης, όπου «ο άνθρωπος συναντιέται με την αιωνιότητα», καθώς έλεγε ο Σικελιανός.

Είδα με συγκίνηση προσκνητές διαφόρων εθνικοτήτων — Γάλλους, Άγγλους, Γερμανούς, Ίνδους, Ιάπωνες, Ιταλούς — να στέκονται μ' έκσταση μπροστά στα έρείπια και μερικών από αυτούς τα μάτια να βουρκώνουν... "Ό,τι κυρίως μου έκανε έντύπωσι ήταν ότι ή... μόνη γλώσσα που δεν άκουγόταν εκεί ήταν ή... ελληνική. "Ισως γιατί, καθώς έλεγε χαρακτηριστικά ο Καμπούρογλου, οι Νεοέλληνες γνωρίζουν για την πατρίδα τους σχεδόν όσα και για τα νησιά του Πάσχα!

ΤΟ ΓΝΩΣΤΟΤΕΡΟ και το μουσικώτερο ίσως ποίημα του Φθινοπώρου είναι το «Φθινοπωρινό τραγούδι» του Πάωλ Βερλαίν... Είναι ένα πολύ σύντομο ποίημα. Όσο όσο στους λίγους στίχους του, που ό ρυθμός τους θυμίζει το μουσικόν ήχο της βροχής στα τζάμια των παραθύρων, είναι κλεισμένο όλο το ρίγος του Φθινοπώρου κι ή βαθειά νοσταλγία που

ξυπνάει στους ανθρώπους για τους χαμένους παράδεισους της νιότης τους... "Ο Μαλακάσης το έλεγε Φθινοπωρινό ύμνο και πρόσθετε άκόμη χαρακτηριστικά, ότι ένας ποιητής πρέπει πολύ να το σκεφτή να γράφει στίχους για το Φθινόπωρο, όταν έχη διαβάσει αυτό το ποίημα του Βερλαίν...

ΑΥΤΑ ΟΜΩΣ είναι ή μια όψη του Φθινοπώρου... Υπάρχει και ή άλλη, ή λιγώτερο λυρική και ή πλησιέστερη προς έμάς. Κάθε τέτοια εποχή, ύστερα από την ανάπαυλα του καλοκαιριού, αρχίζει ένας νέος ρυθμός και παράλληλα μια καινούργια δράσι, ιδιαίτερα στην περιοχή της Τέχνης. Οι έκδοτικοί οίκοι ετοιμάζουν έντατικά τα νέα βιβλία τους, οι ζωγράφοι αναζητούν αίσουσες για τις εκθέσεις τους και οι κινηματογράφοι εύτρεπίζονται για να δεχθούν τους φίλους της 7ης Τέχνης, που θα θελήσουν να ζήσουν για δυό ώρες τη σύντομη χίμαιρα μιας άλλης ζωής...

ΠΟΣΟ ΜΑΤΑΙΗ είναι ή δόξα σ'

αὐτὸν τὸν κόσμο ! Δὲν πρόφτασε ἀκόμη ν' ἀνατείλῃ τὸ φιλολογικὸ ἀστὲρ τοῦ « παιδιοῦ θαύματος », τῆς Μινου Ντρουέ, καὶ μιὰ ἄλλη ποιήτρια τῆς διεκδικεῖ τὴ δόξα.

Ἡ ἀντίζηλος τῆς Ντρουέ, ποὺ τελευταία ἐμφανίσθηκε καὶ σὰν ... τραγουδίστρα κι ἐκυκλοφόρησε ἕνα δίσκο μὲ τραγουδία μελοποιημένα σὲ δικούς της στίχους ποὺ τ' ἀποδίδει μὲ τὴν ψευδὴ φωνούλα της, λέγεται Μαριέλ Γκιλιάνο καὶ εἶναι ἐπίσης 10 ἐτῶν καὶ γράφει κι αὐτὴ στίχους.

* * *

Η ΓΚΙΛΙΑΝΟ ὅμως δὲν περιορίζεται νὰ παίρνῃ μόνο τὴ δόξα τῆς Μινου Ντρουέ, ἀλλὰ καὶ ἀμφισβητεῖ δημοσίᾳ τὴν ἀξία της.

Σὲ μιὰ συνέντευξι ποὺ ἔδωσε τελευταία σὲ μιὰ μεγάλη ἰταλικὴ ἐφημερίδα, εἶπε καὶ αὐτά :

— Δὲ μ' ὀρέσουν τὰ ποιήματα τῆς Ντρουέ. Δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο ἀπὸ ἕναν ὕμνο στὴ θλίψι καὶ τὴ μελαγχολία. Διαβάζοντάς τα, ἔχει κανεὶς τὴν ἐντύπωσι ὅτι γράφτηκαν ἀπὸ ἕναν κουρασμένο ἀπὸ τὴ ζωὴ ἄνθρωπο καὶ ὄχι ἀπὸ ἕνα μικρὸ κορίτσι, ποὺ πρέπει νὰ ἔχῃ δύναμι καὶ αἰσιοδοξία. Ὁ ἄνθρωπος χωρὶς ἐλπίδα εἶναι ἕνας νεκρός... Κι οἱ νεκροὶ δὲν ἔχουν θέσι ἀνάμεσά μας...

Εἶναι ἄγνωστο τί ἀπάντησε σ' αὐτὲς τὶς ἐπικρίσεις ἡ Μινου Ντρουέ. Λέγεται ὥστόσο ὅτι ἐτοιμάζεται νὰ πάρῃ τὴ « ρεβάνς » της μὲ μιὰ νέα ποιητικὴ συλλογὴ γεμάτη αἰσιοδοξία καὶ φῶς, στὴν ὁποία δὲ θὰ τραγουδάῃ « τὴ μικρὴ λυπημένη βροχή » ἢ « τ' ἀδύνατα δεντράκια », ἀλλὰ τὸν ἥλιο καὶ τὴ ζωὴ... Περιμένουμε !

* * *

ΕΝΑ ΜΕΓΑΛΗΣ κυκλοφορίας γαλλικὸ κινηματογραφικὸ περιοδικὸ δημοσιεύει σὲ συνέχειες τὶς ὑποθέσεις τῶν κλασικῶν ταινιῶν, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὰ χρόνια τοῦ βωβοῦ καὶ σταματώντας στὰ 1940. Παράλληλα δη-

μοσιεύει καὶ φωτογραφίες ἀπ' αὐτὲς τὶς ταινίες.

* * *

ΚΙ ΑΦΟΥ βρισκόμαστε στὴν περιοχὴ τοῦ κινηματογράφου, ἀξίζει ν' ἀναφέρουμε ὅτι, χάρι στὴν τηλεόρασι, τόσο στὴν Εὐρώπη, ὅσο καὶ στὴν Ἀμερικὴ, ξανάγιναν τῆς μόδας μερικοὶ ἀστέρες ποὺ εἶχαν ὀριστικὰ δύσει.

Ὅπως εἶναι ἴσως γνωστὸ, στὴν τηλεόρασι προβάλλονται κυρίως ταινίες τῶν περασμένων δεκαετιῶν, καθὼς καὶ πολλὲς βωβές ταινίες... Ἔτσι ξαναῆρθαν στὴν ἐπικαιρότητα οἱ παλαιὲς βάμπ μὲ τὰ γλαρὰ μάτια, τὰ κοντὰ μαλλιά καὶ τὶς ἡδυπαθεῖς κινήσεις... Ἀνάμεσα σ' αὐτὲς ἡ Γκλόρια Σβάνσον, ἡ Μαίρη Πίκφορντ, οἱ ἀδελφές Γιώς, ἡ Φαλκονέτι, ἡ Νόρμα Ταλμάτς, ἡ Τζὴν Χάρλοου καί, πρὸ πάντων, ἡ ἀξεπέραστη, ἡ μοναδικὴ Γκρέτα Γκάρμπο...

* * *

Η ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΙΣ ἐνὸς διάσημου Γερμανοῦ ἀρχαιολόγου, ὅτι ἡ γῆ διατηρεῖ ἀκόμη τὰ περισσότερα μυστικά της ἀπαραβίαστα, ἐπιβεβαιώνεται διαρκῶς μὲ διάφορες ἀνακαλύψεις, ποὺ γίνονται ὕστερα ἀπὸ ἐπιστημονικὲς ἐρευνες σὲ διάφορες περιοχές... Πρόσφατα ἀκόμη, σ' ἕνα χωριὸ τοῦ Περού, ἀνακαλύφθηκαν ἴχνη τῆς προϊστορικῆς ἐποχῆς, ἐνῶ στὴν Ἑλλάδα, κοντὰ στὸ χωριὸ Σκάλα τῆς Κεφαλονίδας, βρέθηκαν πολὺ ἐνδιαφέροντα πράγματα. Σ' αὐτὰ περιλαμβάνονται ἐνδιαφέροντα μωσαϊκά, ἴχνη ἀρχαίου ναοῦ, ἀρκετοὶ σπόνδυλοι κιόνων κι ἕνα θαυμάσια διασωζόμενο κιονόκρανο δωρικοῦ ρυθμοῦ τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνα.

Στὴν Τύρινθα ἐπίσης στὶς τελευταῖες συμπληρωματικὲς ἀνασκαφές ποὺ ἔγιναν ἐκεῖ, βρέθηκαν νέα τμήματα τοιχογραφιῶν.

Αὐτὲς οἱ ἀνακαλύψεις, καθὼς καὶ ὅλες ὅσες ἔγιναν ὡς τώρα, εἶναι σχετικὰ ἀσήμαντες — καθὼς μᾶς βεβαιώνουν Ἀμερικανοὶ εἰδικοί.

* * *

ΟΙ ΠΑΛΙΟΤΕΡΟΙ — ἡ μᾶλλον οἱ ...πολύ παλιότεροι πιὰ — θὰ θυ-

μοῦνται τὸν Παπαδιαμάντη στὶς μεγάλες μέρες τοῦ γιορτῶν, νὰ κάθεται σεμνὰ, μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια, σὲ κάποιο ἐκκλησάκι, ν' ἀκούῃ τὴ λειτουργία... Καθὼς εἶχε πῆ κάποτε σ' ἕνα φίλο του, γνωστὸ λόγιο τῆς προπερασμένης γενεᾶς ποὺ ζῇ τώρα στὴ σιωπὴ καὶ στὶς ἀμανησίες του, τὴν πίστι του τὴ νιώθει κανεὶς μόνο στὴν ἡσυχία καὶ τὴ μοναξιά... Ὁ θόρυβος τῆ διαλύει καὶ τὴν καταστρέφει...

* * *

ΘΥΜΗΘΗΚΑ μὲ συγκίνησι τὸν

Παπαδιαμάντη, καθὼς διάβαζα σὲ μιὰ ἀμερικανικὴ ἐφημερίδα ὅτι πολλοὶ κάτοικοι τῆς μικρῆς πόλης τοῦ Βισμπούργκ στὸ Μίτσιγκαν τῆς Ἀμερικῆς γιόρτασαν πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες μὲ κάθε κατάνυξη τὰ ...Χριστοῦ γεννα... Καὶ δὲν τὸ ἔκαναν αὐτοὺς οὔτε ἀπὸ παραξενιά, οὔτε ἀπὸ ἐπίδειξη πρωτοτυπίας. Ἀπλῶς θέλησαν νὰ γιορτάσουν τὴ γέννησι τοῦ Ἰησοῦ μὲ ἡσυχία καί, πρὸ πάντων, χωρὶς τὸ θόρυβο καὶ τὶς ἐμπορικὲς συναλλαγές ποὺ φθάνουν στὸ ζενίθ τους κατὰ τὰ πραγματικὰ Χριστοῦ γεννα... Ἴσως-ἴσως νὰ μὴν εἶχαν καὶ τόσο ἄδικο !

N.M.

ΣΚΑΚΙ

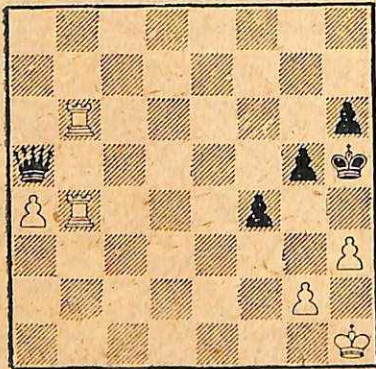

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

*Ασκήσις αρ. 675

ΜΑΥΡΑ

ΛΕΥΚΑ

Λευκά (6) : Ρ01. Πβ4. β6. Σα4. η2. θ3.

Μαύρα (5) : Ρ05. Βα5. Σζ4. η5. θ6. Είς αυτήν την θέσιν είναι η σειρά των Λευκών να παίξουν.

Παρ' όλην την δυσκολίαν των δυνάμεων, η θέσις του μαύρου Βασιλέως εἰς τὴν ἀκραίαν του θέσιν κάνει τὰ Μαύρα νὰ μειονεκτοῦν.

Πῶς πρέπει νὰ παίξουν τώρα τὰ Λευκά διὰ νὰ κερδίσουν ἀσφαλῶς;

*Ασκήσις αρ. 676. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (11) : Ργ1. Βδ4. Πδ1. θ1. Αε2. Ιγ3. Σα2. β2. γ2. ζ4. η5.

Μαύρα (12) : Ρη6. Βε7. Πα8. ζ8. Αγ6. Ιη8. Σα7. β7. δ6. ε4. θ6.

Ἡ παραπάνω θέσις, καθὼς καὶ τὰ δύο παρακάτω παραδείγματα μας, δείχνουν θέσεις ὅπου ὁ ἀντίπαλος Βα-

σιλεὺς ἔχει προχωρήσει κάπως ἐπικινδύνως διὰ τὸν ἑαυτὸν του πρὸς τὸ κέντρον τῆς σκακιέρας. Σὲ τέτοιες θέσεις πρέπει νὰ βρῖσκη κανεὶς συνήθως τὸν ταχύτερον τρόπον ἑνὸς «θανατηφόρου» σάχ. Ὁ μέσος ὅμως παίκτης δίδει συνήθως σὲ τέτοιες περιπτώσεις (ἰδίᾳ ὅταν ὑπάρχουν πολλοὶ τρόποι ἑνὸς σάχ) ἀσκοπὰ σάχ καὶ τελικῶς ὁ ἀντίπαλος Βασιλεὺς βρῖσκει κάποιο ἀσφαλὲς τετράγωνο διαφυγῆς χωρὶς νὰ χάσῃ τελικὰ τὴν παρτίδα.

Στὴν παραπάνω λοιπὸν θέσιν εἶναι ἡ σειρά των Λευκῶν νὰ παίξουν.

Ὁρθῶς ἐδῶ τὰ Λευκά δὲν συνέχισαν μὲ 1) Α05 + διότι μετὰ 1)... Ρζ5 δὲν ὑπάρχει ἄμεσος συνέχεια σάχ! Βεβαίως καὶ ἔτσι ἔαν ἐπαιζαν ἐν τούτοις τὰ Λευκά, ἡ θέσις των Μαύρων εἶναι τελικῶς χαμένη. Ποῖος εἶναι ἐν τούτοις ὁ ταχύτερος καὶ ὠραιότερος τρόπος συνεχείας πού ἐξασφαλίζει ταχυτάτην νίκην εἰς τὰ Λευκά;

*Ασκήσις αρ. 677. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (13) : Ρη1. Βδ1. Πα1. ζ1. Αγ4. ε5. Ιβ1. Σα2. β2. γ2. δ4. η2. θ4.

Μαύρα (14) : Ρη6. Βδ8. Πα8. θ8. Αζ5. ζ8. Ιβ8. ζ6. Σα7. β7. γ7. ε4. η4. θ6.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά των Λευκῶν νὰ παίξουν.

Μὲ 1) θ4-θ5 +, Ρη5. 2) Βδ2 + κερδίζουν τὰ Λευκά τὸν Ἀξιωματικὸ ζ5.

Ὁ καλὸς ἐν τούτοις παίκτης δὲν θὰ παίξῃ ἔτσι. Ὁ Βασιλεὺς εἶναι στὴ μέση τοῦ παιχνιδιοῦ, ὅπως ἐδῶ, κακὸς προστάτης ἄλλου κομματιοῦ. Πῶς πρέπει νὰ συνεχίσουν τώρα τὰ Λευκά διὰ νὰ ἐπιτύχουν θέσιν πού ἐξασφαλίζει μίαν νίκην;

*Ασκήσις αρ. 678. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (10) : Ρδ3. Βθ7. Πη1. Α05. Ιδ1. ε2. Σα4. γ5. δ4. ζ2.

Μαύρα (11) : Ρε6. Βα7. Πδ8. η8. Αγ8. ε7. Σα6. β7. δ5. ζ6. η7.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά των Λευκῶν νὰ παίξουν.

Καὶ οἱ δύο ἀντίπαλοι Βασιλεῖς ἔχουν προχωρήσει ἀρκετὰ μέσα στὸ παιχνίδι.

Τὰ Λευκά κομμάτια εἶναι καλῶς τοποθετημένα γιὰ μιὰ ἐπίθεσιν ἐναντίον τοῦ μαύρου Βασιλέως καὶ ἡ μαύρη Βασίλισσα βρίσκεται ἀποκεκλεισμένη κάπως στὸ τετράγωνο α7. Πῶς μποροῦν νὰ κερδίσουν ἐδῶ τὰ Λευκά ἀναγκάζοντα τὸν μαύρον Βασιλέα νὰ προχωρήσῃ ἀκόμη περισσότερο μέσα στὴν ἐπικίνδυνον ζώνη τοῦ κέντρου;

*Ασκήσις αρ. 679. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (13) : Ρη1. Βζ4. Πα1. δ1. Αγ1. η2. Ιγ3. Σα2. β2. γ2. ζ2. η3. θ2.

Μαύρα (11) : Ρη8. Βδ7. Πβ8. ε8. Αη7. θ3. Ιε5. Σα7. ζ7. η6. θ7.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά των Μαύρων νὰ παίξουν.

Ἡ τελευταία κίνησις των Λευκῶν ἦτο 1) Πζ1-δ1.

Εἶναι σωστὴ αὕτη ἡ κίνησις;

*Ασκήσις αρ. 680. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (9) : Ρθ4. Βδ4. Πα1. ζ1. Αγ1. Σα2. β2. γ2. ε4.

Μαύρα (7) : Ρη8. Βη2. Πβ5. Σα7. ζ7. η7. θ7.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά των Μαύρων νὰ παίξουν.

Ἐνὰς Βασιλεὺς ἀπομονωμένος στὴν ἀκρινὴν σειρά μὴς σκακιέρας γίνεται, συνήθως, εὐκόλος στόχος γιὰ ἕνα μᾶτ.

Πῶς πρέπει νὰ παίξουν ἐδῶ τὰ Μαύρα, ἐκμεταλλευόμενα τὴν ἀνυπεράσπιστον θέσιν τοῦ Λευκοῦ Βασιλέως, διὰ νὰ κερδίσουν ἀσφαλῶς;

*Ασκήσις αρ. 681. Πρόβλημα RAD-ZUWEIT.

Λευκά (7) : Ρζ8. Βα4. Πα5. Αγ6. Σζ7. η5. θ4.

Μαύρα (4) : Ρζ5. ε5. ζ6. θ5.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κάνουν μᾶτ σὲ δύο κινήσεις.

*Ασκήσις αρ. 682. Πρόβλημα Α. ΡΙΑΤΕΣΙ.

Λευκά (11) : Ρα2. Βγ6. Πβ1. β8.

Αζ2. Ιβ4. Σα3. α6. δ2. δ5. ε2.

Μαύρα (5) : Ργ4. Αβ2. Ιβ6. ε6. Σγ5.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κάνουν μᾶτ σὲ δύο κινήσεις.

*Ασκήσις αρ. 683. Πρόβλημα Ε. ΗΟΛΛΟΔΑΥ.

Λευκά (7) : Ρθ4. Βθ3. Πβ7. γ5. Αα8. ζ2. Ιε5.

Μαύρα (13) : Ρε4. Βγ4. Πγ2. θ6. Αε6. Ιγ3. ζ6. Σδ2. δ3. ε7. ζ3. ζ4. θ5.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κάνουν μᾶτ σὲ δύο κινήσεις.

*Ασκήσις αρ. 684. Πρόβλημα Κ. ΤΟΡΔΑΝ.

Λευκά (9) : Ρα5. Βα3. Πβ3. θ5. Αε6. Ια7. δ4. Σα6. δ2.

Μαύρα (11) : Ρδ6. Βα8. Πβ2. β8. Αα2. Ιγ8. Σγ2. γ5. γ7. δ5. ε7.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κάνουν μᾶτ σὲ δύο κινήσεις.

ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ

(ΜΟΣΧΑ 1957)

Λευκά : Μποτβίνικ.

Μαύρα : Σμύσλωφ.

(5η παρτίδα)

1) γ4, Ιζ6. 2) Ιγ3, η6. 3) η3, Αη7. 4) Αη2, 0-0. 5) δ4, δ6. 6) Ιζ3, Αη4. 7) θ3, Α × ζ3. 8) Α × Α, Ιγ6. 9) Αη2! Ιδ7. 10) ε3! ε5. 11) δ5, Ιε7. 12) ε4, ζ5. 13) θ4! ζ4. 14) Α03, Πζ6. 15) Βε2, Α06. 16) Αδ2, Ιγ5; 17) β4, ζ3; 18) Βζ1, Α × δ2+. 19) Ρ × δ2, Ια6. 20) α3, γ6. 21) Βδ3, Ιγ7. 22) Παβ1, Πβ8. 23) Πθγ1, α5. 24) β5, γ5; 25) β6! Ιε8. 26) Πε1, Ιη7. 27) Πε3, Βζ8. 28) Πβ5, Πα8. 29) Ια4, Βζ7. 30) Βγ3, 05. 31) Π × α5, Πβ8. 32) Ιβ2, Ρβ7. 33) Ββ3, Ιη8. 34) Ιδ3, Ι06. 35) Πε1, Ιη4. 36) Βα4, Βε7. 37) Ργ2, Πζ8. 38) Πα7, Ιε8. 39) Α × η4, θ × η4. 40) Ββ5, Ιζ6. 41) α4, Ρη8. 42) Βα5, Βδ8. 43) Ιβ2, Ιδ7. 44) Ιδ1, Ιζ6. 45) Ββ5, Βε7. 46) α5, Βθ7. 47) Ρδ3, Πζ7. 48) Ββ2, Ι05. 49) Πη1, η5. 50) θ × η5, Πβ8. 51) Βδ2, Πζ4. 52) Ιγ3, Ι × η3. 53) Π × η3, Βθ2. 54) Βε1 καὶ τὰ Μαύρα ἐγκατέλειψαν.

Ι. Χ.

(Λύσεις στὴ σελίδα 128).

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

2 μαθητὰς καὶ μαθητρίας ἀπὸ
ὅλη τὴν Ἑλλάδα.

Μαθητὴς
Χρῖστος Συμεωνίδης
16ης Ὀκτωβρίου ἀρ. 26
Κατερίνη

Μὲ νέους καὶ νέες ποὺ νὰ τοὺς
ἀρέσῃ ἡ μουσικὴ, ἡ λογοτεχνία καὶ
τὰ σπῶρ.

Δεκανεὺς
Κωνσταντῖνος Μπιζᾶνος
1041 Ε.Α., Β.Σ.Τ. 904

Μὲ νέους καὶ νέες.

Πᾶνος Γεωργιουδάκης
Ὁδὸς Ἰγνατίου Ἀρτῆς 7
Ἀθῆναι (5)

Ἀθανάσιον Κερασιώτην : Σᾶς εὐ-
χαριστοῦμε γιὰ τὴ συνεργασία σας,
ποὺ παρουσιάζει σταθερὴ βελτίωσι.
Τὸ τεῦχος τῆς «Ἐκλογῆς» ποὺ ζη-
τάτε θὰ τὸ βρῆτε στὰ γραφεῖα τῆς,
Σωκράτους 57.

Στρατιώτην Ἀθανάσιον Τσάκωναν :
Σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ θερμότερα
λόγια σας καὶ σᾶς πληροφοροῦμε πὺς
ἡ «Ἐκλογὴ» σκέπτεται νὰ ἐγκαινιάσῃ
μία Ἀνθολογία Θεάτρου. Τὰ τεύχη
σας μπορεῖτε νὰ προμηθευθῆτε ἀπὸ
9 - 1.30.

Ὅσοι ἀσχολεῖσθε μὲ τὴν ναυτιλίαν, ἐνημερώνεσθε ἀντικειμε-
νικῶς στὰ ζητήματά της, ὅταν διαβάζετε τὰ

“ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΝΕΑ,”

Ἀνεξάρτητος ναυτιλιακὴ ἐφημερίς, ἐκδιδομένη ἐν Ἀθήναις
ἀπὸ τοῦ 1950 ἀνὰ 150 ἡμέρων. — Γραφεῖα : Εὐριπίδου 4.

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» ἀπὸ σελίδα 7.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1) ΥΜΑ ΣΟΥΜΑΚ — ΕΚ. 2) ΠΑ-
ΡΑΓΡΑΦΑΙ. 3) ΑΡΙΠΑΔ — ΓΡΙΒΑΣ.
4) ΤΣΑΡΟΥΧΙΑ — Ρ.Τ. 5) Η «ΣΦΗ-
ΚΑ». 6) ΑΣΤΙΚΑ — ΜΑΛΛΑΝ. 7) ΣΤΙ-
ΧΟΙ — ΙΣΑ. 8) ΕΚΩΝ — Α.Ο. 9) ΠΟΡ-
ΤΑΛΕΓΚΡΕ. 10) ΕΠΙ — ΑΙΘΡΙΑΙΣ.
11) ΛΑ — Ο «ΜΑΗΣ». 12) ΣΙΒΑ —
ΝΗΣΣΑΙ.

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1) ΥΠΑΤΙΑΣ — Ε.Λ.Σ. (Ἐθνικὴ
Λυρικὴ Σκηνή). 2) ΜΑΡΣ — ΣΤΕΙΠΠΑΙ.
3) ΑΡΙΠΑΚΤΙΚΟΙ. 4) ΣΑΑΡ — ΙΧΩΡ —
ΙΑ. 5) ΟΓΔΟΗΚΟΝΤΑ. 6) Υ.Ρ.
(ὑπέρ) — ΑΙ — ΑΙ. 7) ΜΑΓΧΗ —
ΗΛΘΟΝ. 8) ΑΦΡΙΣΜΑ — ΕΡΜΗ.
9) ΚΑΪ-ΑΦΑ — ΑΓΙΑΣ. 10) ΙΒ' (12)
— ΗΛΙΟΚΑΗΣ. 11) ΑΡΚΑΣ — ΑΣΙΡ.
12) ΚΑΣΤΑΝΑΔΕΣ.

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟ-
ΤΕΡΑ» ἀπὸ σελίδα 79.

1) ΟΞΥΔΕΡΚΗΣ = 39. 2) ΦΙΛΟΥΥ-
ΧΟΣ = 42. 3) ΖΗΝΟΔΩΡΟΣ = 45.
4) ΦΥΤΟΦΑΓΟΣ = 35. 5) ΘΡΟΜ-
ΒΩΣΙΣ = 43. 6) ΧΡΥΣΟΦΥΣ = 42.
Σύνολον = 246 βαθμοί !

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ ;» ἀπὸ
σελίδα 35.

1) ΑΚΑΘΕΚΤΟΣ : Β. (Ἀπὸ τὸ
στερητ. α καὶ τὸ ρ. κατέχω).
Ἐκεῖνος ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ τὸν συγ-
κρατήσῃ στὴν ὀρμὴ του : ἐπέπε-
σεν ἀκάθεκτος κατὰ τοῦ
θύματος.

2) ΑΣΚΑΡΔΑΜΥΚΤΙ : Γ. (Ἀπὸ τὸ
στερ. α καὶ τὸ ρ. σκαρδαμύσ-
σω = ἀνοικοκλείνω — καὶ τοῦτο ἀπὸ
τὰ σκαίρω = ἀναπηδῶ καὶ μύω
= κλείνω). Χωρὶς ν' ἀνοικοκλείνω τὰ
μάτια : Τὸν προσβλέπει ἀ-
σκαρδαμυκτὶ (: μὲ ἀτενὲς
βλέμμα, ἐπίμονα).

3) ΒΕΒΗΛΟΣ : Α. (Ἀπὸ τὸ ρ.
βαίνω). Ἐκεῖνος ὅπου μπορεῖ νὰ
πατήσῃ κανεῖς. Γιὰ πρόσωπο, ὁ μὴ
ἐξαγνισμένος, ἀκάθαρτος, ψυχικὰ ἀ-
μύητος : Στὴ Μέκκα δὲν γί-
νονται δεκτοὶ οἱ μὴ μου-
σουλμάνοι, οἱ βέβηλοι. Με-
ταφ. καὶ γενικώτερα, ὁ ξένος σὲ μιὰ
τέχνη ἢ ἐπιστήμη : Στὴ φιλολο-
γικὴ βραδιὰ ἦταν καὶ με-
ρικοὶ βέβηλοι.

4) ΔΟΚΗΣΙΣΟΦΟΣ. Β : Ἐκεῖνος
ποὺ δοκεῖ (: νομίζει, θεωρεῖ) τὸν
ἑαυτὸ του σοφόν.

5) ΔΟΛΟΠΛΟΚΙΑ : Α. Τὸ πλέξιμο
δόλων, πονηρῶν μέσων γιὰ ἐξαπά-
τησι, μηχανορραφία : Μὲ
διάφορες δολοπλοκίες τὸν
πέταξαν ἀπὸ τὴ θέσι του.

6) ΕΛΛΟΧΕΥΩ : Γ. (Ἀπὸ τὴν
πρόθ. ἐν καὶ τὸ οὖς. λόχος =
ἐνέδρα, παγίδα). Στήνω παγίδα, ἐνε-
δρεύω, παραμονεύω : Πρέπει
ν' ἀγρυπνοῦμε, γιὰτὶ ὁ
ἐχθρὸς ἐλλοχεύει. Μεταφ.
Κάτω ἀπὸ τὴ φαινομενικὴ
γαλήνῃ ἐλλοχεύουν σοβα-
ρώτατοι κίνδυνοι.

7) ΕΜΒΡΟΝΤΗΤΟΣ : Β. Ἐκεῖνος
ποὺ κτυπήθηκε ἀπὸ κεραυνὸ — ποὺ
πιο ἐντυπωσιακὰ γίνεται αἰσθητὸς μὲ
τὴ βροντὴ. Μεταφ., ἐκεῖνος ποὺ μένει
κατάπληκτος ἀπὸ ἀπροσδόκητο θέα-
μα ἢ ἀκουσμά : Στὸ ἀκουσμά
τῆς τρομερῆς εἰδήσεως ἐ-
μεινεν ἐμβρόντητος.

8) ΕΞΟΒΕΛΙΖΩ : Α. Ἀρχικά, ἐσθί-
μινε βγάζω κάποια λέξι ἢ χωρίο ἀπὸ
κείμενο, ὡς νόθα. Συνεκδοχικά, βγάζω
κάποιον ἀπὸ τὴ μέση : Ὁ Κροῦσ-
τσεφ ἐξοβέλισε τοὺς ἐπι-
κίνδυνους ἀντιπάλους του.

9) ΖΕΣΙ : Γ. Ἡ ἐνέργεια τοῦ ζέω
(= βράζω), βρασμός, κόχλασμα :
σημείο-βαθμὸς ζέσεως. Με-
ταφ., ἐξαιρετικὸς ζήλος, θερμὴ, ὀρμὴ :
ἀνέλαβε μὲ ζέσι τὸ ἔργο
του.

10) ΚΑΘΗΜΑΓΜΕΝΟΣ : Α. (Με-
τοχὴ παρακειμένου τοῦ καθαι-
μάσσω = καταματώνω). Καταμα-
τώμενος : Ἐπεσε καθεμαγμέ-

νος από τὰ κτυπήματα τοῦ μαχαίριου.

11) ΚΥΡΟΣ : Β. Στους ἀρχαίους, ἡ ἀνώτερη ἐξουσία. Γενικώτερα, ἡ δύναμι : τὸ κύρος τοῦ νόμου. Ἐπιβολὴ ἀπὸ ἐνυπάρχουσα δύναμι, ἀξία : ἡ γνώμη του ἔχει κύρος — μετὰ τὸ κύρος τῆς θέσεώς του.

12) ΟΡΑΜΑ : Γ. Ὅ,τι νομίζει, ὁ,τι βλέπει κανεὶς, σὲ κατάστασι ὑπερδιεγέρσεως, ἐκστάσεως : θεῖον ὄραμα τοῦ παρουσιάσθη ἐνῶ προσηύχeto.

13) ΣΤΙΓΜΑ : Γ. Ἀποτέλεσμα τοῦ στίζω (: μετὰ ὄξυ ὄργανο ἢ καυτηρίῳ ἀφίνω ἀνεξίτηλο σημάδι). Κατ' ἐπέκτασι, μικρὴ ἐγχρωμὴ κηλίδα, λεκὲς (σὲ δέρμα, ὕφασμα). Μεταφ., ἠθικὴ μείωσι, ντροπίασμα : Ἡ ἐνέργειά του ἀποτελεῖ στίγμα γιὰ ὅλην τὴν οἰκογένειαν.

14) ΧΑΛΙΦΗΣ : Β. Τίτλος τῶν διὰ δόχων τοῦ Μωάμεθ στὴν πολιτικο-θρησκευτικὴ ἀρχηγία τοῦ Ἰσλάμ (ἀραβ. khalifa = τοποτηρητής, ἐπίτροπος, ἐφημέριος). Τὸν πῆραν μετὰ τὸ θάνατό του τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του πού βασιλεύσαν στοὺς μουσουλμάνους.

« ΣΚΑΚΙ » ἀπὸ σελίδα 125.

Ἀρ. 675. 1) $\eta_2 - \eta_4 + ! \quad \zeta_4 \times \eta_3$ (Ε.Ρ.). (Ἐὰν $\rho_{\theta 4}$ ὄχι 2) $\Pi \times \theta_6 + ; ;$ ἀλλὰ $\rho_{\theta 2} !$ καὶ ἐὰν τώρα 2) ... θ_5 τότε 3) $\Pi \theta_6 !$ κλπ.). 2) $\Pi \theta_4 + ! !$ 2) $\eta \times \theta_4$ (ἢ 2) ... $P \times \theta_4$. 3) $\Pi \times \theta_6 +$ μάτ). 3) $\Pi \beta_5 + , B \times \Pi$.

4) $\alpha \times \beta_5$ καὶ τὰ Λευκὰ ἀποκοῦν Βασίλισσαν καὶ κερδίζουν !

Ἀρ. 676. 1) $\zeta_5 + ! \quad \Pi \times \zeta_5$ (Ἡ θέσις αὐτὴ περιέχει πολλὰ δυνατὰ μάτ. 1) ... $\rho_{\theta 7}, \eta_6 +$ μάτ. 1) ... $\rho_{\zeta 7}, A_{\theta 5} +$ μάτ. 1) ... $P \times \zeta_5, \Pi \delta \zeta 1 + , P \times \eta_5, B_{\eta 1} +$ μάτ ἢ $P \times \zeta_5, \Pi \delta \zeta 1 + , \rho_{\eta 6}, A_{\theta 5} +$ κλπ.). 2) $A_{\theta 5} + , P \times \eta_5$ ($\rho_{\theta 7} ; \eta_6 +$ μάτ). 3) $\Pi \delta \eta 1 + , \rho_{\zeta 4}$. 4) $I_{\epsilon 2} +$ μάτ !

Ἀρ. 677. 1) $\Pi \times \zeta_5 ! \quad P \times \Pi$ 2) $A_{\zeta 7} !$ κόβει τὴν ὀπισθοχώρησι τοῦ Βασιλέως. Ἡ ἀπειλὴ εἶναι $B_{\zeta 1} +$ μάτ (σὲ η_3 ἑπεται 3) $B_{\zeta 1} + , \rho_{\eta 4}$. 4) $B_{\zeta 4} +$ μάτ). Γι' αὐτὸ τὰ Μαῦρα προσπάθησαν νὰ δώσουν διέξοδο στὸ Βασιλέα των μετὰ 2) ... ϵ_3 ἀλλὰ ἡ συνέχεια εἶναι πάντοτε τὸ ἀναπόφευκτο μάτ. 3) $B_{\delta 3} + , I_{\epsilon 4}$. 4) $B \times e_4 + ! , P \times e_4$. 5) $I_{\gamma 3} + , \rho_{\zeta 5}$. 6) $\Pi \zeta 1 +$ μάτ.

Ἀρ. 678. 1) $B_{\zeta 5} + ! ! \quad P \times B$. 2) $A_{\zeta 7} !$ καὶ ἐναντίον τῆς ἀπειλῆς 3) $I_{\epsilon 3} +$ μάτ δὲν ὑπάρχει καμμιά ἀμυνα.

Ἀρ. 679. 1) ... $B \times \Pi + !$ 2) $I \times \delta 1, I_{\zeta 3} +$ καὶ τὰ Λευκὰ ἐγκατέλειψαν διότι σὲ καθὲ ἀπάντησι ἀκολουθεῖ $\Pi e 1 +$ μάτ.

Ἀρ. 680. 1) ... $\Pi \theta_5 + ! !$ 2) $P \times \theta_5, B_{\theta 3} +$. 3) $\rho_{\eta 5}, \theta_6 +$. 4) $\rho_{\zeta 4}, \eta_5 +$. 5) $\rho_{\epsilon 5}, B_{\epsilon 6} +$ μάτ !

Ἀρ. 681. 1) $\Pi \alpha_6 !$ Ἐξανγκασμός κινήσεως.

Ἀρ. 682. 1) $I_{\gamma 2} !$ Ἐξανγκασμός κινήσεως.

Ἀρ. 683. 1) $I_{\zeta 7} !$ Ἀπειλὴ. 2) $\Pi e_5 +$ μάτ.

Ἀρ. 684. 1) $\Pi \beta 7 !$ Ἀπειλὴ. 2) $B_{\eta 3} +$ μάτ.

Μονοτυπικὴ ἐκτύπωσις : Ἑλληνικῆς Ἐκδοτικῆς Ἑταιρείας Α. Ε.

Ἐκμετάλλουσιν : Ἀλεξ. Φιλοπούλου.